

СТІВЕН КІНГ

КУДЖО

КЛУБ
СІМЕЛЬНОГО
ДОЗВІЛЛЯ

СТІБЕН
KING

S T E P H E N
K I N G

CUJO

A NOVEL

СТІВЕН КІНГ

КУДЖО

РОМАН

УДК 821.111(73)

ББК 84(7Спо)

К41

Жодну з частин цього видання
не можна копіювати або відтворювати в будь-якій формі
без письмового дозволу видавництва

Перекладено за виданням:
King S. Cujo : A Novel / Stephen King. — New York :
Pocket Books, 2016. — 496 p.

Переклад з англійської *Софії Берлінець*

Обережно! Ненормативна лексика!

Дизайнер обкладинки *Олександр Шевченко*

Кінг С.

К41 Куджо : роман / Стівен Кінг ; пер. з англ. С. Берлінець. — Харків : Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2016. — 352 с.

ISBN 978-617-12-3130-6 (PDF)

ISBN 978-1-5011-4369-4 (англ.)

Маленька безвідповідальність жінки, що необачно обрала коханця... Маленька безвідповідальність чоловіка, що вчасно не відремонтував авто... Маленька безвідповідальність господарів, що не зробили щеплення псу... А Куджо, добрий слинявий велетень-сенбернар, граючись, погнався за кроликом і був укушений кажаном. Вірус сказу перетворив гіганта на страшного монстра, який у нестямі вбиває всіх, хто опиниться на його шляху. Капканом під палючим сонцем стане поламана машина для Донни Трентон і її маленького сина. Хто переможе у двобої скаженої тварини й матері, що рятуватиме своє дитя від смерті?

УДК 821.111(73)

ББК 84(7Спо)

ISBN 978-617-12-3130-6 (PDF)

ISBN 978-1-5011-4369-4 (англ.)

© Stephen King, 1981

© Hemiro Ltd, видання українською мовою, 2016

© Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», переклад та художнє оформлення, 2016

Книжка присвячується моєму братові Девіду,
який за руку переводив мене через Вест-Броуд-стрит
і навчив робити небесні гаки¹ зі старих вішаків для одягу.

Ця штука настільки, чорт забирай, вдалася,
що я й досі не можу зупинитися.

Я люблю тебе, Девіде.

¹ Фантастичне пристосування, потрібне для роботи Великого скляного ліфта
(який літає в космос) у книжці Роальда Дала «Чарлі і Великий скляний ліфт».

На стражданнях людських зналися добре вони,
Старі ті майстри. Розрізняли вони безпомилно,
Як людині болять — хоча обік неї тим часом
Другий хтось їсть при вікні чи блукає смутний...

В. Х. Оден «В музеї образотворчого мистецтва»¹

Старий Блю тяжко помирав,
Він кігтями землицю рвав.
Лопатою зі срібла я
Могилу другові копав,
На золотому ланцюгу
Його в могилу опускав
І все казав: «Старий мій Блю,
Мій славний пес, тебе люблю!»

Народна пісня

Так, тут усе в порядку.

Професор кашології

¹ Переклад Максима Стріхи. (Тут і далі прим. ред.)

Не так уже й давно в невеличкому містечку Касл-Рок, штат Мейн, одного дня з'явилося чудовисько. Воно вбило офіціантку Альму Фречетт у 1970-му, жінку на ім'я Полін Тутейкер і старшокласницю Шеріл Муді в 1971-му, красуню Керол Данбаргер у 74-му, вчительку Етту Рінгголд восени 75-го і, нарешті, школярку Мері Кейт Гендрасен на початку зими того ж року.

Це не був ні перевертень, ні вампір, ані зомбі чи ще якась безіменна потвора з зачарованого лісу або снігових рівнин. Це був простий поліцейський на ім'я Френк Додд, що мав психічні розлади на сексуальному ґрунті. Один хороший хлопець, якого звали Джон Сміт, не без допомоги чогось на кшталт магічного обряду зумів розкрити його ім'я; та перш ніж Френка встигли схопити, — так, мабуть, було краще для всіх, — він укоротив собі віку.

Звістка, зрозуміло, трохи шокувала людей, та в основному вони відчували полегшення — від того, що чудовисько, яке сповнювало страхом їхні сновидіння, нарешті мертве. Разом із тілом Френка Додда було поховано й нічні кошмари містечка.

Хоч у наш освічений час батькам добре відомо про психологічні травми, яких вони можуть завдати дітям, та знайшлися-таки в Касл-Року батьки — хоч, може, то була й бабуся, — які, намагаючись заспокоїти дітей, казали: «Як не будете чемні й не пильнуватимете, прийде Френк Додд і забере вас».

Тоді, звичайно ж, наставала тиша і діти позирали на темні вікна, думаючи про Френка Додда, що підкрадається у своєму блискучому чорному плащі і душить... і душить... і душить...

«Він там», — чути бабусин шепіт; а в димарі вітер висвистує навколо накривки старого казана, що нею затулили комин.

«Він там; якщо не будете чемні, то, коли всі поснуть, ви можете побачити його у вікні своєї кімнати, а може, якось серед ночі він сидітиме просто у вашій шафі, дивитиметься на вас і усміхатиметься, тримаючи в одній руці знак СТОП, як тоді, коли переводив дітей через вулицю, а в другій бритву, якою він себе порізував. Тож цить, дітки...»

Та все-таки кінець є кінець. Звичайно, лишилися нічні жахи, лишилися діти, які боялися заснути вночі, а будинок Доддів, що тепер стояв порожній, — мати Френка невдовзі померла від серцевого нападу — швидко зажив слави будинку з привидами, і його намагались оминати; та все це були тимчасові і, мабуть, неминучі наслідки низки безглузвих смертей.

Та спливав час, цілих п'ять років.

Чудовисько зникло. Чудовисько було мертве. Френк Додд тлів у своїй домовині.

Усе правильно, крім одного: чудовиська не помирають. Перевертні, вампіри, зомбі чи інші безіменні істоти зі снігових пустель. Чудовиська не помирають.

Воно повернулося в Касл-Рок улітку 1980-го.

Однієї травневої ночі, невдовзі після півночі, чотирирічний Тед Трентон устав, щоб сходити в туалет. Він виліз із ліжка і, по дорозі спускаючи піжамні штанці, напівсонний, рушив до трохи прочинених дверей, крізь які пробивалося бліде світло. Зробивши своє діло і спустивши воду, він повернувся до ліжка, натягнув ковдру і саме в цю мить побачив істоту в шафі.

Істота була присадкувата, з широченними плечима та схиленою набік головою, що на тлі плечей видавалася маленькою, з глибоко запалими очима, які бурштиновим вогником жевріли у темряві, — хтось ніби напівлюдина-напіввовк; ці очі пильно стежили за ним; він сів, волосся стало дибки, внизу живота забігали мурашки, подих виривався з горла, ніби свист зимового вітру; очі божевільно сміялися, віщуючи страшну смерть і музику криків, які ніхто не почує, — очі істоти у шафі.

Він чув її хрипке гарчання, вловлював солодкавий запах мертвечини.

Тед Трентон затулив очі долонями, набрав у груди повітря і закричав.

Приглушений вигук із сусідньої кімнати — це батько.

Зляканий зойк: «Що сталося?» — мати.

Швидкі кроки. Коли вони увійшли, Тед, не прибираючи зовсім долоні з очей, знову заглянув до шафи. Воно все ще було там і зловісно гарчало, ніби промовляючи: «Прийшли! Ну й нехай! Але вони точно підуть, а тоді...»

Спалахнуло світло. Вік і Донна Трентони підійшли до його ліжка і, побачивши бліде, як крейда, обличчя й вирячені очі, стурбовано перезирнулися.

— Я хіба не казала, що три хот-доги — це забагато, Віку? — промовила, ні, радше просичала мати.

Тато сів на ліжко і, обійнявши його однією рукою, запитав:
— Що сталося?

Тед знову наважився зазирнути в темну пащу шафи.

Чудовиська не було. Замість голодної тварюки там лежали лише дві нерівні купи ковдр, які Донна ще з зими так і не збрала віднести на горище, що було аж на третьому поверсі. Вони були складені на стільці, Тед вилазив на нього, коли хотів дістати щось із горішньої полиці. Замість трикутної кудлатої голови, схиленої набік із хижим і водночас питальним виразом, він побачив свого плюшевого ведмедика, що лежав на більшій купі ковдр; замість зловісного погляду запалих бурштинових очей — карі скляні намистинки, якими ведмедик приязно дивився на світ.

— Що сталося, Тедді? — знову запитав батько.

— Чудовисько, там у шафі, — вимовив Тед, заходячись слізьми.

Мати сіла з іншого боку. Як могли, вони намагалися його заспокоїти, кажучи все, що належить у таких ситуаціях: що чудовиськ не існує, що йому просто наснився поганий сон, мама сказала, що тіні іноді можуть набирати обрисів страшних істот, яких часто показують по телевізору і малюють у коміксах. А тато сказав, що все гаразд, і в їхньому гарному будиночку ніщо не може на нього напасти. Тед згідливо кивнув, хоча знав, що це не так.

Тато пояснив, що купи ковдр у темряві стали схожими на скоцюрблені плечі, плюшевий ведмедик — на схилену голову, а світло з ванної, відбиваючись у його скляних очах, зробило їх схожими на очі справжньої тварини.

— А зараз, Тедді, поглянь на мене, дивись уважно.

Хлопчик подивився.

Тато взяв ковдри й засунув їх глибоко в шафу. Тед почув, як тихо дзенькнули вішаки, вони розмовляли про тата своєю кумедною вішацькою мовою, і хлопчик ледь усміхнувся. Мама це помітила і з полегшенням усміхнулась у відповідь.

Батько відійшов від шафи, взяв ведмедика і вклав його в руки Теда.

— А на завершення, — проголосив тато з урочистим поклоном, розсмішивши Теда і маму, — ось вам найголовніше: крісло.

Він різко зачинив двері шафи й підпер їх кріслом. Повернувшись до ліжка, він усе ще всміхався, та погляд мав серйозний.

— Тепер добре?

— Так, — відповів Тед, потім через силу додав:

— Але воно було там. Я бачив... Справді...

— Ти бачив його тільки у своїй уяві, — промовив тато, скуйовдивши йому волосся великою теплою рукою. — У шафі ніякого чудовиська не було, принаймні справжнього. Монстри бувають тільки в книжках і твоїй уяві, Тедді.

Він переводив погляд з мами на батька, вдивлявся в їхні великі, рідні обличчя.

— Справді?

— Авжеж, — сказала мама, — а тепер, хлопче, встань і сходи в туалет.

— Уже ходив. Через це я й прокинувся.

— Чому б тобі просто мене не послухати? — сказала мама. Дорослі ніколи не вірять дітям.

Мати спостерігала, як він пішов в туалет і витиснув із себе кілька крапель.

— Ось бачиш, тобі *треба* було сходити.

У розпачі Тед кивнув. Ліг у ліжко. Його вкрили ковдрою. Поцілували.

Щойно батьки пішли до дверей, страх знову накрив його плащем холодного туману. Наче саван, пропахлий безнадією смерті. «Будь ласка, — билася в мозку одна-єдина думка, — будь ласка, будь ласка, будь ласка...»

Мабуть, тато щось відчув — уже тримаючи руку на вимикачі, він обернувся:

— Ніяких монстрів, чуєш, Теде?

— Так, тату, — відповів Тед, бо в цю мить батьків погляд став якимось далеким і потьмареним, ніби і його самого треба було в цьому переконати. — Ніяких монстрів.

«Крім того, що сидить у шафі».

Світло згасло.

— Добраніч, Теде, — долинув до нього тихий і лагідний мамин голос.

«Мамо, будь обережна, — благав він подумки, — вони ж їдять жінок. У кіно вони завжди викрадають їх, а потім з'їдають. Будь ласка, будь ласка, будь ласка...»

Але вони пішли.

Отож чотирирічний Тед Трентон лежав у ліжку, весь вкрившись гусячою шкірою, із заляканими, мов шарніри з дитячого конструктора, м'язами. Він натяг ковдру аж до підборіддя й однією рукою притис ведмедика до грудей. Зі стіни на нього дивився Люк Скайвокер, з іншої стіни, стоячи на сокодавці, весело вишкірявся бурдучок. «Якщо життя дає тобі лимони, зроби з них лимонад», — нахабно закликала тваринка. На третій стіні була вся строката команда з «Вулиці Сезам»: Великий Птах, Берт, Ерні, Оскар, Гровер. Добрі обереги; добрі чари. Та на даху голосить і гуготить у чорних ринвах вітер! Ні, цієї ночі йому не вдасться заснути.

Та потроху гусяча шкіра зникла, а заляклі м'язи-шарніри розслабилися. Думки почали розпливатися...

Аж раптом новий звук, значно ближчий, ніж виття вітру за вікном, змусив його прокинутись і знову втупитись у темряву.

Завіси на дверях шафи.

Р-р-и-и-и-и...

Звук був настільки тонкий і високий, що його могли почути хіба собаки й маленькі хлопчики, які не сплять уночі. Шафа

відчинялася повільно й неухильно, дюйм за дюймом роззявляючи свою мертву, темну пащу.

Усередині було чудовисько. З непомірно широкими плечима і схиленою набік головою, воно сиділо на тому самому місці й вишкірялося до нього з темряви; бурштинові очі світилися якоюсь тупою хитрістю.

«Я ж казав тобі, що вони підуть, — прошепотіло чудовисько, — вони завжди так роблять. І тоді я можу повернутися. Мені *подобається* повертатись, Теде. І ти мені теж подобаєшся. Тепер я приходитиму щоночі і щоночі підходитиму трохи ближче до твого ліжка... і ще трохи ближче... аж поки одного разу, перш ніж ти встигнеш їх покликати, *зовсім поруч* ти почуєш гарчання, моє гарчання, Теде. Тоді я кинуся на тебе і з'їм, і ти будеш у мене всередині».

Як зачарований, він не міг відірвати нажаханих очей від істоти в шафі. У ній було щось майже... майже знайоме. Щось, що він майже впізнав. І оте «майже» було найгірше. Тому що...

«Тому що я божевільний, Теде. І я тут. Я був тут увесь час. Коли мене звали Френк Додд, я вбивав жінок і, можливо, поїдав їх. Я завжди був тут, крутився поблизу і весь час був насторожі. Я — чудовисько, Теде, старе чудовисько, і скоро ти будеш моїм. Відчуваєш, як я наближаюся? Все ближче, ближче...»

Може, голос вчувався йому в шиплячому диханні потвори, а може, то був голос вітру. Так чи інакше, це не мало значення. Він слухав, весь затерплий від жаху і майже непритомний (але ж яким безмежно далеким був сон); він дивився в темне, ошкірене, майже знайоме обличчя. Ні, цієї ночі він більше не зможе заснути, а можливо, взагалі ніколи не зможе.

Але трохи пізніше, десь близько першої, — мабуть, тому, що був маленьким хлопчиком, — Тед усе-таки задрімав. То був неглибокий сон, у якому величезні кудлаті потвори з білими зубами переслідували його, доки він не поринув у міцний сон без сновидінь.

Вітер і далі вів довгу розмову з ринвами. На небі з'явився білий ріжок весняного місяця. Далеко-далеко, десь у тихому нічному лузі або на оточеній соснами лісовій прогалині, люто загавкав собака. Потім запала тиша.

А в шафі Теда Трентона істота з бурштиновими очима пильно несла свою варту.

— Ти сховав ковдри назад? — спитала Донна в чоловіка наступного ранку. Вона саме підсмажувала бекон на сніданок. Тед був у сусідній кімнаті, дивився новий випуск телепрограми про тварин і їв «Твінклс». Так називалися пластівці фірми Шарпа, їх Трентони отримували безкоштовно.

— Що? — пробурмотів Вік, не відводячи зосередженого погляду від спортивного розділу газети. Народившись у Нью-Йорку, він досі не піддавався загальному божевільному захопленню «Ред Сокс»¹, проте відчув мазохістське задоволення, дізнавшись, що «Метс»² украй провально розпочали сезон.

— Ковдри з Тедової шафи. Вони знову лежали на кріслі, і дверцята були відчинені, — вона подала бекон, який усе ще шкварчав. — Це ти поклав їх туди?

— Не я, — відповів Вік, перегортаючи сторінку, — там смердить, як на нафталіновій фабриці.

— Дивно. Мабуть, він сам поклав їх назад.

Вік відклав газету і глянув на неї.

— Про що це ти?

— Пам'ятаєш той страшний сон?

— Таке важко забути. Я подумав, в малого судоми чи щось таке і він от-от помре.

Вона кивнула.

— Ковдри здалися йому якимсь ніби...

Вона знизала плечима.

— Страхувиськом, — з усмішкою мовив Вік.

— Ну, щось таке. Тоді ти дав йому ведмедика і запхав ковдри вглиб шафи. Коли я прийшла застеляти ліжко, вони знову були на кріслі, — вона засміялася, — я заглянула, і на мить мені здалося, що...

¹ «Red Sox» — професійна бейсбольна команда з Бостона.

² «Mets» — професійна бейсбольна команда з Нью-Йорка.

— Тепер я знаю, звідки він цього набрався, — сказав Вік, знову беручи газету і добродушно підморгуючи дружині. — Три хот-доги, чорт забирай.

Пізніше, коли Вік уже помчав на роботу, Донна запитала в Теда, чому він поклав ковдри назад на крісло, якщо вони так налякали його вночі.

Тед звів очі. Його личко, завжди таке веселе і жваве, тепер було бліде й насторожене. Занадто доросле. Перед ним лежала розмальовка «Зоряних війн». Він малював міжзоряну їдальню і саме розфарбовував Грідо¹ в зелений колір.

— Я не клав.

— Але ж, Тедє, якщо ти цього не робив, і тато не робив, і я не робила...

— Це було чудовисько. З моєї шафи, — сказав Тед.

Він знову схилився над своєю розмальовкою.

Вона стояла і дивилася на сина, занепокоєна й трохи налякана. Хлопчина розумний, та уява в нього, мабуть, занадто буйна. А це не так уже й добре.

Увечері вона обов'язково поговорить про це з Віком. І розмова вийде довгою.

— Ти ж пам'ятаєш, що тобі казав тато, — говорила вона тим часом, — чудовиськ не існує.

— Принаймні вдень, — сказав Тед і всміхнувся настільки щиро й чарівливо, що всі її страхи розтанули. Вона скуйовдила йому волосся і поцілувала. Але наміру поговорити з Віком не полишила.

Проте коли Тед був у дитячому садку, прийшов Стів Кемп, і вона забула. А наступної ночі Тед знову кричав: «Чудовисько, чудовисько», — і що воно сидить у його шафі.

Шафа була розчинена навстіж, а ковдри лежали на кріслі. Цього разу Вік відніс їх на горище.

— Усе, я їх замкнув, Тедді, — сказав Вік, цілуючи сина, — тепер усе гаразд, повертайся в ліжко, і солодких тобі снів.

¹ Greedo — інопланетянин, герой «Зоряних війн», з'являється в епізоді IV «Нова надія». Зелений гуманоїд.

Але Тед ще довго не міг заснути. Та перш ніж він заплющив очі, шафа відчинилася з тихим, скрадливим рипінням. Мертва паща мертвої пільми, де чекало щось волохате, з гострими зубами й пазурами, що пахло засохлою кров'ю та мороком смерті.

«Привіт, Теде, — прошепотіло воно своїм мертвотним голосом, а місяць заглядав у вікно, наче біле примружене око небіжчика».

Найстаршою мешканкою Касл-Рока тієї весни була Евлін Чалмерс, котру місцеві називали тіткою Евві, а тутешній листоноша Джордж Міра — старою крикливою сукою. Він приносив їй пошту, що складалася здебільшого з каталогів, пропозицій передплати від «Reader's Digest» і молитовників Церкви Хрестоносців Вічного Христа, та вислуховував її нескінченні монологи.

«Єдине, що добре вміє стара сука, — передбачати погоду», — любив повторювати Джордж, коли, вже трохи захмелілий, сидів із приятелями в барі «Лагідний тигр». Дурнувата назва для бару, та оскільки іншими закладами Касл-Рок похвалитися не міг, з цим доводилося миритись.

З думкою Джорджа в місті погоджувалися всі. Тітка Евві як найстарша жителька Касл-Рока вже два роки була почесною власницею ціпка від газети «Бостон Пост». Його колишнім власником був Арнольд Гіберт, котрому виповнився сто один рік, і він упав у такий маразм, що поговорити з ним стало таким же викликом, як розмова з порожньою бляшанкою з-під котлячих консервів. Він скотився з веранди Касл-Рокського притулку для старих і скрутив собі в'язи рівно за двадцять п'ять хвилин після того, як востаннє намочив штани.

Тітка Евві не настільки вижила з розуму, як Гіберт, і була далеко не такою старою; і хоча дев'яносто три — вік доволі солідний і їй приносило неабияке задоволення кричати на Джорджа Міру, що (нерідко очманілий з похмілля) слухав її з покірним виглядом, та вона не була настільки дурною, щоб, як Гіберт, утратити свій дім.

А на погоді вона справді зналася. Усі старші мешканці містечка, котрі цікавилися такими справами, одностайно стверджували, що тітка Евві ніколи не помилялася щодо трьох речей: коли має розпочатися перша косовиця, чи рясно вродять чорниці і якою буде погода.

Одного ранку на початку червня стара, важко спираючись на свій почесний ціпок і покуруючи цигарку «Герберт Терейтон», почовгала до своєї поштової скриньки в кінці під'їзної доріжки. «Коли стара карга вріже дуба, ціпок дістанеться Віну Мерчену, — подумав Джордж Міра. — Скоріше забирайся на той світ, Евві». На все горло привітавшись із Мірою — через свою глухоту вона вважала, що всі довкола теж оглухли на знак солідарності, — стара почала кричати, що літо буде найгарячішим за тридцять років.

— Спека буде ціле літо, — репетувала вона в сонній передобідній тиші, — і на початку, і в середині, і в кінці.

— Справді? — запитав Джордж.

— *Га?*

— *Чи справді, питаю?*

Це було ще однією особливістю тітки Евві. Вона змушувала співрозмовника також переходити на крик. Так і судина тріснути може.

— *Якщо це не так, я готова поцілувати свиню і ще й усміхатися при цьому!* — заводала тітка Евві.

Попіл її цигарки впав на Джорджеву уніформу, котру він тільки цього ранку вперше вдягнув після чистки. Джордж покірно струсив його додолу. Тітка Евві схилилася над вікном машини. Так їй було легше кричати йому в самісіньке вухо. З її рота тхнуло квасними огірками.

— *Усі польові миші вже повилазили з погребів, а неподалік Мусантік-понд Томмі Нідо бачив оленя, що стісував роги об дерево, і це ще до того, як з'явилися перші малинівки! А коли сніг зійшов, під ним була трава; тільки подумай, Міро, зелена трава!*

— Що, справді? — відповів Міра, бо треба було щось відповісти. У нього починала боліти голова.

— Га?

— *Що, справді, тітко Евві?* — загорлав Джордж, бризкаючи слиною.

— О, так, — задоволено верещала тітка Евві, — *цієї ночі я бачила блискавку! Це погана прикмета, Міро! Блискавка так рано — дуже погана прикмета! Цього літа багато людей помре від спеки! Паскудне буде літо!*

— *Мені треба йти, тітко Евві,* — закричав Джордж, — *маю термінового листа для Стрінгера Болю!*

Евві Чалмерс задерла голову і розреготалась у весняне небо. І реготала, доки ледь не похлинулась і на халат не посипався попіл. Вона виплюнула недопалок, і тепер він дотлівав біля її чорного, як піч, і тісного, як корсет, капця. Капця старої жінки. Такі носяться віками.

— *Терміновий лист для французика Болю? Та він не зможе прочитати навіть напису на власному надгробку.*

— *Тітко Евві, мені треба йти!* — швидко випалив Джордж і натиснув на газ.

— *Французик Болю — найнесусвітенніший дурень, якого лише міг створити Бог!* — верещала тітка Евві.

Та від машини Джорджа лишилася тільки хмара куряви. Йому таки вдалося вислизнути.

Вона ще якусь хвилину стояла біля скриньки, дивлячись йому вслід. Особистих листів для неї не було, останнім часом вони взагалі надходили рідко. Людей, що могли б їй написати, майже не лишилося. Вона підозрювала, що скоро й сама за ними піде. Літо навівувало погане передчуття, страшне передчуття. Вона скільки завгодно могла розповідати про ранні блискавки та про мишей, що надто рано повилазили з погребів, але не могла розповісти про спеку, що — вона відчувала — зачайлася десь зовсім близько над обрієм, як худий і облізлий, та все ж дужий звір із червоними палаючими очима; не могла розповісти про свої сни, гарячі й спраглі, у яких не було тіні, щоб сховатися, про сльози, що приходили без причини і не несли полегшення, лише обпікали очі, як їдкий серпневий піт. Вона вловлювала запах божевілля у поривах вітру, котрий долинав до неї.

— Джордж Міра, ти старий лайнюк, — сказала тітка Евві з сильним мейнським акцентом, звучно і протягло вимовивши останнє слово, вийшло різко, розпачливо і в той же час смішно: «лайнюуук».

Вона рушила назад до будинку, спираючись на свій ціпок, який їй урочисто вручили в ратуші тільки за те, що вона зуміла успішно дожити до старості. Ідіотське досягнення. Не дивно, що ця клята газета прогоріла.

Вона зупинилася на ганку й задивилася на небо, досі забарвлене в по-весняному чисті, м'які кольори. Боже, але ж вона відчувала, як щось насувається, щось гаряче й лиховісне.

За рік до цього, коли з лівого заднього колеса старого «ягуара» Віка Трентона почало долинати якесь дивне дратівливе клацання, саме Джордж Міра порадив йому звернутися до майстерні Джо Кембера на околиці Касл-Рока.

— Як для цих країв Кембер кумедно веде бізнес, — говорив Джордж, стоячи з Віком біля його поштової скриньки. — Спочатку каже тобі, скільки коштуватиме робота, а зробивши все, вимагає ту саму суму. Дивно, еге ж?

І він поїхав, а Вік залишився стояти, розгублено міркуючи, чи поштар говорив серйозно, чи він став жертвою якогось не вельми зрозумілого мейнського жарту.

Проте Вік усе ж таки зателефонував Кемберу, й одного липневого дня, далеко не такого гарячого, як цього року, вони з Донною і Тедом поїхали за місто. Це виявилось справді далеко, і Вік мусив двічі зупинитися, щоб спитати дорогу. Відтоді він почав називати ці місця Східним Чортовим Запічком.

Вік звернув на подвір'я Кемберів, колесо клацало дужче, ніж будь-коли раніше. Тед, якому тоді було три, сидів у Донни на колінах і усміхався. Подорожі на татовій машині з відкидним дахом дуже тішили його, Донна була теж у чудовому гуморі.

На подвір'ї стояв хлопчина років восьми-дев'яти, ганяючи старий бейсбольний м'яч іще старішою биткою. Пролетівши кілька метрів, м'яч відбивався від стіни стодоли, що, як гадав Вік, слугувала заразом і майстернею, потім котився назад.

— Здрастуйте, — промовив хлопець. — Ви містер Трентон?

— Так, — відповів Вік.

— Піду покличу тата, — сказав хлопець і рушив до стодоли.

Усі троє вийшли. Вік обійшов машину і присів біля поламаного колеса, не зовсім упевнений, чи правильно він учинив, приїхавши сюди. Можливо, краще було б відвезти авто до Портленда. Тутешні обставини виглядали не вельми обнадійливо. У Кембера не було навіть вивіски.

Його роздуми обірвала Донна, що знервовано кликала його на ім'я. Потім:

— *Боже, Віку!*

Він швидко звівся на ноги і побачив величезного собаку, що саме вийшов із дверей стодоли. На одну абсурдну мить йому здалося, що то зовсім не пес, а якийсь химерний і надзвичайно потворний поні. Та коли собака повністю виступив з тіні, Вік помітив його сумні очі і здогадався, що перед ним сенбернар.

Донна інстинктивно схопила Теда й позадкувала до капота машини, та малий бився в її руках, намагаючись вирватися.

— Хочу подивитися на песика! Мамо, дай подивитися на песика!

Донна кинула нервовий погляд на Віка. Той знизав плечима, йому теж було не по собі. Повернувся хлопець і, проходячи повз собаку, погладив його по голові. Той у відповідь замахав здоровенним хвостом, і Тед у руках Донни подвоїв свої зусилля.

— Ви можете його відпустити, мем, — ввічливо сказав хлопчик, — Куджо любить дітей, він йому нічого не зробить.

Потім, звертаючись до Віка, додав:

— Тато зараз вийде, він миє руки.

— Гаразд, — промовив Вік, — ну й здоровенний у тебе собака, синку. Ти впевнений, що він безпечний?

— Звісно, — підтвердив хлопець. Та Вік помітив, що й сам мимоволі ближче підсунувся до дружини, коли їхній син, що здавався таким маленьким, побрів до собаки. Куджо стояв, задержавши голову і звільна метляючи своїм схожим на щітку хвостом.

— Віку... — почала була Донна.

— Усе гаразд, — промовив Вік, а подумки додав: «Сподіваюся». Пес здавався достатньо великим, щоб проковтнути Тедді одним махом.

На мить Тед завагався. Вони з собакою дивились один на одного.

— Песик, — вимовив Тед.

— Куджо, — сказав молодший Кембер, підійшовши до Теда, — його звуть Куджо.

— Куджо, — покликав Тед. Собака підійшов і заходився добродушно облизувати його обличчя своїм слинявим язиком. Тед захихотів і спробував ухилитися. Він обернувся до тата з мамою, сміючись так само, як тоді, коли вони його лоскотали. Він зробив був крок у їхній бік, та зашпортався і впав на землю. Мить — і собака вже опинився над ним. Вік, що рукою обіймав Донну за талію, не лише почув, а й відчув, як їй перехопило дух. Він кинувся вперед, але спинився.

Куджо вчепився зубами у футболку з зображенням людини-павука, потяг догори, — на мить Тед став схожим на кошеня в зубах матусі-кішки — і поставив малого на ноги.

Тед підбіг до батьків, вигукуючи:

— Я люблю песика! Мамо, тату, я люблю песика!

Син Кембера спостерігав, запхавши руки в кишені джинсів, сцена його трохи забавляла.

— Авжеж, це чудовий собака, — весело погодився Вік, але його серце все ще швидко билось. На одну коротку мить він справді повірив, що собака от-от відкусить голову Теда, як льодяник на паличці.

— Це сенбернар, Теде, — пояснив він.

— Сем... бирнар, — вигукнув хлопчик і побіг назад до собаки. Той, як невелика гора, сидів біля входу в стодолу. — Куджо! Ку-у-уджо!

Донна знову напружилася.

— Віку, ти думаєш...

Та Тед уже був біля собаки й гаряче обійняв його, потім став поруч і почав роздивлятися його морду. Собака сидів із висо-

лопленим рожевим язиком, хвіст молотив по гравію доріжки. Ставши навшпиньки, Тед міг майже зазирнути йому в очі.

— Думаю, в них усе гаразд, — відповів Вік.

Тед застромив свою маленьку ручку в пащу Куджо і почав оглядати його зуби, як наймолодший у світі стоматолог. Це змусило Віка пережити ще одну тривожну хвилину, та потім малий знов повернувся до них.

— У песика є зуби, — повідомив він.

— Так, у нього дуже багато зубів.

Він обернувся до хлопця, збираючись спитати, звідки у пса таке ім'я, як із майстерні вийшов Джо Кембер, ретельно витираючи руки ганчіркою, щоб, бува, не забруднити гостя; лише тоді він потиснув руку Віка.

З приємним здивуванням Вік відзначив, що Джо добре знає свою справу. Вони проїхалися до будинку біля підніжжя пагорба і назад до майстерні, і всю дорогу Джо пильно прислухався до стукоту в колесах.

— Підшипник полетів, — коротко констатував Кембер, — вам ще пощастило, що не заблокувало колесо.

— Ви можете його полагодити? — запитав Вік.

— Так, якщо ви не проти почекати тут години дві, я зроблю це хоч зараз.

— Думаю, це не проблема, — сказав Вік поглядаючи в бік сина. Той заволодів бейсбольним м'ячем і намагався кинути його якнайдалі — виходило, правда, не надто далеко, — а Кемберів сенбернар покірно приносив його назад. М'яч уже був добряче обслинений.

— Ваш собака чудово розважає мого сина.

— Куджо любить дітей, — погодився Кембер. — Заведете авто всередину?

«Зараз лікар тебе огляне», — весело подумав Вік, заїжджаючи в майстерню. Як виявилось, робота зайняла всього півтори години, і ціна була на диво невисока.

Стояло похмуре прохолодне пообіддя, а Тед бігав довкола, повторюючи:

— *Куджо! Куджо! Сюди, Куджо!*

Коли вони вже збиралися їхати, Кемберів син, якого звали Бретт, посадив Теда на спину Куджо і підтримував його за пояс, поки пес двічі слухняно провіз його по гравію подвір'я. Коли вони проходили повз Віка, собака спіймав його погляд... і Вік міг би запрягтися: він сміявся.

Рівно за три дні після розмови, а точніше перекрикування тітки Евві Чалмерс із Джорджем Мірою, дівчинка віку Теда Трентона після сніданку встала з-за столу в кухні маленького чепурного будиночка в Айова-Сіті, штат Айова, і повідомила:

— Мамо, мені погано, мене зараз знудить.

Мама глянула на неї, не вельми здивована. Два дні тому старший брат Марсі раніше повернувся зі школи з гострим нападом шлункового грипу. Тепер із Броком було все гаразд, та він пережив двадцять чотири огидні години, натхненно скидаючи баласт із обох кінців.

— Ти впевнена, дорогенька? — запитала мати.

— Ох, я... — голосно застогнавши, Марсі кинулася в коридор, притискаючи долоні до живота.

Мама пішла слідом. Побачивши, як Марсі рвучко смикнула на себе двері туалету, вона подумала: «Господи, оце маєш тобі знову. Якщо я не підхоплю цю штуку, це буде справді чудо».

Почувши звуки блювання, вона зайшла в туалет. Її голова вже була зайнята деталями: якнайбільше чистої води, постільний режим, горщик, кілька книжок, Брок міг би, коли повернеться зі школи, перенести в її кімнату телевізор, а ще...

Вона глянула вниз, і всі думки миттю вилетіли з її голови, наче від різкого удару в обличчя.

В унітазі, куди щойно блювала її чотирирічна дочка, було повно крові. Кров забризкала білий керамічний обідок і блищала на кахлях підлоги.

— Ох, мамо, мені погано...

Її донечка обернулася, обернулася, обернулася... Весь рот був у крові, вона текла по підборіддю і вже заляпала її синю матроську сукню. Кров! О Господи Ісусе, Маріє і всі святі, як же багато *крові!*

— Мамо...

І її донечку знову вивернуло, великі згустки кривавої маси вилітали з її рота і розбризкувалися довкола, неначе клятий кривавий дощ. І тоді мати схопила Марсі на руки й побігла — побігла до телефону викликати «швидку».

Куджо знав, що вже застарий, щоб ганятися за кроликами.

Ні, він не був *старий*, навіть для собаки. Але йому було п'ять років, і часи його собачого дитинства, коли вистачало навіть метелика, щоб вирушити в запеклу гонитву луками та гаями за будинком, були вже далеко позаду. Куджо було п'ять, і якби він був людиною, то перебував би в ранній фазі середнього віку.

Але був прекрасний погожий ранок 16 червня, і на траві все ще лежала роса. Спека, яку передрікала тітка Евві, справді настала — це був найгарячіший червень за багато років, — і о другій дня Куджо лежатиме на запилюженому подвір'ї або в майстерні (якщо ЧОЛОВІК пустить його всередину — він так іноді робив, коли пив, а останнім часом це бувало майже завжди), важко дихаючи під палючим сонцем. Та це буде пізніше.

А наразі великий, угодований бурий кролик навіть не підозрював, що Куджо тут, на краю північного луку, за цілу милю від дому. Для кролика-братика вітер сьогодні дув у несприятливому напрямку.

Куджо почав підбиратися до кролика швидше зі спортивного азарту, ніж заради м'яса. Той безтурботно хрупав молоду конюшину, що вже за місяць зжовкне й вигорить під нещадними сонячними променями. Ох, якби ж кролик помітив його, ще коли він був на половині шляху; якби він тоді кинувся тікати, Куджо б його відпустив. Та коли кролик нашорошив вуха, пес уже був на відстані п'ятнадцяти ярдів від здобичі. На якусь мить кролик завмер на місці, перетворившись на застиглу скульптуру з кумедно витріщеними чорними банькатими очима. Тоді дременув геть.

Люто гавкаючи, Куджо кинувся навздогін. Кролик був зовсім маленьким, а Куджо дуже великим, та *перспектива* можливого успіху надавала собаці нових сил. Він був уже достатньо близько, щоб сягнути кролика лапою. Кролик зробив зигзаг. Куджо,

менш повороткий, кинувся навперейми, вгрузаючи лапами в пухку чорну землю; моментами земля вислизала, та він швидко відновлював рівновагу. Від його уривчастого басовитого гавкання птахи злякано здіймалися вгору. Куджо всміхався, якщо собаки взагалі здатні всміхатися. Кролик іще раз різко звернув, а тоді кинувся навпростець через луг. Куджо мчав слідом, уже передчуваючи, що цієї гонки він не виграє.

Та Куджо з усіх сил намагався не відставати і вже майже наздогнав кролика, коли той раптом шуснув у невелику яму на схилі невисокого пологого пагорба. Яма поросла високою травою, і Куджо не вагався. Вигнувши тіло, як гігантський, вкритий рудавою шерстю снаряд, він дозволив інерції затягти себе вниз... І тут же застряг, наче корок у пляшці.

Джо Кембер володів фермою «Сім дубів» у кінці дороги № 3 вже сімнадцять років, та навіть не підозрював про існування цієї ями. Він, звичайно, натрапив би на неї, якби активно займався фермерством. Та це було не так. У його великому червоному хліві не було ніякої худоби, він слугував гаражем і складом автозапчастин. Син Кембера Бретт, котрий частенько блукав довколишніми лісами й полями, теж ніколи не помічав ями, хоч кілька разів мало не втрапив у неї ногою. Мабуть, без перелому не обійшлося б. У погожі дні яму можна було сприйняти за тінь, а коли було хмарно, вхід до неї повністю ховала висока трава.

Джон Мавсем, колишній власник ферми, про яму знав, та йому навіть на думку не спадало розповісти про неї Джо, коли той придбав цю ділянку в 1963-му. Напевне, Джон попередив би про яму в 1970-му, коли у Джо і його дружини Чаріті народився син, та до того часу рак уже звів старого в могилу.

І добре, що Бретт її не знайшов. Адже для маленького хлопчика немає нічого цікавішого, ніж якась невідома яма, яка, до того ж, веде в невелику вапнякову печеру. Печера мала приблизно двадцять футів завглибшки, і легко могло статися так, що якийсь цікавий маленький хлопчик, пролізши в яму й зісковзнувши на дно печери, уже не зміг би видертися нагору. Таке вже не раз траплялося з дрібними тваринками. Вони скочувалися додолу гладенькими вапняковими стінами, а назовні

вилізти не могли, і все дно печери було всіяне кістками: ховрах, скуснс, двійко бурундуків, кілька білок і домашній кіт. Кіт на ім'я Містер Чистер загубився два роки тому, і Кембери думали, що він потрапив під машину або просто кудись утік. Та він лежав тут поряд із рештками чималої польової миші, на яку полював.

Кролик скотився по стіні і тепер, настовбурчивши вуха, тремтів унизу, його ніздрі вібрували, наче камертон. Печеру наповнило люте гавкання Куджо. Луна ще посилювала звук, і здавалося, що тут зібралася ціла зграя собак.

Печера була привабливим місцем і для кажанів; у невеличкому просторі їх ніколи не могло поміститися багато, проте тут можна було ідеально влаштуватися на денний перепочинок, зависнувши донизу головою на склепінчастій стелі. Саме через кажанів Бреттові Кемберу пощастило двічі, особливо цього року. Цього року серед бурих комахоїдних кажанів, що населяли невеличку печеру, поширилася надзвичайно гостра форма сказу.

Куджо застряг плечима. Він відчайдушно гріб землю задніми лапами, та все дарма. Він усе ще міг вирватись і відступити, та бажання здобути кролика не зникало. І ось він тут, у пастці, тільки простягни лапу. Зір у нього не був особливо гострий, власне, своїм тілом він затуляв майже все світло, тому й не бачив входу в печеру прямо під собою. Він відчував запах вогкості, запах кажаннячого посліду, як висохлого, так і зовсім свіжого, а найголовніше — запах кролика, гарячий і смачний. Обід подано.

Його гавкання потривожило кажанів. Вони були налякані. Щось вдерлося в їхній прихисток. Усією писклявою масою вони полетіли до виходу, та їхні локатори зафіксували бентежний і загрозливий факт: виходу не було. На місці виходу їх чекав хижак.

Вони кружляли й металися в темряві, перетинчасті крила лопотіли, як пелюшки на вітрі. А внизу зіщулився кролик, усе ще не втрачаючи надії.

Кілька кажанів полетіло просто на Куджо, і він злякався. Йому не подобався ні їхній писк, ні їхній запах, ні те дивне тепло, яке, здавалося, йшло від їхніх тіл. Він загавкав голосніше й виширився на істот, що з писком шугали навколо його голови. Його зуби вп'ялися в чиєсь буро-чорне крило. Хруснули кісточки, ще тонші,

ніж ручка немовляти. Кажан вигнувся і вчепився зубами в тонку чутливу шкіру на носі собаки, залишивши довгу рану у вигляді знака питання. За мить кажан вислизнув із його зубів і покотився вниз у передсмертній агонії. Та справу було зроблено; укус зараженої сказом тварини особливо небезпечний у районі голови, оскільки ця хвороба уражає центральну нервову систему. Собаки, значно чутливіші, ніж їхні двоногі господарі, не можуть бути в абсолютній безпеці навіть після введення спеціальної вакцини, яку можна знайти в будь-якого ветеринара. А Куджо в його житті жодного разу не робили щеплення від сказу.

Усього цього Куджо не знав, однак добре відчув, що істота, яку він щойно вкусив, мала гнилий, бридкий присмак, і вирішив, що гра того не варта. Спричинивши невеликий обвал, він одним могутнім ривком вивільнився з ями та обтрусився; на землю посипалося болото і шматочки смердючого вапняку. З носа крапала кров. Він сів, задер голову до неба, і з горла його вирвалося коротке низьке виття.

Зі своєї печери маленькою бурою хмаркою вилетіли кажани, очманілі від яскравого сонячного світла, кілька секунд покружляли над ямою і сховалися назад. Вони були безмозкими істотами, тож за кілька хвилин геть забули про гавкучого зайду і спокійно спали собі далі, висячи донизу головою і загорнувшись у свої крила, наче старенька бабця в шаль.

Куджо поплівся геть, потім знову обтрусився і безпорадно помацав лапою носа. Кров уже запеклась, і на рані утворилася кірка, та ніс іще болів. У собак почуття самоповаги значно перевищує інтелектуальні здібності, і тепер Куджо здавався огидним самому собі. Іти додому йому не хотілося. Якщо він туди повернеться, хтось із трійці — ЧОЛОВІК, ЖІНКА або ХЛОПЕЦЬ — неодмінно помітять, що він щось із собою зробив, і, може, навіть назвуть ПОГАНИМ СОБАКОЮ; у цю мить Куджо й сам відчував, що він — ПОГАНИЙ СОБАКА.

І замість того щоб піти додому, він побіг до струмка, що відділяв ферму Кемберів від володінь їхнього найближчого сусіда Гері Первієра. Він то брів угору за течією, то качався по воді, то починав жадібно пити, щосили намагаючись позбутися цього

бридкого присмаку в роті, змити з себе бруд і гнилий, болотний дух вапняку, а разом з ним — і відчуття ПОГАНОВОГО СОБАКИ.

Та помалу йому ставало краще. Він виліз із води та обтрусився. На коротку мить у непорушному повітрі довкола нього утворилася веселка з мерехтливих крапель.

Разом із болем у носі відступило й почуття ПОГАНОВОГО СОБАКИ. Він попрямував додому подивитися, чи ХЛОПЕЦЬ і досі там. Він уже звик до великого жовтого шкільного автобуса, котрий забирав ХЛОПЦЯ щоранку і привозив назад по обіді. Та автобус із миготливими очима й галасливими дітьми не з'являвся весь останній тиждень. ХЛОПЕЦЬ тепер весь час був удома, переважно допомагаючи ЧОЛОВІКОВІ в майстерні. Може, жовтий автобус сьогодні приїхав знову, а може, ні. Він подивиться. Куджо зовсім забув про яму і про огидний смак кажана. Ніс уже майже не болів.

Куджо прокладав собі шлях крізь високу траву північного луку, лякаючи по дорозі то одну, то іншу пташку і навіть не думаючи гнатися за ними. Його полювання на сьогодні скінчилося, тіло, на відміну від мозку, усе чудово пам'ятало. Він був п'ятирічним сенбернаром у розквіті сил, вагою понад двісті фунтів¹, і цього ранку, 16 червня 1980 року, він заразився сказом.

Через сім днів за 30 миль від ферми «Сім дубів» в одному з ділових кварталів Портленда, в ресторанчику під назвою «Жовта субмарина», зустрілися двоє чоловіків. Заклад пропонував широкий вибір різноманітних сендвічів, піци й багатошарових бутербродів «Дагвудс». У глибині залу стояла машина для гри в пінбол.

Над стійкою висіло оголошення:

«ХТО ЗМОЖЕ З'ЇСТИ ДВА НАШІ ФІРМОВІ “НІЧНІ КОШМАРИ”, ОТРИМАЄ ЇХ БЕЗКОШТОВНО!»

Унизу в дужках стояла приписка:

«ЯКЩО ВАС ЗНУДИТЬ, МУСИТЕ ПЛАТИТИ».

¹ ≈ 90 кг.

Зазвичай Вікові Трентону було важко уявити щось краще, ніж тутешні «героїчні» сендвічі¹ з м'ясними кульками, та цього разу він відчував, що нічого, крім гострого нападу печії, не матиме.

— Здається, цю партію ми програли, так? — звернувся Вік до свого співрозмовника, котрий без особливого ентузіазму поглядав на свою данську шинку. Його співрозмовником був Роджер Брейкстоун, і якщо вже він дивився на їжу без ентузіазму, можна було відразу здогадатися, що справи кепські. Роджер важив 270 фунтів², і, коли він сідав, у нього зникали коліна. Яюсь, коли вони з Донною, мов дітлахи, дуріли і сміялися в ліжку, вона зізналася Віку, що думала, нібито коліна Роджера відстрілили у В'єтнамі.

— Так, ми в лані, — погодився Роджер, — причому, блядь, так глибоко, що ти навіть не уявляєш, старий.

— Ти справді думаєш, що ця подорож може щось змінити?

— Може, й не змінить, — відповів Роджер, — але якщо ми не поїдемо, то точно втратимо замовлення Шарпа. Може, вдасться хоч щось врятувати. Повернутися в гру, так би мовити, — він відкусив шматок сендвіча.

— Перерва на десять днів може вдарити по нашому бізнесу.

— По-твоему, те, що відбувається зараз, не б'є по нашому бізнесу?

— Звісно, але ж у нас запланована зйомка ролика для «Бук Фолкс» на Кеннебанк-біч.

— Ліза з цим упорається.

— Я дуже сумніваюся, що Ліза здатна дати лад у своєму особистому житті, не кажучи вже про ролик для «Бук фолкс», — відзначив Вік. — Та навіть якщо й так, ми ще й досі не бралися за рекламу «Моїх улюблених чорниць» і «Каско Банк & Траст». А ще ти маєш зустрітися з цим бонзою із Мейнської асоціації з продажу нерухомості...

— Не дочекаєшся, це твоя робота.

¹ «Героїчними» в США називають видовжені сендвічі з італійською приправою. Начинкою можуть бути баклажани з пармезаном, курятина з пармезаном, м'ясні кульки.

² ≈ 122 кг.

— Хай буде по-твоєму, бля. Та мене аж вивертає, коли подумаю про ці його червоні штанці і білі тифельки. Так і кортить зазирнути на таємні збори гомиків, щоб знайти там для нього живу рекламу.

— Це все дрібниці. І ти це чудово знаєш. Ніхто з них не заплатить нам і десятої частини того, що платить Шарп. Що я ще можу сказати? Ти ж знаєш, Шарп і малюк захочуть поговорити з нами обома. То як? Замовляти тобі квитки чи ні?

Від думки про ці десять днів, п'ять у Бостоні і п'ять у Нью-Йорку, Віка проймав холодний піт. Вони з Роджером шість років пропрацювали в нью-йоркській агенції «Еллісон». Тепер Вік мешкав у Касл-Року, а Роджер і Алтея Брейкстоуни — у сусідньому містечку Бриджтон за п'ятнадцять миль звідти.

Якби на те була його воля, Вік ніколи б і не згадував минуле. Він відчував, що до того, як переїхав із Донною до Мейну, зовсім не жив повним життям і до кінця не усвідомлював, для чого живе. У нього було хворобливе відчуття, що Нью-Йорк усі три роки тільки й чекав нагоди, щоб знову загребти його в свої лапи. Літак, приземляючись, втратить керування, і він потоне у вогняному морі високопробного реактивного палива. Або на мості Тріборо станеться аварія, і їхнє таксі перетвориться на жовту криваву гармошку. Грабіжник, замість того щоб просто налякати, натисне на гачок пістолета. На газопроводі станеться вибух, і йому відрубає голову каналізаційним люком, що літатиме в повітрі, як смертоносний 90-фунтовий¹ фрисбі². Що завгодно. Якщо він повернеться, місто його вб'є.

— Слухай, Роджере, — сказав Вік, відкладаючи сендвіч, якого майже й не торкався. — Ти ніколи не думав, що *втрата Шарпових замовлень* — ще не кінець світу?

— Світові нічого не станеться, — відповів Роджер, наливаючи світле пиво у високу склянку. — А нам? Мені? З двадцятирічної іпотеки мені залишилося ще сімнадцять, а мої донечки-близнючки сплять і бачать себе в Бриджтонській академії.

¹ ≈ 40 кг.

² Фрисбі — ігровий снаряд, він же «летюча тарілка» або «летючий диск».

А в тебе ж власна іпотека, власна дитина, та ще й цей старий «ягуар», який до самої смерті доїтиме з тебе гроші.

— Так, але місцева економіка...

— *До дуни* твою місцеву економіку, — запально вигукнув Роджер, голосно брязнувши склянкою об стіл.

Компанія з чотирьох осіб за сусіднім столиком — троє у тенісних футболках UMR, четвертий — в облізлій футболці з написом «ДАРТ ВЕЙДЕР — ГЕЙ» — заплодувала.

Він нетерпляче помахав їм рукою, щоб угамувались, і знову нахилився до Віка:

— Ти ж розумієш, що з цими кампаніями для «Моїх улюблених чорниць» і Мейнської ріелторської асоціації ми далеко не заїдемо. Якщо втратимо замовлення Шарпа, то підемо на дно і навіть води не скаламутимо. З іншого боку, якщо нам вдасться на наступні два роки зберегти хоч невелику частку Шарпових грошей, нашими послугами зацікавиться Департамент туризму, а може, навіть вдасться пробитися в Державну лотерею, якщо до того часу вона успішно не загнеться. Усе це — надзвичайно ласі шматки, Віку. Тоді й зможемо попрощатися з Шарпом і його довбаними кашами, й усьому прийде щасливий кінець. Голодний злий вовк може шукати поживи деінде. Поросята надійно сховались у своєму домі.

— У нас приблизно такі ж шанси все владнати, як у «Клівлендських індіанців» — виграти цієї осені світову бейсбольну серію, — промовив Вік.

— Краще все-таки спробуймо, друже.

Вік мовчки дивився на свій майже охололий сендвіч і думав. Усе було вкрай несправедливо, але несправедливість він уже якось переживе. Боляче було від самої божевільної абсурдності цієї ситуації. Це було наче смертоносний торнадо, що налітає нізвідки, залишає по собі спіральний слід спустошення і так само стрімко зникає. Він, Роджер і сама фірма «Ед Воркс» сміливо можуть зараховувати себе до списку приречених, хоч би що вони зробили. Він читав це на Роджеровому круглому обличчі — таким блідим і серйозним воно не було з того часу, коли вони з Алтеєю втратили сина Тимоті. Хлопчик помер від

синдрому раптової смерті немовлят, коли йому було всього десять днів. Через три тижні Роджер не витримав і розплакався, стиснувши обличчя руками в такому глибокому й безпросвітному горі, що серце Віка стискалося десь аж у горлі. Тоді було дуже зле. Та сьогоднішня дедалі більша паніка в погляді Роджера — теж погано.

Торнадо вирували часом і над рекламним світом. Солідні компанії на кшталт «Еллісон», які займалися мільйонними проектами, могли їх витримати, чого не можна сказати про такі маленькі агенції, як «Ед Воркс». У них було два кошики, в одному з яких лежало багато дрібних яєць, а в другому — одне велике: замовлення Шарпа. Залишалося тільки з'ясувати, чи велике яйце розбите повністю, чи ще вдасться приготувати сяку-таку яєчню. Те, що сталося, не було їхньою провиною. Та рекламні агенції чудово пасують на роль цапа-відбувайла.

Вік і Роджер стали гармонійною командою ще тоді, як шість років тому в «Еллісон» їм уперше довелося працювати над одним проектом. Високий, худорлявий і спокійний Вік становив чудове інь для товстого й безтурботного ян екстраверта Роджера. Вони чудово зійшлись і в особистому, і в діловому плані. Перше спільне завдання не було дуже складним: провести в пресі кампанію на підтримку Об'єднання людей із церебральним паралічем.

Їхньою ідеєю була простенька чорно-біла фотографія маленького хлопчика з ногами, нещадно затисненими великими фіксаторами, який стоїть у штрафній зоні першої бази на невеликому бейсбольному майданчику. На голові — кепка «Нью-Йорк Метс», вираз обличчя — Роджер завжди наголошував, що саме через цей вираз кампанія і стала успішною — зовсім не сумний, а просто замріяний, власне, майже щасливий. Напис:

«БІЛІ БЕЛЛАМІ НІКОЛИ НЕ СТАНЕ БЕТЕРОМ».

Нижче:

«У БІЛІ ЦЕРЕБРАЛЬНИЙ ПАРАЛІЧ».

Ще нижче, дрібним шрифтом:

«Виручіть нас, га?»

Пожертви для хворих стрімко зросли. Добре для них, добре для Віка й Роджера. Зв'язка Трентон — Брейкстоун увійшла до гри. Потім було ще кілька успішних кампаній, Вік займався в основному розробкою глобальних концепцій, Роджер — їх практичним втіленням у життя.

Для корпорації «Соні» вони вигадали плакат із зображенням чоловіка, що по-турецьки сидить на розподільчій лінії шістнадцятисмугової швидкісної магістралі, одягнений у діловий костюм, з великим приймачем «Соні» на колінах і янгольською усмішкою на пиці. Підпис:

«ПОЛІС», «РОЛІНГ СТОУНЗ», ВІВАЛЬДІ, МАЙК ВОЛЛЕС, «КІНГСТОН ТРІО», ПОЛ ГАРВІ, ПАТТІ СМІТ, ДЖЕРІ ФЕЛВЕЛЛ».

Ще нижче:

«ПРИВІТ, ЛОС-АНДЖЕЛЕСЕ!»

Для «Войт», компанії, що випускає спорядження для плавання, вони створили плакат із казковим піщаним пляжем десь у тропіках, на тлі якого було зображено повну протилежність до ідеального хлопця з Маямі-біч. Це був чоловік років п'ятдесяти, весь вкритий татуюваннями, з пивним черевцем, м'язистими руками й ногами і звивистим шрамом на стегні. Той пошарпаний воїн наживи стояв, виключно виставивши одну ногу і тримаючи в руках ласти «Войт». Підпис:

«Я ПІРНАЮ, ЩОБ ПРОЖИТИ, А НЕ ЗАБАВЛЯЮСЯ».

Унизу було ще багато тексту, який Роджер завжди позначав терміном «бла-бла-бла», але сам слоган був просто бомба. Вони з Роджером хотіли написати: «А НЕ ДЛЯ ПОНТІВ», та люди з «Войт» на це не погодились.

— Шкода, — любив повторювати за чаркою Вік, — торгівля ластами пішла б іще краще.

Потім з'явився Шарп.

Компанія Шарпа перебувала на дванадцятому місці серед найбільших американських виробників харчів, коли старий Шарп після понад двадцяти років співпраці з місцевою рекламною агенцією в Клівленді неохоче звернувся до «Еллісон» у Нью-Йорку. Старий любив наголошувати, що його компанія

більша, ніж була «Набіско»¹ до війни. А його син не менш часто наголошував, що Друга світова скінчилася тридцять років тому.

Було укладено шестимісячну випробовувальну угоду, і роботу доручили Вікові Трентону та Роджерові Брейкстоуну. До кінця випробовувального періоду Шарп перемістився на ринку конди-терських і круп'яних виробів з дванадцятої позиції на дев'яту, а через рік, коли Вік із Роджером нарешті зібралися переїхати до Мейну і розпочати власний бізнес, він був уже на сьомій.

Їхня кампанія здобула грандіозний успіх. Для реклами печива вони вигадали Шарп-снайпера, неуважного шерифа з Дикого Заходу, шестизарядний револьвер якого замість куль стріляє печивом. Завдяки експертам зі спецефектів печиво щоразу було інше: в одних випадках це була «Шоколадна забава», в інших — «Імбирні штучки» або «Ого-вівсяники». Наприкінці кожного ролика снайпер із розрядженим револьвером сумно стояв над купою печива.

— Погані хлопці втекли, — оголошував він щодня мільйонам американців. — Зате я маю печиво. Найкраще печиво на Заході. І, мабуть, у світі.

Шарп-снайпер стромляє зуби в печиво. Вираз обличчя вказує на те, що він щойно пережив гастрономічний еквівалент першого підліткового оргазму. Темний екран.

Для реклами тортів, яких налічувалось аж шістнадцять різновидів, вони створили сюжет, котрий Вік називав «Джордж і Грейсі». На екрані з'являються Джордж і Грейсі, які повертаються з розкішного обіду, де стіл аж вгинається від усіляких наїдків. Камера пересувається до невеликої вбогої квартирки без вигод. Джордж сидить у тьмяно освітленій кухні за простим дерев'яним столом, застеленим картатою скатертиною. Грейсі виймає зі старенького холодильника «фунтовий кекс»² (або пиріг із посипкою, або чизкейк). Усе ще у вечірньому вбранні, вони усміхаються одне одному з теплотою і розумінням, двоє

¹ «Nabisco» (Національна бісквітна компанія) — відомий виробник печива та подібної продукції.

² Кекс, який традиційно готується за рецептом «усього по фунту (0,45 кг)» — у рівній пропорції змішуються масло, яйця, борошно та цукор.

людей, котрі живуть у любові й злагоді. На екрані висвічується напис на чорному тлі:

«ІНОДІ ВСЕ, ЩО ТОБІ ПОТРІБНЕ, — ЦЕ ШМАТОЧОК ТОРТА “ШАРП”».

Жодного слова впродовж усього ролика. За цей сюжет їх нагородили премією «Кліо».

Те саме було і з професором кашології, якого в рекламних колах хвалили як найбільш виважений дитячий ролик усіх часів. Те, що вони вважали вершиною своїх досягнень, тепер повернулося, щоб перетворитися на справжній кошмар.

Роль професора кашології зіграв уже немолодий характерний актор; по-дорослому серйозний сюжет був сміливою ідеєю, вирізняючись на тлі яскравої дитячої реклами жуйок, головоломки, ляльок і фігурок мультяшних персонажів... І, звісно ж, каш конкурентів.

На екрані з'являється безлюдна аудиторія класу четвертого-п'ятого, сцена, з якою легко можуть пов'язати себе глядачі суботнього ранкового шоу, шанувальники «Баґза Банні», «Бігуна» і «Ватаги Дракули»¹. Професор одягнений у костюм, светр із трикутним вирізом і сорочку з розстебнутим коміром. У його зовнішності й мовленні є щось авторитарне. Вік і Роджер опитали понад сорок учителів та кількох дитячих психологів і виявили, що такий стиль спілкування — оптимальний, бо нагадує дітям модель батьків, з якими більшість із них почувалися б комфортно. Та мають таких, на жаль, далеко не всі.

Професор сидить на вчительському столі — неформальність пози наводить на думку, що під цим сіро-зеленим твідом ховається душа справжнього друга, — і говорить повільно й поважно. Він не наказує, не вмовляє, не заманює, не лестить і не вихваляє. Він звертається до мільйонів одягнених у футболки глядачів, що, сьорбаючи кашу, сидять перед екранами, як до *реальної аудиторії*.

¹ «The Bugs Bunny Show», «Roadrunner Hour», «The Drac Pack» — популярні анімаційні телесеріали, що йшли в ранковому суботньому ефірі американських телеканалів.

— Доброго ранку, діти, — спокійно говорить професор, — ви дивитеся рекламу каші «Шарп». Послухайте мене, будь ласка, уважно. Я знаю про каші все, адже я — професор кашології. Каші Шарпа — «Твінклс», «Какао-ведмедики», «Брен-16» і злакова суміш — найсмачніші каші в Америці. А ще вони дуже корисні.

Коротка пауза. Потім професор широко усміхається... Коли він усміхається, ти *бачиш* перед собою справжнього друга.

— Повірте, я це точно знаю. І ваша мама це знає. Я просто подумав, що ви теж захочете знати.

У цей момент у кадрі з'являється хлопець, що простягає професору миску «Твінклс», чи «Какао-ведмедиків», чи будь-якої іншої каші. Професор кашології підносить ложку до рота, потім спрямовує погляд просто в кожную вітальню країни і каже:

— Так, тут усе в порядку.

Старому Шарпові остання фраза не подобалася, він не хотів допускати й натяку на те, що з його кашами *може* бути щось не в порядку. Та Віку й Роджерові вдалося його вмовити. Ні, не за допомогою раціональних аргументів. Рекламний бізнес — штука зовсім не раціональна. Часто ти просто відчуваєш, що те, що ти робиш, правильне, але пояснити *чому* — не можеш. І Вік, і Роджер відчували, що остання фраза професора має просту і водночас могутню силу. З вуст професора кашології вона лунає як запорука безпеки й затишку, як щось знайоме й надійне. Вона ніби промовляє: «Я тебе не скривджу». У світі, де батьки розлучаються, де старші діти мотлошать тебе просто ні з того ні з сього, де суперник із дитячої ліги і бровою не повівши відбиває всі твої кидки, де, на відміну від телевізійних, реальні хороші хлопці далеко не завжди перемагають, а на *круті* святкування днів народження запрошують не так часто, як хотілося б, у світі, де *стільки* всього складається погано, завжди існуватимуть смачні каші Шарпа, про які можна точно сказати: «Так, тут усе в порядку».

За невеликої підтримки Шарпового сина — за словами Роджера, йому з часом і самому почало здаватися, наче синочок усе придумав самотужки, — проект професора кашології було затверджено; ролик запустили не лише в суботньому ранковому шоу, а й у таких популярних щотижневих серіалах, як «Зоряні

лицарі», «Герої Гогана», «Америка Арчі» й «Острів Гіллігана». Каші розходилися навіть краще, ніж решта товарів Шарпа, а професор кашології став справжнім символом Америки. Його фраза «Так, тут усе в порядку», що була приблизним еквівалентом «розслабся і не парся», швидко стала крилатою.

Коли Вік і Роджер вирішили піти своїм шляхом, вони суворо дотримувалися протоколу і не зверталися до колишніх клієнтів, аж доки ті офіційно — і за двосторонньою згодою — не розривали стосунки з «Еллісон». Перші шість місяців у Портленді стали не легким випробовуванням для них усіх. Синові Віка Теду тоді виповнився лише рік. Донна дуже сумувала за Нью-Йорком; вона то сиділа насуплена, то починала вередувати, а часом виглядала просто наляканою. Стара виразка Роджера, шрам від багаторічних рекламних боїв у «місті великого яблука», загострилася після смерті сина, розвинувши в ньому таємну залежність від гелусилу¹. За цих обставин, як вважав Вік, Алтея трималась як могла. Проте Донна звернула увагу Віка на те, що одна скромна порція слабоалкогольного напою на день перетворилася для Алтеї на дві перед і ще три після обіду. Обидві родини часто проводили відпустку в Мейні, як разом, так і поодиночі, та ні Вік, ні Роджер до кінця не усвідомлювали, як багато дверей не відчиняться для тебе тільки тому, що, як говорили тутешні мешканці, ти прибув «ззовні».

Як часто повторював Роджер, вони б і справді пішли на дно, якби Шарп не вирішив залишитись їхнім клієнтом. У клівлендській штаб-квартирі компанії позиції за іронією долі кардинально помінялися. Цього разу залишитися з ними хотів старий Шарп, а малюк, якому на той час уже виповнилося сорок, наполягав на припиненні стосунків, обґрунтовуючи це тим — слід визнати, не без логіки, — що було б божевіллям довіряти свої кампанії якійсь третьосортній агенції, розташованій за шістсот миль від епіцентра ділового життя Нью-Йорка. Факт, що «Ед Воркс» співпрацює з нью-йоркською аналітичною компанією, на малюка належного враження не справив, як не справляв і на інших колишніх клієнтів Віка й Роджера.

¹ Лікарський препарат для зниження кислотності.

— Якби відданість була туалетним папером, нам було б збіса важко витирати зади, старий, — гірко говорив Роджер.

Та Шарп повернувся, простягнувши їм ту соломинку, за яку вони так відчайдушно намагалися вхопитись.

— Ми мали справу з місцевою агенцією понад сорок років, і якщо ці хлопці хочуть виїхати з того безбожного міста, це лише означає, що в них усе гаразд зі здоровим глуздом.

Дискусію було вичерпано. Старий сказав своє слово. Молодшому довелося замовкнути. Тож наступні два з половиною роки Шарп-снайпер продовжував стріляти, Джордж і Грейсі й далі насолоджувалися тортом у своїй обшарпаній квартирі, а професор кашології запевняв дітей, що «тут усе в порядку». Усі ролики знімали в невеличкій незалежній студії в Бостоні, нью-йоркська аналітична компанія і далі фахово виконувала свою роботу, а три чи чотири рази на рік Вік або Роджер літали до Клівленда на зустріч із Керолом Шарпом і його малюком — у малюка на скронях, слід сказати, вже з'явилася добряча сивина. Усі інші питання між агенцією і замовником вирішувалися за допомогою федеральної пошти і пристроєм містера Белла. Хай це було трохи дивно і вже точно вкрай повільно, та механізм, здавалося, функціонував без збоїв.

А потім з'явилася «Малинова енергія».

Звісно, Вік і Роджер дізналися про кашу ще до того, як вона вийшла на ринок у квітні 1980-го. Більшість каш Шарпа були або зовсім несолодкими, або з мінімальним умістом цукру. Злакова суміш, дебют Шарпа на ринку натуральних каш, була вельми успішною. Однак «Малинова енергія» була розрахована на іншу категорію споживачів — любителів солоденького, що купували сніданки на зразок «Графа Шокулі», «Франкен-ягід», «Талісманчиків» тощо, які перебували десь посередині між кашею і цукерками.

Наприкінці літа і на початку осені 1979-го «Малинову енергію» було успішно протестовано в Бойсі, штат Айдахо, Скрентоні, штат Пенсільванія, і в тепер уже рідному для Роджера Бриджтоні. Здрігаючись від огиди, Роджер сказав Вікові, що не дозволить близнючкам підійти до каші навіть і на десять футів

(хоч йому й було приємно, коли Алтея розповіла йому, що доньки, побачивши кашу у вітрині супермаркету, аж нетямилися від бажання її купити).

— У ній більше цукру, ніж круп, а ще колір у неї, як у стіни пожежної частини!

Вік кивнув і без задньої думки, зовсім не пророчим тоном зауважив:

— Коли я вперше заглянув в одну з тих коробок, мені здалося, що там повно крові.

— То що ти думаєш? — повторив Роджер. Поки Вік прокручував у голові останні нещасливі події, він устиг наполовину впоратися зі своїм сендвічем. Вік усе більше переконувався в тому, що в Клівленді старий Шарп і його підстаркуватий малюк збираються за погані новини покарати вісника.

— Гадаю, варто спробувати.

Роджер поплескав його по плечу.

— Браво, друже! А тепер їж.

Та їсти Вікові не хотілося.

Їх обох запросили до Клівленда на екстренну нараду, що мала відбутися через три тижні після 4 липня: добра половина менеджерів і торговельних агентів Шарпа перебували у відпустках, і зібрати їх швидше ніяк не вдасться. Один із пунктів порядку денного був безпосередньо пов'язаний з «Ед Воркс». «Оцінка ситуації», йшлося в листі, що, на думку Віка, означало: синочок збирається використати провал із «Малиною», щоб нарешті їх позбутися.

Приблизно за три тижні після того, як «Малинова енергія» вийшла на національний ринок, отримавши захоплену, хоч і стриману оцінку «тут усе в порядку» від професора кашології, до лікарні майже в істеричі звернулася перша матуся, переконана, що в її маляти внутрішня кровотеча. Дівчинку, у якої не виявили нічого більш серйозного, ніж легке вірусне захворювання, змудило тим, що її мати спершу сприйняла за велетенський згусток крові.

Так, тут усе в порядку.

Це сталося в Айова-Сіті, штат Айова. Наступного дня трапилося ще сім подібних випадків. Ще через день їх було вже двадцять чотири. У всіх випадках батьки, виявивши в дітей нудоту, або діарею, або те й інше разом, щодуху мчали до лікарні, гадаючи, що в їхніх малят внутрішня кровотеча. Спочатку кількість таких випадків сягала сотень, потім стрімко переросла в тисячі. У жодному з них нудота й діарея не були спричинені кашами, але в загальній паніці ніхто не звернув на це уваги.

Так, усе в цілковитому порядку.

Епідемія поширювалася з заходу на схід. Винен у всьому був барвник, що надавав кашам насиченого червоного кольору. Сам по собі барвник не був шкідливим, та на це теж ніхто не звернув уваги. Щось пішло не так, і організм, замість того щоб засвоювати барвник, просто депортував його назад. Неякісна речовина потрапила лише в одну партію каші, зате партія була особливо великою. Один лікар сказав Віку, що якби дитині, яка померла, перед цим з'ївши велику порцію «Малинової енергії», зробили розтин, то виявили б, що її стравохід червоний, як світлофор. Ефект був виключно тимчасовим, але про це теж забули.

Роджер вважав: якщо їм судилося піти на дно, треба принаймні зробити це з боєм. Його план передбачав довжелезні наради з представниками «Імідж-погляду», компанії, яка, власне, й випустила ролик. Він також хотів зустрітися з самим професором кашології. Той так ужився в образ, що погані події стали для нього неабияким стресом. Далі — Нью-Йорк і розмова з консультантами з маркетингу. А найголовніше — попереду були майже два тижні в бостонському «Ріц Карлтон» і нью-йоркському «Плаза». Два тижні Вік і Роджер проведуть над душею один в одного, перетравлюючи нову інформацію і ламаючи голову, як це було в давні часи. Роджер сподівався на стрімку контратаку, котра змусить і старого, і малюка втратити дар мови. Вони поїдуть до Клівленда не для того, щоб слухняно схилити голови під гільйотину, а з готовим планом боротьби, спрямованим на те, щоб виправити провал з «Малиною». Так було в теорії. На практиці ж обидва усвідомлювали, що їхні

шанси приблизно такі ж, як у пітчера¹, котрий вирішив пробити з забороненої позиції.

У Віка були й інші проблеми. Уже понад вісім місяців він відчував, що вони з дружиною поволі віддаляються одне від одного. Вік і досі її кохав, а Теда просто-таки обожнював, проте атмосфера ставала дедалі напруженішою, і він відчував, що на обрії збираються хмари і справи можуть піти ще гірше. Момент для великого турне маршрутом Бостон—Нью-Йорк—Клівленд був не найкращий, бо саме цей час він планував провести разом із родиною, цілком присвятивши себе домашнім справам. Коли він тепер дивився в обличчя Донни, то бачив, що в його лініях і вигинах, просто під шкірою, зачаїлася незнайомка.

І це питання. Воно все крутилось і крутилось у його голові в ті ночі, коли він не міг заснути, а таке траплялося частіше й частіше. Чи не з'явився в неї коханець? Останнім часом вони рідко спали разом. Вона робила це з іншим? Він сподівався, що ні. Але чи справді він так думав? Зізнавайтесь, містере Трентон, інакше доведеться відповідати за наслідки.

Ні, він не був певний. Не хотів бути певним. Боявся: якщо дізнається правду, це означатиме кінець їхнього шлюбу. Він досі був закоханий у неї по вуха, навіть не розглядаючи можливості скочити в гречку, і міг багато чого пробачити. Але не те, що йому наставляють роги у власному будинку. Він не хотів носити роги, що проросли аж з вух, не хотів, щоб діти на вулиці сміялися з кумедного дядька. Він...

— Що ти сказав, Родже? — спитав Вік, виринаючи зі своїх роздумів. — Я не почув.

— Передаю дослівно: я сказав, хай ця червона каша йде до дідька.

— Ось за це я й вип'ю, — відповів Вік.

— Ну давай, — Роджер підняв склянку.

Вік випив.

За тиждень після невеселої зустрічі Віка і Роджера в «Жовтій субмарині» Гері Первієр сидів на своєму порослому бур'янами

¹ У бейсболі — гравець, який виконує подачу.

подвір'ї біля підніжжя пагорба «Сім дубів», що на дорозі № 3, п'ючи коктейль — чверть холодного апельсинового соку на три чверті горілки «Попов». Він прилаштувався в тіні в'яза, що перебував на останній стадії голландської хвороби¹, примостивши зад у замовленому поштою з супермаркету «Сірс Робак» протертому кріслі-гойдалці, яке теж доживало свої останні дні. Він пив горілку «Попов», бо вона дешева. Під час свого останнього алкогольного рейду до Нью-Гемпширу Гері зробив чималі запаси. Пійло не було дорогим і в Мейні, та в Нью-Гемпширі коштувало просто копійки, і своїм добробутом цей штат завдячував приємним сторонам людського життя: щедрій лотереї, дешевому спиртному та цигаркам і туристичним принадам на зразок селища Санти і Ковбойського містечка. Ох, старий добрий Нью-Гемпшир. Крісло поволі вросло в занедбаний газон, залишаючи глибокі сліди. Будинок теж був занедбаний. Сіра, облуплена розвалюха з прогнилим дахом і наполовину відірваними віконницями. Димар перекосився, немов п'яниця, що намагається звестися на ноги. Шматки покрівлі, зірвані останнім зимовим буревієм, так і висіли, зачепившись за гілля помираючого в'яза.

— Ну, це не Тадж-Махал, — говорив іноді Гері, — але кому яке собаче діло!

У цей задушливо спекотний день наприкінці червня Гері Первієр був п'яний як чіп. Та такий стан зовсім не був для нього незвичним. Він уявлення не мав ні про якого довбаного Роджера Брейкстоуна, ні про якого довбаного Віка Трентона і ні про яку довбану Донну Трентон. Та якби Гері її і знав, йому було б абсолютно до одного місця, коли б якась гостьова команда закотила кілька м'ячиків у її бейсбольну рукавичку. Зате він знав Кемберів і їхнього собаку Куджо. Сім'я жила на пагорбі в кінці дороги № 3. Джо Кембер складав йому компанію в більшості пиятик, і своїм затуманим мозком Гері розумів, що Джо

¹ Голландська хвороба в'язів спричиняється грибками. Під їхньою дією сік у дереві поступово перетворюється на камідь, від чого рослина пізно випускає листя, рано його скидає і взагалі поступово всихає.

вже пройшов чималий відтинок на шляху до алкоголізму, шляху, який сам Гері долав прискореними темпами.

— Нікчемний п'яниця і не більше, та мені це до одного місця, — повідомив він птахам і шматкам покрівлі на трухлявому в'язі.

Перекинув склянку. Зіпсував повітря. Прибив комаху. Світло й тіні химерно спліталися на його обличчі. За домом рештки кількох розпотрошених авто майже тонули в бур'янах. Плющ, який вився західною стіною будинку, розрісся, як дурний, задуливши її майже повністю. Одне вікно було трішки світлішим за інші і в сонячні дні виблискувало, наче каламутний діамант. Два роки тому Гері в п'яному дурмані схопив важкий секретер і пожбурих із вікна другого поверху, уже достоту й не пам'ятаючи навіщо. Вікно він засклав власноруч, бо взимку було збіса холодно, а секретер так і лишився лежати, де впав. Одна шухляда висунулася, нагадуючи висолоплений язик.

У 1944-му, коли Гері Первієру було двадцять, у Франції він самотужки захопив німецьку вогневу точку, а здійснивши цей подвиг, іще десять миль пройшов на чолі свого розбитого взводу, перш ніж знепритомнів від шести кульових ран, отриманих під час цього одноосібного штурму. За це вдячна країна нагородила його однією з найвищих відзнак — «Хрестом за бойові заслуги». У 1968-му він попросив Бадді Торджсона з Касл-Фолза переплавити його на попільничку. Бадді був шокований. Гері сказав, що попросив би зробити унітаз, щоб мати змогу в нього срати, та медаль для цього замала. Бадді всім розповів про цей випадок — можливо, Гері на це й розраховував, а може, й ні.

Хай там як, місцеві гіпі просто шаленіли від захвату. Улітку 68-го більшість із них разом зі своїми заможними батьками проводила канікули на тутешніх озерах, перш ніж у вересні повернутися до коледжів, аби продовжити вивчати такі важливі предмети, як протест, планокуріння і пуцьки.

Після того як Бадді, котрий у вільний час займався зварюванням, а вдень працював на заправці «Ессо» (те, що всі заправки тепер належали «Ексон», Гері було, звісно ж, до одного місця),

переплавив його медаль на попільничку, історія потрапила на сторінки місцевої газети «Call». Недолугий репортер витлумачив її як антивоєнний жест. Саме тоді гіпі й почали свої паломництва на дорогу № 3. Більшість приходили сказати Гері, що це трохи занадто, деякі — повідомити, що це жорсткувато, і двійко-трійко, — щоб сказати, що він, бля, перегнув.

Він зустрічав їх тільки одним — своїм вінчестером 30-06 — і наказував негайно забиратися з його території. Він вважав їх зграєю патлатих пацифістських вилупків і збочених венериків. Гері оголосив їм, що йому до одного місця, якщо їхні тельбухи розлетяться від Касл-Рока до самого Фрайбурга. Через деякий час вони припинили ходити, й історія з медаллю на цьому скінчилася.

Одна з німецьких куль влучила йому в праве яєчко, і лікарям довелося зішкрябувати його з казенної білизни. Ліве загалом уціліло, й іноді в нього навіть доволі пристойно вставав. Та, як він часто повторював Джо Кемберові, йому до одного місця. Вдячна країна нагородила його «Хрестом за бойові заслуги». Вдячний персонал паризького шпиталю виписав його в лютому 45-го з вісімдесятивідсотковою допомогою з інвалідності й невеличкою залежністю від морфію. Вдячне рідне місто 4 липня 1945 року влаштувало парад на його честь (на той час йому вже виповнився двадцять один, він здобув право голосу, сивину на скронях і почувався на всі сімсот, уклінно дякую). Вдячна міська адміністрація назавжди звільнила його від сплати податків на житло. Це добре, інакше він би втратив будинок іще двадцять років тому. Гері замінив недоступний тепер морфій на високоградусне питво і цілком присвятив себе своїй життєвій справі: максимально повільному і приємному самознищенню.

Тепер, у 1980 році, Гері було п'ятдесят шість, він повністю посивів і почувався паскудніше, ніж бик з устроменою в зад сокирою. Єдиними істотами, яких він іще міг витримувати, були Джо Кембер, його син Бретт і їхній великий сенбернар Куджо.

Він, мало не перекинувшись, відхилився на спинку свого напівзотлілого крісла-гойдалки і зробив ще кілька ковтків зі склянки. Склянка дісталася йому в «Макдональдзі» зовсім безкоштовно.

На ній була зображена якась тварючка фіолетового кольору. Щось на ім'я Гримаска¹. Гері частенько харчувався в касл-рокському «Макдональдзі», де можна було взяти дешеві гамбургери. Гамбургери смачні, а що стосується Гримаски, мера Макчиза² і самого клятого мосьє Рональда Макдональда, то вони всі Гері до одного місця.

У високій траві ліворуч промайнула велика руда тінь, і за мить на захаращеному подвір'ї з'явився Куджо, що саме повертався з однієї зі своїх мандрівок околицями. Побачивши Гері, він один раз ввічливо гавкнув. Потім підійшов ближче, помахуючи хвостом.

— Куджо, старий сучий сину, — сказав Гері і, поставивши склянку на землю, заходився методично порпатися в кишенях у пошуках собачих галет. Він завжди тримав кілька штук напоготові для Куджо, свого доброго, давнього, старосвітського приятеля-собаки.

Знайшов кілька в кишені сорочки.

— Сидіти, хлопче, сидіти!

Хоч як жалюгідно й паскудно він почувався, вигляд двохсотфунтового собаки, що, наче кролик, сідає за його наказом, завжди його неабияк тішив.

Куджо сів, і Гері помітив на його носі невелику потворну подряпину, що вже майже гоїлася. Він кинув собаці галети у формі кісток, і той без зусиль зловив їх на льоту. Куджо заходився гризти галету, поклавши другу поміж лап.

— Хороший пес, — мовив Гері, простягаючи руку, щоб погладити собаку по голові. — Хоро...

Куджо загарчав. То був рокітливий, майже рефлексивний звук, що йшов із глибини горла. Коли собака підняв очі, у його погляді було щось холодне й пильне, від чого тілом Гері пробігли мурашки. Він квапливо прибрав руку. З таким великим соба-

¹ Фантастична істота, вигадана для реклами «Макдональдзів». Фіолетова, грушоподібна, волохата.

² Теж персонаж із реклами «Макдональдзів». Вбраний у циліндр, фрак, смугасті штани, має портфель. На перев'язі написано «мер». Голова являє собою чизбургер з очима.

кою, як Куджо, краще не жартувати, якщо вам не хочеться решту життя витирати зад гачком.

— Еге, хлопче, що це на тебе найшло? — спитав Гері. За всі роки, що Куджо жив у Кемберів, Гері жодного разу не чув, щоб він гарчав. Сказати правду, він би ніколи не подумав, що старий Куджисько може на нього гарчати.

Куджо замахав хвостом і підійшов до Гері, ніби соромлячись свого хвилинного зриву.

— Це вже більше схоже на тебе, — сказав Гері, гладячи довгу густу шерсть. Цілий тиждень надворі було нічим дихати, а Джордж Міра розповідав, що, за прогнозами тітки Евві Чалмерс, буде ще гарячіше. Гері гадав, що причина саме в цьому. Собаки переносять спеку ще гірше, ніж люди, і немає нічого страшного в тому, що псюра всього разок розізлився. Та все-таки було дивно, що Куджо почав гарчати. Якби про це розповів Джо, він би нізащо не повірив.

— Іди поїж, — сказав Гері, показуючи на галету.

Куджо повернувся, підійшов до галети й засунув до рота. З його кутиків стікала цівка слини. Потім виплюнув. Вибачливо глянув на Гері.

— Що? Ти не хочеш пожерти? — запитав Гері, не вірячи власним очам. — *Ти?*

Куджо підняв галету й проковтнув.

— Отак краще. Спека тебе не вб'є. І мене теж не вб'є, хоч мій геморой від неї добряче натерпівся. Хай він навіть стане завбільшки з бісів м'яч для гольфу, мені це до одного місця. Ти ж знаєш.

Він ляснув комара.

Куджо влігся біля крісла. Гері підняв склянку. Була пора її освіжити, як кажуть ті йолопи з сільських забігайлівок.

— Освіжіть мою дупу, — сказав Гері, роблячи широкий жест у бік даху будинку. Липка суміш горілки й апельсинового соку побігла вниз по худій, засмаглій руці.

— Тільки поглянь на димар, старий. Він скоро розвалиться на хер. І знаєш що? Мені до одного місця. Хай це все хоч западеться, я й задом не поворухну. Ти ж знаєш, правда?

Куджо замолотив хвостом, він не розумів, про що говорить цей ЧОЛОВІК, та тембр його голосу був знайомий і заспокійливий. Ці розбалакування він чув по десять разів на тиждень, відколи... Куджо чув їх, відколи себе пам'ятав. Він любив цього ЧОЛОВІКА, в якого завжди була їжа. Просто останнім часом йому не хотілося їсти. Та якщо ЧОЛОВІК цього хоче, він їстиме. А потім лежатиме, як зараз, і слухатиме заспокійливі балачки. Загалом Куджо почувався не дуже добре. Він гарчав не тому, що йому було гаряче, а просто тому, що почувався недобре. На мить, лише на одну коротку мить, йому навіть закортіло вкусити ЧОЛОВІКА.

— Що, застромив носа в ожинник, еге ж? — запитав Гері. — І за ким же ти гнався? За ховрахом чи кроликом?

Куджо знову повів хвостом. У буйних кущах сюрчали цвіркуни. За будинком пишно розрослася жимолость, приваблюючи сонних пообідніх бджіл. Здавалось, у житті Куджо все мало бути гаразд, та все було якось не так. Йому чомусь було дуже зле.

— Мені до одного місця, навіть якщо в того селяка з Джорджії повипадають усі зуби. І в Рейгана теж.

Похитуючись, Гері звівся на ноги. Крісло перекинулось і розпалося на частини. Якщо ви подумали, що Гері Первієру це було до одного місця, то не помилилися.

— Пардон, хлопче.

Він пішов усередину збовтати собі новий коктейль. Кухня нагадувала кошмар; вона вся аж кишіла мухами, що дзижчали коло порваних зелених смітєвих пакетів, порожніх бляшанок і пляшок.

Коли Гері повернувся з новою склянкою, Куджо вже не було.

В останній день червня Донна Трентон повернулася з центру Касл-Рока (місцеві називали його Головною вулицею, та цей мейнізм вона, на щастя, поки що не засвоїла), залишивши Теда в літньому таборі й купивши харчів у супермаркеті «Егвей». Вона впріла і стомилась, і побитий, розписаний по боках вульгарними пустельними пейзажами фургон Стіва Кемпа раптом шалено розлютив її.

Гнів закипав у ній весь день. За сніданком Вік розповів їй про поїздку, а коли вона почала протестувати, що не залишиться з Тедом сама на десять днів, які можуть перетворитися на два тижні чи бозна-скільки ще, Вік детально пояснив, чим їм усе це загрожує. Ситуація вселила в неї страх, а боятися вона не любила. До сьогоднішнього ранку вона думала, що вся ця історія з «Малиною» — це всього лише нехай і злий, але жарт, і навіть уявити собі не могла, які серйозні наслідки може мати цей абсурд.

Потім Тед почав скиглити, що не хоче їхати в табір, скаржачись, що минулої п'ятниці його штовхнув старший хлопець на ім'я Стенлі Добсон, і тепер він боявся, що Стенлі штовхне його ще раз. Він плакав і чіплявся за Донну, коли та висаджувала його біля табору, розташованого на полі Американського легіону¹, і їй довелося один по одному відривати його пальці від своєї блузки. При цьому вона почувала себе нацисткою: «Ти підеш у дитячий табір! Я?»² — «Ja, mein Mama»³. Іноді Тед здавався занадто малим для свого віку і таким вразливим. Хіба не вважається, що діти-одинаки рано дорослішають і є прагматичними? Вимазані шоколадом пальці Теда залишили на блузці відбитки, що нагадували відбитки заляпаних кров'ю долонь, які нерідко показують у низькопробних детективах.

І на завершення картини, на зворотному шляху її «пінто» почав поводитися якимось дивно. Він підстрибував і смикався, наче в нападі якоїсь автомобільної гикавки. Далі справи пішли трохи краще, однак те, що трапилося раз, могло повторитися вдруге, і...

...і, щоб додати завершальний штрих, з'явився Стів Кемп.

— Тільки без дурниць, — пробурмотіла вона сама до себе, схопила покупки і вийшла з машини, вродлива, висока двадцятидев'ятирічна жінка з темним волоссям і сірими очима. Незважаючи на немилосердну спеку, вимазану блузку і прилиплі до сидниць темно-сірі шорти, вона виглядала напрочуд свіжою.

¹ Одна з найбільших військово-патріотичних та суспільно-політичних ветеранських організацій США.

² Так? (нім.)

³ Так, мій мамо! (нім.) Помилка в граматичному роді пов'язана з алюзією на фразу «Ja, mein Führer!» («Так, мій фюрере!»).

Вона швидко піднялася східцями вгору, перетнула терасу і зайшла в будинок. Стів сидів у вітальні в улюбленому кріслі Віка, попиваючи пиво з Вікових запасів і палячи цигарку, мабуть, власну. Телевізор був увімкнений, і на екрані, вражаючи натуралізмом, змінювали одне одного жакіття «Лікарні швидкої допомоги».

— Її високість принцеса прибули, — мовив Стів із кривою посмішкою, що колись здавалася їй такою чарівною і манливо небезпечною. — А я вже думав, ти не з'явишся.

— Я хочу, щоб ти, сучий сину, звідси забрався, — відповіла вона безбарвним голосом і пішла в кухню, де заходила розкладати покупки. Вона не могла пригадати, коли востаннє була такою сердитою, настільки, що шлунок скрутило в тугий, болючий клубок. Можливо, під час нескінченних суперечок із матір'ю. Одного з тих кошмарів наяву, які тривали, доки вона не поїхала вчитися. Коли Стів, підійшовши ззаду, обхопив її засмаглою рукою за відкриту талію, вона зреагувала не роздумуючи: садонула йому ліктем попід груди. Той факт, що він був готовий до удару, не охолодив її гніву. Він серйозно займався тенісом, і її лікоть ніби наштотхнувся на кам'яну стіну, вкриту товстим шаром гуми.

Вона обернулася і глянула в його усміхнене бородате обличчя. Донна мала п'ять футів одинадцять дюймів¹ зросту і, коли носила підбори, була на дюйм² вищою за Віка, та Стів був заввишки майже шість футів п'ять дюймів³.

— Ти хіба не почув? Забирайся!

— Але ж чому? Малюк саме вчиться вишивати бісером по'язки на стегна, або з лука збиває яблука з голови вихователя, або біс його знає, що вони ще там роблять. Чоловічок, як бджілка, трудиться в офісі. Саме час найчарівніший Hausfrau⁴ Касл-Рока і заїжджому поетові, лоботрясу й любителю тенісу задзвонити в усі дзвони сексуального віча в усій його повноті і гармонії.

¹ ≈ 178 см.

² ≈ 2,5 см.

³ ≈ 193 см.

⁴ Домогосподарці (нім.).

— Ти припаркував фургон просто на під'їзній доріжці, — зауважила Донна. — Може, краще одразу вивісити на фургоні плакат: «Я ТРАХАЮ ДОННУ ТРЕНТОН»? Або щось іще дотепніше.

— Щоб припаркуватися там, у мене були всі підстави, — відповів Стів, усе ще посміхаючись. — У мене в кузові твій гардероб. Я нарешті закінчив із ним бавитися. Та я б хотів побавитися з тобою, моя люба.

— Залиш його на терасі. Я сама про все подбаю. Тим часом випишу тобі чек.

Усмішка на його обличчі трохи зів'яла. Уперше, відколи вона зайшла, принадлива маска трохи піднялась, і Донна змогла розгледіти людину під нею. І те, що вона бачила, їй зовсім не подобалося, навіть більше, навіювало тривогу. Особливо коли вона думала про себе поряд із цією людиною. Заради того, щоб залізти в ліжку зі Стівеном Кемпом, вона брехала чоловікові, крутила інтрижку за його спиною. Вона хотіла б зараз відчувати, що приходить до тям після нападу якоїсь страшної лихоманки або що в ній знов ожила любляча Вікова дружина, та якщо відкинути всю зовнішню шкаралуцу, залишався один простий, голий факт: Стівен Кемп, доволі відомий поет, мандрівний реставратор і майстер плетіння з лози, солідний гравець у теніс і чудовий пообідній коханець, виявився падлюкою.

— Ти серйозно? — поцікавився Стів.

— Авжеж, ніхто не може відшити неперевершеного і чуттєвого Стівена Кемпа. Це виглядає як жарт, от тільки я не жартую. А зараз, неперевершений і чуттєвий Стів Кемп, ти вивантажуєш гардероб на терасі, забираєш чек і вимітаєшся.

— Донно, не розмовляй так зі мною.

Його рука потяглася до її грудей і боляче стиснула. До гніву додався невеликий страх. (Та хіба вона весь час не була трохи налякана? Хіба страх не був частиною всієї цієї огидної і брудно принадливої гри?)

Вона відкинула його руку.

— Надумала до мене чіплятися, Донно? — Він більше не усміхався. — Ти граєшся з вогнем, чорт забирай.

— Я? До тебе? Ти сам сюди прийшов.

Страх додав їй ще більше злості. Його густа чорна борода сягала аж до вилиць, і їй раптом спало на думку, що хоч вона добре розгледіла його пеніс — навіть тримала в роті, — та ніколи як слід не придивлялася до його обличчя.

— Ти хочеш сказати, — вів далі Стів, — що в тебе була невеличка сверблячка, а тепер вона минула, і я можу забиратися під три чорти, так? А на мої почуття тобі начхати?

— Не дихай на мене, — вона відштовхнула його і пішла покласти молоко в холодильник.

Цього разу він не очікував удару і, втративши рівновагу, поточився назад. Раптом його чоло прорізали зморшки, обличчям розлився темний рум'янець. Вона бачила його таким на корті за корпусами Бриджтонської школи. Іноді, коли він промазував легку подачу. Їй не раз траплялося спостерігати за його грою, враховуючи і ті дві партії, коли він із легкістю розтрощив її засапаного, крекчучого чоловіка. Поразки їй теж доводилося бачити кілька разів. Коли вона дивилася на його реакцію, їй було не по собі: куди вона тільки вклепалася? Стів публікував вірші в кількох десятках малотиражних журналів і випустив книжку «Слідом за заходом сонця» в невеликому видавництві «Над гаражем», що в Батон-Руж. Він закінчив коледж Дрю в Нью-Джерсі, мав чіткі погляди на сучасне мистецтво, фільми Енді Воргола і майбутній референдум щодо розвитку в Мейні ядерної енергетики, а подвійну помилку сприймав так само, як Тед звістку, що час у ліжку.

Стів підійшов, схопив її за плечі й розвернув обличчям до себе. Пакет із молоком вислизнув у неї з рук на підлогу і розірвався.

— Подивись, що ти накоїв, — промовила Донна, — молодчина, хороший удар.

— Я не дозволю, щоб мною верховодили. Затямила?

— *Забирайся!* — заволатала Донна. Слина бризнула йому на щоки й чоло. — *Як мені ще тебе змусити? Написати табличку: «Тобі тут не раді»? Іди! Стань даром божим для іншої!*

— Дешева сучка-динамістка, — процідив він, усе ще не впускаючи її руки. Голос був грізний, обличчя — спотворене.

— І заberi коמוד із собою. Викинь його на смітник.

Вона вирвалась і взяла ганчірку, що висіла над мийкою. Руки тремтіли, шлунок скрутило, починала боліти голова. Вона подумала, що її от-от знудить.

Вона стала навколішки і заходилася витирати розлите молоко.

— Гадаєш, ти — неабияка цяця? — поцікавився Стів. — Відколи це твоя кицька стала золотою? Тобі ж це подобалося. Ти кричала і благала ще.

— Ти вжив правильний час, чемпіоне, — відповіла вона, не зводячи очей. Волосся впало їй на обличчя, і зараз це було саме те, що треба. Не хотілося, щоб він бачив, який блідий і хворий у неї вигляд. Було відчуття, наче її кинули в кошмар. Здавалося, коли б вона в цю мить глянула на себе в дзеркало, то побачила б страхітливу відьму, що звивається по підлозі. — Вимітайся, Стів. Я не збираюся повторювати ще раз.

— А якщо ні, що тоді? Зателефонуєш шерифові Банермену і скажеш: «Привіт, Джордже, це дружина Містера Бізнесмена. Тип, із яким я трахаюсь, поки чоловіка нема вдома, не хоче йти геть. Чи не могли б ви приїхати і викинути його звідси?» Так ти скажеш?

Страх став дужчим. До заміжжя вона працювала у Вест-Честерській шкільній бібліотеці, і її особистим кошмаром було попросити дітей нарешті заспокоїтися; попросити втретє, на повен голос, при цьому не зриваючись на крик. Вони завжди слухались (принаймні на деякий час — до наступного разу). А якби не послухались? Це було її нічним жахом. А якби вони зовсім перестали слухатися? Що тоді? Це питання її лякало. Лякало й те, що завжди доводилося його ставити. Самій собі, у нічній темряві. Вона боялася говорити на повен голос і робила це лише у випадках крайньої необхідності. Адже це була та межа, де цивілізація з різким скрипом обривається і асфальт переходить у болото. Якщо хтось не слухає, коли ти говориш на повен голос, єдиним виходом залишається крик.

Тепер було те саме. Єдиним виходом у цій ситуації було сказати, що, якщо Стів наблизиться, вона закричить. Та чи зробить вона це?

— Іди, — промовила вона вже не таким високим голосом. — Будь ласка, усе скінчено.

— А якщо я вирішу, що не скінчено? Якщо я захочу взяти тебе просто тут, у цій клятій молочній калюжі?

Вона подивилася на нього крізь завісу волосся. Обличчя все ще бліде, очі розширені та обведені білими колами.

— Тоді тобі доведеться боротися зі мною врукопашну. І якщо в мене буде можливість видряпати тобі око або відірвати яйця, я не роздумуватиму.

На одну лише мить, доки його обличчя не набрало застигло-го виразу, їй здалося, на ньому промайнула невпевненість. Він знав, що Донна в хорошій формі і в неї швидка реакція. Він перегравав її в теніс, та для цього доводилося добряче попінтити. Очі і яйця, мабуть, були в безпеці, однак сліди на обличчі могли залишитися чималі. Питання було в тому, як далеко він хотів зайти. У повітрі кухні витав неприємний, липкий запах, якийсь аромат джунглів, і Донна з тривогою зрозуміла, що то суміш його люті і її власного страху, що струменіли з їхніх пор.

— Я заберу комод із собою в майстерню, — сказав Стів. — Чому б тобі не послати по нього свого красунчика-чоловіка? Ми з ним мило побалакаємо. Про ліжка.

Тоді він пішов, по дорозі так грюкнувши дверима тераси, що мало не вибив скло. Через кілька секунд заревів двигун фургона, спершу уривчасто, потім, коли авто рушило, уже рівніше. Зашуміли шини.

Донна повільно витирала молоко, час від часу підводячись, щоб виполоскати ганчірку над мийкою з неіржавкої сталі. Вона дивилася, як у злив цівками збігає молоко, і вся тремтіла. Почасти від залишкового збудження, почасти від полегшення. Погрозу Стіва розповісти все Вікові Донна навряд чи розчула. Вона раз по раз прокручувала в голові низку подій, що призвели до цієї жахливої сцени.

Вона щиро вірила, що інтрижка зі Стівом Кемпом сталася майже мимо її волі. Це було ніби прорив підземної каналізаційної труби. Такі труби, як їй здавалося, проходять майже під усіма ретельно доглянутими газонами американських родин.

Переїжджати до Мейну вона не хотіла, й ідея Віка її просто шокувала. Незважаючи на відпустки (а може, саме вони й по-

силили це враження), вона вважала Мейн лісовою глушиною, де взимку замети сягають двадцяти футів і люди опиняються практично відрізаними від світу. Думка відвезти дитину в таке місце жахала її. Вона змальовувала спочатку собі, а потім і Вікові картини раптових заметілей, що розділяли його в Портленді і її в Касл-Року. Їй уявлялося, як під час такої бурі Тед наковтається пігулок або попечеться об кухонну плиту, та хтозна, що ще. Можливо, це був відчайдушний протест проти переїзду з метушливого, сповненого життям Нью-Йорка.

Погляньмо правді у вічі: все це було не найгіршим. Найдужче дошкуляла думка, що «Ед Воркс» прогорить і вони, підібгавши хвости, приповзуть назад. Цього не трапилося, тому що Вік і Роджер працювали не покладаючи рук. Але це також означало, що вона залишилася сама з дитиною на руках і купою вільного часу.

Близьких друзів Донна могла перелічити на пальцях однієї руки, зате була впевнена, що цю дружбу не зруйнує ні вогонь, ні вода. Та вона ніколи не сходилася з людьми швидко й легко. Часом у голову закрадалася думка, чи не подати заяву на підтвердження кваліфікації — системи освіти Нью-Йорка і Мейну були взаємопов'язані. Досить було лише заповнити кілька паперів. Потім зустрітися з суперінтендантом з управління освіти, і її внесуть у список позаштатних учителів Касл-Рока. Та після кількох простих підрахунків на кишеньковому калькуляторі цю безглузду ідею довелося відкинути. Витрати на пальне і няньку для Теда з'їдять більшу частину її щоденного заробітку у двадцять вісім доларів.

«Я стала ідеальною американською домогосподаркою, — у розпачі думала Донна одного зимового дня, дивлячись, як у вікно тераси цокотить дрібний колючий сніг. — Сиджу вдома, годую Теда ковбасками й бобами, готую йому тости з сиром і розігріваю консервований суп на обід. Отримую порцію реального життя в Лізі з “Як обертається земля” і Майка з “Молодих і невтомних”¹. Вряди-годи ми дуріємо під черговий випуск “Колеса Фортуни”²...»

¹ Американські телесеріали.

² Ігрове телешоу.

Вона могла б піти в гості до Джоані Велш, котра мала дочку приблизно Тедового віку, та в її присутності Донні було якось незатишно. Джоані була на три роки старшою і на десять фунтів¹ важчою. Вона, здавалося, нітрохи цим не переймалась і казала, що чоловік любить її й такою. Життя в Касл-Року її цілком влаштовувало.

Саме в цей час лайно почало зворотний шлях трубою. Вона почала нападати на Віка через дрібниці, цим виражаючи значно глибші почуття, які було не так легко ідентифікувати і ще важче висловити. Втрата, страх, старіння. Самотність і страх перед нею. Коли чуєш по радіо знайому зі шкільних років пісню і ні з того ні з сього заходишся слізьми. Вона заздрила Вікові за те, що його життя було постійною боротьбою, щоб чогось досягти, він був мандрівним лицарем із фамільним гербом на щиті, у той час як вона була тут, від ранку до вечора з Тедом, утішала, коли він був не в гуморі, вислуховувала його дитяче белькотання, готувала йому обіди й перекуски. Це було життя в окопах. У ньому було забагато чекання і забагато слухання.

І весь цей час вона думала, що, коли Тед підросте, справи підуть краще; відкриття, що насправді все не так, викликало в неї почуття, близьке до жаху. Цього року тричі на тиждень Тед був до обіду в садку «Джек і Джилл», а влітку — п'ять днів у пообідньому дитячому таборі. Коли його не було, дім шокував порожнечею. Двері голодно роззявлялися без Теда, який у них стояв; сходова клітка зяяла провалом без Теда, який перед денним сном сидів у піжамі на середній сходинці, по-совиному задумливо розглядаючи книжку з картинками.

Двері ставали пащами, сходи — горлянкою, а кімнати — пастками.

Вона мила і так чисту підлогу. Дивилася мильні опери. Думала про Стіва Кемпа, з яким фліртувала ще з минулої осені, коли він приїхав до міста у своєму фургончику з вірджинськими номерами й відкрив невелику майстерню з ремонту та реставрації меблів. Вона ловила себе на тому, що сиділа перед телеві-

¹ 4,5 кг.

зором, не знаючи, що там показують; думала про те, як його засмага контрастує з білою тенісною формою, або про те, як його зад пружинить на бігу. І нарешті вона дещо зробила. А сьогодні відчула, як шлунок скручується у вузол, і побігла до ванної, долоні притиснуті до рота, очі розширені й застигли. Ледь устигла, її знудило від погляду на власне блювотиння, Донна застогнала, і її знудило вдруге.

Коли шлунок трохи попустило (ноги знову тремтіли; щось здобуваєш, а щось втрачаєш), вона глянула на себе в дзеркало. Світло флуоресцентної лампи надавало обличчю різких, непривабливих контурів. Шкіра занадто бліда, очі почервоніли. Волосся збилося довкруг голови негарним шоломом. Вона побачила себе такою, якою буде в старості, а найстрашніше, що якби в цю мить Стів Кемп був тут, вона, здається, віддалася б йому, хай би він тільки обіймав її, цілував і говорив, що їй не слід боятися, що час — це міф, а смерть — тільки сон і що все гаразд.

З її горла вирвався звук — пронизливий крик-схлип. Такий звук не міг народитися в її грудях: то був крик божевільної.

Донна схилила голову і заплакала.

Чаріті Кембер сиділа на їхньому з Джо двоспальному ліжку, втупившись у річ, котру тримала в руці. Вона щойно повернулася з тієї ж крамниці, що й Донна Трентон. Обличчя, руки і ноги замерзли й заніміли, так наче вона занадто довго каталася з Джо на снігоході. Та на завтра було перше липня, і снігохід, акуратно загорнутий у брезент, стояв собі в гаражі.

Цього не може бути. Сталася якась помилка.

Та помилки не було. Вона перевіряла мало не десяток разів: жодної помилки.

Урешті-решт, таке ж трапляється?

Звісно. З кимось трапляється. Але з нею?

Вона чула, як Джо клепає щось у майстерні. Тонкий металевий звук, що луною розбивав гаряче пообіддя. Пауза. Далі тихо: — Чорт!

Молоток ударив ще раз, потім настала довга пауза. Тоді чоловік загорлав:

— *Бретте!*

Вона завжди здригалася, коли він кликав сина отаким голосом. Бретт дуже любив батька, та що відчував сам Джо, вона ніколи не знала напевне. Думати так жакливо, та це правда. Одного разу, десь два роки тому, їй наснився страшний сон, який вона, здавалося, ніколи не зможе забути. У сні чоловік увігнав вила просто в Бреттові груди. Вони прохромали хлопця наскрізь і вийшли зі спини, напнувши футболку, мов намет. «Маленький негідник не прийшов, коли я його кликав», — казав уві сні Джо, і вона, вся тремтячи, прокинулася поряд зі справжнім Джо, котрий, напившись пива, міцно спав у своїх боксерських трусах. Місячне світло, холодне і байдуже, падало крізь вікно й заливало ліжко, де сиділа Чаріті, і вона раптом усвідомила, наскільки сильно може боятися людина, як страх перетворюється на жовтозубе чудовисько, послане злим богом, щоб пожерти непідготованих і необачних. Протягом їхнього шлюбу Джо кілька разів здіймав на неї руку, і Чаріті добре засвоїла урок. Може, вона не була генієм, та її мати *дурнів* на світ не приводила. Тепер вона робила все, що їй велів Джо, і рідко сперечалась. І знала, що Бретт чинить так само. Та іноді їй ставало страшно за хлопця.

Вона підійшла до вікна саме вчасно, щоб побачити, як Бретт біжить через подвір'я до майстерні. Слідом за ним плівся Куджо, він запарився і виглядав прибитим.

Потім тихо:

— Потримай ось це, Бретте.

Ще тихіше:

— Добре, тату.

Знову почулося цюкання молотка, немилосердний льодорубний звук: цюк-цюк-цюк. Їй уявилося, як Бретт тримає зубило над зламаним підшипником або, наприклад, який-небудь болт. А поряд її чоловік — рукави закасані, у кутику тонкого рота дрижить цигарка «Pall Mall» — орудує п'ятифунтовим молотом. А якщо він п'яний, якщо схибить хоч на дюйм...

Їй уже вчувався відчайдушний крик Бретта після того, як молот перетворить його руку на потрощене криваве місиво. Щоб позбутися видива, вона схрестила руки на грудях.

Знову поглянула на предмет у руці, розмірковуючи, як би можна було його використати. Дужче за все на світі їй хотілося поїхати до Коннектикуту провідати сестру Голлі. Востаннє вони бачилися шість років тому, влітку 1974-го; вона пам'ятала це добре, бо те літо видалося важким, за винятком тих одних приємних вихідних. Того року в Бретта почалися нічні проблеми — страшні сни, невиспаність, і все частіше він почав ходити уві сні. Того ж року Джо почав сильно пити. Неспокійні ночі та сомнамбулізм Бретта залишилися в минулому, алкоголізм Джо — ні.

Тоді Бреттові виповнилося чотири. Зараз йому було десять і він навіть не пам'ятав тітки Голлі, котра шість років тому виїшла заміж. Вона мала дівчинку й хлопчика, котрого назвала на честь чоловіка. Чаріті ще жодного разу не бачила племінників, хіба що на світлинах, котрі час від часу надсилала Голлі.

Заговорити на цю тему з Джо вона боялася. Чоловікові вже набридли її прохання, і він міг її побити. Уже минуло майже шістнадцять місяців з того дня, як вона востаннє питала, чи не могли б вони влаштувати невеличку відпустку в Коннектикуті. Схильністю до мандрів син місіс Кембер Джо точно не відзначався. Йому і в Касл-Року непогано жилося. Раз на рік вони з отим старим п'яницею Гері Первієром і ще кількома друзками вирушали на північ до Мусхеда постріляти оленів. Минулого листопада він хотів узяти з собою і Бретта. Вона впиралася руками й ногами, і тоді все *вийшло* по її, незважаючи на похмуре бурчання Джо і страдницький погляд Бретта. Вона не хотіла, щоб син цілі два тижні пробув із цією ватагою, слухаючи вульгарні анекдоти й розмови про секс, не хотіла, щоб він бачив, як від безперервного багатоденного пияцтва чоловіки перетворюються на бидло. І всі блукають лісом із зарядженими гвинтівками. Заряджають гвинтівки і самі підзаряджаються. І хай навіть вони всі в яскравих, помаранчевих шапках і жилетах, з кимось рано чи пізно неодмінно трапиться лихо. Та тільки не з її сином. Тільки не з Бреттом.

Молоток ритмічно, рівномірно стукотів по залізу. Потім зачих. Вона трохи розслабилася. Стукіт почувся знову.

Вона здогадувалася, що рано чи пізно Бретт усе одно поїде з ними, і тоді вона втратить його для себе. Він вступить у їхній

клуб, і мати стане для нього чимось лише трохи більшим, ніж рабиня, що тримає будинок у чистоті. Так, цей день настане, і вона це знала, і страждала, але принаймні змогла відкласти його ще на рік.

А цього року? Чи зможе вона в листопаді знову втримати його вдома? Мабуть, ні. Хай там як, але було б краще — не добре, але хоча б краще — спочатку відвезти Бретта до Коннектикуту. Щоб показати, як...

...як...

Ну зізнайся, принаймні сама собі.

(як живуть порядні люди)

Якби тільки Джо відпустив їх самих... Та сподіватися на це не мало сенсу. Джо, сам чи з друзями, міг їздити куди завгодно, але не вона. Навіть у компанії Бретта. Це було одне з основних правил їхнього шлюбу. Та Чаріті не могла заборонити собі уявляти, як добре їм було б без нього: без Джо, який сидітиме в кухні Голлі, цмулитиме пиво і мірятиме її чоловіка з голови до п'ят зневажливими карими очима. Без Джо, який нетерпеливитиметься поїхати геть, аж доки Джим і Голлі самі не захочуть, щоб вони поїхали.

Вона і Бретт.

Тільки вони вдвох.

Вони могли б поїхати автобусом.

Вона думала: «Минулого листопада він хотів узяти Бретта на полювання».

Думала, чи не можна було б домовитися.

Холод заповнив кістки скляними нитками. Чи справді вона *ніде* на таку домовленість? Відпустити Бретта восени до Мусхеда, якщо Джо, у свою чергу, відпустить їх автобусом до Стретфорда.

Грошей було вдосталь — тепер, — але гроші самі по собі нічого не вирішували. Джо забере гроші, і вона бачитиме їх востаннє. Якщо правильно не розіграє свою карту. Правильно...

Думки зарухалися швидше. Стукіт припинився. Вона побачила, як Бретт повільно виходить із майстерні, і її охопила полегкість. Застережливий внутрішній голос підказував, що коли Бретт і зазнає серйозної травми, то це трапиться саме там,

у темній майстерні з притрушеною металевою стружкою і залитою мастилом підлогою.

Є ж якийсь вихід. Вихід *мусить* бути.

Якщо вона готова поставити все на карту.

У руці в неї був лотерейний квиток. Стоячи в роздумах біля вікна, вона весь час крутила його в пальцях.

Стів Кемп повернувся у свою майстерню, просто шаленіючи від люті. Майстерня була розташована на західній околиці Касл-Рока, на дорозі № 11. Він винаймав її у фермера, котрий мав власність у Касл-Року і в сусідньому Бриджтоні. Фермер був не просто занудою. Він був суперзанудою.

Більшу частину приміщення займав чан для варіння лаку: казан із гофрованого заліза, достатньо великий, щоб зварити в ньому цілу конгрегацію місіонерів. Навколо чана, ніби маленькі супутники великої планети, вишикувалися його замовлення: секретери, комоди, книжкові шафи, серванти й столи. У повітрі висів запах лаку, розчинника та оліфи.

У руках Стів тримав пошарпану дорожню сумку зі змінним одягом: планував перевдягтися після сеансу кохання з вродливою шльондрочкою. Він пожбурих сумку через усю майстерню. Вона відбилася від протилежної стіни і приземлилася на комод. Стів підійшов і збив її на підлогу. Потім копнув ногою. Сумка підлетіла аж під стелю, перш ніж, перевернувшись на бік, впасати додолу, як здохлий ховрах. Потім він просто стояв, важко переводячи дух, вдихаючи їдкі запахи і відстороненим поглядом втупившись у трійко стільців, які обіцяв доплести до кінця тижня. Великі пальці застромлені за пояс. Руки стиснуті в кулаки. Нижня губа відкопилилася. Він був схожий на ображену дитину, котрій щойно дали наганяй.

— *Лайно* собаче, — видихнув він, знову підходячи до сумки. Зібрався був копнути її ще раз, та передумав. Підібравши сумку, він пройшов через комірчину до трикімнатного помешкання, що містилося за майстернею. Усередині виявилось ще задушливіше. Бісова липнева спека. Вона проникала аж до мозку. У кухні було повно брудного посуду. Біля зеленого пластикового

пакета з залишками «біфароні»¹ і бляшанками з-під тунця дзижчали мухи. Центральним предметом у вітальні був великий старий чорно-білий телевизор «Зеніт», котрий Стів підібрав на звалищі металобрухту в Нейплзі. На ньому мертвим сном спав великий смугастий кастрований кіт на кличку Берні Карбо.

Спальня була місцем для творчості. Розкладне ліжко було незастелене, простирадла зашкарубли від сперми. Незалежно від того, як у нього складалося з жінками (а останні два тижні на цьому фронті був повний нуль), Стів багато мастурбував. Він вважав це ознакою творчої особистості. Навпроти ліжка стояв письмовий стіл зі старомодним «Ундервудом». По обидва боки лежали стоси рукописів. Решта рукописів, частина в коробках, частина перев'язана еластичними стрічками, була звалена в кутку. Стів багато писав і багато переїжджав, і головним багажем були його праці: в основному вірші, кілька оповідань, сюрреалістична п'єса, в якій герої обходилися загалом дев'ятьма словами, і роман, який він атакував одразу з шести кінців. Уже п'ять років він не жив в одному місці достатньо довго, щоб повністю розпакувати речі.

Одного грудневого дня під час гоління він помітив у своїй бороді першу сивину. Від відкриття впав у страшну депресію на кілька тижнів. Відтоді бритви він не торкався, так ніби вона була винуватицею його сивіння. Стіву було тридцять вісім. Він гнав від себе навіть думку про вік, та іноді вона підкрадалася ззаду і приголомшувала. Усвідомлення, що до сороківки залишалося менш ніж сімсот днів, жахало. Він щиро вважав, що сорок — це для інших.

«Ця сука, — думав він знову й знову. — Сука».

Він кинув десятки жінок відтоді, як у старшій школі його вклала в ліжко невловимо гарненька, солодко безпорадна вчителька французької, та самого його відшивали всього двічі чи тричі. Він завжди відчував наближення розриву і сам виходив з гри. Це була захисна тактика, щось на кшталт підкидання пікової дами комусь іншому у гри в «чорну пані». Робити це треба

¹ Консервовані макарони з м'ясом у томатному соусі.

було, коли баба все ще у твоїх руках, інакше влипнеш. Так прикриваєш свій зад від думок про вік. Він знав, що запал Донни минає, та вона справляла враження жінки, якою можна маніпулювати без особливих труднощів, принаймні деякий час: умілим поєднанням психологічних і сексуальних чинників. З допомогою страху, якщо казати голу правду. Те, що механізм не спрацював, розсердило та образило Стіва, ніби його відшмагали різкою.

Він роздягся, кинув гаманець і дріб'язок на стіл, пішов у ванну, прийняв душ. Вийшовши, почувався трохи краще, Витяг із дорожньої сумки джинси та облізлу фланелеву сорочку, одягся. Заховав дріб'язок до передньої кишені, потім постояв трохи, задумливо дивлячись на свого «Лорда Бакстона»¹. З нього вилетіло кілька візитівок. Таке траплялося постійно, адже їх було так багато.

Гаманець Стіва Кемпа був більше схожий на склад. Була одна річ, яку він майже ніколи не забував прихопити при нагоді, — візитівки. Вони слугували чудовими закладками, а на чистому звороті завжди можна було нашкрябати чийось адресу, номер телефону чи простенький маршрут. Коли Стіву траплялося бувати в сантехніка або до нього навідувався страховий агент, він брав навіть по дві чи по три. Натягши на обличчя свою найширшу, лайноїдну посмішку, Стів просив містера «З дев'ятої до п'ятої» неодмінно залишити свою візитівку.

Коли їхня з Донною пристрасть була саме в розпалі, одного разу він помітив на телевізорі візитівки її чоловіка. Поки Донна виходила в душ чи ще кудись, він прихопив одну. Без жодної задньої думки, просто для колекції.

Розкривши гаманець, він заходився порпатись у візитівках. Інвестиційна консультація у Вірджинії, ріелторська агенція в Колорадо, а між ними — ще десяток інших. На мить він подумав був, що візитівка красунчика-чоловіка кудись поділася, та вона просто завалилася між двома доларовими купюрами. Він витяг її і став розглядати. Біла картка, елегантні маленькі

¹ Марка шкіряного гаманця.

сині літери, Містер Бізнесмен-тріумфатор. Стримано, але солідно. Жодної пишності.

роджер брейкстоун ед воркс віктор трентон
конгрес-стрит, 16 33
ТЕЛЕКС: ADWORX portland, maine 04001
ТЕЛ.: (207) 799-8600

Стів вийняв із пачки дешевого копіювального паперу чистий аркуш і розчистив собі місце на столі. Кинув швидкий погляд на машинку. Ні, кожна машинка має свої індивідуальні особливості, як і відбитки пальців. Мерзотника згубила коса літера А, інспекторе. Присяжні виходили тільки щоб попиту чаю.

Справа в жодному разі не дійде до поліції, звісно ж, ні, але обережність — понад усе. Дешевий папір, який можна придбати в будь-якій крамниці письмового приладдя, і жодних машинок.

З банки від кави він дістав гелевий маркер і вивів великими друкованими літерами:

ПРИВІТ, ВІКУ.
У ТЕБЕ ГАРНЕНЬКА ДРУЖИНА.
Я З НАСОЛОДОЮ ТРАХАВ ЇЇ ДО НЕ МОЖУ.

Стів спинився, постукуючи ручкою по зубах. Він знову почувався добре. Просто неперевершено. Звичайно ж, вона — вродлива жінка, і Трентон може просто злегковажити його посланням. Слова коштують недорого, а надіслати комусь листа дешевше, ніж випити чашку кави. Та мусило бути ще дещо, воно завжди знаходилося. Що б це могло бути цього разу?

Раптом Стів посміхнувся. Коли він отак сміявся, усе його обличчя прояснялось і неважко було зрозуміти, чому з того вечора із невловимо вродливою вчителькою французької в нього ніколи не було проблем із жінками.

Він написав:

ЩО ТОБІ НАГАДУЄ ОТА РОДИМКА
ЗРАЗУ Ж НАД ЛОБКОВИМ ВОЛОССЯМ?
МЕНІ — ЗНАК ПИТАННЯ.
А В ТЕБЕ Є ПИТАННЯ?

Цього досить. Обід не гірший, ніж бенкет, як любила говорити його мати. Знайшовши конверт, він вклав у нього послання і, подумавши трохи, додав ще й візитівку. Потім надписав адресу Вікового офісу, теж чорними літерами. Повагавшись хвилинку, вирішив виявити до бідолашного недотепи трохи милосердя і приписав: «ОСОБИСТО».

Він спер листа на підвіконня і відхилився на спинку стільця, знову відчувши себе повністю в нормі. Сьогодні ввечері йому добре писатиметься, це він знав напевне.

Надворі зупинився мікроавтобус з номерами іншого штату. У кузові пікапа був великий, розкішний гужієрівський буфет¹. Хтось відкопав справжню знахідку на розпродажі вживаних речей. Пощастило ж їм.

Стів попрямував до виходу. Він би залюбки взяв їхній буфет і їхні гроші, та не був упевнений, що матиме час закінчити роботу. Коли лист буде відправлено, змінити обставини не завадить. Не радикально, принаймні зараз. Він відчував, що заборгував собі хоча б ще один візит до маленької Міс Задериноса, звісно, коли пересвідчиться, що поблизу немає красунчика-чоловіка. Стів грав із ним у теніс, і на вогняного метеора Вік не скидався: худорлявий, окуляри з товстими лінзами, подача — як розварені макарони; та ніколи не знаєш, коли отакі красунчики чоловіки злетять із катушок і вчинять щось асоціальне. У доброї половини красунчиків-чоловіків водяться пістолети. Тому, перш ніж пхатися туди, краще як слід розвідати місцевість. Один-єдиний візит — і шоу закінчено раз і назавжди. Може, пожити трохи в Огайо чи Пенсільванії або поїхати до Таоса, Нью-Мексико. Та як жартівник, що підсипав пороху

¹ Різновид буфета, популярний у штаті Індіана на початку XX століття. Звідти й назва — гужієрами прозивають жителів штату Індіана.

в чийсь цигарку, він хотів триматися поблизу — на безпечній відстані, звичайно ж, — щоб подивитися, як вона вибухне.

Водій пікапа з дружиною зазирали в майстерню, щоб побачити, чи він на місці. Стів вийшов до них, усміхаючись і засунувши руки в кишені джинсів. Жінка одразу ж усміхнулась у відповідь.

— Привіт, люди! Чим можу допомогти? — запитав він, думаючи, що відправить листа, як тільки їх позбудеться.

Того ж вечора, коли червоне сонце, гаряче й кругле, сідало за обрій, Вік Трентон, обв'язавши сорочку навколо талії, оглядав мотор «пінто» Донни. Дружина босоніж стояла поруч, виглядаючи молодо і свіжо у своїх білих шортах і червоній картатій блузці без рукавів. Тед у самих лише плавках як навіжений ганяв по доріжці на триколісному велосипеді, мабуть, уявивши себе кимось на зразок Понча і Джона з «Каліфорнійського дорожнього патруля»¹, що переслідують Дарта Вейдера.

— Пий свій чай, поки лід не розтанув, — сказала Донна.

— Ага.

Чашка стояла на відчиненому капоті. Вік зробив кілька ковтків і, не озираючись, поставив її назад, чашка впала просто в руки Донни.

— Класне перехоплення, — зауважив він.

Вона усміхнулась:

— Я просто знаю, коли ти літаєш думками десь далеко. Глянь, ні краплі не розлила.

Якусь мить вони усміхалися одне одному: *хороша* мить, як здалося Віку. Може, це просто була його уява або він дуже цього хотів, але останнім часом складалося враження, що маленьких хороших моментів стало більше. Менше різких слів. Менше холодного, а може, що ще гірше, байдужого мовчання. Він не знав, із чим це пов'язане, та все одно був радий.

— Для сільського чемпіонату це суперклас, але до вищої ліги тобі ще є куди рухатися, дитинко.

— То що там із моєю машиною, тренере?

¹ Легкий кримінальний серіал, ішов по телебаченню в США у 1977—1983 роках.

Він зняв фільтр, і тепер той лежав на доріжці.

— Ніколи не бачив такого великого фрисбі, — спокійно відзначив Тед кілька хвилин тому, різко об'їжджаючи фільтр.

Вік знову схилився над мотором і навмання пошпортав викруткою в карбюраторі.

— Річ у карбюраторі. Думаю, голка заїла.

— Це дуже погано?

— Не дуже, — відповів він, — але ти можеш застрягнути намертво, якщо ця штука вирішить заїсти посеред дороги. Голка контролює подачу пального, а без пального ти не поїдеш. Це як стаття конституції, дороженька.

— Татку, покатаєш мене на гойдалці?

— Так. Зачекай хвилику.

— Добре, я за будинком.

Тед побіг за будинок до гойдалки, яку Вік спорудив минулого літа; освіжаючись джином з тоніком і раз у раз звіряючись із планом, він працював у вихідні й у будні після вечері, а з радіоприймача лунали верескливі анонси ігор «Ред Сокс». Тед, тоді трирічний, з поважним виглядом сидів на ляді, що вела в підвал, або на східцях, підперши підборіддя долонями; іноді він подавав то те, то інше, та найчастіше просто мовчки спостерігав. Минуле літо. Хороше літо, не таке пекельно гаряче, як це. Тоді здавалося, що Донна тут прижилась і на решті збагнула, що все це: Мейн, Касл-Рок, «Ед Воркс» — не так вже й погано.

Потім — ця незбагненна чорна смуга, а найгірше — в'їдливе, майже фізичне відчуття, що справи йдуть іще паскудніше, ніж йому хотілося б думати. Речі в домі раптом стали здаватися не на своїх місцях, ніби їх переставляли чужі руки. У нього з'явилася божевільна думка (чи така *вже* й божевільна?), що дружина занадто часто міняє простирадла. Вони завжди були свіжі, й однієї ночі, наче в старій казці, у мозок, болісно відлунюючи, вдерлося питання: «Хто спав у моєму ліжку?»

Зараз, здавалося, все владналось. Якби не дурна історія з «Машиною» і не ця бісова поїздка, що нависла над його головою, і це літо могло б вийти доволі непоганим. Може, навіть і вийде. Іноді

можна й виграти. Не всі ж надії виявляються марними. Він вірив у це, хоч ні на чому серйозному віра й не ґрунтувалася.

— Теде, — загукала Донна, змусивши хлопця різко пригальмувати. — Постав велосипед у гараж.

— *Ма-ам!*

— Будь ласка, зараз же, мосє!

— Мосє, — вимовив Тед, пирснувши в кулачок. — Ти ж не ховаєш свою машину в гараж.

— Тато її ремонтує.

— Але...

— Слухайся маму, Теде, — сказав Вік, піднімаючи фільтр. — Я зараз прийду.

Тед осідлав велосипед і повів його до гаража, голосно імітуючи сирену «швидкої допомоги».

— Чому ти кладеш цю штуку назад? — спитала Донна. — Ти що, не збираєшся її лагодити?

— Це тонка робота, а я не маю потрібних інструментів, — відповів Вік. — Та навіть з інструментами я б, мабуть, зробив тільки гірше.

— Прокляття, — вилаялася Донна і з досадою буцнула шину ногою. — Такі речі ніколи не трапляються, коли авто ще на гарантії, правда ж?

«Пінто» мав усього близько двадцяти тисяч миль пробігу, а шість місяців тому, коли вони його купували, автомобіль був новий-новісінький.

— Це також як стаття конституції, — зауважив Вік, ставлячи фільтр на місце і загвинчуючи гайку.

— Думаю, поки Тед буде в таборі, я зможу відігнати машину до Сауз-Періса. Мені доведеться взяти авто напрокат, коли ти поїдеш. Як гадаєш, доведе?

— Звісно. Але навіщо? Віджени її до Джо Кембера. Це всього сім миль звідси, та й він свою справу знає. Пам'ятаєш той підшипник на «ягуарі»? Він зняв його за допомогою талі, зробленого зі старого телефонного кабеля, і взяв тільки десять баксів. Господи, якби я відвіз її в Портленд, вони випатрали б мій гаманець, як тушу молодого лося.

— Цей тип мене нервує, — сказала Донна. — Не враховуючи того факту, що він залив себе мало не по вінця.

— Чим він тебе нервує?

— Діловитим поглядом.

Вік засміявся:

— З такою, як ти, моя люба, є чим зайнятися.

— Дякую, — відповіла вона, — але не обов'язково так *дивитися* на жінку. Неначе тебе подумки роздягають. Це діє на нерви, — вона замовкла, якось дивно, як йому здалося, задивившись на зловісний червоний захід сонця. Тоді знову поглянула на нього. — Іноді виникає відчуття, ніби в деяких чоловіків у голові прокручується маленький фільм на тему «Викрадення Сабінянок», у якому тобі відведено... головну роль.

У нього було химерне, неприємне враження, що вона знову говорить про кілька речей водночас. Та сьогодні йому не хотілося в це заглиблюватися. Він тільки-но почав вигрібати з купи лайна, у якій сидів місяцями.

— Найімовірніше, тобі нічого не загрожує, дорогенька. У нього ж є жінка, дитина...

— Мабуть, ти правий.

Та вона схрестила руки на грудях, обхопивши лікті долонями: характерний жест, що свідчив про занепокоєння.

— Слухай, — сказав Вік, — я сам віджену твою машину до нього в суботу, гаразд? І залишу, якщо буде потрібно. Та, схоже, він зможе її полагодити одразу ж. Ми вип'ємо трохи пива, і я погладжу його собаку. Пам'ятаєш їхнього сенбернара?

Донна засміялася:

— Я навіть пам'ятаю його ім'я. Він так облизував Теда, що ледь не перевернув. Пригадуєш?

Вік кивнув.

— Тед півдня бігав за ним і гукав: «Ку-у-джо! Сюди, Ку-у-джо!» Вони дружно засміялися.

— Іноді я почуваюся набитою дурепою, — промовила Донна. — Якби я вміла користуватися ручною коробкою передач, то могла б, коли ти поїдеш, їздити на «ягуарі».

— Якби ж то. «Ягуар» — машина ексцентрична. Він любить, щоб з ним розмовляли. — Вік із грюкотом зачинив капот.

— *О-о-ох, ДУРНИКУ!* — простогнала вона. — Там же був твій чай з льодом!

У нього був такий комічно здивований вигляд, що Донна вибухнула гучним реготом. По хвилі він приєднався до неї. Дійшло до того, що вони мусили вхопитись одне за одного, як двійко п'яниць. Тед з округленими очима прибіг із заднього двору, щоб поглянути, що діється. Урешті-решт, переконавшись, що з ними, попри ненормальну поведінку, все гаразд, і сам долучився до реготу. Приблизно в той же час менш ніж за дві милі від них Стів Кемп вкинув лист у скриньку.

Коли спустилися сутінки і спека трохи відступила, а світляки почали прошивати повітря навколо заднього двору мерехтливими стібками, Вік катав сина на гойдалці.

— Вище! Татку, вище!

— Якщо розгойдати вище, ти зробиш «сонечко», малий.

— То зроби «сонечко», тату! Хочу «сонечко»!

Вік сильно штовхнув гойдалку, і та катапультаю полетіла до неба, де спалахували перші зорі, а сам перебіг на другий бік. Тед радісно заверещав; голова задерлася догори, волосся маяло.

— *Класно, тату! Зроби так ще раз!*

Вік знову штовхнув гойдалку, цього разу спереду, і Тед знову шугонув догори, в теплу нічну тишу. Тітка Евві Чалмерс жила неподалік, і нажахано-захоплені крики Теда стали останніми звуками, які вона чула перед смертю. Їй відмовило серце. Одна з його тоненьких, мов папір, стінок раптово (і майже безболісно) тріснула, коли вона сиділа в кухні з чашкою кави в одній руці і восьмою за ліком цигаркою «Герберт Терейтон» — у другій. Вона відкинулася на стільці, і перед очима все потемніло; звідкись долинув дитячий крик. Спершу він здався їй радісним, та коли вона вже згасала, раптом відчувши сильний, але не грубий поштовх іззаду, їй почулося, що дитина кричить від страху, в агонії. Потім вона померла, а наступного дня її знайшла небога Еббі, з кавою, такою ж холодною, як вона сама, з цигаркою, що перетворилася на

бездоганно рівний, тендітний стовпчик попелу, і вставною нижньою щелепою, яка наставилася зі зморщеного рота, мов частокіл.

Перед сном Тед і Вік сиділи на терасі. Тед пив молоко, Вік — пиво.

— Тату?

— Що?

— Краще б ти не їхав нікуди наступного тижня.

— Я ж повернуся.

— Так, але...

Тед дивився в землю, намагаючись стримати сльози. Вік поклав руку йому на шию.

— Але що, юначе?

— А хто казатиме слова, які проганяють чудовиськ із шафи? Мама їх не знає, тільки ти.

З очей бризнули сльози і покотилися по обличчю.

— І все? — спитав Вік.

Слова проти чудовиськ (спочатку Вік охрестив їх антимонстрівським катехизмом, та, оскільки Теду було важко запам'ятати цю назву, її було спрощено) народилися наприкінці весни, коли Теда почали мучити кошмари й напади нічного страху. Він казав, що щось оселилось у шафі; часом уночі вона відчинялася, і він бачив якусь істоту з жовтими очима, яка хотіла його з'їсти. Донна думала, що так на нього вплинула книжка Моріса Сендака «Там, де живуть чудовиська»¹. Вік висловив Роджерові, але не Донні припущення, що, можливо, Тед почув десь якісь туманні уривки з історій про масові вбивства, що сталися в Касл-Року, і вирішив, що вбивця, котрий став чимось на зразок місцевого страшила, живий-здоровий і облаштувався в його шафі. Роджер відповів, що це цілком може бути, з дітьми взагалі *все* може бути.

За кілька тижнів Донна і сама трохи злякалася. Якось за сніданком, нервово посміхаючись, вона сказала Віку, що їй здається, ніби речі в шафі хтось перекладав.

¹ Оригінальна назва «Where the Wild Things Are». Відома книжка-картинка про те, як неслухняний хлопчик потрапив до країни чудовиськ (які зображені доволі кумедними, незважаючи на кошлатість і зубатість), став їхнім королем і повернувся додому.

— Це зробив сам Тед, — відповів Вік.

— Ти не розумієш, — заперечила Донна. — Тед нізащо більше туди не полізе. Ніколи... Він занадто наляканий.

Потім вона додала, що після Тедових кошмарів, супроводжуваних нападами страху наяву, у шафі дійсно з'являється неприємний запах. Ніби там завелася якась тварина. Занепокоєний, Вік пішов до шафи й прийнявся. У мозку зародилася нечітка ідея, що Тед може ходити вві сні, залазити до шафи й пісяти там, підкоряючись якомусь незрозумілому нічному циклу. Жодного іншого запаху, крім нафталіну, він не вловив. Шафа, котра з одного боку обмежувалася перегородкою, а з іншого — голою стіною, була десь вісім футів¹ завдовжки. Вона була вузькою, як пульманівський вагон. Жодного чудовиська в шафі не було, і в Нарнії Вік, звісно, теж не опинився. Тільки у волоссі заплуталося трохи павутини, та й по всьому.

Спочатку для боротьби з нічним страхом Донна запропонувала, як вона це назвала, «приємні думки на ніч», потім — молитву. На першу пропозицію Тед відповів, що істота з шафи вкрала всі його приємні думки, а на другу — що оскільки Бог сам не вірить у чудовиськ, то нема чого й молитися. Донна спалахнула, можливо, частково тому, що й сама боялася шафи. Одного разу, коли вона розвішувала сорочки Теда, двері тихо зачинились і їй довелося пережити не найкращі сорок секунд, навпомацки вибираючись звідти. Тоді вона відчула якийсь запах — близький, гарячий і грубий. Майже невловимий. Він трохи нагадував піт Стіва Кемпа після того, як вони кохались. Усе закінчилося короткою реплікою, що, оскільки чудовиськ не існує, Теду слід викинути з голови цю маячню, міцніше обійняти ведмедика і йти спати.

Чи то Вік бачив глибше, чи мав кращу пам'ять, та він пригадував двері шафи, які в темряві ставали схожими на перекирвлений рот божевільного, місце, з якого часом долидало дивне шарудіння, місце, де розвішані речі іноді нагадували повішених людей. У голові зринали невиразні спогади про тіні, які вуличні ліхтарі іноді відкидають на стіни у безкінечні чоти-

¹ 2 м 45 см.

ри години після настання нового дня, і про скрипучі звуки, котрі може видавати, просідаючи, будинок, а може, — це тільки *можливість*, — істота, що підкрадається.

Його відповіддю був «антимонстрівський катехизм», або ж, якщо вам чотири роки і ви не тямите в семантиці, просто слова проти чудовиськ. Хай там як, вони не були нічим іншим, ніж просто примітивне заклинання, щоб утримати зло якнайдалі від себе. Він придумав їх одного дня за обідом і, на полегшення їй прикрість Донни, вони діяли, у той час як її власні зусилля — психологічні методи, тренінг для хороших батьків і, врешті-решт, сліпа дисципліна — не принесли жодних результатів. Вік, як благословіння, промовляв їх щовечора над ліжком Теда, коли той лежав голий у задушливій темряві, вкритий самим лише простирадлом.

— Гадаєш, у перспективі це піде йому на користь? — спитала Донна. У її голосі чулися захват і роздратування водночас. Розмова відбулася в середині травня, коли напруга між ними досягла апогею.

— Люди реклами не думають про перспективу, — відповів Вік. — Для нас важливий результат тут і зараз, а я добре роблю свою роботу.

— Нікому буде говорити слова проти чудовиськ, це погано, це *дуже* погано, — говорив Тед, зі зніжковінням і огидою витираючи сльози зі щік.

— Послухай, — мовив Вік, — вони записані. І ось як я можу кожного вечора повторювати ті слова. Я надрукую їх і повішу в тебе на стіні, мама читатиме їх тобі, поки мене не буде.

— А ти це зробиш?

— Аякже. Я ж сказав.

— А ти не забудеш?

— Нізащо. Я зроблю це сьогодні ж.

Тед поклав руку татові на плечі, і Вік міцно пригорнув його до себе.

Тієї ж ночі, коли Тед заснув, Вік тихо зайшов до його кімнати і кнопкою прикріпив до стіни аркуш. Він повісив його зразу ж

над «Чудо-календарем», щоб Тед неодмінно помітив. На аркуші великими друкованими літерами було написано:

СЛОВА ПРОТИ ЧУДОВИСЬК

Для Теда

Чудовиська, тримайтеся подалі від цієї кімнати!

Вам тут робити нічого.

Ідіть геть від ліжка Теда!

Ви туди не влізете.

Не ховайтесь у Тедовій шафі!

Вам там буде тісно.

Ідіть геть від вікна Теда!

Вам там ні за що вхопитися.

Перевертні, вампіри і всілякі кусючки!

Вам тут робити нічого.

Ніщо не зачепить Теда, ніщо не зробить погано Теду, всю цю ніч.

Вам нічого тут робити.

Вік довго дивився на аркуш, думаючи про те, що треба хоча б двічі нагадати Донні читати ці слова Теду кожного вечора. Нехай усвідомить, наскільки вони для нього важливі.

На шляху до дверей Вік помітив, що двері шафи трохи прочинені. Він щільно зачинив їх і вийшов із синовєї кімнати.

Значно пізніше, посеред ночі, двері знову відчинилися. Час від часу спалахувала блискавка, татуюючи всередині божевільні тіні.

Але Тед не покидався.

Наступного ранку о чверть на восьму фургон Стіва Кемпа виїжджав на дорогу № 11. Він долав милю за милею, прямуючи до дороги № 302, щоб потім звернути ліворуч, на південний схід, і, перетнувши штат, потрапити до Портленда. Він збирався на деякий час осісти в тамтешній YMCA¹.

¹ Юнацька християнська асоціація, яка займається громадською активністю й популяризацією спорту. Очевидно, Стів мав на меті працювати там тренером з тенісу.

На щитку керування акуратним стосиком лежали заадресовані листи, цього разу не виведені друкованими літерами, а набрані на машинці. Зараз машинка, як і решта пожитків, лежала в кузові. Знадобилося тільки півтори години, щоб зібрати свої касл-рокські здобутки, разом із Берні Карбо, котрий зараз дрімав у своїй коробці біля задніх дверей. Вони з Берні були легкі на підйом.

Текст на конвертах був надрукований фахово. Якими б не були інші досягнення, шістнадцять років творчої діяльності зробили з нього першокласного друкаря. Він зупинився біля тієї ж поштової скриньки, з якої напередодні відправив анонімне послання Вікові Трентону, і опустив туди листи. Якби він збирався залишити штат, утеча без сплати оренди за будинок і майстерню його б анітрохи не збентежила. Та оскільки Стів вирушив не далі, ніж до Портленда, найрозумнішим рішенням було зробити все законно. Цього разу можна було й розщедритись: у маленькій дірці від болта за бардачком було заховано понад шістсот доларів.

Крім чека на сплату оренди, він повернув завдатки кільком клієнтам, від яких отримав значні замовлення, супроводжуючи кожен чек короткою, чемною запискою. У ній він перепрошував за незручність, але його мати раптово важко занедужала (байка про матусю безвідмовно діяла на кожного чистокровного аме-риканця). Вони можуть забрати свої меблі в майстерні: ключ на полиці над дверима праворуч, і чи не були б вони такі ласкаві повернути ключ на місце. Дуже дякую, і бла-бла-бла, і подібне лайно. Деякі незручності, звісно, виникнуть, але великої мороки не буде.

Укинувши листи в скриньку, він відчув вдовolenня: зад при-крито як слід. Стів їхав у напрямку Портленда, наспівуючи разом із «Grateful Dead», котрі пропонували свій «Sugaree». Стів розігнав фургон до п'ятдесяти п'яти миль, сподіваючись, що рух на дорозі буде не дуже інтенсивним і він дістанеться Портленда вчасно, аби встигнути прорватися на корт у Тенісному клубі Мейну. День, здавалось, обіцяв бути чудовим. Якщо Містер Бізнесмен досі не отримав його маленьку бомбу, сьогодні він її точно отримає. «Спритно», — подумав Стів і розреготався.

О пів на восьму, коли Стів Кемп думав про теніс, а Вік Трен-тон — про те, щоб не забути зателефонувати Джо Кемберу з приводу вередливої автівки дружини, Чаріті Кембер готувала сніданок для сина. Півгодини тому Джо поїхав до Льюїстона, щоб спробувати на звалищі старих автомобілів або в крамниці вживаних запасних деталей знайти вітрове скло для «кама-ро-72». Це ідеально збігалося з планом, який так довго й ретельно розробляла Чаріті.

Вона поставила перед Бреттом тарілку яєчні з беконом і сама сіла поряд. Син, трохи здивований, відірвався від книжки, яку щойно читав. Після приготування сніданку мати бралася за свої щоденні хатні клопоти. А якщо, доки вона не залле в себе другу ранкову чашку кави, забагато базікатимеш, ризикуєш налетіти на гострий язик.

— Бретте, можна з тобою хвилюк поговорити?

Легкий подив перейшов у приголомшення. Глянувши на матір, він побачив у неї на обличчі щось зовсім невластиве її замкну-тій натурі. Чаріті нервувала. Бретт відклав книжку і промовив:

— Звичайно.

— Ти б хотів... — Вона відкашлялась і почала знову: — Ти б хотів поїхати в Коннектикут, до Стретфорда, навідати тітку Голлі, дядька Джима і своїх кузенів?

Бретт усміхнувся. За своє життя він виїжджав із Мейну лише двічі, востаннє вони з батьком їздили до Портсмута, штат Нью-Гемпшир. Там на аукціоні старих машин Джо придбав «форд» 1958 року з напівдвигуном¹.

— Звісно. А коли?

— Я планувала в понеділок після 4-го, — відповіла Чаріті. — Ми б поїхали на тиждень. Тебе це влаштовує?

— *Ще б пак!* Офігіти, я думав, наступного тижня тато має купу роботи. В нього...

— Я ще не говорила з татом.

¹ Напівдвигун, гемі-двигун — двигун із напівсферичними камерами згоряння. Спочатку був розроблений для літаків-винищувачів. Використовується в потужних автомобілях.

Широка усмішка сповзла з Бреттового обличчя. Він узяв шматок бекону і заходився жувати.

— Ну, я знаю, що він обіцяв Річі Сімсу розібрати двигун його комбайна. А містер Міллер зі школи казав, що завезе свій «форд», у ньому полетіла трансмісія. А ще...

— Я думала, — перервала його Чаріті, — ми поїдемо тільки вдвох. Автобусом із Портленда.

Вигляд у Бретта був невпевнений. Крізь скляні двері ганку було видно, як Куджо важко підіймається східцями; опинившись у затінку, він із хрипінням повалився додолу й задивився на ЖІНКУ і ХЛОПЦЯ своїми змученими почервонілими очима. Йому було зле, справді дуже зле.

— Офігіти. Мамо, я не знаю...

— Не кажи «офігіти». Це погане слово.

— Вибач.

— То ти б *хотів* поїхати, якщо тато погодиться?

— Ну звичайно ж! Думаєш, ми справді зможемо поїхати?

— Можливо.

Вона задумливо дивилась у вікно над мийкою.

— Мам, а далеко до Стретфорда?

— Думаю, десь триста п'ятдесят миль.

— Офі... Тобто: ого, як далеко!

— Бретте.

Бретт пильно глянув на матір. У її голосі й на обличчі була якась дивна зосереджена рішучість і знервованість водночас.

— Так, мамо?

— Знаєш щось таке, що потрібне татові в майстерні? Щось, що він дуже хотів би мати?

Обличчя Бретта трохи проясніло.

— Ну, йому згодилися б нові розвідні ключі та набір шарнірів... А ще не завадить нова маска для зварювання. На старій пішла тріщина.

— Ні, я маю на увазі щось серйозніше, дороге.

Бретт подумав трохи і широко всміхнувся.

— Думаю, найбільше він мріє про новий механічний підйомник «Йорген». З ним витягти той старий двигун Річі Сімса буде

легко, як два пальці... Ну, просто дуже легко. — Хлопець почервонів, тоді квапливо додав: — Але ти не зможеш купити йому нічого такого. Це коштує купу бабла.

Купу бабла. Слівце Джо на позначення поняття «дорого». Як вона це ненавиділа.

— Скільки?

— Ну, в каталозі тисяча сімсот доларів, але тато каже, що містер Беласко з «Портленд Мешин» міг би продати підйомник за оптовою ціною. Тато каже, що містер Беласко його боїться.

— Ти вважаєш, це дуже круто? — різко спитала Чаріті.

Бретт відкинувся на спинку стільця, трохи зляканий її запальністю. Він не пригадував, щоб мати коли-небудь так поводилася. Навіть Куджо на ганку нашорошив вуха.

— Ну? Відповідай!

— Ні, мамо.

Та Чаріті з розпачем зрозуміла, що син бреше. Коли можеш змусити людину продати тобі якусь річ за оптовою ціною просто зі страху, то з тебе неабиякий ділок. У голосі Бретта вона почула захват, навіть якщо сам хлопець його не помічав. «Хоче стати схожим на татка, вважає героєм, бо він уміє лякати людей. О Господи...»

— Для того щоб залякувати людей, великого хисту не треба, — вела далі Чаріті. — Усе, що для цього потрібне, — це грізний голос і брутальна поведінка. Нічого крутого в цьому немає.

Вона махнула рукою і спокійнішим голосом додала:

— Гаразд, їж яечню. Я не збиралася кричати на тебе. Це все від спеки.

Він тихо і обережно почав їсти, раз у раз кидаючи на матір швидкі погляди. Цього ранку всюди таїлися приховані міні.

— І скільки становить ця оптова ціна? Тисячу триста? Тисячу?

— Не знаю, мамо.

— А цей Беласко зможе доправити його сюди? Це ж значне замовлення.

— Думаю, так. Якби ми мали стільки грошей.

Її рука потяглася до кишені халата, де лежав лотерейний квиток. Зелений номер 76 і червоний 434 два тижні тому збіглися з ви-

грашними номерами державної лотереї. Вона звиряла їх десятки разів, не в змозі повірити. Того тижня вона витратила п'ятдесят центів на квиток, як робила регулярно з часу першого випуску лотереї в 1975-му. І виграла п'ять тисяч доларів. Грошей вона ще не отримала, та відтоді не розлучалася з квитком ані на мить.

— Потрібна сума в нас є, — відповіла Чаріті.

Бретт витріщився на неї.

Очверть на одинадцятку Вік вислизнув зі свого офісу й попрямував у «Бентлі» на чашку ранкової кави, не в змозі більше терпіти оту паскудну бурду з офісного автомата. Весь ранок він розробляв сюжет для реклами яєць «Декостер». Робота була не з легких. Вік ненавидів яйця ще з юнацьких років, коли мати з грізним виглядом запихала їх у нього чотири рази в тиждень. Найкраще, що він спромігся витиснути з себе, було: «ЛЮБОВ ДО ЯЄЦЬ НІКОЛИ НЕ РОЗБИВАЄТЬСЯ». Так собі. Від цього слогана в голові зринула картинка: фотомонтаж яйця з замком-блискавкою посередині. Образ хороший, от тільки що це дасть і куди його втулити, Вік уявлення не мав. «Треба спитати Тедді», — майнула думка, коли кельнерка подала йому каву і мафін із чорниціями. Тед любив яйця.

Причина його поганого настрою була, звісно, не в рекламі яєць. Справа була в цій дванадцятиденній подорожі. Безперечно, їхати було потрібно, Роджер його переконав. Їм доведеться прийняти бій і пнутися зі шкіри, щоб його виграти.

Старий добрий базікало Роджер. Вік любив його майже як брата. Він би був просто щасливий пройтися з Віком до «Бентлі», випити з ним кави і протеревенити йому всі вуха. Та цього разу Вік хотів побути сам. Подумати. Починаючи від понеділка вони майже два тижні проведуть разом, працюючи до сьомого поту, а цього більш ніж досить, навіть для братів по духу.

Думки знову звернули на фіаско з «Малиновою енергією», і він відпустив їх у вільне плавання, знаючи, що неквапні, навіть мляві роздуми часом можуть принаймні допомогти по-новому глянути на проблему, показати її з іншого боку.

Те, що сталося, було доволі зле, і «Малину» зняли з продажу. Зле, однак не смертельно. На відміну від отієї історії з консер-

вованими грибами, ніхто серйозно не захворів і не помер. Навіть покупці розуміють, що подібний збій може трапитися з кожним. Візьмімо хоча б історію з безкоштовними склянками в «Макдональдзі» якихось два чи три роки тому. Тоді у фарбі склянок виявили неприпустимо високий уміст свинцю. Їх швидко прибрали з обігу й відіслали в таке собі рекламне чистилище, де вже знайшли собі притулок швидкодійні ліки «Алказельцер» і Вікові улюблені жуйки «Біг Дік».

Це стало ударом для корпорації «Макдональдз», але ніхто не звинуватив Рональда Макдональда в спробі отруїти своїх малолітніх клієнтів. Професора кашології, власне, теж ніхто не звинувачував, та коміки, від Боба Гоупа до Стіва Мартіна, не пропускали нагоди відточити на ньому свої язики, а Джонні Карсон в ефірі одного з вечірніх шоу присвятив історії з «Малиною» цілий монолог, пересипаний ретельно дібраними двозначними фразами. Немає потреби згадувати, що ролики з професором кашології негайно прибрали з екранів, також немає потреби говорити, що актор, котрий виконував роль професора, просто ошалів від того, як усе обернулося проти нього.

— Ми могли б опинитись і в гіршій ситуації, — зауважив Роджер, коли перша хвиля шоку трохи вляглась і припинився потік регулярних, по тричі на день, міжміських дзвінків між Портлендом і Клівлендом.

— У якій? — поцікавився Вік.

— Ну, наприклад, — відповів Роджер із непроникним виразом обличчя, — якби ми робили рекламу для того консервованого супу вішисуаз¹, який потім виявився зараженим ботулізмом.

— Ще кави, сер?

Вік звів очі на кельнерку. Зібрався був відмовитися, та раптом кивнув.

— Півчашки, будь ласка.

Вона налила каву і пішла. Вік не пив, а тільки бездумно розмішував її ложечкою.

¹ Суп-пюре з цибулі.

На превелике щастя, паніка тривала недовго. На телебаченні і в пресі виступали численні лікарі, в один голос запевняючи, що барвник зовсім нешкідливий. Щось подібне траплялось і раніше: стюардеси однієї приватної авіакомпанії були уражені якоюсь дивною недугою, від якої шкіра набувала помаранчевого відтінку. Пізніше виявилось, що це всього-на-всього фарба, що облазила з рятувальних жилетів, коли стюардеси перед вильотом показували пасажирам, як ними користуватися. За кілька років до цього в продукції одного з виробників франкфуртських сосисок було знайдено барвник, що викликав такий же ефект, як і «Малинова енергія».

Адвокати старого Шарпа подали багатомільйонний позов проти компанії-виробника барвника: процес, який має всі шанси затягтися на три роки, а потім закінчитись угодою сторін. Та це не мало значення. Головне, що судовий процес став платформою, з якої можна було дати громадськості зрозуміти: провина, якою б незначною і безболісною вона не була, лежить не на компанії Шарпа.

Та попри все акції Шарпа на нью-йоркській фондовій біржі стрімко покотилися вниз. З того часу вони змогли повернути собі трохи менш ніж половину початкової вартості. Продажі каш спочатку різко скоротились, але потім ці продукти знову відвоювали більшість території, втраченої після того, як «малина» показала своє підступне червоне обличчя. А «Злакова суміш» узагалі продавалася як ніколи раніше.

Отже, тут усе в порядку, правда ж?

Неправда. Зовсім не в порядку.

Не в порядку був сам професор кашології. Бідоласі ніколи більше не повернутися на екран. На зміну паніці прийшов сміх, і професора з його статечною міною і класною кімнатою буквально засміяли до смерті.

Джордж Карлін¹ у своїй типовій манері ді-джея з нічного клубу заводить:

¹ George Denis Patrick Carlin — американський комік, відомий своїм чорним гумором і монологами на заборонені теми.

— О, цей божевільний, божевільний світ.

Він на мить задумливо схиляє голову над мікрофоном, потім знову підводить.

— Рейган із компанією знімає на телику свою смердючу пропаганду. Росіяни випередили нас у гонці озброєнь. Тепер вони штампують ракети тисячами. І ось Джиммі приїжджає на студію записувати одне зі своїх звернень: «Дорогі мої співвітчизники! День, коли Росія випередить нас у гонці озброєнь, настане тоді, коли вся американська молодь сратиме червоним».

Публіка вибухає сміхом.

— Потім Ронні телефонує до Джиммі й питає: «Пане президенте, а що Еммі їла на сніданок?»

Публіка аж заходиться. Карлін робить паузу. І нарешті ключова фраза, вимовлена тихим, багатозначним тоном:

— Так, тут усе в порядку.

Шквал оплесків, публіка аж реве від захвату. Карлін сумно хитає головою.

— Це ж треба: «срати червоним». Вау! Що ж, насолоджуйтесь.

І в цьому була проблема. Джордж Карлін був проблемою. Боб Гоуп був проблемою. І Джонні Карсон, і Стів Мартін, і кожен дотепник з будь-якої американської чоловічої перукарні.

І ще один момент: акції Шарпа впали на дев'ять пунктів, а відіграли тільки чотири цілих двадцять п'ять сотих. Акціонери ждали крові. І кого б то віддати їм на поталу? Кому першому спала на думку блискуча ідея з професором кашології? Як щодо тих хлопців-рекламників? Вони пасують найбільше. Байдуже, що до провалу «Малини» професор з успіхом перебував на екрані чотири роки, Байдуже, що до того як на сцені з'явилися професор і його компанія, снайперське печиво та Джордж і Грейсі, акції Шарпа перебували на три з чвертю пункти нижче, ніж зараз.

Усе це байдуже. А значення має ось що: сам лише *факт*, одне-єдине *повідомлення* у відповідних колах, що угоду з «Ед Воркс» розірвано, може змусити акції підскочити на півтора, а то й два пункти. А коли розпочнеться нова рекламна кампанія, інвестори розцінюватимуть це як сигнал, що всі старі негаразди позаду, й акції можуть поповзти вгору ще на якийсь пункт.

«Звісно, — думав Вік, розмішуючи в каві замініник цукру, — все це лише в теорії».

Та навіть якщо теорія виявиться правдивою, Вік і Роджер були переконані, що короткочасний результат буде майже повністю зведений нанівець, якщо за нову кампанію поспіхом візьмуться люди, котрі не знають особливостей компанії Шарпа й конкурентного ринку круп'яних виробів загалом.

Зненацька мозок пронизала нова думка, нова картинка. Несподівано й без попередження. Чашка застигла на півдорозі до рота, очі розширились. У своїй уяві він побачив, як двоє чоловіків, можливо, він із Роджером, а може, Шарп зі своїм підстаркуватим сином, засипають могилу. Миготіли лопати. У темряві вітряної ночі блимало хистке світло ліхтаря. Сіявся дрібний дощик. То один, то інший імпровізований паламар раз по раз крадькома озирався через плече. То було нічне поховання, таємна церемонія під покровом темряви. Вони потай ховали професора кашології, і *це було неправильно*.

— Неправильно, — пробурмотів Вік уголос.

Звичайно, це було неправильно. Бо якщо вони поховають професора в глибокій темряві, він ніколи не скаже те, що мусить: що йому прикро.

Він витяг із тримача серветку, дістав із внутрішньої кишені ручку «Пентел» і швиденько написав:

«Треба, щоб професор вибачився».

Він глянув на серветку. Чорнило поступово всотувалося, літери більшали й розпливалися. До цього речення він дописав:

«Гідний похорон».

І ще нижче:

«ПРИ ДЕННОМУ СВІТЛІ».

Він не міг точно сказати, що це означає. Це був швидше образ, аніж осмислений задум, але саме так до нього приходили найкращі ідеї. Ідея була варта уваги, в цьому Вік не сумнівався.

Куджо лежав у напівтемряві гаража. Усередині було гаряче, та на вулиці — ще гірше... І денне світло було занадто яскраве. Раніше такого ніколи не було; власне, раніше він навіть не звертав

уваги на світло. Тепер звернув. У нього боліла голова. Нили м'язи. Яскраве світло боляче різало очі. Йому було гаряче. Вкушений ніс і досі болів.

Рана запалилася.

ЧОЛОВІК кудись поїхав. Невдовзі по тому поїхали ЖІНКА з ХЛОПЦЕМ, залишивши його самого. Хлопець виніс для нього миску з їжею, і Куджо трохи попоїв: від цього йому не полегшало, а навпаки, погіршало, і далі їсти він не став.

Знадвору почулося гудіння вантажівки, що в'їжджала на під'їзну доріжку. Куджо встав і підійшов до дверей, уже знаючи, що це чужий. Звук вантажівки ЧОЛОВІКА і сімейної автівки він знав. Куджо спинився на порозі й вистромив голову на сліпуче світло, від якого різало очі. Вантажівка зупинилася на доріжці. З кабіни вилізли двоє чоловіків і попрямували до кузова. Один із них відчинив розсувні двері. Гучний брязкіт боляче вдарив у вуха. Він заскавчав і відступив у заспокоєний півморок.

Вантажівка була з «Портленд Мешин». Три години тому Чаріті Кембер з'явилася в головному офісі «Портленд Мешин» на Брайтон-авеню в супроводі сина, котрий досі не отямився від оторопіння. Вона виписала чек на купівлю механічного підйомника, ціна якого склала рівно 1241 долар 71 цент із урахуванням усіх податків. По дорозі до «Портленд Мешин» вона завернула в державний алкогольний магазин на Конгрес-стрит заповнити бланк на отримання виграшу. Бретт, якому заходило всередину категорично заборонялося, засунувши руки в кишені, стояв на тротуарі.

Клерк повідомив Чаріті, що вона отримає чек на виграш поштою. Коли? Максимум за два тижні. З цієї суми буде стягнуто податок приблизно у вісімсот доларів. Цифра базувалася на декларації про доходи Джо за минулий рік.

Факт, що сума встигла зменшитися ще до отримання, анітрохи не розсердив Чаріті. Весь час, поки клерк звиряв її номер з відомістю, вона стояла затамувавши подих, і досі не в змозі повірити, що це справді сталося. Тоді клерк кивнув головою, привітав її з виграшем і навіть покликав менеджера потиснути їй руку. Та все це не мало значення. Значення мало те, що до неї

повернулася здатність дихати, і квиток перестав бути її клопотом. Він повернувся в надра лотерейної комісії. Чек Надійде Поштою. Які казкові, містичні слова, слова-талісмани.

Та попри це вона відчула, як штрикнуло в серці, коли побачила, як квиток, зім'ятий і липкий від її нервового поту, разом із бланком зникає з очей. Пані Фортуна вказала на неї пальцем. Уперше, а може, й востаннє в житті важка муслінова завіса буденності трохи відслонилася, привідкривши барвистий, сяйливий світ. Чаріті була практичною жінкою і в душі знала, що ненавидить чоловіка не так і слабенько, а також і боїться. Та знала також і те, що вони старітимуть разом і він помре, залишивши їй у спадок борги, а можливо, — у цьому вона, хоч і страшенно боялася, не зізнавалася навіть самій собі в глибині душі — зіпсованого сина.

Якби її ім'я потрапило в суперрозіграш, що проводився раз на півроку, якби вдалося виграти вдесятеро більше, ніж зараз, вона б могла будувати плани, як зірвати ту остогидлу муслінову завісу, взяти сина за руку й вирушити у світ, — яким би він не виявився, — що відкривався за межами міської дороги № 3, автомайстерні Кембера «МАШИНИ — ВАШІ, РЕМОНТ — НАШ» і Касл-Рока. Вона могла б повезти Бретта в Коннектикут, насамперед збираючись розпитати сестру, скільки коштує невеличка квартирка в Стретфордї.

Та завіса лише трошки відслонилась. І все. Вона бачила пані Фортуну лиш одну-єдину коротку мить — прекрасну, бентежну й незбагненну, як яскраву фею, що танцює між грибами в мерехтливих променях росяного ранку... Тільки раз і більш ніколи. Тому й відчула укол у серце, коли квиток зник з очей, хоч він і вкрав у неї спокійний сон. Чаріті усвідомлювала, що впродовж усього життя купуватиме лотерейні квитки і ніколи не виграє більш ніж два долари за раз.

Нічого страшного. Дарованому коневі в зуби не заглядають. Принаймні якщо ви розумні.

Тоді вони поїхали в «Портленд Мешин», і, виписуючи чек, Чаріті подумала, що дорогою додому треба зайти до банку, щоб покласти частину грошей із заощаджень на поточний рахунок

для погашення чека. За п'ятнадцять років на їхньому з Джо депозитному рахунку назбиралося трохи більш ніж чотири тисячі доларів, якраз досить, щоб покрити три чверті боргів, не враховуючи іпотеки на ферму. Звісно, вона не мала права забувати про іпотеку, проте завжди так робила. Не могла змусити себе думати про неї, доки не треба було сплачувати черговий внесок. Але тепер вони могли витрачати скільки хотіли. Коли надійде виграш, можна буде покласти його на депозит, втративши тільки відсотки за два тижні.

Працівник «Портленд Мешин» Льюїс Беласко пообіцяв, що підйомник привезуть по обіді, а Беласко був людиною слова.

Джо Магрудер і Ронні ДюБей поставили підйомник на пневматичний навантажувач, і той, сколихнувши повітря, з м'яким шурхотом зіслизнув на доріжку.

— Старий чорт Кембер щось дуже розщедрився, — зауважив Ронні.

Джо кивнув.

— Жінка сказала віднести його в сарай. Там у нього гараж. Тримай добре, Ронні, а то він важкий, як дідько.

Джо Магрудер узявся з одного боку, Ронні — з іншого, і вони, крякучи й хекаючи, наполовину понесли, наполовину поволокли підйомник до сараю.

— Поставимо його на землю на хвилину, — звелів Ронні, — я ні чорта не бачу. Треба трохи звикнути, щоб не полетіти догори дупою через якусь залізку.

Вони з глухим стуком опустили підйомник на землю. Після сліпучого полуденного сонця Джо майже нічого не бачив. Розрізняв тільки нечіткі обриси: припіднятий домкратом автомобіль, верстак, похилі розмиті контури балок горища.

— Цю штуку треба... — почав був Ронні й раптом затнувся.

З темряви біля автомобіля долинуло низьке, горлове гарчання. Ронні відчув, що його трудовий піт раптом охолов. Волосся на потилиці стало дибки.

— Святі роги... Ти чуєш? — прошепотів Магрудер.

Тепер Ронні міг розгледіти Джо, його злякано розширені очі.

— Чую.

Звук нагадував низьке гудіння потужного навісного двигуна на холостому ходу. Ронні знав, що такі звуки міг видавати тільки великий собака, і якщо він їх видавав, то, найімовірніше, не заради жарту. Знаку «ОБЕРЕЖНО! ЗЛИЙ СОБАКА» він ніде не помітив, та ці сільські телепні не завжди переймаються такими дрібницями. Ронні знав тільки одне: він молив Бога, щоб собака, який видає ці звуки, був прив'язаний.

— Джо, ти бував тут раніше?

— Один раз. Це їхній сенбернар. Нев'ібенно здоровий, як хата. Але раніше він такого не робив.

Джо ковтнув слину, і Ронні почув, як у нього в горлі щось тенькнуло.

— Господи, Ронні, ти тільки поглянь...

Очі Ронні поволі звикали до темряви, а короткозорість надавала тому, що він бачив, якогось примарного, майже надприродного вигляду. Він знав, що в жодному разі не можна показувати злим собакам свій страх — вони здатні вловлювати його запах, — та все ж безпомічно затрусився, не в змозі нічого з цим вдіяти.

Пес був справжнім монстром. Він стояв у глибині сараю, позаду припіднятої домкратом автівки. Без сумніву, то був сенбернар, помилитися було годі: навіть у напівмороку було видно густу рудаво-коричневу шерсть, широкі плечі. Голова опущена. Він уп'явся в них непорушними, сповненими притлумленої ворожості очима.

Собака був не прив'язаний.

— Повільно відступай назад, — наказав Джо. — Заради всього святого, не біжи.

Як тільки вони почали задкувати, собака повільно рушив уперед. Він рухався напружено. Власне, він не йшов, а, як подумалося Ронні, радше *наступав*. Цей пес не просто вимахувався. Його двигун заведений і готовий до старту. Голова й далі опущена. Висота гарчання не змінювалася. За кожним їхнім кроком назад він робив крок уперед.

Найгіршим для Джо Маґрудера був момент, коли вони знов опинилися на сонці. Яскраве світло сліпучо било в очі. Він більше не бачив собаки. Якщо той зараз до нього дістанеться...

Він уперся спиною в бік вантажівки. Цього виявилось достатньо, щоб втратити самоконтроль. Він рвонув до кабіни.

З іншого боку Ронні ДюБей зробив те саме. Він дістався пасажирських дверей і нескінченно довгу хвилину намацував замок. Учепився в нього руками, все ще чуючи низьке гарчання, таке схоже на двигун «Евінруд» на вісімдесят кінських сил. Двері ніяк не хотіли відчинятися. Він чекав, що собака от-от відгризе йому шматок задку. Нарешті палець відшукав кнопку, двері відчинились, і він, відсапуючись, видерся на пасажирське сидіння.

Кинув погляд у дзеркальце заднього огляду й побачив, що собака непорушно стоїть на порозі гаража. Потім перевів погляд на Джо, що сидів за кермом і зніяковіло посміхався. Ронні подарував йому таку ж тремтячу посмішку.

— Просто собака, — вимовив Ронні.

— Гавкає страшніше, ніж кусає.

— Авжеж. Хочеш піти туди ще раз? Краще прилаштуєш під'йомник.

— Твою матір, — відгукнувся Джо.

— І тебе, і твою коняку.

Обидва зареготали. Ронні дав йому закурити.

— Чим, по-твоєму, нам зайнятися?

— Я — весь твій, — відповів Джо, заводячи машину.

На півдорозі до Портленда Ронні промовив скоріше сам до себе:

— З цим псом щось не те.

Джо, котрий вів машину, вистромивши з вікна лікоть, швидко озирнувся на Ронні.

— Я злякався і не соромлюся це визнати. Такі ось маленькі собачки змушують мене пудити в штани, особливо коли нікого немає вдома. Мені так і хочеться натовкти йому яйця, розумієш? Я хочу сказати: якщо люди не прив'язують собаку, який може вкусити, то на це вони й заслуговують, знаєш? Ця тварюка... Ти ж його бачив? Закладаюся, падлюка важить добрих двісті фунтів.

— Може, дзенькнути Джо Кемберові? — промовив Ронні. — Розповісти, що сталося. Поки йому руку не відкусили. Як думаєш?

— Що тобі недавно зробив Джо Кембер? — вишкірившись, відгукнувся Магрудер.

Ронні задумливо кивнув.

— Він не смокче мені так, як ти. Що правда, то правда.

— Останній раз мені смоктала твоя дружина. До речі, не так уже й погано.

— Дідько тобі в пельку, паскуднику.

Вони зареготали. Джо Кемберові ніхто не телефонував. Коли Ронні з Джо повернулися в «Портленд Мешин», уже був час закружлятися. Час гуляти. Вони витратили п'ятнадцять хвилин, щоб скласти звіт про поїздку. Беласко зайшов спитати, чи Кембер був удома, коли вони приїхали. Ронні ДюБей підтвердив. Беласко, йолоп найвищої категорії, пішов собі геть. Джо Магрудер побажав Ронні гарних вихідних і офігенного четвертого липня. Ронні відповів, що планує піти в запій і не виходити з нього до вечора неділі. Вони розпрощалися.

Жоден з них і не згадував про Куджо, доки не прочитали про нього в газетах.

Решту дня перед продовженими вихідними Вік провів, детально обговорюючи з Роджером поїздку. Роджер був мало не до параної педантичний щодо деталей. Усі квитки й готелі він бронював через агенцію. Літак до Бостона з портлендського аеропорту відлітав у понеділок о сьомій десять ранку. Вік пообіцяв, що заїде по Роджера о пів на шосту. Сам він вважав, що це зарано, та добре знав Роджера і його маленькі пунктики. Вони говорили про поїздку загалом, свідомо оминаючи подробиці. Вік поки що тримав свою ідею з кав'ярні при собі, а серветка була надійно схована в кишені його спортивної куртки. Роджер буде більш сприйнятливим, коли вони опиняться далеко звідси.

Вік зібрався піти раніше, та вирішив іще зайти до себе перевірити пошту. Ліза, їхня секретарка, вже пішла, подовживши собі й без того подовжений вікенд. Боже, тепер ніякою силою не можна змусити секретарку залишатися на роботі до п'ятої, незалежно від вихідних. Особисто Вік вбачав у цьому ще одну

ознаку занепаду західної цивілізації. Можливо, якраз у цю мить Ліза, двадцятидворічна красуня майже з повною відсутністю грудей, одягнена в обтісли джинси й «нуль-бюстгальтер», вливалася в потік машин на магістралі, прямуючи на південь, до Олд-Орчерда чи Гемптонса. «Відривайся, Диско-Лізо», — з посмішкою подумав Вік.

На столі лежав лише один непрочитаний лист.

Здивований, Вік узяв його до рук; першим, що впало у вічі, було виведене під адресою слово «ОСОБИСТО», друге — те, що текст написаний великими друкованими літерами.

Він крутив лист у руках, відчуваючи, як струмінь невиразної тривоги вливається в загальний стан безжурної втоми. Десь у глибині душі зненацька зродився майже несвідомий порив розірвати лист спочатку надвое, потім на чотири, потім на вісім частин і викинути в кошик для сміття.

Натомість він розкрив конверт і витяг один-єдиний аркуш.

Ще більше друкованих літер.

Просте послання, усього шість речень, було як влучання просто в серце. Він радше не сів, а звалився в крісло. З горла вирвався тихий хрип, як у людини, з якої раптом вибили все повітря. Деякий час у голові не було нічого, крім радішумів; він не усвідомлював... просто не міг... збагнути. Якби в цю мить зайшов Роджер, то, певно, подумав би, що у Віка серцевий напад. Певною мірою так і було. Обличчя біле, як крейда. Рот роззявився. Під очима з'явилися синюваті півмісяці.

Він прочитав записку ще раз.

І ще раз.

Спочатку погляд прикувало перше питання:

ЩО ТОБІ НАГАДУЄ ОТА РОДИМКА
ЗРАЗУ Ж НАД ЛОБКОВИМ ВОЛОССЯМ?

«Це якась помилка, — спантеличено подумав Вік. — Крім мене, цього ніхто не знає... Хіба що мати... І батько».

Потім він відчув перший болісний укол ревнощів: «Її прикривають навіть бікіні... Навіть її вузькі бікіні».

Вік запустив пальці у волосся. Тоді відклав листа й запустив у волосся і другу руку. Груди все ще стискало, як від удару кулака: було таке відчуття, ніби серце замість крові перекачує повітря. Його охопив страх, біль і сум'яття. Та найдужчою емоцією, що притлумлювала дві інші, був усепоглинальний страх.

Літери вороже дивилися на нього і кричали:

Я З НАСОЛОДОЮ ТРАХАВ ЇЇ ДО НЕ МОЖУ.

Тепер погляд спинився на цьому рядку, не в змозі від нього відірватися. За вікном Вік почув ревіння літака, що набирав висоту, здіймаючись у небо над аеропортом, віддаляючись у невідомому напрямку, і подумав: «Я З НАСОЛОДОЮ ТРАХАВ ЇЇ ДО НЕ МОЖУ». *Вульгарно. Як вульгарно.* Саме так, пані та панове, а як же інакше? Як удар тупим ножем. «ТРАХАВ ЇЇ ДО НЕ МОЖУ»... Який зворот. Невигадливий. Ніби просто в очі пустили струмінь із водяного пістолета, наповненого акумуляторною кислотою.

Він щосили намагався думати зв'язно і

(Я З НАСОЛОДОЮ)

просто не міг

(ТРАХАВ ЇЇ ДО НЕ МОЖУ)

зосередитись.

Тепер його очі впали на останній рядок, котрий він перечитував знову й знову, ніби намагаючись якось заштовхати його зміст у свою свідомість. Та шалений страх і далі стояв на заваді.

А В ТЕБЕ Є ПИТАННЯ?

Так. У нього зненацька з'явилася ціла купа питань. Ось тільки він не був упевнений, що хоче почути відповіді.

У голові зринула нова думка. А якщо Роджер не пішов додому? Перш ніж піти, він часто застромлював голову в кабінет Віка, коли бачив, що світло ввімкнене. Сьогодні, коли в них на носі оця поїздка, Роджер, найімовірніше, так і зробить. Від цієї думки Віка охопила паніка і ні з того ні з сього зринув абсурдний

спогад: як він підлітком мастурбував у ванній, не в змозі стриматись і шалено боячись, що всі здогадуються, що він там робить. Роджер одразу помітить, що щось не так. Він цього не хотів. Вік підвівся й підійшов до вікна, що виходило на стоянку шістьма поверхами нижче. Роджерової яскраво-жовтої «хонди сівік» там не було. Роджер поїхав додому.

Геть вибитий з рівноваги, Вік прислухався. В офісі «Ед Воркс» панувала тиша. Здається, дзвінка тиша — це все, що лишається в діловому кварталі після робочого дня. Навіть старий містер Штайгмеєр, тутешній охоронець, не товкся поблизу. Йому треба буде розписатися в журналі у вестибюлі. Треба розписатися...

Він *почув* якийсь звук. Спочатку не міг утямити, що це. Лише за якусь мить до нього дійшло. Це квиління. Квиління тварини, якій роздробило лапу. Усе ще виглядаючи у вікно, він побачив, як автомобілі на стоянці починають двоїтися, потім троїтися, крізь пелену сліз.

Чому він не розлютився? Чому такий страшенно *наляканий*?

У голові зринуло безглузде стародавнє слово. «Перелюб, — подумав Вік, — мене перелюбили. Перестали любити».

Квиління не припинялося. Він намагався затиснути горло руками, але це не допомагало. Він схилив голову і вчепився пальцями в батарею, що проходила під вікном якраз на рівні талії. І стискав, доки не заболіли пальці, доки не почувся протестний скрип металу.

Скільки часу минуло відтоді, як він плакав востаннє? Плакав у ту ніч, коли народився Тед, та це були сльози полегшення. Плакав, коли після запеклої триденної боротьби за життя від інфаркту помер його батько. Ті сльози в сімнадцять років були такі ж, як і зараз: вони обпікали очі й не хотіли вирватися назовні; це швидше схоже на кровотечу, ніж на плач. Та в сімнадцять і кров, і сльози ллються легше. У сімнадцять ти знаєш, що ще доведеться скуштувати як одного, так і іншого.

Квиління стихло. Він подумав, що все вже позаду. Тоді з грудей вирвався крик: різкий, горловий звук бринів у повітрі. «Невже це я... — подумав Вік. — Господи, невже я здатний видавати такі звуки?»

По щоках збігали сльози. Долинув ще один різкий крик. Потім ще один. Він плакав, учепившись руками в батарею.

Сорок хвилин по тому Вік сидів у парку Дірінг Оукс. Він зателефонував додому й попередив Донну, що буде пізніше. Вона почала була розпитувати, чому він затримується і чому в нього такий дивний голос. Він сказав, що повернеться до сутінок і щоб вона не чекала на нього до вечері й нагодувала Теда. Перш ніж Донна встигла ще щось додати, він повісив слухавку.

Тепер він сидів у парку.

Сльози випалили майже весь страх. Залишився тільки огидний шлак злості. Це був наступний пласт у породі пізнання. Та злість — не зовсім вдале слово. Він був розлючений. Осатанілий. Ніби його щось ужалило. Якась частка його підказувала: зараз їхати додому — небезпечно... Небезпечно для всіх трьох.

Як приємно було б прикрити спустошення новим спустошенням: як було б бездумно приємно (визнай) розквасити її зрадливим обличчям.

Він сидів край качинового ставка. На тому боці точилася натхненна гра у фрісбі. Він зауважив, що всі четверо дівчаток і двоє хлопців, учасників гри, на роликах. Цього літа ролики були в моді. Вік побачив молоду дівчину, що штовхала візок із арахісом, солоними крендельками та прохолодними напоями. У неї було свіже, ніжне й невинне личко. Один із гравців метнув їй диск. Дівчина вправно спіймала й кинула назад. «У шістдесяті, — подумав Вік, — вона жила б у комуні, старанно збираючи жуків із кущів помідорів. Тепер вона, мабуть, має хорошу репутацію в Управлінні з питань підтримки й розвитку малого бізнесу».

Вони з Роджером інколи приходили до парку обідати. Це було в перший рік їхнього перебування тут. Потім Роджер зауважив, що хоча ставок і виглядає привабливо, над ним стоїть слабкий, але відчутний дух гнилизни... А невеличкий будиночок на скелі посередині ставка був такий білий не від фарби, а від лайна чайок. За кілька тижнів Вік побачив напіврозкладеного шура, що плавав поміж презервативів і обгортки від жуйок на краю ставка. Здається, з того часу вони більше сюди не навідувалися.

У небі плив яскраво-червоний фрисбі.

Перед очима знову і знову поставав образ, що підсилював його лють. Вік ніяк не міг його прогнати. Образ був таким же вульгарним, як і слова анонімного дописувача. Він не міг його позбутися. Донна трахається з кимось у їхній спальні. У їхньому ліжку. Фільм, що крутився у нього в голові, був настільки ж чітким, як ті яскраві безсоромні стрічки, що їх показують у кіно «State Theater» на Конгрес-стрит. Донна, вродлива, зрошена дрібними краплями поту, стогне в ліжку. Кожен м'яз туго напружений. В очах з'являється голодний вираз, як завжди після хорошого сексу; їхній колір темнішає. Він знав вираз, знав позу, знав звуки. Він думав — *думав*, — що єдиний про це знає. Навіть її батьки не знають.

Потім він уявив пеніс — хрін — чоловіка, що входив у неї. «У сідлі»; дурна фраза дзвеніла в голові, ніяк не бажаючи затихати. Вік уявляв, як вони трахаються під саундтрек Джина Отрі:

Ось я знову в сідлі,

Там, де друг — завжди друг...

Від цього він відчував мурашки по тілу. Відчував обурення й шаленство.

Фрисбі злетів і знов опустився. Вік простежив за ним очима.

Так, він щось підозрював. Але підозри — далеко не те саме, що впевненість. Принаймні це він точно засвоїв. Він міг написати ціле есе на тему: «Чим відрізняються підозри від упевненості». Він справді був повірив, що всі підозри безпідставні, і це робило удар удвічі жорстокішим. А навіть якщо ні — те, чого не знаєш, не завдає болю. Хіба не так? Коли людина йде темною кімнатою з глибокою ямою в підлозі і проходить усього в якихось дюймах від неї, їй не конче знати, що ледь не провалилася. Причин для страху немає. Коли світло не ввімкнене.

Ні, він не провалився. Його *штовхнули*. Залишалося питання, що з цим робити. Роз'ятрена частина його єства, що волила від болю й гніву, зовсім не хотіла мислити «по-дорослому» і визнати, що подібні грішки трапляються в дуже багатьох пар з одного, а то й з обох боків. «До дідька “Пентхаус Форум”, “Варіейшнс”, чи як там ще називаються ці журнальчики, коли йдеться про мою *дружину*, яка трахалася невідомо з ким

(там, де друг — завжди друг)

за моєю спиною, коли Теда не було вдома...»

Знову почали прокручуватися кадри: зім'яті простирадла, напружені тіла, ніжні звуки. Потворні слова, огидні терміни наринували, як збіговисько роззяв на місце інциденту: перепихатися, встромляти, дрючити, замочити пісюна, я граю не за гроші, я граю не для слави, та грати твою мамцю — таки ганебна справа, розрядити пістолет, сапати вазони... «З моєю дружиною! — конвульсивно думав Вік, заламуючи руки. — Все це з моєю дружиною!»

Його розлючена, уражена частина мусила, скрегочучи зубами, погодитися, що він не може приїхати додому і натовкти Донні, щоб аж пір'я летіло. Проте він міг забрати Теда й піти. Не переймаючись поясненнями. І хай тільки спробує його зупинити, якщо наважиться. Він не думав, що вона це зробить. Узяти Теда, поїхати в мотель, найняти адвоката. Одним махом обрубати всі кінці й не оглядатися.

Але хіба не злякає хлопця, коли Вік просто схопить його і повезе в мотель? Чи не зажадає Тед пояснень? Йому тільки чотири, та цього досить, щоб збагнути: щось жахливо, катастрофічно не гаразд. А ще ця поїздка: Бостон, Нью-Йорк, Клівленд. Вікові було абсолютно начхати на цю подорож, принаймні зараз: хай старий Шарп зі своїм малюком хоч висадяться на Місяці, йому було все одно. Та Вік не сам. У нього є партнер. У партнера дружина і двоє дітей. Навіть тепер, коли йому було настільки боляче, Вік усвідомлював, що зобов'язаний хоча б сяк-так спробувати врятувати угоду з Шарпом, що було рівнозначне врятуванню самої «Ед Воркс».

Було ще одне питання, хоч він і не бажав його ставити собі: чому, власне, він хотів забрати Теда й піти, навіть не вислухавши її бачення історії? Те, що вона спить із ким завгодно, псує мораль Теда? Ні, він так не вважав. Тому що — його розум одразу ж ухопився за цю ідею — це певний спосіб змусити Донну страждати так само глибоко, як він зараз. Та чи хотів він перетворити сина на психологічний еквівалент лома чи кувалди? Мабуть, ні.

Інші питання.

Записка. Поміркуй-но хвилю про цю записку. Не про її зміст, не про ті шість рядків, сповнені брудної акумуляторної кислоти; подумай про сам *факт* записки. Хтось просто взяв і вбив курку, котра, даруйте за двозначність, несе золоті яйця. Навіщо коханець Донни прислав цю записку?

Звісно, тому що курка перестала нестися. І наш містер інкогніто був лютий, як дідько.

Донна його відшила?

Він намагався знайти якесь інше пояснення і не міг. Якщо розглядати фразу «Я З НАСОЛОДОЮ ТРАХАВ ЇЇ ДО НЕ МОЖУ» окремо від її несподіваної, приголомшливої сили, чи не є це класичний трюк собаки на сні? Якщо не можеш мати якусь річ, нагидь на неї, щоб не дісталась комусь іншому. Нелогічно, зате ж як приємно. У цей розклад вписується і нова, не така напружена атмосфера вдома. І те майже зрима полегшення, яке випромінювала Донна. Вона дала копняка містеру інкогніто, і цим анонімним посланням він вирішив відігратися на її чоловікові.

Останнє питання: це що-небудь змінює?

Він дістав із кишені лист і, не розгортаючи, заходився крутити його в руках. Він спостерігав, як у небі пливе червоний фрисбі, і запитував себе, якого дідька йому з цим усім робити.

— Що це в нечистого таке? — поцікавився Джо Кембер.

Він вимовляв кожне слово роздільно, майже без інтонації. Джо стояв на порозі й дивився на дружину. Чаріті накривала йому на стіл. Вони з Бреттом уже поїли. Джо повернувся з фургонем, набитим усіляким залізяччям, і, в'їхавши в гараж, угледів те, що на нього там чекало.

— Підйомник, — відповіла вона. Чаріті відіслала Бретта на весь вечір погратися з другом, Дейвом Берджероном. Не хотіла, щоб хлопець був поблизу, коли щось піде не так. — Бретт сказав, що ти хотів би такий мати. Він сказав: «Підйомник "Йорген"».

Джо перетнув кімнату. Це був худорлявий чоловік кістлявої, але міцної статури, з великим гострим носом і тихою, легкою ходою. Зелений фетровий капелюх збився назад, так що стало видно зализину, яка росла спереду. На чолі — пляма від масти-

ла, з рота несе пивним духом. Важкий погляд маленьких синіх очей. Чоловік, який не любить сюрпризів.

— Пояснюй, Чаріті, — промовив він.

— Сідай, а то вечеря охолоне.

Рука, як поршень, рвонула вперед. Міцні пальці вп'ялися їй у передпліччя.

— Якого хера ти там надумала? Пояснюй, я сказав.

— Не лайся, Джо Кембере.

Їй було страшенно боляче, та вона не дасть йому задоволення прочитати це в її очах чи на обличчі. Багато в чому він поводився як тварюка, і хоча це захоплювало її в молодості, тепер захоплення минуло. За роки спільного життя вона засвоїла, що іноді над ним можна взяти гору, просто вдаючи хоробрість. Не завжди, але іноді.

— Скажеш мені нарешті, якого хера ти собі надумала?

— Сідай їсти, і я все розповім, — спокійно відповіла Чаріті.

Він сів, і Чаріті подала йому тарілку. На ній лежав стейк із вирізки.

— Відколи це ми можемо дозволити собі харчуватися, як Рокфеллери? — поцікавився Джо. — Думаю, в тебе вже є напоготові яка-небудь гоdyща казочка.

Вона принесла каву і запечену половинками картоплю.

— То тобі не потрібен підйомник?

— Я ніколи такого не казав. Але де мені, бляха, взяти стільки грошей?

Він заходився їсти, не зводячи з неї очей. Чаріті знала: зараз він її не битиме. Він ще відносно тверезий, і це її шанс. Якщо він її битиме, то тільки після того, як повернеться від Гері Первієра, залитий горілкою і переповнений скривдженою гордістю самця.

Чаріті сіла навпроти і повідомила:

— Я виграла в лотерею.

Щелепи завмерли, тоді запрацювали знову. Джо закинув до рота шматок.

— Аякже, — відповів він, — а завтра каналія Куджо почне срати золотими гудзиками.

Він махнув виделкою в бік собаки, що, не знаходячи собі місця, бігав туди-сюди по ганку. Бретт не любив брати його з собою до Берджеронів. Вони тримали кроликів, і Куджо просто божеволів від їхнього вигляду.

Чаріті стягнула до кишені фартуха, дістала підписану агентом копію бланка на отримання виграшу і через стіл простягла його Джо.

Кембер короткопалою рукою розгладив папір і вп'явся в нього очима. Його погляд сконцентрувався на цифрі.

— П'ять... — почав був Джо, але його рот із гучним звуком закрився.

Чаріті мовчки дивилася на нього. Він не усміхнувся. Не підійшов, щоб поцілувати. Для людини з його складом думок слово «пощастило» означало тільки те, що поряд чатує якась пастка.

Нарешті він глянув на неї.

— Ти виграла п'ять тисяч доларів?

— Так, мінус податки.

— Відколи ти граєш у лотерею?

— Я щотижня купую п'ятдесятицентовий квиток. І ти, Джо Кембере, не маєш права мені дорікати. Враховуючи те, скільки ти тратиш на пиво.

— Пильнуй свій рот, Чаріті, — пригрозив Джо, не кліпнувши пронизливо-синіми очима. — Пильнуй свій рот, а то він може й розпухнути.

Він знову взявся за стейк, і під незворушною маскою свого обличчя Чаріті трохи розслабилася. Вона вперше запустила стільцем у морду тигра, і він не напав на неї. Принаймні поки що.

— Ці гроші... Коли ми їх отримаємо?

— Чек прийде десь за два тижні, може, трохи раніше. Підйомник я купила з наших заощаджень. Цей бланк такий же надійний, як золото. Так сказав агент.

— Ти поїхала і купила цю штуку?

— Спитала Бретта, чого, на його думку, тобі найбільше хочеться. Це подарунок.

— Дякую, — він продовжував їсти.

— Я зробила тобі подарунок, — сказала вона. — Тепер і ти мені зроби. Гаразд, Джо?

Не відповідаючи, він продовжував їсти й дивитися на неї. Його очі були зовсім порожні. Він вечеряв, не скидаючи капелюха, що все ще був насунутий на потилицю. Вона говорила навмисне повільно, знаючи, що поспішити було б помилкою.

— Я хотіла б на тиждень поїхати. З Бреттом. Навідати Голлі і Джима в Коннектикуті.

— Ні, — відрубав Джо, продовжуючи їсти.

— Ми могли б поїхати автобусом і пожити в них. Вийде дешево. Залишиться ще купа грошей. Вони ж випадково прийшли нам у руки. Підйомник коштує втричі дорожче. Я телефонувала на станцію і дізналася, скільки коштує поїздка туди й назад.

— Ні. Бретт потрібен мені тут.

З клубком чорної люті всередині вона стиснула руки під столом, проте обличчя залишалося спокійним і незворушним.

— Під час навчального року ти й без нього давав раду.

— Я сказав ні, Чаріті, — відповів Джо, і вона з їдкою гіркотою переконалася, що він насолоджується ситуацією. Він знав, як сильно вона цього хотіла. Як планувала. І тішився з її страждання.

Вона встала і підійшла до мийки, не за якимось ділом, їй просто був потрібен час, щоб опанувати себе. У вікно з далекого неба зазірала вечірня зоря. Чаріті пустила воду. Керамічна мийка була пожовклою. Мийці було так само непросто з водою, як їй із Джо.

Мабуть, розчарований тим, що вона так легко здалася, Кембер уточнив:

— Хлопець має навчитися якоїсь відповідальності. Замість того щоб днями й ночами сидіти в Дейві Берджерона, йому не завадить допомогти мені цього літа.

Вона закрутила кран.

— Це я його туди послала.

— Ти? Для чого?

— Думала, що все може так статися, — вона обернулася до нього. — Але я сказала йому, що ти не заперечуватимеш. Із цими грошима та підйомником.

— Якщо знала, то, виходить, обдурила хлопця, — сказав Джо. — Думаю, наступного разу зважатимеш, коли надумаєш плескати язиком.

Він посміхнувся їй з повним ротом і простяг руку по хліб.

— Якщо хочеш, ти міг би поїхати з нами.

— Аякже. От тільки скажу Річі Сімсові, що про першу косо-вицю він може забути. Крім того, чого я маю хотіти кудись їхати і навідувати цих двох? З того, що я сам бачив і що ти розповідала, я зробив висновок, що ця двійця — задаваки найвищого ґатунку. Тобі вони подобаються тільки тому, що ти хочеш бути схожою на них.

Його голос поступово підвищувався. З рота вилітала їжа. Коли він ставав таким, вона лякалась і відступала. Зазвичай, але не сьогодні.

— А найдужче ти хочеш, щоб хлопець виріс таким же задавакою. Ось що я думаю. Ти хочеш налаштувати хлопця проти мене. Хіба я не правий?

— Чого ти ніколи не називаєш його на ім'я?

— Раджу тобі негайно закрити свою помийницю, Чаріті, — попередив Джо, не зводячи з неї недоброго погляду. По щоках і чолу розповзався рум'янець. — Зараз же, і не виступай.

— Ні, — відповіла вона, — ми ще не скінчили.

Ошелешений, він впустив виделку.

— *Що?* Що ти сказала?

Вона ступила до нього, вперше за роки подружнього життя дозволивши собі розкіш цілковито віддатися гніву. Та гнів клекотів тільки в неї всередині, обпалюючи, наче кислота. Чаріті чула, як він роз'їдає її. Але кричати не сміла. Крик означав би кінець усьому. Її голос залишався рівним.

— Звісно, ти думаєш так про мою сестру і її чоловіка. Це й не дивно. Поглянь на себе: сидиш за столом у капелюсі і з немитими руками. Ти не хочеш, щоб він бачив, як живуть інші люди. Ось і я не хочу, щоб він бачив, як живеш ти і твої друзі, коли залишаєтесь на самоті. Тому я й не відпустила його з тобою на полювання в листопаді.

Вона помовчала; він так і сидів із напівз'їденою скибкою хліба в руці і соусом на підборідді. Чаріті подумала, що він не накинувся на неї тільки через те, що занадто шокований, як вона взагалі наважилася говорити щось подібне.

— Тож пропоную угоду, — повела вона далі. — Я купила тобі підйомник і готова віддати решту грошей — хоч більшість так би не вчинила, та якщо ти такий невдячний, я поступлюся ще дечим. Ти відпускаєш його зі мною до Коннектикуту, а я відпускаю його з тобою до Мусхеда, коли розпочнеться сезон полювання.

Їй було холодно, все тіло поколювало, наче вона торгується з самим дияволом.

— Слід відлупцювати тебе ременем, — здивовано промовив Джо. Він розмовляв із нею, як із дитиною, що не розібралася в простенькому причиново-наслідковому зв'язку. — Я візьму його з собою на полювання, як тільки захочу і коли захочу. Хіба ти цього не знала? Він — мій *син*. Їй-богу. *Як тільки* захочу і *коли* захочу, — він злегка посміхнувся, вдоволений своїм тоном. — Второпала тепер?

Їхні погляди схрестилися.

— Ні, — вимовила вона, — цього не буде.

Він рвучко скочив на ноги. Стілець перекинувся.

— Я цього не дозволю, — додала вона. Хотіла зробити кілька кроків назад, але тоді — всьому кінець. Один необережний рух, найменша ознака слабкості — і він кине́ться на неї.

Джо почав знімати пояс.

— Ти отримаєш, Чаріті, — з жалем промовив Джо.

— Я заваджу цьому, як тільки зумію. Піду до школи і заявлю, що хлопець прогулює. Піду до шерифа Баннермена і скажу, що його викрали. А найголовніше — подбаю про те, щоб Бретт сам не захотів.

Розперезавшись, він тримав пояс пряжкою вниз, погойдуючи ним над підлогою, як маятником.

— Доки йому не виповниться п'ятнадцять, він може поїхати з тобою і тим п'яним бидлом тільки за однієї умови: якщо

я його відпущу, — вела далі Чаріті. — І ти, Джо Кембере, можеш шмагати мене скільки хочеш. Це абсолютно нічого не змінить.

— Справді?

— Щоб я не зійшла з цього місця.

Аж раптом їй здалося, що він перебуває десь не тут. Погляд став дуже далеким і напружено задуманим. Вона бачила його таким і раніше. У його голові щойно майнула нова думка, новий факт, який потрібно ретельно вписати в рівняння. Що б це не було, вона молилася, щоб воно виявилось по її бік знака «дорівнює». Так далеко Чаріті ніколи не заходила і тому боялася.

Раптом Кембер посміхнувся:

— Справжнісінький тобі маленький вулкан.

Вона не відповіла.

Він почав засувати пояс назад у штани, все ще посміхаючись, поглядом і далі десь далеко.

— Думаєш, можеш грати, як один з тих вулканів? Тих маленьких мексиканських вулканчиків?

Вона й далі мовчала, з обережності.

— Якщо я скажу, що ви можете їхати, що тоді? Будемо діставати зірки з неба?

— Що ти маєш на увазі?

— Це означає: о'кей. Ти і він.

Він перетнув кімнату своєю швидкою, легкою ходою, і їй стало зимно від думки, як швидко він міг зробити це хвилину тому, з поясом у руках. І хто б зміг це зупинити? Що б чоловік не робив для своєї дружини чи з нею, це їхня приватна справа. Вона не могла б нічого зробити. Нічого сказати. Через Бретта. Через власну гідність.

Він поклав руку їй на плече, опустив до грудей, стиснув.

— Ходімо, я вже завівся.

— Бретт...

— Його не буде до дев'ятої. Пішли. Я ж сказав, що ви можете їхати. Можна ж принаймні подякувати чи ні?

На язика зродилася фраза космічної абсурдності, і вона випалила її, перш ніж устигла стриматися:

— Скинь капелюх.

Він недбало пожбував його через усю кухню. Джо все ще посміхався. Зуби в нього були доволі жовті. На двох верхніх передніх виднілися коронки.

— Якби ми отримали гроші, — сказав Джо, — то могли б посипати ліжко «зеленими». Я бачив таке в одному кіно.

Вони пішли нагору. Чаріті очікувала, що він поводитиметься жорстоко, але цього не сталося. Він кохався, як завжди, швидко й грубо, але не жорстоко. Не робив їй боляче навмисне, і сьогодні, десь, може, десятий чи одинадцятий раз, відколи вони одружилися, Чаріті відчула оргазм. Вона віддавалася йому з заплющеними очима, відчуючи, як тверда вага його підборіддя впирається в тім'я. Затамувала крик, що підкотився до горла. Якби Чаріті закричала, це б його насторожило.

Вона не була певна, чи Джо взагалі знав, що те, що наприкінці завжди трапляється з чоловіками, часом може відбутися і з жінкою.

Невдовзі, за цілу годину до того, як Бретт повернувся від Берджеронів, Джо пішов, не сказавши куди. Чаріті припускала, що він подався до Гері Первієра розпочинати пиятику. Вона лежала в ліжку, питаючи себе, чи те, що вона зробила і що пообіцяла зробити, того варте. На очі набігали сльози, та вона заганяла їх назад, усередину. Вона лежала випроставшись, із гарячими очима, і за хвилину до того, як прийшов Бретт, — про що сповістило гавкання Куджо і грюкання задніх дверей — у всій своїй срібній, відстороненій величі зійшов місяць. «Місяцю все байдуже», — подумала Чаріті, та думка не принесла заспокоєння.

— Що таке? — спитала Донна.

Голос у неї був глухий, майже переможений. Вони сиділи у вітальні. Вік повернувся додому, коли Тедові була вже пора лягати спати. Відтоді минуло півгодини. Він спав у своїй кімнаті нагорі, над ліжком — слова проти чудовиськ, двері шафи щільно замкнені.

Вік підвівся і підійшов до вікна, за яким не було нічого, крім темряви. «Вона знає, — понуро думав Вік, — може, не в усій детальній глибині, але картинка вимальовується». На шляху

додому він намагався вирішити, чи варто сказати їй усе в обличчя, проколоти пухир і спробувати жити з усім гноєм, що звідти витече, чи просто закопати все в собі. Вийшовши з парку, Вік розірвав листа і викинув клапті з вікна на дорозі № 302. «Посмітюх Трентон», — подумав він. І тепер вибір вирвали в нього з рук. Він бачив її бліде відображення на темному склі, обличчя — біле коло у жовтому світлі лампи.

Вік обернувся до неї, не маючи ні найменшого уявлення, що збирається сказати.

«Він знає», — думала Донна.

Думка не була нова, принаймні на цей момент, тому що минулі три години були найдовші три години в її житті. Вона вловила це знання в голосі Віка, коли він дзвонив попередити, що затримається. Спочатку прийшла паніка: дика паніка пташки, що б'ється в замкненому гаражі. Думка відбилася в голові жирним шрифтом, як у коміксах, закінчуючись кількома знаками оклику: *Він знає! Він знає! Він ЗНАЄ!!* Затуманена страхом, вона готувала Тедові вечерю, намагаючись логічно спрогнозувати, як події розвиватимуться далі, але не могла. «Далі я помию посуд, — думала вона. — Потім витру. Потім сховаю на місце. Потім почитаю Тедові казки. А потім просто скочу в провалля на краю світу».

Паніку затопило почуття провини. Почуття провини змінив жах. Потім найшла якась приречена апатія, ніби всередині неї тихо розімкнулися якісь емоційні кола. До апатії домішувався навіть легкий відтінок полегшення. Таємницю розкрито. Вона міркувала, чи це зробив Стів, чи Вік здогадався сам, швидше схилиючись до думки, що Стів. Та це не мало жодного значення. Донна відчувала полегшення і від того, що Тед перебував у безпечі в своєму ліжку. Але запитувала себе, що чекає на нього, коли він прокинеться наступного ранку, і від цієї думки її емоційний цикл повертався до вихідної позиції — панічного страху. Вона почувалася розгубленою, їй було погано.

Вік обернувся до неї і сказав:

— Я сьогодні отримав листа. Анонімного листа.

Закінчити він не зміг. Тоді почав без упину ходити по кімнаті, і вона спіймала себе на думці, який же він гарний і як прикро, що Вік так рано почав сивіти. Деяким молодим чоловікам сивина личила, але Вік матиме вигляд передчасно постарілого, і...

...і нащо вона думає про його *волосся*? Хіба через *це* вона повинна зараз хвилюватися? Хіба?

Дуже тихо, відчуваючи тремтіння у власному голосі, вона випалила все найсуттєвіше, ніби випльовуючи нестерпно гірку пігулку, яку несла проковтнути.

— Стів Кемп. Чоловік, котрий лакував письмовий стіл із твого кабінету. П'ять разів. Жодного разу в нашому ліжку, Віку. Жодного разу.

Вік простягнув руку по пачку «Вінстона», що лежала на столику біля дивана, і впустив її на підлогу. Підняв її, вийняв цигарку і припалив. Руки сильно трусилися. Вони не дивились одне на одного. «Це недобре, — подумала Донна. — Нам треба глянути одне на одного». Та вона не могла першою підняти очі. Вона боялась і соромилась. Він тільки боявся.

— Чому?

— А це важливо?

— Для мене так. Це має велике значення. Хіба що ти хочеш розійтися. У такому разі, гадаю, не важливо. Я просто шаленію від люті, Донно, і намагаюся не дати... не дати їй заволодіти мною, бо якщо ми більше ніколи не говоритимемо відверто, треба зробити це зараз. Ти хочеш розриву?

— Віку, поглянь на мене.

Зробивши над собою зусилля, він глянув на Донну. Може, Вік і був розлючений, як казав, та на його обличчі вона прочитала тільки муку і страх. Зненацька, ніби від удару боксерською рукавичкою в зуби, вона збагнула, як близько він до межі. Його агенція тріщить по швах, що саме по собі є чималою проблемою, а тепер, на додачу до цього, як нудотний десерт після підгнилого обіду, — по швах почав тріщати і його шлюб. Її накрила хвиля тепла до нього, до чоловіка, якого вона інколи ненавиділа і, принаймні останні три години, боялась. На неї зійшло щось на зразок прозріння. Дужче за все вона сподівалася:

він і далі думатиме, що шаленіє від люті, а не... а не те, що виражає його обличчя.

— Я не хочу розходитися, — відповіла Донна. — Я кохаю тебе. І за останні кілька тижнів, здається, відчула це з новою силою.

На обличчі на мить проступило полегшення. Він знову підійшов до вікна, потім повернувся до канапи і впав на неї. Поглянув на Донну.

— Тоді чому?

Прозріння розтало в глухому, палючому роздратуванні. Чому — суто чоловіче запитання. Його корені криються в концепції Я-образу освіченого західного чоловіка останньої третини двадцятого століття. *Я маю знати, чому ти це зробила*. Так, наче вона авто, в якому заїв карбюратор, і воно почало чхати й схлипувати, або робот, у пам'яті якого стався збій, і він подає м'ясний рулет на сніданок, а яєчню-бовтанку — на обід. «Жінок доводить до сказу, напевне, навіть не сексизм, — раптом подумалося Донні, — а оце нездоланне чоловіче прагнення до раціональності».

— Не знаю, чи зумію пояснити. Боюся, це здасться дурним, банальним і дріб'язковим.

— Спробуй. Я...

Він відкашлявся з таким виглядом, ніби подумки плював на руки (знову ця клята чоловіча раціональність), потім буквально вичавив:

— Я тебе не задовольняю? Через це?

— Ні, — відповіла Донна.

— Що тоді? — безпорадно вимовив Вік. — Заради Бога, що ж тоді?

«Що ж... ти сам запитав».

— Страх, — сказала вона. — Думаю, здебільшого через страх.

— Через страх?

— Коли Тед пішов до школи, не залишилося нічого, що б стримувало мій страх. Він був... Як це називається? Як ефірний шум. Звук, який видає телевизор, коли не вмикається який-небудь канал.

— Він ж не ходить у справжню школу, — швидко заперечив Вік, і вона побачила, що він от-от розсердиться й почне звину-

вачувати її у спробі перекласти провину на Теда, а коли він розсердиться, вони можуть наговорити одне одному чого не слід. Принаймні не зараз. Речі, котрі така жінка, як Донна, не зможе стерпіти. Напруга може зрости. Вони передавали одне одному щось дуже ламке, що так легко впустити.

— Частково в цьому і була проблема, — пояснила Донна. — Він не ходив у справжню школу. Ми й далі більшу частину часу проводили разом, і коли його не було... був такий контраст... — вона поглянула на Віка. — Тиша здавалася такою лункою. Тоді я й почала боятися. Наступного року — дитячий садок. Замість трьох днів на тиждень він буде там щодня до обіду. А ще через рік — цілий день з понеділка по п'ятницю. І весь цей час доведеться якимось заповнювати. І я просто злякалася.

— Тож ти вирішила заповнити частину цього часу трахом, — гірко зауважив Вік.

Ці слова її зачепили, та вона вперто говорила далі, не підвищуючи голосу, намагаючись якнайточніше описати плин своїх думок. Вік хоче знати, і вона йому розповість.

— Я не хотіла ні до Комітету підтримки бібліотек, ні до Комітету підтримки лікарень, не хотіла керувати благодійними розпродажами печива, не хотіла відповідати за приготування закусок і наглядати за тим, щоб усі не принесли на суботню вечерю однакову макаронну запіканку. Не хотіла щоразу бачити ті самі остогидлі обличчя і вислуховувати ті самі плітки про те, хто в цьому місті чим займається. Не хотіла точити зуби на чийсь репутацию.

Слова лилися потоком. Вона не могла б зупинитися, навіть якби хотіла.

— Я не хотіла продавати «Туппервер» чи «Емвей», не хотіла влаштовувати вечірки для реклами продукції «Стенлі»¹, і мені не потрібен клуб для схуднення. Ти...

На секунду вона замовкла, схоплюючи думку, виражуючи її.

¹ «Tupperware», «Amway», «Stanley Home Products» — фірми, які реалізують через мережу агентів масову продукцію хатнього вжитку, як-от: побутову хімію, косметичні засоби та ін.

— Ти нічого не знаєш про порожнечу, Віку. Не вірю, що знаєш. Ти — чоловік, а чоловіки *видряпуються*. Чоловіки видряпуються, а жінки витирають пил. Отак витираєш пил у порожніх кімнатах і іноді слухаєш шум вітру за вікном. Тільки іноді здається, що той вітер — усередині тебе, розумієш? Тож ти вмикаєш платівку Боба Седжера, Джей-Джей Кейла чи ще когось, але й далі чуєш вітер, тоді приходять думки — нічого хорошого, але вони приходять. Тож ти миєш туалети й чистиш умивальник, а одного дня опиняєшся в антикварній крамниці, роздивляєшся маленькі керамічні фігурки і згадуєш, що у твоєї матері їх була ціла полиця, і в *тіток* були такі ж полиці, і в *бабусі*.

Він пильно дивився на Донну з таким щиро спантеличеним виглядом, що на неї накотила хвиля відчаю.

— Я кажу про *почуття*, а не про факти!

— Так, але чому...

— Я ж тобі *пояснюю*, чому! Я дійшла до того, що довго просиджувала перед дзеркалом, спостерігаючи, як міняється обличчя, знаючи, що більше ніхто не сплутає мене з підлітком і не вимагатиме водійських прав, коли я замовлятиму випивку в барі. Я почала боятися того, що я врешті-решт виросла. Тед ходить до підготовчої *школи*, а це означає, що він піде спершу до початкової, потім до середньої *школи*...

— Ти хочеш сказати, що завела коханця, тому що почувалася *старою*?

Вік дивився на неї здивовано, і за це вона любила його, бо гадала, що справа почасти в цьому: Стів Кемп вважав її вродливою, звичайно ж, це їй лестило, і насамперед через це флірт приносив стільки радості. Та це було далеко не головне.

Узявши його долоні у свої, вона говорила натхненно й серйозно, думаючи, — *знаючи*, — що ніколи більше не говоритиме так серйозно (і чесно) з жодним іншим чоловіком.

— Це значно більше. Усвідомлення того, що не можеш більше чекати, коли виростеш, не можеш більше очікувати, що примиришся з тим, що маєш. Усвідомлення, що коло твого вибору звужується мало не щодня. Для жінки — для *мене* — опинитися віч-на-віч із цим фактом — неабиякий удар. Дружина? Пре-

красно. Але ти весь час на роботі, а навіть якщо вдома, то все одно багато працюєш. Мати? Теж чудово. Та з кожним роком ти будеш нею все менше й менше, бо з кожним роком світ забирає якусь його часточку.

Чоловіки... Чоловіки знають, хто вони. Вони мають чітке уявлення, хто вони. Чоловіки ніколи не доростають до ідеалу, і це їх ламає. Може, тому так багато чоловіків і помирають нещасними, до того ж передчасно. Зате вони *знають*, що означає поняття «бути дорослим». У них є певна планка, якої треба досягти в тридцять, у сорок, у п'ятдесят. Чоловіки не чують цього вітру, а якщо й чують, то знаходять спис і націлюються на нього, думаючи, що то вітряк або ще якась довбана штука, яку треба розбити.

Що робить жінка, — що зробила я, — намагається втекти від свого переродження. Я лякала звуків, що їх видавав будинок, коли Теда не було. Знаєш, це божевілля, але одного разу я була в Тедовій кімнаті, міняла постіль і думала про своїх шкільних подруг, про те, що з ними сталося і де вони зараз. Я була якась аж причмелена. Тут шафа Теда відчинилась, і... я заверещала й вибігла з кімнати. Не знаю чому... хіба що здогадуюся. Лише на одну коротку мить мені уявилося, що з шафи з'явиться Джоан Брейді, без голови, в заляпаному кров'ю одязі, і скаже: «Я загинула в автокатастрофі, коли мені було дев'ятнадцять, повертаючись із піцерії “Семмі”, і мені — до дупи».

— Господи, Донно, — мовив Вік.

— Я боялася, ось і все. Боялася, коли дивилася на керамічні фігурки або думала про курси гончарства, заняття йогою чи ще щось подібне. А єдиний спосіб утекти від майбутнього — це минуле. Тому... Тому я зав'язала флірт.

Вона опустила очі і раптом затулила обличчя долонями. Слова долинали глухо, але розбірливо.

— Було весело. Ніби я знову в коледжі. Наче сон. Безглуздий сон. Він був ніби ефірний шум. Він поглинав шум вітру. Під час флірту було весело. Секс... Секс не був хороший. Я мала оргазм, та він однаково не був хороший. Не можу придумати іншого пояснення, крім того, що весь той час я кохала тебе і розуміла, що то втеча...

Вона знову поглянула на нього, плачучи.

— Він теж тікає. Перетворив це на свою роботу. Поет, принаймні сам так себе називає. З того, що він мені показував, ні греця не втямила. Стів — перекотиполе, він усе ще уявляє, що в коледжі протестує проти війни у В'єтнамі. Гадаю, тому це був саме він. Думаю, це все, що я можу розповісти. Маленька бридка казочка, але моя власна.

— Я б хотів натовкти йому пику, — сказав Вік. — Якби в нього з носа юшила кров, мені б полегшало.

Вона кволо посміхнулася.

— Він поїхав геть. Після вечері, коли тебе ще не було, ми з Тедом поїхали в «Молочну королеву». На вітрині його майстерні — вивіска «Здається». Я ж казала, що він — перекотиполе.

— У тій записці не було нічого поетичного, — зауважив Вік. Кинув на неї короткий погляд, потім знов опустив очі додолу.

Донна торкнулася його обличчя, воно злегка сіпнулося. Це ранило дужче, ніж усе інше, дужче, ніж вона могла уявити. Страх і провина знову накрили її хвилию гострих скалок. Проте вона більше не плакала. Думала, що сліз не буде ще дуже довго. Рана і пережитий шок були надто глибокі.

— Віку, — мовила вона, — мені прикро. Тобі болить, і мені прикро.

— Коли ти з ним порвала?

Вона розповіла Віку про той день, коли прийшла додому і застала там Стіва, промовчавши тільки про страх, що він і справді може її зґвалтувати.

— Отже, записка була його знаряддям помсти?

Вона прибрала волосся з чола і кивнула. Обличчя було бліде і змучене. Під очима залягли фіолетові синці.

— Мабуть, так.

— Ходімо нагору, — запропонував Вік. — Вже пізно. Ми обоє стомилися.

— Хочеш покохатися?

Він повільно похитав головою.

— Не сьогодні.

— Гарзд.

Вони разом рушили до сходів. Коли дійшли до підніжжя, Донна спитала:

— То що буде далі, Віку?

Він похитав головою.

— Просто не знаю.

— Я маю написати на дошці п'ятсот разів: «Обіцяю більше ніколи так не робити» і не піти на перерву? Ми розлучимося? Чи більше про це не згадуватимемо? Що?

Істерики не було, тільки втома, та голос зривався на крик, що було їй не до вподоби і чого зовсім не хотілося. Найгіршим з усього був сором, сором від того, що її викрито, і від того, що для Віка це було як ляпас. І вона ненавиділа Віка, як і себе, за те, що була змушена відчувати такий жахливий сором, адже вірила, що не несе відповідальності за чинники, що призвели до остаточного рішення, якщо таке рішення взагалі було.

— Ми маємо знайти в собі сили пройти через це разом, — промовив Вік, та Донна зрозуміла правильно: він звертався не до неї. — Це... — він благально глянув на неї. — Він був єдиним, правда ж?

То було непростиме питання, він не мав права його ставити. Донна залишила його самого і майже побігла нагору, поки все не вихлюпнулося назовні: безглузді взаємні докори і звинувачення, котрі нічого не вирішать, а тільки спаплюють ту жалюгідну крихту щирості, на яку вони спромоглися.

Тієї ночі обоє спали мало. І те, що Вік забув зателефонувати Джо Кемберу і спитати, чи той зможе подивитися розладнаний «пінто» дружини, було останнім, що могло спасти йому на думку.

Що ж до самого Джо Кембера, вони з Гері Первієром сиділи у напівзотлілих кріслах-гойдалках, розкиданих тут і там на за-недбаному подвір'ї, і під зорями пили горілку з вермутом з макдональдзівських склянок. У темряві миготіли світляки, а буйна жимолость, що обплутувала паркан, сповнювала гарячу ніч своїми важкими, повторними пахощами.

Зазвичай Куджо ганявся за світляками і час від часу погавкував, безмежно забавляючи обох чоловіків. Та сьогодні він просто лежав між ними, поклавши морду на лапи. Вони гадали,

що Куджо спить, та він не спав. Просто лежав, слухаючи, як біль заповнює кістки і гуде в голові. Йому стало важко думати над тим, що станеться далі в його простому собачому житті: природним інстинктам щось заважало. Коли Куджо засинав, йому снилися незвичні, до болю яскраві сни. В одному з них він накинувся на ХЛОПЦЯ, перегриз горло і видер з тіла клубки паруючих тельбухів. Весь дрижачи, він зі скавчанням прокинувся.

Його постійно мучила спрага, та останнім часом він став остерігатися миски з водою, а коли все-таки пив, на смак вона була, як сталава стружка. Від води боліли зуби. Від неї очі пронизувало цвяхами болю. Зараз він лежав на траві, і його не хвилювали ні світляки, ні будь-що інше. Йому було байдуже до ЧОЛОВІКІВ, гомін голосів яких долинав звідкись згори. Це було ніщо порівняно з його власним усе дужчим стражданням.

— Бостон! — вигукнув Гері Первієр і загіготів. — *Бостон!* Якого біса ти там забув? І що наштотхнуло тебе на думку, що в мене є гроші, щоб віятися з тобою? Думаю, доки не надійде чек, мені не вистачить навіть до Норджа проїхатися.

— Ну тебе к бісу, ти просто купаєшся в грошах, — відгукнувся Джо. Він уже досить-таки захмелів. — Варто тільки трохи понишпорити в твоєму матраці, ото і все.

— Крім блощиць, там нічого немає, — заперечив Гері і знову розреготався. — Ліжко аж кишить ними, та мені до одного місця. Готовий перезаряджати?

Джо простяг склянку. Інгридієнти стояли одразу ж за кріслом Гері. Він змішував їх у темряві впевненою, тренованою, важкою рукою хронічного алкоголіка.

— Бостон! — лукаво повторив Гері, подаючи Джо коктейль. — Збираєшся дати трохи жару, еге ж, крихіткою Джої?

Гері був єдиною людиною в Касл-Року, а може, і в світі, якій сходило з рук називання Джо крихіткою Джої.

— Трохи поколобродити, га? Ніколи не чув, щоб ти виїздив кудись далі, ніж до Портсмута.

— Я бував у Бостоні раз чи двічі, — відповів Джо. — А ти, збоченцю, стережись, а то нацькую на тебе собаку.

— Ти не нацькуєш цього пса навіть на волаючого нігера з бритами в обох руках, — заперечив Гері. Він зігнувся і коротко погладив Куджо. — Що на це каже твоя дружина?

— Вона не знає. Їй і не треба знати.

— Он як?

— Вона з хлопцем їде до Коннектикуту навідати сестру і її виро́дка-чолові́ка. Їх не буде цілий тиждень. Вона виграла трохи грошей в лотерею. Краще самому сказати тобі. Усі імена й так оголосять по радіо. Через той виграшний бланк, що вона має підписати.

— Виграла в лотерею, кажеш?

— П'ять тисяч доларів.

Гері свиснув. Куджо невдоволено повів вухами.

Джо переказав йому розмову за вечерею, випустивши епізод зі сваркою і обернувши все так, наче угода була його ідеєю. Хлопець їде на тиждень з нею до Коннектикуту, а восени — на тиждень з ним до Мусхеда.

— І ти, свинтусе, збираєшся до Бостона витрачати свою частку, — сказав Гері, сміючись і плескаючи Джо по плечу. — А ти — ще той тип, треба сказати.

— А чому б і ні? Пригадуєш, коли я востаннє мав вихідний? Я — ні. Не пам'ятаю. На цей тиждень у мене небагато діла. Думав десь півтора дня розбирати мотор комбайна Річі. Бавитися з клапаном і все таке. Та з цим підйомником робота займе щонайбільше чотири години. Скажу йому, хай завезе комбайн завтра, і зроблю все по обіді. Маю одну трансмісію, але це всього-на-всього вчитель. З початкової школи. Можна відкласти. І ще кілька подібних дрібниць. Просто подзвоню їм і скажу, що беру невеличку відпустку.

— Чим збираєшся займатися в Бостоні?

— Ну, можна пару разів сходити на «Фенвей»¹, подивитися, як грають діряві «Сокс»², піти на Вашингтон-стрит³.

¹ «Fenway Park» — бейсбольний стадіон у Бостоні, домашня арена для команди «Boston Red Sox».

² Гра слів: «Сокс» («Socks») у стандартному написанні, «Sox» у назві бейсбольної команди) означає «шкарпетки».

³ Центральна і найдовша вулиця Бостона.

— Знаю райончик. Фронтонна зона, як його називають. Вищий пілотаж! — Гері пирснув від сміху і ляснув себе по нозі. — Подивитися кілька брудних шоу і спробувати підхопити трипер!

— Але самому не дуже весело.

— Що ж, думаю, можна з тобою прогулятися, якщо вділиш мені трохи грошень, доки не прийде чек.

— Добре, — погодився Джо. Первіер був пияком, та до боргів ставився відповідально.

— Я не був із жінкою вже десь чотири роки, — задумливо промовив Гері. — У Франції втратив майже всю свою спермофабрику. Те, що лишилося, часом функціонує, а часом — ні. Цікаво буде перевірити, чи в моїй порохівниці ще залишився порох.

— Ага, — пробурмотів Джо. Він почав ковтати слова, у вухах дзвеніло. — І не забудь про бейсбол. Знаєш, коли я останній раз був на «Фенвеї»?

— Ні.

— У шість-де-сят вось-мо-му, — проскандував Джо, нахилившись вперед і для підсилення за кожним складом ляскаючи Гері по руці. При цьому розлив майже весь свій напій. — Ще до народження сина. Вони грали з «Тиграми» і продули 6—4, лохи. У восьмому інінгу Норм Кеш пробив хоум-ран.

— Коли плануєш виїжджати?

— Думаю, в понеділок десь близько третьої. Дружина з малим, здається, хочуть їхати вранці. Відвезу їх на станцію в Портленд і матиму весь ранок і частину обіду, щоб розгребти всі справи.

— Візьмеш авто чи фургон?

— Авто.

У темряві погляд Гері став замріяним і маслянистим.

— Бухло, бейсбол і баби, — промовив він і трохи випростався на стільці. — До одного місця, можна й поїхати.

— То ти згоден?

— Ага.

Джо скрикнув від радості, і обоє розреготалися. Жоден з них не помітив, як від цього звуку Куджо підняв голову і тихенько загарчав.

Світанок понеділка був забарвлений у перламутровий і темно-сірий кольори: туман був такий густий, що Бретт Кембер не міг розгледіти дуба коло свого вікна, хоча той був на відстані якихось тридцяти ярдів¹.

Будинок довкола нього ще спав, та в самого Бретта сну наче й не було. Він їде в подорож — від цієї звістки бриніла кожна клітинка його ества. Тільки він з мамою. Бретт відчував: подорож буде чудова, і в глибині душі, навіть не усвідомлюючи цього, був радий, що тато з ними не їде. Він зможе бути сам собою, а не намагатися дорівнятися до якогось таємничого ідеалу чоловіка, якого, він знав, досяг його батько, а сам Бретт іще навіть не міг його збагнути. У нього був хороший настрій, неймовірно хороший і неймовірно життєрадісний. Йому було шкода всіх на світі, хто не вирушав у подорож цього прекрасного туманного ранку, після якого, коли сонце випече туман, настане ще один палючо спекотний день. Він збирався сидіти біля вікна і спостерігати кожну милю подорожі від станції на Спрінг-стрит аж до Стретфорда. Увечері він довго не міг заснути і ось — ще й п'ятої немає... Та якщо він і далі лежатиме в ліжку, то просто вибухне абощо.

Тихо, як тільки міг, він одяг джинси, футболку з «Касл-Рокськими пумами», білі спортивні шкарпетки і взувся в кеди. Тоді зійшов униз і приготував собі миску «Какао-ведмедиків». Намагався їсти якомога тихіше, та був упевнений, що хрускіт сніданку, котрий чувся у вухах, розноситься по всьому дому. Він почув, як нагорі батько захропів і повернувся у двоспальному ліжку, яке ділив із мамою. Рипнули пружини. Бреттові щелепи застигли. Після секундних роздумів він виніс другу порцію «ведмедиків» на ганок, стежачи, щоб не грюкнути дверима.

У щільному тумані всі запахи літа відчувалися дуже виразно, повітря було вже тепле. На сході, одразу ж над ледь помітною латкою, у якій вгадувалися обриси смуги сосон на східному краю пасовища, він побачив сонце. Воно було маленьке і яскравосріблясте, як повний місяць, коли підіб'ється високо на небі.

¹ ≈ 27 м.

Навіть зараз у повітрі висіла важка димка вологи, мовчазна й непроникна. О восьмій чи дев'ятій туман розвіється, та волога залишиться.

А зараз Бретт бачив перед собою білий, таємничий світ, і хлопця сповнювали його потаємні радощі: запаморочливий дух сіна, яке вже за тиждень можна буде косити, запах гною і маминих троянд. Він розрізняв навіть слабкий аромат тріумфальної жимолості Гері Первієра, що повільно поглинала паркан на межі його володінь, поховавши його під солодкаво-духмяною масою чіпких пагонів.

Він відставив миску й рушив через подвір'я туди, де, як він знав, мав бути сарай. На півдорозі він озирнувся через плече і побачив, що від будинку залишилися тільки імлісті обриси. Ще кілька кроків — і його поглинув туман. Він був сам у білому мороці, тільки крихітне сріблясте сонце дивилося на нього згори. Він вдихав запах пилу, вологи, троянд і жимолості.

І тут почулося гарчання.

Серце підстрибнуло до горла, і він відсахнувся, усі м'язи напружилися, ніби пучок дротів. Як у дитини, що зненацька опинилася в казці, першою панічною думкою було: «Вовк». Він дико озирався довкола, та, крім білого туману, нічого не було видно.

З туману з'явився Куджо.

У горлі Бретта застряг здушений зойк. Собака, з котрим він ріс; собака, котрий, запряжений у санки, збрую до яких змайстрував Джо, терпляче катав навколо подвір'я п'ятирічного Бретта, що аж верещав від захвату; собака, що в зливу і в спеку щодня спокійно чекав біля поштової скриньки на шкільний автобус... Той собака лише віддалено нагадував брудну, примарну істоту, яка повільно матеріалізувалася з-за завіси ранкового туману. Великі сумні очі сенбернара почервоніли і дивилися неосмислено й понуро, більше схожі на свинячі, ніж на собачі. Шерсть була вкрита кіркою буро-зеленої грязюки, так ніби Куджо викачався в болоті в глибині луки. Морда скривилась у моторошній пародії усмішки, що змусила Бретта

заклякнути від жаху. Хлопець чув, як у горлі гупає, рвучись назовні, серце.

З-поміж зубів Куджо повільно збігала біла густа піна.

— Куджо? — прошепотів Бретт. — Кудж?

Куджо глянув на ХЛОПЦЯ, більше не впізнаючи: ні обличчя, ні колір одягу (він не міг чітко розрізняти кольори, принаймні в людському розумінні), ні його запах. Він бачив перед собою тільки двоногого монстра. Куджо був хворий, і монстрами здавалися всі довколишні предмети. У голові глухо стукотіло вбивство. Йому хотілося гризти, роздирати й шматувати. Якась його частка туманно уявляла, як він кидається на ХЛОПЦЯ, збиває його з ніг, відділяє плоть від кісток, п'є пульсуючу кров, яку переганяє ще живе серце.

Тоді монстр заговорив, і Куджо впізнав голос ХЛОПЦЯ, ХЛОПЦЯ, який ніколи не зробив йому нічого лихого. Колись він любив ХЛОПЦЯ і був готовий померти за нього, якщо буде потрібно. Почуття було досить сильним, щоб утримувати на припоні картини вбивства, доки вони не заповнили його, такі ж каламутні, як туман довкола. Вони вирвалися і влилися у гудіння й рев ріки його хвороби.

— Куджо, що з тобою, старий?

Остання часточка собаки, яким він був до того, як його вкусив кажан, відвернулася, і хворому й небезпечному собаці, подоланому востаннє, довелося відвернутися разом з нею. Куджо, похитуючись, пішов у туман. З рота на землю бризкала піна. Він пустився незграбно бігти, сподіваючись обігнати хворобу, та вона бігла разом з ним із дзижчанням і гудінням, сповнюючи його болісною ненавистю й жадобою вбивства. Він заходився качатись у високій луговій траві, вгризаючись у неї зубами й заковуючи очі.

Світ перетворився на шалене море запахів. Він вистежить кожен із них до його джерела і розірве на частини.

Куджо знову загарчав. Звівся на ноги. Ковзнув у туман, що вже тепер почав рідшати: великий собака, який важив трохи менш ніж двісті фунтів.

Після того як Куджо розтав у тумані, Бретт хвилин п'ятнадцять стояв на подвір'ї, не знаючи, що робити. Куджо був хворий. Він міг наїстись отруйної приманки чи ще чогось. Бретт знав про сказ, і якби побачив лисицю, дикобрана чи ховраха з подібними симптомами, то впізнав би сказ. Та йому й на думку не спадало, що його собака міг підхопити цю жахливу хворобу мозку і нервової системи. Варіант з отрутою здавався найвірогіднішим.

Треба сказати батькові. Він викличе ветеринара. Або зробить що-небудь сам, як тоді, два роки тому, коли обценьками витягав з морди Куджо голки дикобрана, повільно й обережно, одну по одній, щоб не зламати і не спричинити зараження. Так, треба сказати татові. Він може щось зробити, так само як тоді, коли Кудж вліз у ту халепу з містером дикобразом.

Але як же подорож?

Йому не треба було пояснювати, що мати вирвала для них цю подорож якоюсь відчайдушною хитрістю, або їй просто пощастило, або те й інше. Як і більшість дітей, Бретт відчував найменші душевні рухи батьків і знав, у якому напрямку щоденно плинуть течії їхніх емоцій, так само як ветеран-провідник знає всі закрути й звивини лісової ріки. Усе висіло на волосині, і хоча батько погодився, та Бретт відчував, що зробив він це через силу і невдоволено. Подорож не була доконаним фактом, аж доки тато не висадить їх і не поїде. Якщо він скаже, що Куджо занедужав, чи тато не вхопиться за це як за привід залишити їх удома?

Бретт непорушно стояв на подвір'ї. Уперше в житті його розум і емоції опинились у глухому куті. Через деякий час він пішов шукати Куджо за сараєм, тихим голосом кличучи його на ім'я. Батьки ще спали, а він знав, як добре ранковий туман розносить звуки. Куджо Бретт так ніде й не знайшов... і тим краще для нього.

Надсадний звук будильника розбудив Віка о чверть на п'яту. Він устав, вимкнув будильник, спотикаючись, попхався до ванної, подумки кленучи Роджера Брейкстоуна, котрий ніколи не міг прибути в аеропорт за двадцять хвилин до реєстрації, як усі нормальні пасажери. Тільки не Роджер. Роджер був схилений на надзвичайних ситуаціях. У будь-яку мить може лопнути шина, дорогу перекриють або станеться потоп чи землетрус. Або прибульці з космосу вирішать приземлитися на автостраді № 22.

Вік прийняв душ, поголився, проковтнув вітаміни й пішов у спальню одягатися. Велике двоспальне ліжко було порожнє, і він легенько зітхнув. Минулі вихідні видалися для них із Донною не особливо приємними. Сказати по правді, він нізащо б не хотів пережити подібне ще раз. Для Теда вони зберігали свої звичні привітні вирази облич, та Вік почувався, як на балу-маскараді. Йому не подобалося, усміхаючись, задумуватися над тим, як працюють м'язи обличчя.

Вони спали в одному ліжку, та вперше за весь час їхнє подвійне королівське ложе здавалося Віку замалим. Вони спали кожен зі свого боку, а посередині лежала нічия земля з хрустких простирадел. У п'ятницю й суботу він обидві ночі пролежав без сну, хворобливо прислухаючись, як зміщується вага Донни щоразу, як вона ворухиться, до шурхоту нічної сорочки по тілу. Вік запитував себе, чи вона теж не спить по свій бік порожнечі між ними.

Минулої ночі, в неділю, вони спробували виправити ситуацію з порожньою територією посередині ліжка. Сексуальна частина була більш-менш вдалою, хоча й трохи невпевненою (принаймні жоден із них не заплакав, коли все скінчилося: Вік чомусь був хворобливо впевнений, що хтось неодмінно заплаче). Та він не був певен, що те, що вони робили, можна було назвати коханням.

Він надягнув літній костюм, такий же сірий, як вранішнє світло за вікном, і взяв дві валізи. Одна була значно важча за іншу. У ній була майже вся база даних на каші Шарпа. Графічні матеріали були в Роджера.

Донна в кухні готувала вафлі. На плиті саме починав пихкати й парувати чайник. На ній був його старий синій фланелевий

халат. Обличчя набрякло, так наче замість відпочинку сон вимотлошив її до непритомності.

— Думаєш, літаки літатимуть, коли надворі отаке? — спитала вона.

— Туман розсіється. Бачиш, сонце вже зійшло? — Вік показав рукою на сонце і легенько цьомнув її в потилицю. — Не треба було вставати.

— Нічого страшного.

Вона підняла кришку вафельниці і вправно вивернула вафлю на тарілку. Протягла її Вікові.

— Не хочу, щоб ти їхав, — її голос був спокійним. — Не зараз, не після цієї ночі.

— Було не дуже погано, правда ж?

— Не так, як раніше, — відповіла Донна. Гірка, майже прихована посмішка торкнулась її вуст і одразу ж зникла.

Вона розкалатала масу збивачкою, черпаком вилила у вафельницю та опустила важку покришку. Ссссс. Заливши окропом два пакетики чаю «Червона троянда», вона понесла чашки з написами «ДОННА» і «ВІК» до столу.

— Їж вафлі. Є полуничний джем, якщо хочеш.

Він вийняв джем і сів. Виливши трохи джему на вафлю, Вік спостерігав, як він тане в маленьких квадратиках, як тоді, коли він був ще дитиною. Це був джем торговельної марки «Смакер», який він любив. Вік щедро полив ним вафлі. Виглядало чудово, та він не був голодний.

— Будеш кохатися з жінками в Бостоні чи Нью-Йорку? — спитала Донна, обернувшись до нього спиною. — Щоб поквитатися. Око за око?

Вік тіпнувся — навіть трохи почервонів. Він був радий, що Донна стояла до нього спиною, бо відчував, що в цю мить на його обличчі читалося більше, ніж хотілося б їй показувати. Не те щоб Вік був сердитий: думка дати розсильному замість звичного бакса десятку, а потім поставити хлопцеві кілька питань у його голові з'являлася. Вік знав, що Роджер час від часу так робив.

— Я буду надто зайнятий для такого.

— Як там кажуть у рекламі: завжди знайдеться місце для желе.

— Що ти хочеш зробити? Довести мене до сказу?

— Ні. Давай їж. Твій машині потрібне пальне.

Вона взяла вафлю й сіла. Ніякого джему. Тільки краплинка сиропу — і все. «Як добре ми знаємо одне одного», — подумав Вік.

— О котрій ти маєш забрати Роджера? — спитала Донна.

— Після гарячих дискусій ми домовились на шосту.

Вона знову всміхнулася, та цього разу усмішка вийшла теплою і лагідною.

— Він дещо захопився цим режимом ранньої пташки, правда?

— Ага. Дивно, як він ще досі не подзвонив перевірити, чи я встав.

Задзеленчав телефон.

Вони обмінялися поглядами через стіл. Хвилина зосередженої тиші — і обоє розсміялися. Це був цінний момент, значно цінніший, ніж обережний секс у темряві минулої ночі. Він думав, які в неї гарні очі, які променисті. Вони були такі ж сірі, як ранковий туман за вікном.

— Швидше візьми слухавку, доки Тед не прокинувся, — сказала Донна.

Він так і зробив. Телефонував Роджер. Вік запевнив його, що вже на ногах, одягнений і готовий до бою. Сказав, що о шостій буде як штик. Кладучи слухавку, Вік питав себе, чи врешті-решт таки розповість Роджеру про Донну і Стіва Кемпа. Мабуть, ні. Не тому, що Роджер даватиме погані поради, — зовсім ні. Та хоч Роджер і обіцятиме нічого не казати Алтеї, він, швидше за все, все одно їй розповість. А Вік підозрював, що Алтеї буде важко втриматися від спокуси розповісти своїм партнеркам по бриджу таку пікантну історію. Від цих обачних роздумів він знову відчув себе зовсім пригніченим. Було таке враження, що вони з Донною, намагаючись знайти розв'язання проблеми, власноручно ховають самі себе в місячному світлі.

— Старий добрий Роджер, — промовив Вік, сідаючи. Спробував усміхнутися, та нічого не вийшло. Мить спонтанності була втрачена.

— А твої речі і речі Роджера влізуть у «ягуар»?

— Аякже, — відповів Вік, — мусять влізти. Алтеї потрібна їхня машина і тобі... *Чорт*, я зовсім забув зателефонувати Джо Кемберу стосовно твого «пінто».

— У тебе були інші турботи, — відповіла Донна з легкою іронією в голосі. — Та це пусте. Я сьогодні не віддам Теда в табір. У нього нежить. Я б залишила його вдома на решту літа, якщо ти не проти. Мені стає зле, коли його немає.

У голосі, душачи і стискаючи, бриніли сльози, від цього слова долинали невиразно. Він не знав, що казати і як реагувати. Тільки безпорадно дивився, як вона дістала серветку, висякалась і витерла очі.

— Як... — мовив він збурено, — як вам буде краще. Потім квапливо додав: — Зараз зателефоную Кемберу. Він завжди на місці. Не думаю, що ремонт займе більш ніж двадцять хвилин, навіть якщо доведеться міняти карбюратор.

— Ти думатимеш про це, коли поїдеш? — спитала Донна. — Про нас. Про те, що буде з нами обома?

— Так, — відповів Вік.

— Добре. І я теж. Ще одну вафлю?

— Ні, дякую.

Розмова ставала якоюсь сюрреалістичною. Раптом йому схотілося поїхати. Раптом поїздка здалася дуже потрібною і привабливою. Думка про втечу від усієї цієї погані. Щоб їх розділяли милі. Зненацька його кольнуло передчуття. В уяві він бачив, як лайнер «Дельта», прорізавши рідкий туман, здіймається в блакить.

— Можна мені вафлю?

Вони обоє озирнулися, здивовані. На порозі стояв Тед у жовтій футбольній піжамі, накинувши на плечі червону ковдру і тримаючи за вухо свого койота. Він скидався на маленького сонного індіанця.

— Думаю, одну для тебе нашкребу, — здивовано відповіла Донна. Звичкою рано вставати Тед не відзначався.

— Це через телефон? — запитав Вік.

Тед похитав головою.

— Я сказав собі, що встану рано, щоб попрощатися з тобою. Татку, а тобі справді треба їхати?

— Зовсім ненадовго.

— Це дуже довго, — похмуро заперечив Тед. — На своєму календарі я обвів кружечком день, коли ти приїдеш. Мама показала який. Я буду викреслювати кожен день. А ще мама сказала, що кожного вечора буде читати мені слова проти чудовиськ.

— Це ж добре, хіба ні?

— Ти дзвонитимеш?

— Що два дні, — сказав Вік.

— Кожної ночі, — наполягав Тед. Вилізши Вікові на коліна, Тед поклав койота біля його тарілки і захопився хрумкати тост. — Кожної ночі, тату.

— Не можу кожної ночі, — відповів Вік, думаючи про кінський графік, який Роджер склав у п'ятницю, до того як надійшов лист.

— Чому?

— Тому що...

— Тому що дядько Роджер — майстер давати важкі завдання, — підхопила Донна, кладучи на стіл вафлю для Теда. — Ходи їсти і візьми свого койота. Завтра ввечері тато зателефонує з Бостона і розкаже про все, що з ним сталося.

Тед сів на своє місце в кінці столу. У нього була велика пластикова серветка з написом «ТЕД».

— Ти привезеш мені іграшку?

— Можливо. Якщо будеш чемний. А може, навіть подзвоню сьогодні ввечері, щоб ти знав, що я долетів цілим і неушкодженим.

— Годиться.

Вік зачаровано спостерігав, як Тед виливає на вафлю цілий маленький океан сиропу.

— А яку іграшку?

— Побачимо, — відповів Вік. Він дивився, як Тед їсть вафлю. Йому раптом пригадалося, що син любить яйця. Варені, смажені, пашот чи омлет — він поглинав їх умить. — Теде?

— Що, тату?

— Якби ти хотів, щоб люди купували яйця, що б ти їм сказав? Тед задумався:

— Сказав би їм, що яйця — смачні, — відповів він.

Вік зустрівся поглядом із дружиною, і вони пережили ще один подібний момент, як тоді, коли подзвонив телефон. Цього разу сміх був телепатичний.

Їхнє прощання було швидким. Лише Тед із його неясним усвідомленням того, яким коротким насправді виявиться майбутнє, розплакався.

— Ти подумаєш про це? — знову запитала Донна, коли він уже сідав у «ягуар».

— Так.

Та на шляху в Бриджтон по Роджера він думав тільки про ті два моменти майже ідеальної взаємності. Два за один ранок — не так уже й зле. Усе, що для цього потрібне, — це вісім чи дев'ять років разом, грубо кажучи, чверть усього їхнього життя на цій планеті. Думав про те, як по-ідіотськи влаштовані людські взаємини: до яких жахливих, абсурдних крайнощів треба дійти, аби побудувати хоч щось. Коли ти вклав багато часу і все почало виходити, треба бути пильним. Так, він подумає про це. Між ними було багато хорошого, і хоча деякі канали тепер були перекриті і в них накопичилося хтозна-скільки болота (і подекуди це болото все ще засмоктувало), більшість із них здавалися відкритими й у відносно хорошому робочому стані.

Багато речей треба як слід обмірковувати, але, мабуть, не все нараз. Речі мають властивість набирати непомірних розмірів.

Вік зробив голосніше радіо і заходився міркувати про бідолашного старого професора кашології.

Джо Кембер під'їхав до портлендської автостанції, звідки вирушали автобуси «Грейхаунд», за десять хвилин до восьмої. Туман розвіявся, і цифровий годинник на будівлі «Каско банк енд траст» вже показував сімдесят три градуси¹.

Він вів машину, низько насунувши капелюха, готовий розсердитися на кожного, хто виїде назустріч або спробує його підрізати. Джо ненавидів їздити містом. Коли вони з Гері поїдуть до Бостона, він залишить авто на стоянці і забере, коли

¹ 73 градуси за Фаренгейтом $\approx$ 23 °C.

збереться додому. Можна буде користуватися метро, якщо вони зуміють розібратись у маршрутах, а як ні — можна ходити й пішки.

Чаріті була вдягнена у свій найкращий, стриманий зелений брючний костюм, і білу бавовняну блузку з рюшечками на шиї. Вона наділа сережки, що злегка шокувало Бретта. Він ніколи не бачив, щоб мати носила сережки, хіба що до церкви.

Бретт застав Чаріті на самоті, коли вона, приготувавши Джо вівсянку на сніданок, пішла нагору перевдягатися. Джо здебільшого мовчав, лише коротко відбуркуючись на всі запитання, а тоді взагалі поклав край розмові, ввімкнувши спортивні новини по радіо. Вони з матір'ю боялися, що ця мовчанка може віщувати нищівну бурю і раптову зміну рішення щодо їхньої подорожі.

Чаріті була вже в штанах і саме натягала блузку. Бретт помітив, що на ній ліфчик персикового кольору, і це його теж приголомшило. Він і не підозрював, що в мамі є білизна ще якихось кольорів, крім білого.

— Мам, — настійливо покликав Бретт.

Вона обернулася — ніби збиралася напасти.

— Він щось тобі казав?

— Ні, ні. Це Куджо.

— Куджо? А що з ним?

— Він захворів.

— Що означає «захворів»?

Бретт розповів, як їв на ганку другу порцію каші, як гуляв у тумані і як звідти зненацька з'явився Куджо з дикими червоними очима і піною з пащі.

— Він не йшов прямо, — закінчив Бретт, — а ніби хитався, розумієш? Думаю, краще сказати татові.

— Ні, — запально вигукнула мати і вчепилася йому в плече, аж заболіло. — Ти цього не зробиш!

Він глянув на неї, ошелешений і зляканий. Чаріті трохи послабила хватку і заговорила спокійніше:

— Він просто тебе налякав, вийшовши отак з туману. Напевне, з ним усе цілком гаразд. Правда ж?

Бретт силкувався дібрати правильні слова, щоб пояснити, як жахливо виглядав Куджо і як йому на мить здалося, що собака кине́ться на нього, але так і не зміг. А може, й не схотів.

— Якщо з ним щось і не так, — вела далі Чаріті, — то, мабуть, нічого серйозного. Може, наткнувся на скунса...

— Я не внюхав ніякого ск...

— Або погнався за ховрахом чи кроликом. Або навіть налетів на лося на тому болоті. А може, наївся кропиви.

— Може, й так, — невпевнено згодився Бретт.

— Твій тато тільки й чекає чогось такого, — говорила Чаріті. — Я так і чую його слова: «То, кажеш, хворий? Це твій собака, Бретте, ти його і доглядай. У мене забагато роботи, щоб бавитися з твоїм псюрою».

З нещасним виразом Бретт кивнув. Він і сам думав те саме, особливо побачивши, з яким насупленим виглядом тато їв сніданок під вигуки спортивного ведучого.

— Просто облиш його. Куджо почне крутитися біля твого батька, і він про нього подбає, — вела далі Чаріті. — Він любить Куджо майже так само, як ти, хоча ніколи й не каже. І коли помітить, що з ним щось не так, то відвезе в Саус-Періс до ветеринара.

— Напевне.

Мамині слова звучали правдоподібно, та Бретт усе ще був засмучений.

Вона нахилилась і поцілувала його в щоку.

— Дивись: ми можемо, якщо захочеш, увечері зателефонувати татові. Що скажеш? Коли говоритимеш із татом, просто спитай, ніби між іншим: «Ну як там? Годуєш мого пса?» — і про все дізнаєшся.

— Добре, — відповів Бретт і вдячно всміхнувся матері. Вона полегшено всміхнулась у відповідь. Небезпеку вдалося відвернути. Та натомість вони отримали інший клопіт. Протягом усього того, здавалося, нескінченного часу, доки Джо не підігнав авто до ганку і не заходився мовчки вантажити їхні чотири валізи (в одну з них Чаріті крадькома поклала всі шість альбомів із аматорськими світлинами), вони боялися, що Куджо вженеться на подвір'я, до того як вони поїдуть і скинуть проблему на Джо.

Та Куджо ніде не було видно.

Джо відчинив задні двері свого «кантрі сквайра», передав Бреттові дві менші валізи, собі ж узяв дві більші.

— Жінко, ти набрала стільки речей, що я тут подумав, чи не зібралася ти часом у Ріно подавати на розлучення, а не в Коннектикут?

Чаріті і Бретт боязко всміхнулися. Пролунало це, як спроба пожартувати, але з Джо Кембером ніколи не можна було знати напевне.

— Ото був би день, — відповіла вона.

— Тоді мені доведеться погнатися за тобою і притягти назад на моєму новому підйомнику, — сказав Джо без усмішки. Зелений капелюх був щільно насунутий на потилицю. — Потурбуйся про маму, хлопче.

Бретт кивнув.

— Добре пильнуй, — він зміряв сина поглядом. — А ти став збіса великий. Певно, вже й не поцілуєш свого старого?

— Чому ж не поцілую, тату, — відповів Бретт. Він міцно обійняв батька і поцілував у колючу щоку, що пахла кислим потом, змішаним з ледь уловимим духом вчорашньої горілки. Почуття любові до батька здивувало і вразило його: почуття, яке часом — коли він найменше цього сподівався — все ще приходило (та за останні два чи три роки воно з'являлося рідше й рідше — це було щось таке, про що мати не знала і, якби їй сказали, не повірила б). Це не мало нічого спільного зі щоденною поведінкою Джо Кембера стосовно нього чи матері: первісне, фізіологічне відчуття, якого він ніколи не зможе позбутися, явище з купою невловимих стимуляторів, — запах цигаркового диму, відображення в дзеркалі дволезової бритви, штани на спинці стільця, певні лайливі слівця — які переслідують людину все життя.

Батько теж обійняв його, тоді обернувся до Чаріті. Поклав палець їй на підборіддя, припіднімаючи обличчя. З платформи за присадкуватою цегляною будівлею загудів, розігрівачись, автобус. Звук дизельного двигуна був низький і басовитий.

— Бажаю добре провести час, — промовив Джо.

На очі навернулися сльози, і Чаріті швидко їх витерла. Жест був майже сердитий.

— Гаразд, — відповіла вона.

Зненацька його обличчя набрало застиглого, незворушного й непроникного виразу. Ніби опустилося забороло на шоломі лицаря. Він знову став ідеальним сільським чоловіком.

— Віднесімо валізи, хлопче! Здається, ніби в оту ось, Боже збав, напхали свинцю.

Він стояв з ними, доки на всі чотири валізи не наклеїли ярлики, і пильно вдивлявся в кожен із них, не переймаючись глузливо-поблажливим виразом на обличчях носіїв. Дивився, як носій піднімає валізи і вони зникають у надрах автобуса. Потім обернувся до Бретта:

— Відійдімо вбік, — запропонував Джо.

Чаріті дивилася їм услід. Вона сіла на одну з твердих лавок, відкрила сумочку, дістала носовичок і заходилася його теребити. Це було в його стилі: побажати їй гарно провести час, а потім умовляти сина повернутися з ним додому.

На тротуарі Джо говорив:

— Хочу дати тобі дві поради, хлопче. Напевно, ти не послухаєш ні одної — хлопці рідко слухаються — але ж це ніколи не стримує батьків від того, щоб їх давати. Перша порада: отой тип, до якого ти їдеш, отой Джим, — просто кавалок лайна. Одна з причин, чому я дозволив тобі туди прокататися, — те, що тобі вже десять, а цього досить, щоб побачити, хто мерзота, а хто чайна троянда. Придивившись до нього — і сам побачиш. Він тільки те й робить, що сидить в офісі й перекладає папери. Половина проблем цього світу — від таких, як він, бо в них мозок не під'єднаний до рук.

По обличчю Джо розлився легкий, гарячковий рум'янець.

— Він — кавалок лайна. І подивившись, чи я не правий.

— Добре, — відповів Бретт. Його голос був тихим, але незворушним.

Джо Кембер злегка посміхнувся.

— Друга порада: добре пильнуй свій гаманець.

— У мене нема гр...

Джо простяг Бретту зім'яту п'ятидоларову банкноту.

— Ось маєш. Тільки не трать усіх нараз. Швидко розлучаються з грошима тільки дурні.

— Добре, дякую.

— Бувай здоровий, — сказав Джо. Ще одного поцілунку він не просив.

— Бувай, тату.

Бретт стояв на тротуарі й дивився, як батько залазить у машину і від'їжджає. Він більше ніколи не бачив його живим.

Того ж ранку, о чверть на дев'яту, Гері Первієр у заплямлених сечею трусах виволікся зі свого будинку і пішов мочитися в жимолость. У своїй збоченій манері він сподівався, що одного дня його сцюхи стануть настільки ядучими від пійла, що зможуть випалити її всю. День цей ще не настав.

— *О-о-ох, моя голова*, — заволав Гері, обхопивши голову вільною рукою і поливаючи жимолость, що поховала під собою паркан. Його очі були пронизані яскраво-червоними прожилками. Серце гупало й стугоніло, як старий насос, що віднедавна став перекачувати більше повітря, ніж води. Коли Гері спорожнів, йому скрутило шлунок — останнім часом таке траплялося дедалі частіше, — він зігнувся вдвоє, і з-поміж сухорлявих стегон вирвалася потужна цівка смердючого газу.

У ту мить, коли він повернувся, щоб іти назад, і почулося гарчання. То був сильний, низький звук, і долинав він десь із того місця, де заросле подвір'я переходило в луки.

Він миттю обернувся, забувши і про гупання та стугоніння в серці, і про головний біль, і про спазми. Спогади про війну у Франції вже довгенько не приходили, та зараз він знов перенісся туди, і в голові раптом залунав крик: «Німці! Німці! Взвод, на землю!»

Та це не були німці. Коли трава розступилася, перед ним з'явився Куджо.

— Гей, хлопче, якого ти хера гар... — вимовив Гері, але голос його урвався.

Відтоді як він бачив скаженого собаку, минуло двадцять років, та такі картини не забуваються. Повертаючись із наме-

тової мандрівки до Істпорта, він зупинився на станції обслуговування «Амоко», на схід від Макіаса. Він подорожував на старенькому мотоциклі «Індіан», на котрому їздив деякий час у середині п'ятдесятих. З-за станції, наче привид, вибрів, хекаючи, жовтий сухоребрый пес. У коротких, уривчастих спазмах дихання його боки здіймалися і опадали. З пащі водянистою цівкою невинно стікала піна. Очі несамовито оберталися в очницях. Зад у собаки був вимазаний присохлим лайном. Він не біг, а радше вихляв з боку на бік, ніби за годину до цього якась зла душа влила йому в рот добрячу порцію дешевого віскі.

— Онде він, хай йому грець, — вигукнув заправник і, покинувши розвідний ключ, помчав до маленького, обшарпаного й захаращеного офісу, що містився за гаражем. Коли повернувся, в його заляпаній мастилом вузлуватій руці була затиснена рушниця 30-30. Він вибіг на асфальт, опустився на одне коліно і почав стріляти. Першим пострілом знизу у фонтані крові собаці відчикрижило ногу. Гері, котрий не зводив очей із Куджо, пригадав, що той жовтий пес так більше й не ворухнувся. Тільки водив довкола порожніми очима, ніби не мав ні найменшої гадки, що з ним відбувається. З другого влучання заправник розірвав собаку майже навпіл. На єдину бензоколонку станції чорно-червоними патьоками полетіли клапті плоті. За мить під'їхав пікап «Додж» 1940-го року, у якому плечем до плеча сиділо троє бравих хлопців із федерального округу Вашингтон. Усі троє були озброєні. Вони висипали з машини і всадили в мертвого собаку ще вісім чи дев'ять черг. За годину, коли механік уже закінчив ставити нову передню фару на «індіана» Гері, в «студебекері» без пасажирських дверей прибула працівниця окружної ветеринарної служби. Вона натягла довгі гумові рукавички і відрізала те, що лишилося від голови жовтого собаки, щоб відправити в Департамент охорони здоров'я штату.

На відміну від того жовтого собаки багато років тому, Куджо виглядав у сто разів бадьорішим, проте решта симптомів були ті самі. «Хвороба зайшла не дуже далеко, він куди небезпечніший, — подумав Гері. — Боже праведний! Треба дістатися до рушниці...»

Він почав відступати.

— Здоров, Куджо. Хороший собака. Хороший, хороший песик.

Куджо, опустивши свою велику голову з почервонілими, каламутними очима, стояв на краю газону і гарчав.

— Хороший хлопчик...

Те, що казав ЧОЛОВІК, не мало для Куджо жодного значення. То були просто беззмистовні звуки, такі самі, як шум вітру. Що мало значення, так це його запах. То був гарячий і гіркий, нестерпно гострий дух страху, що доводив Куджо до шаленства. Раптом він зрозумів, що захворів саме через цього ЧОЛОВІКА. Куджо кинувся вперед, гарчання, що рвалося з його грудей, переросло в могутній, лютий рев.

Побачивши, як Куджо рвонув до нього, Гері розвернувся й побіг. Один-єдиний укус, одна подряпина могла означати смерть. Він біг до ґанку і до безпечного будинку за ним, та за плечима було надто багато пиятик, надто багато довгих зимових днів біля каміна і надто багато довгих літніх ночей у кріслі-гойдалці. Він чув за спиною наближення Куджо, а потім якусь жакливу частку секунди не чув нічого і зрозумів, що собака стрибнув.

Коли Гері досяг першої пощербленої сходинки ґанку, в нього, наче локомотив, врізалося двохсотфунтове тіло сенбернара, вибиваючи з нього все повітря і змушуючи розпластатися на землі. Собака націлився на задню частину його шиї. Гері спробував підвестися. Собака був уже над ним, шерсть на його животі була така густа, що Гері ледь не задушився, і Куджо без зусиль повалив його назад на землю. Гері закричав.

Куджо вкусив його в плече біля шиї; його щелепи з хрускотом зімкнулися на голій шкірі, розриваючи сухожилля, немов дрти. Він продовжував гарчати. Потекла кров. Гері відчув, як вона теплою цівкою збігає по худому передпліччі. Він перевернувся і заходився молотити пса кулаками. Куджо злегка подався назад, і Гері вдалося, рачкуючи, здолати ще три сходинки. Тоді Куджо напав знову.

Гері хвицьнув пса ногою. Куджо ухилився, а тоді атакував його низом, з гарчанням і клацанням зубами. З пащі струменіла

піна, і Гері відчув запах його подиху. Бридкий, жовтушний запах гнилі. Гері стиснув правий кулак і аперкотом поціливів Куджо в кістлявий виступ нижньої щелепи. У цілому удар був успішним. Хвиля віддачі прокотилася аж до плеча, що після глибокого укусу пекло вогнем.

Куджо знову відсахнувся.

Гері глянув на собаку; його сухі, безволосі груди ходили ходором. Обличчя стало попелясто-сірим. З рани на плечі пульсувала кров, забризкуючи стерті східці.

— Ну ж бо, іди лишень сюди, сучий сину, — вимовив Гері. — Мені до одного місця! Ходи, ходи, — заволав він, — *мені до одного місця, ти чуєш?*

Та Куджо відступив іще на крок.

Слова і далі не мали ніякого значення, та страхом від ЧОЛОВІКА більше не пахло. Куджо більше не був упевнений, чи хочеться йому нападати. Йому було зле, так жахливо зле, а світ перетворився на строкате безладдя відчуттів і вражень...

Трусячись, Гері звівся на ноги. Пройшов останні дві сходинки. Позадкував через увесь ганок. Намацав за спиною клямку дверей. Плече почувалося так, ніби під шкіру залили чистого бензину. Його мозок волав: *«Сказ! У мене сказ!»*

Це нічого. Не все нараз. Його дробовик лежав у стінній шафі в холі. Дякувати Богу, Бретт і Чаріті Кембери поїхали геть із пагорба. Таким було Господнє милосердя в дії.

Він відшукав клямку й розчинив двері. Він не відривав очей від очей Куджо, аж доки не відступив усередину й не зачинив двері. Тоді його накрило невимовне полегшення. Ноги стали гумовими. На мить перед очима все поплигло, і він зміг узяти себе в руки, лише міцно прикусивши кінчик язика. Зараз не час непритомніти, як дівчисько. Якщо захоче, він зможе зробити це, коли собака буде мертвий. Але, Боже, як же він був близько. Гері думав, що от-от відключиться.

Він обернувся й рушив до шафи через темний хол, і в цей момент Куджо, вищиривши зуби в якійсь подобі глузливої

гримаси, проламав нижню панель скляних дверей, вибухнувши зливою хрипкого гавкоту.

Гері закричав і встиг крутнутися якраз вчасно, щоб схопити Куджо обома руками, коли той скочив удруге. Він спробував відтіснити собаку назад, балансуючи з боку на бік і намагаючись утриматися на ногах. Якусь мить здавалося, ніби вони обоє кружляють у вальсі. Тоді Гері, що важив на п'ятдесят фунтів¹ менше, упав додолу. Він невиразно відчув, як морда Куджо занурилася йому під підборіддя, невиразно відчув, який хворобливо гарячий і сухий у нього ніс. Спробував підняти руки, думаючи, що застромить пальці собаці в очі, коли той уп'явся йому в горло і роздер. Гері закричав, і собака вкусив його ще раз. Він відчув, як обличчям збігає тепла кров, і подумав: «Господи, вона ж моя!» Руки кволо й безпомічно молотили Куджо по боках, не завдаючи жодної шкоди. Нарешті вони впали додолу.

Він уловив слабкий, нудотно-солодкавий аромат жимолості.

— Що ти там бачиш?

Бретт трішки повернув голову на звук материного голосу, але не повністю, не бажаючи ані на мить відриватися від краєвиду, що розгортався за вікном. Автобус був у дорозі вже майже годину. Вони проминули міст Мільйона Доларів і опинилися в південному районі Портленда (Бретт не зводив зачарованих, здивованих очей із двох вкритих мулом та іржею торговельних суден, що стояли на пристані), звернули на південь і тепер під'їжджали до кордону Нью-Гемпширу.

— Усе, — відповів Бретт. — А ти що бачиш, мамо?

«Твоє розмите відображення у склі, ось що я бачу», — подумала Чаріті.

Та замість того вона сказала:

— Напевне, світ. Бачу, як перед нами відкривається світ.

— Мамо, я б хотів їхати цим автобусом аж до самої Каліфорнії. Побачити все, про що пишуть у підручниках з географії.

Вона засміялась і скуповдила йому волосся.

¹ 22,5 кг.

— Тобі б добряче набридло дивитися, Бретте.

— Що ти, зовсім не набридло б.

Вона подумала, що, мабуть, так воно й було б, і раптом відчула себе старою і засмученою. Коли в суботу вранці вона за-телефонувала Голлі запитати, чи можна їм приїхати, Голлі була в захваті, і цей її захват змусив Чаріті відчувати себе молодою. Дивно, що захват власного сина, його майже фізично відчутна ейфорія змусили її почуватися старою. Але так воно й було.

«Що ж із ним буде далі?» — питала вона себе, вдивляючись у його примарне відображення, що ніби за допомогою якогось відеоефекту накладалося на рухливий краєвид. Бретт був розумним, розумнішим за неї і далеко розумнішим за Джо. Йому слід вступити до коледжу, та вона знала, що як тільки Бретт перейде в старшу школу, Джо почне наполягати, щоб він записався на курси механіків: нехай у майстерні з'явиться ще одна пара робочих рук. Десять років тому цей номер би не пройшов: консультанти з вибору фаху нізащо б *не дозволили* такому розумному хлопцеві, як Бретт, обрати виробничу спеціальність. Та тепер, у дні поступового вибору і принципу «роби, що подобається», вона страшенно боялася, що таке може трапитися.

Це вселяло в неї страх. Колись вона могла сказати собі, що до школи ще дуже далеко, а до старшої й поготів. Для такого хлопця, як Бретт, навчання в школі було просто забавкою, та в старшій школі настане час приймати незворотні рішення. Двері зачинятимуться одні за одними з легеньким клацанням, вона виразно чула його в снах останніх років.

Обхопивши лікті долонями, Чаріті затремтіла, навіть не намагаючись дурити себе, що це через занадто потужний кондиціонер.

Бретт піде в старшу школу всього за якісь чотири роки.

Вона затремтіла знов і раптом спіймала себе на думці, що їй шалено хотілося б ніколи не вигравати цих грошей або ж загубити квиток. Вони залишили Джо лише годину тому, та це була їхня перша справжня розлука з того часу, як вони одружилися наприкінці 1966-го. Вона не уявляла, що краєвид, який

відкриється її очам, буде таким раптовим, таким запаморочливим і таким гірким. Тільки уявіть: жінку й хлопчика випускають із похмурої темниці... І тут криється пастка. У них на спинах закріплені великі гаки, а до тих гаків прив'язані надзвичайно міцні невидимі еластичні мотузки. І перш ніж ви встигнете зайти надто далеко — смик! І вас затягне ще на чотирнадцять років.

З її горла вирвався тихий звук, схожий на каркання.

— Ма, ти щось казала?

— Ні, просто прокашлялася.

Вона затремтіла втретє, і на руках проступила гусяча шкіра. Їй згадався рядок із вірша, який вона вивчала на уроках англійської літератури у власні шкільні роки (вона хотіла відвідувати підготовчі курси до коледжу, та батько лише розсердився: «Ти що, гадаєш собі, що ми *багачі*?», — а мати добила цю ідею своїм лагідним, співчутливим сміхом). Це був рядок із поезії Ділана Томаса, весь вірш Чаріті пригадати не могла, та в ньому говорилося щось про приречення кохати.

Тоді цей рядок спантеличив і видався химерним, та зараз їй здалося, що вона зрозуміла. Як же ще, крім кохання, можна назвати ці міцні невидимі мотузки? Чи брехати самій собі, відмовляючись визнати, що навіть тепер вона певною мірою кохає чоловіка, за якого вийшла заміж? Думати, що живе з ним лише з обов'язку чи заради дитини (гірка усмішка: якщо вона колинебудь і покине Джо, то зробить це заради дитини)? Хіба він ніколи не приносив їй насолоди в ліжку? Хіба іноді, в найнесподіваніші моменти, як-от нещодавно на станції, він не був ніжним?

І таке інше... і подібне...

Бретт, затамувавши подих, дивився у вікно. Не відриваючи очей від панорами, він сказав:

— Мам, думаєш, з Куджо все добре?

— Я впевнена, що він — у повному порядку, — розсіяно відгукнулася Чаріті.

Уперше вона спіймала себе на тому, що конкретно думає про розлучення: що можна було б зробити, як прожити? Як вони з Бреттом даватимуть собі раду в цій немислимій — *майже*

немислимий — ситуації? Якщо вона з сином не повернеться з цієї поїздки, чи буде Джо їх переслідувати, як невиразно погрожував на станції? Чи вирішить махнути рукою на Чаріті і намагатиметься повернути Бретта всіма чесними... і не дуже... способами?

Вона почала перебирати в голові і зважувати всі можливі варіанти, раптом подумавши, що маленька перспектива — це, зрештою, не так уже й погано. Можливо, боляче, але й корисно.

«Грейхаунд» промайнув кордон і покотив на південь.

Літак «Дельта-727» стрімко набрав висоту, заклав віраж над Касл-Роком — Вік намагався розгледіти свій будинок біля озера і дороги № 117, та марно — і вирушив у бік узбережжя. До аеропорту Логана було двадцять хвилин льоту.

Там унизу, десь за вісімнадцять тисяч футів¹ під ним, була Донна. І Тедді. Раптом на нього накотило пригнічення вкупі з понурим передчуттям, що нічого не вийде, навіть сподіватися на щось — божевілля. Коли твій будинок розвалився, потрібно збудувати новий. Не можна просто взяти і зіпшити уламки клеєм «Елмерс»².

Підійшла стюардеса. Вони летіли першим класом. «Чому б нам не насолодитися, поки можемо, друже, — сказав Роджер, коли вони замовляли квитки минулої середи. — Не кожен відчується у злидні в такій елегантній манері». Крім них, там було ще четверо чи п'ятеро пасажирів, більшість із яких, як і Роджер, читали ранкові газети.

— Вам щось принести? — спитала вона в Роджера з саяливою професійною усмішкою, яка ніби промовляла: я просто щаслива вставати о пів на шосту ранку, аби покататися на цих американських гірках маршрутом Бангор—Портленд—Бостон—Нью-Йорк—Атланта.

Роджер із відсутнім виглядом похитав головою, і вона звернула свою неземну усмішку до Віка.

¹ ≈ 5500 м.

² Універсальний клей на основі ПВА.

— Чогось бажаєте, сер? Тістечко? Апельсинового соку?

— Горілки з апельсиновим соком у вас не знайдеться? — поцікавився Вік. Голова Роджера з хрускотом підвелася від газети.

Усмішка стюардеси залишалася незмінною: у тому, що пасажир просить випити ще до дев'ятої, для неї не було нічого нового.

— Звісно, знайдеться, але вам доведеться поквапитися, щоб із нею впоратись. До Бостона залишилося всього нічого.

— Я впораюсь, — серйозно пообіцяв Вік, і вона рушила назад до камбуза, чарівна у своїй блідо-синій уніформі і зі своєю усмішкою.

— Що з тобою? — запитав Роджер.

— У якому сенсі?

— Ти знаєш, в якому сенсі. Я раніше навіть не бачив, щоб ти перед обідом пив пиво. Зазвичай не раніше п'ятої.

— Я спускаю на воду корабель, — відказав Вік.

— Який корабель?

— «Титанік», пароплав поштової служби Її Величності.

Роджер насупився.

— Це не дуже хороший тон, тобі так не здається?

Йому, без сумніву, саме так і здавалося. Роджер заслужував на краще. Але цього ранку, ще й досі огорнутий смердючою ковдрою пригнічення, Вік просто не міг вигадати нічого кращого. Спробігся лише на доволі кволу усмішку. Та Роджер і далі супився.

— Знаєш, — промовив Вік, — у мене виникла одна ідея щодо тієї «Малини». Переконати старого Шарпа і малюка буде страх як важко, та це може спрацювати.

На обличчі Роджера з'явилося полегшення. У них завжди так було: Вік продукував ідеї, а Роджер їх відшліфовував і доводив до пуття. Коли справа доходила до презентації та просування проектів у медіа, вони завжди працювали разом.

— Розповідай.

— Дай мені трохи часу, — попросив Вік, — можливо, до вечора. Тоді ми піднімемо ідею, як прапор.

— І подивимось, з кого спадуть штани, — широко всміхаючись, підхопив Роджер. Він знову розгорнув газету на фінансовій

сторінці. — Гаразд, поки я чекаю до вечора: за минулий тиждень акції Шарпа зросли ще на одну восьму пункта. Ти це знав?

— Відпадно, — промурмотів Вік і знову визирнув в ілюмінатор. Ніякого туману. День ясний, як скельце. Плєжі Кеннебанка, Оганквіта і Йорка були як картинка з поштової листівки: кобальтово-синє море, пісок кольору хакі, а за ними типово мейнський пейзаж: невисокі пагорби, розлогі поля і густі смуги ялин, що зникають з очей десь на заході. Яка краса. Та від цього його пригнічення стало навіть дужчим.

«Якщо надумаю плакати, краще зробити це в довбаному сральнику», — гірко подумав Вік. Таке з ним зробили шість речень на аркуші дешевого паперу.

Світ був неймовірно крихким, таким крихким, як оті великодні яйця, що гарно розмальовані ззовні і порожні всередині. Тільки минулого тижня він думав про те, щоб забрати Теда і просто поїхати. Зараз він запитував себе, чи застане Теда і Донну на місці, коли вони з Роджером повернуться. Чи може Донна взяти і зникнути, забравши малого? Наприклад, поїхати до матері в Поконо¹?

Звичайно, така можливість є. Вона може вирішити, що розлука на десять днів — це занадто мало як для нього, так і для неї. Може, їм піде на користь розлука на шість місяців? І в неї Тед. Хто тримає, того й власність, хіба ні?

«А може, — багатозначно промовив скрадливий внутрішній голос, — може, їй відомо, де зараз Кемп. Може, вона вирішить піти до нього. Спробувати пожити з ним якийсь час. Вони можуть спробувати разом відшукати своє щасливе минуле».

«Чудове божевілля в понеділок уранці», — з важким серцем подумав Вік.

Та думка не зникла. Майже, але не безслідно.

На той час, коли літак приземлився в аеропорту Логана, Вік осушив свій коктейль до краплі. Від напою з'явилася печія, яка, Вік знав, мучитиме його весь ранок — як і думка про Донну і Стіва Кемпа — і підкрататиметься знов і знов, навіть, якщо він

¹ Гори в північно-східній Пенсільванії — поросле лісом плато.

зжує цілу упаковку «Тамс»¹. Та пригнічення трохи попустило — тож, можливо, це було того варте.

Можливо.

Джо Кембер із деяким подивом вступився в латку підлоги гаража біля своїх великих лещат. Він збив зелений фетровий капелюх собі на чоло, ще якийсь час подивився на те, що там було, а тоді закрив пальці до рота і пронизливо свиснув.

— *Куджо! Агов, Куджо! До мене!*

Він свиснув удруге і нахилився вперед, уперши руки в коліна. Собака прибіжить. У цьому він не сумнівався. Куджо ніколи не відходив далеко. Але що йому з оцим робити?

Куджо напаскудив на підлогу. Джо ніколи не бачив, щоб собака робив щось подібне, навіть коли був цуценям. Кілька разів він, як і всі цуцики, робив калюжі і раз чи двічі роздер на шмаття оббивку на кріслі, але нічого такого раніше не траплялося. Джо спало було на думку, чи не міг це зробити якийсь інший пес, та він відкинув це. Наскільки йому було відомо, Куджо був найбільшим собакою в Касл-Року. Великі собаки багато їдять і серуть теж багато. Жоден тобі пудель, чи бігль, чи якийсь там дворовий шарко не наклав би такої купи. Джо подумалося, що, можливо, собака якось відчув, що Чаріті і Бретт від'їжджають. Якщо так, то, можливо, в такий спосіб він хотів показати, що про все це думає. Джо чув про такі випадки.

Собаку він отримав у сімдесят п'ятому як платню за виконану роботу. Клієнтом був одноокий чоловік на ім'я Рей Кровелл, котрий жив у Фрайбурзі. Майже весь час цей Кровелл працював на лісозаготівлі, хоча було загальноновизнано, що він чудово знаходить спільну мову з собаками: він добре знався на тому, як їх розводити й навчати. Рей міг би непогано заробляти тим, що новоанглійські селяни іноді називають собачим фермерством, та він мав кепський характер і відлякував багатьох покупців своєю ворожістю.

¹ Ліки проти печії.

— Мені треба новий двигун на вантажівку, — повідомив Кровелл тієї весни.

— Ага, — відгукнувся Джо.

— У мене є двигун, але я не можу тобі заплатити за встановлення. В кишенях аж вітер гуляє.

Вони стояли на порозі гаража, жуячи стеблинки трави. Бретт, тоді п'ятирічний, пустував у дворі, доки Чаріті розвішувала білизну.

— Що ж, це прикро, — відповів Джо, — але я не працюю за дарма. Тут тобі не благодійна організація.

— Місіс Біслі якраз має виводок, — сказав Рей. Місіс Біслі була елітною сучкою сенбернара. — Чистокровки. Ти поставиш двигун, а я віддам тобі найкращого з виводку. Як ти на це? Ти не залишишся без винагороди, а інакше я не зможу рубати ліс, коли не матиму як його возити.

— Мені не треба пса, — відповів Джо, — та ще й такого великого. Ті бісові сенбернари — не що інше як машини для пожирання.

— Тобі собаки не треба, — відповів Рей, кидаючи оком на Бретта, котрий тепер просто сидів на траві й дивився, як мати вішає одяг, — але твоєму хлопцю він би, напевно, міг стати в нагоді.

Джо відкрив був рота, та одразу й закрив. Вони з Чаріті не користувалися жодними запобіжними засобами, але, крім Бретта, більше дітей у них не було, та й сам Бретт народився не одразу. Іноді, коли Джо дивився на хлопчика, саме собою зринало невиразне питання: чи не почувається Бретт самотнім? Мабуть, так. І, мабуть, Рей Кровелл має рацію. День народження Бретта був уже не за горами. Можна буде подарувати йому цуценя.

— Я подумаю, — сказав він.

— Тільки недовго, — сердито озвався Кровелл, — а то я можу й поїхати в Норт-Конвей до Віна Каллагана. З нього такий же хороший майстер, як і з тебе, Кембере, а може, навіть і кращий.

— Можливо, — незворушно погодився Джо. Вдачі Рея Кровелла він анітрохи не боявся.

Того самого тижня оглянути трансмісію на своєму «тандерберді» заїхав менеджер «Шоп'н Сейв»¹. Поламка була незначною, та весь час, поки Джо зливав рідину, заливав її наново і загвинчував гайки, менеджер, якого звали Донован, метушився коло машини, наче стурбована матуся. Автомобіль був просто казка, «тандерберд-1960» у незайманому стані. І коли він закінчував роботу, слухаючи балачки Донована про те, як його дружина хотіла продати авто, у Джо виникла одна... одна ідея.

— Я думаю купити собаку для сина, — сказав Джо Доновану, знімаючи авто з домкрата.

— Он як? — чемно перепитав Донован.

— Ага, сенбернара. Зараз він ще цуцик, але як виросте, буде багацько жерти. І я подумав оце, що ми з вами могли б зробити маленьку оборудку. Якщо ви гарантуєте мені знижку на весь той собачий корм, «Гейнс Міл», «Релстон-Пуріна» чи що там у вас є, я натомість гарантую вам, що ремонтуватиму вашу машину безкоштовно в будь-який час.

Донован неабияк зрадів, і вони потисли один одному руки. Джо зателефонував Кровеллу і сказав, що візьме цуценя, якщо той усе ще згоден. Кровелл був згоден, і коли того року настав день народження Бретта, Джо здивував і його, і Чаріті, простягнувши хлопцеві песика, що звивався й пручався в його руках.

— Дякую, татку! Дуже, дуже тобі дякую, — вигукував Бретт, обіймаючи батька і вкриваючи його обличчя поцілунками.

— Гаразд, гаразд, — відповів Джо, — але ти маєш доглядати його, Бретте. Він — твій пес, а не мій. Я маю на увазі, якщо він буде мені тут сяти і срати, я віднесу його за сарай і віддухопелю на сине яблуко.

— Я доглядатиму, татку. Обіцяю!

Здебільшого Бретт дотримувався своєї обіцянки, а кілька разів, коли забував, Чаріті або й сам Джо прибирали за собакою, не кажучи жодного слова. І Джо виявив, що неможливо залишатися байдужим до Куджо: коли пес підріс, а ріс він збіса швидко, перетворившись, точнісінько як і передбачав Джо, на

¹ «Shop 'n Save» — мережа продуктових крамниць.

машину для пожирання, — він просто став членом родини Кемберів. Він був надійним, хорошим другом-собакою.

Правила поведінки собака засвоїв швидко і твердо... І ось маєш. Суплячись і засунувши руки в кишені, Джо обернувся. Ніде не було і сліду Куджо.

Він вийшов надвір і свиснув ще раз. Бісів собака, певно, побіг до струмка освіжитись. І Джо не міг його звинувачувати. Схоже було, що в затінку вже дійшло до вісімдесяти п'яти¹. Та пес скоро повернеться, і коли він прийде, Джо запахає його носом у те лайно. Йому прикро буде робити це, якщо Куджо справді сумує за своїми господарями, але не можна спускати з рук...

Йому майнула нова думка. Джо ляснув себе долонею по чолі. Хто годуватиме Куджо, коли вони з Гері поїдуть?

Він подумав, що можна було б насипати «Гейнс Міл» у старе свиняче корито за сараєм, — у них у підвалі цього добра була ледь не ціла тонна — та коли піде дощ, корм розмокне. А коли він залишить його в будинку чи гаражі, Куджо може взяти й надумати ще раз напаскудити на підлогу. Крім того, коли діло доходило до їжі, Куджо перетворювався на великого веселого ненажеру. Він з'їсть половину одного дня, другу половину — наступного, а потім никатиме голодний, аж доки не повернеться Джо.

— Лайно, — промурмотів Джо.

Собака не з'являвся. Мабуть, знав, що Джо знайде купу, і йому було соромно. Куджо був розумним, наскільки розумними бувають собаки взагалі, і усвідомлення (або передчуття) таких речей аж ніяк не виходило за межі його розуміння.

Джо взяв лопату й вигріб лайно геть. Потім вилив на пляму цілий ковпачок «Індастріал клінера»², який завжди тримав під рукою, протер ганчіркою і сполоснув водою з крана, що був у глибині гаража.

Покінчивши з цим, він витяг і переглянув свій маленький, скріплений спіралькою записник, у якому записував усі замовлення. Комбайн «Інтернешнел» Річі був готовий: з цим новим

¹ Близько 30 °С.

² Так називаються засоби, які є водночас розчинниками і засобами для миття.

підйомником витягти двигун було раз плюнути. Роботу з трансмісією вдалося перенести без проблем: учитель, як і сподівався Джо, виявився поступливим. У нього було ще кілька замовлень, та всі дріб'язкові.

Він пішов у дім — установленням телефону в гаражі Джо не переймався: як пояснив Чаріті, додаткова лінія обійдеться в купу бабла, — і заходився обдзвонювати людей, кажучи, що мусить поїхати з міста на кілька днів у справах. Він займеться їхніми проблемами, перш ніж вони вирішать звернутися до когось іншого. А якщо одному чи двом не терпиться замінити ремінь вентилятора чи радіаторного шланга, то клав він на них.

Завершивши з дзвінками, він повернувся до майстерні. Останньою роботою на сьогодні було залити нове мастило й замінити поршневі кільця. Власник обіцяв, що забере машину опівдні. Джо взявся до роботи, думаючи про те, як же тихо стало довкола без Бретта і Чаріті... І без Куджо. Зазвичай велетень сенбернар, сопучи, лежав у тінистому кутку біля масивних розсувних дверей і дивився, як Джо працює. Іноді Джо до нього говорив, і в Куджо завжди був такий вигляд, ніби він уважно слухає.

«Покинули, — з деяким обуренням подумав Джо, — всі троє мене покинули». Він зиркнув на те місце, де лежало лайно, і з відчуттям змішаного з огидою збентеження знову похитав головою. Питання, що робити з годівлею Куджо, постало знову — і знову без відповіді. Що ж, пізніше треба буде дзенькнути старому збоченцю. Може, йому спаде на думку хтось — якась дитина, — хто погодиться якихось кілька днів навідуватись і давати Куджо пожерти.

Він кивнув головою, ввімкнув радіо на норвейську станцію «Воксо» і зробив гучніше. Крім новин і спортивних повідомлень, він його по-справжньому й не слухав, та то була все ж таки компанія. Особливо коли нікого немає поряд. І коли в будинку десь із десятків разів дзвонив телефон, Джо його не почув.

Половину ранку Тед Трентон провів у своїй кімнаті, граючись машинками. За чотири роки, прожиті на цій землі, він назбирав

їх аж понад тридцять. Солідна колекція, яка розпочалася 79-центовими пластиковими модельками, що їх тато часом купував у бриджтонській крамничці-аптеці, куди навідувався щосереді ввечері, аби придбати «Тайм» (із 79-центовими вантажівками треба поводитись обережно, бо їх «ЗРОБЛЕНО НА ТАЙВАНІ» і вони мають схильність розвалюватися), і закінчувалася його флагманом, прекрасним жовтим бульдозером «Тонка», котрий сягав Тедові до колін.

У нього було багато чоловічків, щоб саджати в кабіни вантажівок. Деякі з них були круглоголовими молодцями, котрих він наскладав із наборів «Плейскул». Інші були солдатики. Чимало було й таких, котрих він називав «хлопцями з Зоряних Воєн». Серед них були Люк, Хан Соло, Імперський страшило (він же Дарт Вейдер), Беспін-войовник і беззаперечний улюбленець Теда — Грідо. Грідо завжди діставався бульдозер.

Іноді він грався у «Дюків з Газзарду»¹, іноді у «Бі-Джея і шимпанзе Біра»², іноді в копів і контрабандистів (мама з татом возили його до Норвея на подвійний кіносеанс, де вони дивилися «Кульову блискавку» і «Лихоманку на білій смузі», що справило на Теда чимале враження), а іноді в гру, яку вигадав сам. Вона називалася «зіткнення десяти машин».

Та гра, у яку Тед грав найчастіше і в яку грав зараз, не мала назви. Вона виглядала так: Тед вигрібав з обох коробок усі машини, саджав у них чоловічків і вишиковував їх одну за одною по діагоналі, кількома паралельними рядами, так ніби вони косо припарковані на якійсь вулиці, яку міг бачити тільки він один. Потім Тед дуже повільно пересував вантажівки одну по одній в інший кінець кімнати і знову розташовував їх бампер до бампера. Часом він повторював цикл десять-п'ятнадцять разів, протягом години, а то й більше, і йому не набридало.

¹ «Dukes of Hazzard» — телесеріал про двоюрідних братів на прізвище Дюк (Газзард — вигаданий округ у штаті Джорджія). Вони займаються перевезенням самогону, уникаючи при цьому всіляких пасток, які розставляє корумпований шериф округу.

² «B. J. and the Bear» — комедійний серіал про водія-далекобійника і його ручного шимпанзе.

Вік і Донна були приголомшені цією грою. Вони трохи непокоїлися, спостерігаючи, як Тед раз у раз повторює одну й ту ж майже ритуальну схему. Обоє вряди-годи допитувались, у чому привабливість гри, та, щоб пояснити, Теду не вистачало слів. «Королі ризику», «Копи і контрабандисти» та «зіткнення десяти машин» були просто іграми типу «тарах-бабах». Ця ж була тихою, мирною, врівноваженою і організованою. Якби в нього був великий словниковий запас, Тед міг би пояснити батькам, що гра є його мантрою Ом, яка відчиняє двері до роздумів і самотаглиблення.

Тепер, граючись, він думав про те, що щось не гаразд.

Автоматично і несвідомо його погляд упав на двері шафи, та проблема була не в ній. Двері були щільно зачинені, і відтоді як з'явилися слова проти чудовиськ, вони ніколи не відчинялися. Ні, не гаразд було щось інше.

Що це, він точно не знав, навіть не був упевнений, чи хоче знати. Але, як і Бретт Кембер, Тед уже навчився розбиратись у течіях батьківської ріки, по якій плив. Останнім часом у нього виникло відчуття, що одразу ж під її поверхнею криються темні вири, піщані мілини, можливо, смертельні чорторії. Там могли бути пороги. Водоспад. Будь-що.

Не все гаразд було між татом і мамою.

Це було видно з того, як вони дивилися одне на одного. Як розмовляли. Це було на їхніх обличчях і за ними. У їхніх думках.

Він закінчив пересувати косі ряди вантажівок з одного боку кімнати на інший, розташувавши їх там в автоколону бампер до бампера, встав і підійшов до вікна. Трохи боліли коліна: він уже довгенько грав у свою безіменну гру. Унизу, на задньому дворі мати вішала білизну. Півгодини тому вона намагалася зв'язатися з чоловіком, який міг полагодити «пінто», та його не було вдома. Вона довго чекала на відповідь, а тоді люто жбурнула слухавку. А його мама майже ніколи не сердилася через такі дрібниці.

Коли він визирнув, мати вішала останні дві сорочки. Вона глянула на них, і її плечі ніби згорбилися. Вона підійшла до яблуни за подвійною смугою одягу, і з її пози — ноги розставлені,

голова похнюплена, плечі злегка трусяться — Тед зрозумів, що мати плаче. Він дивився на неї якийсь час, а тоді поповз назад до своїх вантажівок. Він відчув порожнечу в шлунку. Тед уже сумував за татом, і сумував сильно, та це було гірше.

Він повільно сунув вантажівки через кімнату одну по одній, шикуючи їх тим же діагональним порядком. Коли грюкнули задні двері, він перервався. Думав, що мати його покличе, та вона цього не зробила. Почулися її кроки в кухні, тоді рипіння її улюбленого крісла у вітальні: вона сіла. Але телевизор не ввімкнувся. Тед уявив, як мати просто сидить там унизу, просто... сидить... І швидко прогнав цю думку.

Він скінчив шикувати машини. Грідо, його улюбленець, сидів у кабіні бульдозера, дивлячись своїми круглими, порожніми чорними очима на двері Тедової шафи. Очі в нього були великими, так, ніби він побачив там щось, щось настільки страшне, що змусило його очі розширитися, щось насправді лихе, щось моторошне, щось, що наближається...

Тед кинув нервовий погляд на двері. Вони були міцно зачинені.

Нарешті йому таки набридло. Він поскладав іграшки в коробку, навмисне голосно брязкаючи, щоб вона зрозуміла, що Тед збирається зійти вниз дивитися «Пороховий дим»¹ на восьмому каналі. Рушив до дверей, але зупинився, зачаровано задивившись на слова проти чудовиськ.

Чудовиська, тримайтеся далі від цієї кімнати!

Вам тут робити нічого.

Тед знав їх напам'ять. Він любив на них дивитися, прочитувати їх з пам'яті, любив вдивлятися у батькове письмо.

Ніщо не зачепить Теда, ніщо не зробить погано Теду, всю цю ніч.

Вам нічого тут робити.

Підкоряючись несподіваному могутньому пориву, він вирвав кнопку, якою був прикріплений папір. Обережно, майже побожно зняв його зі стіни. Дбайливо згорнув аркуш і поклав слова проти чудовиськ у задню кишеню джинсів. Тоді, почува-

¹ Серіал про ковбоїв.

ючись краще, ніж протягом усього цього дня, Тед побіг сходами униз дивитися про Маршала Ділона і Фестуса.

Той останній чолов'яга забрав машину за десять хвилин до дванадцятої. Він розрахувався готівкою, і Джо заховав гроші у свій старий, засмальцьований гаманець, нагадуючи собі заїхати в «Норвей Сейвінгс» і зняти ще п'ятсот доларів, перш ніж вони з Гері вирушать у дорогу.

Думка про поїздку нагадала йому про Куджо і про те, хто ж буде його годувати. Він заліз у свій «форд» і поїхав до Гері на підніжжя пагорба. Припаркувався на під'їзній доріжці. Рушив східцями до ганку. Уже готове злетіти з вуст вітання застрягло в горлі. Він відступив на кілька кроків і схилився над східцями.

На них була кров.

Джо торкнувся її пальцями. Кров була липка, але ще не засохла до кінця. Трохи, але ще не вельми занепокоєний, він випростався. Гері міг п'яний перечепитися зі склянкою в руках. Він не хвилювався по-справжньому, аж доки не побачив виламану з дверей іржаву нижню панель.

— Гері?

Відповіді не було. Він почав уже думати, чи, бува, хтось, хто мав зуб на старого Первієра, не прийшов зводити рахунки. Або, можливо, якийсь турист зайшов спитати дорогу, і Гері вибрав невдалий день, щоб сказати йому забиратися на траханий Місяць.

Він піднявся східцями. На ганку крові було ще більше.

— Гері! — знову покликав він. Раптом йому захотілося відчутти в правій руці вагу свого дробовика. Але якщо хтось і відключив Гері, розквасив йому носа або навіть вибив старому збоченцю кілька останніх зубів, то ця особа вже поїхала, бо, крім іржавого «форда ЛТД» Джо, єдиною машиною на подвір'ї був білий «крайслер-66» Гері. А міська дорога № 3 — не те місце, куди можна вийти прогулятися. Гері Первієр жив за сім миль від містечка і за дві милі від Кленової дороги, яка звертала на 117-ту магістраль.

«Скоріше за все, він просто порізався, — подумав Джо. — Господи, сподіваюся, він порізав собі тільки руку, а не горло».

Джо відчинив скляні двері. Заскрипіли завіси.

— Гері?

Знову ні звуку. Усередині стояв неприємний нудотно-солодкий запах, та Джо спершу подумав, що то жимолость. Ліворуч були сходи нагору. Прямо перед ним — коридор, що вів до кухні. Посередині цього коридору праворуч були двері у вітальню.

На підлозі щось лежало, та було занадто темно, і Джо не міг роздивитися. Схоже на перевернутий столик або ще щось такого типу, та, наскільки було відомо Джо, у холі Гері зроду не було ніяких меблів. Коли йшов дощ, Гері заносив сюди свої садові крісла, та дощу не було вже два тижні, і крісла стояли надворі на своїх звичних місцях коло «крайслера». Під жимолостью.

Тільки то не був запах жимолості. То був запах крові. Цілої калюжі крові. І жодного перевернутого столика там не було.

Джо кинувся до отого на підлозі, серце гупало в грудях. Він присів навпочіпки, і з його горла вирвався звук, схожий на писк. Зненацька повітря в холі зробилося важким і гарячим. Здавалося, він от-от задихнеться. Джо відвернувся від Гері, затуливши рота долонею. Хтось його вбив. Хтось...

Він змусив себе озирнутися. Гері лежав у морі власної крові. Невидючі очі втупились у стелю. Горло було перерізане. Боже праведний, воно було не просто перерізане... А *неначе роздрте*.

Цього разу він не намагався боротися зі своїм горлом. Просто дозволив умісту шлунка вирватися назовні серією відчайдушних блювотних звуків. Яюсь божевільно в глибині душі заворушився дитячий гнів на Чаріті: вона *свою* поїздку отримала, а в нього поїздки не буде. Не буде тому, що якийсь навіжений виродок вирішив пограти з бідолашним старим Гері Первієром у Джека-різника і...

...і він повинен викликати поліцію. Не думаючи про все інше. Не думати про те, як очі старого збоченця витріщаються на тіні на стелі, про те, як запах його крові, що нагадує запах мідної стружки, змішується з нудотно-солодкавим ароматом жимолості.

Він звівся на ноги і, похитуючись, побрів до кухні. З його горла чувся стогін, та він навряд чи це зауважив. Телефон висів у кухні на стіні. Треба зателефонувати в поліцію штату, шерифові Баннермену, будь-кому.

На порозі Джо зупинився. Його очі все розширювались, аж доки здалося, що вони от-от вилізуть на лоба. Біля порога лежала купа собачого посліду, і з її розміру Джо зрозумів, чий собака тут побував.

— Куджо, — прошепотів він. — Господи, Куджо сказився.

Здалося, ніби позаду почувся якийсь звук, і Джо рвучко обернувся, волосся на потилиці стало сторчма. У холі не було нікого, крім Гері; Гері, який так недавно стверджував, що Джо не вдасться напустити свого пса навіть на волаючого нігера, лежав тепер із горлом, прогризеним наскрізь, аж до хребців.

Ризикувати не мало сенсу. Він пустився назад через хол, раз у раз послизаючись на крові Гері й лишаючи по собі видовжені сліди. Застогнав удруге, але, зачинивши важкі внутрішні двері, відчув себе трішки краще.

Він знову рушив до кухні, старанно оминаючи тіло Гері, і зазирнув усередину, готовий швидко зачинити двері, якщо там виявиться Куджо. Йому знову нездоланно захотілося відчути в руці заспокійливу вагу дробовика.

Кухня була порожня. У ній ніщо не порушилося, тільки фіранки надималися від млявого вітерцю, що шепотів у розчинених вікнах. Пахло спустошеними горілчаними пляшками. Запах був кислий, та все ж кращий, ніж отой... Отой інший запах. На вицвілому горбатому лінолеумі правильними візерунками лежали сонячні промені. Телефон, колись білий, а тепер заляпаний жиром численних холостяцьких трапез пластиковий апарат, тріснутий після того, як колись давно Гері впав під час однієї з пиятик, як і завжди, висів на стіні.

Джо увійшов і щільно замкнув двері. Він підійшов до вікон, та в гармидері на задньому дворі не було видно нічого, крім двох іржавих скелетів автомобілів, попередників «крайслера». Та він однаково зачинив вікна.

Попрямував до телефону, обливаючись потом у гарячій, як піч, кухні. Довідник висів на мотузку поряд із телефоном. Десять років тому п'яний як чіп Гері, щоб засилити мотузок, зробив у книжці дірку електродрилем Джо, проголошуючи при цьому, що йому до одного місця.

Джо взяв довідник до рук, та одразу ж випустив. Книжка глухо вдарилась об стіну. Руки обважніли. У роті стояв в'язкий смак блювотиння. Він знову взяв довідник і, розгортаючи, так шарпнув, що ледь не відірвав обкладинку. Він міг би набрати 0 або 555-1212, але від шоку це не спало йому на думку.

Звуки його швидкого, уривчастого дихання, скажене гупання серця і шурхіт тонких сторінок маскували легкий шум позаду нього. Тихий скрип дверей підвалу, коли Куджо носом відхилив їх.

Він спустився туди після того, як убив Гері Первієра. Світло в кухні було занадто яскраве, занадто сліпуче. Від нього напівзруйнований мозок Куджо прохромлювали розжарені до білого уламки болю. Двері в погріб стояли навстіж, і Куджо, трусячись, спустився в блаженний прохолодний півморок. Він заснув біля старого солдатського ранця Гері, а вітерець із розчинених вікон майже зачинив двері в підвал. Та вітер не був достатньо сильним, щоб вони заклацнулися.

Стогін, звуки нудоти, тупіт і грюкання, коли Джо побіг замикаати парадні двері, — усе це повернуло Куджо назад до його болю. А разом з ним — до глухої, нестримної люті. Зараз він стояв у напівтемряві дверей за спиною Джо. Голова опущена. Очі майже багряно-червоні. Густа, рудаво-коричнева шерсть була вимазана запеклою кров'ю і напівзасохлою грязюкою. З пащі цівкою стікала піна. Зуби були постійно вишкірені, бо вже почав набрякати язик.

Джо знайшов касл-рокський розділ довідника. Він відшукав потрібну сторінку і тремтячим пальцем провів до середини колонки, де, обведені рамочкою, містилися муніципальні служби Касл-Рока. Там був і номер шерифа. Джо витяг палець, щоб набрати номер, і саме тоді почулося низьке, утробне гарчання Куджо.

Здавалося, з тіла Джо Кембера висмикнули всі нерви. Телефонний довідник вислизнув із рук і знову гупнувся об стіну. Він повільно обернувся на звук і побачив Куджо, котрий стояв у дверях погребу.

— Хороший песик, — хрипко прошепотів Джо, і його підборіддям побігла слина.

Від безпорадності він намочив штани, і гострий дух аміаку вдарив у ніс Куджо, наче важкий ляпас. Він стрибнув. Джо мет-

нувся вбік, ноги були неначе ходулі. Куджо врізався в стіну з такою силою, що шпалери розірвались і зі стіни білою вапнистою хмаркою посипався тиньк. Куджо більше не гарчав: з його горла виривалися важкі, скреготливі хрипи, куди загрозливіші від будь-якого гавкоту.

Джо позадкував до вхідних дверей, зачепився ногою за один з кухонних стільців і шалено, мов вітряк, замахав руками, щоб утримати рівновагу. І був би таки втримався на ногах, та перш ніж йому це вдалося, на нього накинувся Куджо: посмугована кров'ю машина для вбивства з цівками піни, що розліталися на всі боки. Над ним витав зелений, болотяний дух.

— *Лиши мене! Зди сьго стого!* — зарепетував Джо Кембер.

Йому згадався Гері. Він однією рукою прикрив горло, другою намагаючись відбиватися. Клацаючи зубами, собака на мить відступив назад; його морда скривилась у широкий, безрадісний посмішці, оголивши схожі на злегка пожовклий частокіл зуби. Тоді Куджо атакував знову.

Цього разу він цілився Джо Кемберу в яйця.

— Слухай, малий, ти не хочеш з'їздити зі мною по харчі, а потім пообідати в «Маріо»?

Тед підвівся.

— Ага. Хочу.

— Тоді їдьмо.

Вона перекинула сумку через плече, на ній були джинси і облізла блакитна сорочка. Тед подумав, що вона дуже вродлива. Він з радістю побачив, що від сліз не лишилося й сліду, бо коли плакала вона, плакав і Тед. Знав, що це по-дитячому, та не міг нічого з собою вдіяти.

Тед був на півдорозі до машини, а Донна вже прослизнула на місце водія, коли він згадав, що в «пінто» баракхлить двигун.

— Мамо?

— Що? Залазь.

Але Тед злякано завагався.

— А якщо гавкне двигун?

— Гавкне... — Донна спантеличено подивилася на нього, а тоді з її сердитого виразу він зрозумів, що про проблеми з машиною вона геть забула. Він їй нагадав, і тепер вона знову сумна. Через «пінто» чи через нього, Тед не знав, та почуття провини всередині підказувало, що через нього.

Тоді обличчя Донни проясніло, і на ньому з'явилася легенька, крива усмішка, яка, Тед добре знав, призначалася лише йому, мама приберігала її тільки для нього. Він відчув себе краще.

— Ми всього лише їдемо в місто, Тедді. Коли мамин старий синій «пінто» заглухне, нам просто доведеться розщедритися на два зелені і взяти єдине в Касл-Року таксі, щоб дістатися до дому. Домовились?

— А-а, добре.

Тед заліз у машину і спромігся сам зачинити дверцята.

Мати пильно дивилася на нього, готова в будь-яку мить кинути вперед. Тед думав, що вона згадала минуле Різдво, коли він прибив ногу дверцятами і мусив близько місяця ходити в гіпсі. Але тоді Тед був ще дитиною, а зараз йому вже чотири роки. Тепер він — великий хлопець. Він знав, що це правда, бо так йому сказав тато. Тед усміхнувся матері, щоб показати, що з дверима все в порядку, і вона всміхнулась у відповідь.

— Добре зачинив?

— Добре, — підтвердив Тед, та вона все одно відчинила дверцята і ляснула ними ще раз, тому що мами вірять тобі тільки тоді, коли ти скажеш, що зробив щось погане: наприклад, що, шукаючи арахісове масло, розсипав пакет з цукром або розбив вікно, намагаючись перекинути камінець через дах гаража.

— Пристебнися, — сказала Донна, залазячи в машину. — Коли ця голка чи бозна що ще починає видурюватися, авто сильно трясє.

З легким страхом Тед пристебнув пояс. Звісно, він сподівався, що вони не потраплять в аварію, як у «зіткненні десяти машин». Та навіть дужче за це він боявся, що мама знову плакатиме.

— Закрилки опущені? — спитала вона, поправляючи невидимі окуляри пілота.

— Опущені, — сміючись, підтвердив Тед. Це в них була така гра.

— Смога чиста?

— Чиста.

— Тоді рушаймо.

Вона повернула ключ запалювання і заднім ходом виїхала з двору. За хвилину вони вже прямували до міста.

Десять за милю вони перевели дух. До цього моменту Донна сиділа за кермом пряма, як свічка, Тед на пасажирському місці був у такій же позі. Та «пінто» їхав так гладенько, наче лише вчора зійшов з конвеєра.

Вони заїхали в «Егвей», і Донна накупила продуктів на сорок доларів, досить для того, щоб протриматися десять днів, поки не буде Віка. Тед вимагав нову коробку «Твінклс», і, якби Донна дозволила, додав би до них ще й «Какао-ведмедиків». Каші Шарпа надходили їм регулярно, та в них саме скінчилися запаси. Поїздка видалася клопітною, і коли вони з Тедом, що безтурботно хвицав ногами на дитячому місці візка для покупок, стояли в черзі на касі, у неї все ж знайшовся час для гірких роздумів на тему, скільки сьогодні коштують три нещасні торби продуктів. Думка не просто пригнічувала, вона жахала. Вона нагадала Донні про страшну можливість — як нашіптував внутрішній голос, *імовірність*, — що Вік і Роджер справді можуть втратити замовлення Шарпа, а з ними й саму компанію. Скільки ж продукти коштуватимуть тоді?

Вона дивилася, як товста жінка з втиснутим у лосини кольору авокадо опасистим задом дістає з гаманця пачку харчових купонів¹, побачила, як касирка, закотивши очі, глянула на свою сусідку, і відчула, як у шлунок гострими щурячими зубами впирається паніка. Хіба ж може дійти до такого? Невже *може*? Ні, ні. Звісно, що ні. Спершу вони повернуться до Нью-Йорка. Вони...

Донні не сподобалося те русло, яким ринули її думки, і вона рішуче викинула всю цю бридню з голови, доки та не перетворилася на лавину, що занурить її в чергову глибоку депресію. Наступного разу не доведеться купувати каву і вона зможе зекономити три долари.

Вона потягла покупки й Теда до «пінто», засунула торби в багажник, а Теда посадила на пасажирське сидіння, постояла,

¹ Видаються малозабезпеченим для пільгового придбання харчів.

прислухаючись до того, як заклацуються дверцята; Донна хотіла зачинити їх сама, але розуміла, що, на думку Теда, це має робити він. Так роблять великі хлопці. Минулого грудня в неї мало не стався серцевий напад, коли Тед прибав собі ногу. Як же він тоді *закричав!* Вона ледь не зомліла, і тут з'явився Вік, вилетівши з будинку в самісінькому халаті, з-під його босих ніг віялом розліталось болото. Вона дозволила йому взяти контроль у свої руки і бути компетентним, на що сама Донна в екстрених ситуаціях здатна не була: здебільшого вона просто втрачала голову. Він перевірів, чи не зламана нога, потім швидко переодягся і відвіз їх у відділення швидкої допомоги шпиталю в Бриджтоні.

Розмістивши покупки й Теда, Донна сіла за кермо і завела двигун. «Ось *зараз* машина і почне викаблучуватися», — подумала вона, та «пінто» слухняно перевіз їх через вулицю до «Маріо». У тутешній піці було стільки калорій, що від них навіть лісоруб нагуляв би фунт сала. Донна сяк-так припаркувалася, зупинившись усього у вісімнадцяти дюймах¹ від тротуару, і повела Теда всередину, почувуючись краще, ніж протягом усього дня. Можливо, Вік помилився: може, річ у неякісному пальному, або в систему подачі потрапив бруд, а тепер нарешті він знайшов шлях назовні. Перспектива їхати до Джо Кембера її зовсім не приваблювала. Доведеться їхати далеко в глушину, яку Вік з гумором вишукано охрестив Східним Чортовим Запінком, — звісно, він може дозволити собі гумор, він же *чоловік* — а ще, зустрівшись із Кембером уперше, вона його трохи злякалася. Він був квінтесенцією новоанглійського селянина: набурмосене обличчя, не розмовляє, а бурчить. І цей собака... Як же його звати? Щось іспанське. Ага, Куджо. Таке ж прізвисько взяв собі Вільям Вульф із САВ², але Донні здавалось неможливим, щоб Джо Кембер назвав свого сенбернара на честь радикального грабіжника банків і викрадача багатих молодих спадкоємців. Вона не була впевнена, чи Джо Кембер узагалі коли-небудь чув про Симбйоністську

¹ Приблизно півметра.

² Симбйоністська армія визволення — північноамериканська ліворадикальна організація, діяла в 1973—1975 роках. Її члени грабували банки, захоплювали заручників та вчинили низку інших насильницьких дій.

армію визволення. Пес мав доволі дружній вигляд, та Донна нервувала, дивлячись, як Тед гладить цього монстра, так само як нервувала, стоячи й спостерігаючи, як він самотужки зачиняє дверцята машини. Куджо був достатньо великим, щоб з'їсти такого, як Тед, двома ковтками.

Вона замовила для Теда гарячий сендвіч із копченою яловичиною, Тед не був високої думки про піцу («Малому це передалося точно не по моїй лінії», — подумала Донна), а собі пепероні та цибульну піцу з подвійним шаром сиру. Вони сіли за столик із видом на дорогу. «Запах з мого рота повалить і коня», — подумала Донна й одразу ж зрозуміла, що це не має значення. Їй вдалося відштовхнути і свого чоловіка, і того, хто вчашав до неї останні десь півтора місяця.

Депресія знову почала прокладати собі шлях назовні, жінка знову заштовхала її всередину... але її руки вже потроху стомлювалися.

Вони були вже майже вдома, а по радіо грав Спрінгстін, коли «пінто» знову взявся за своє.

Спочатку його легенько струснуло. Потім струснуло сильніше. Вона почала злегка тиснути на акселератор: іноді це допомагало.

— Мам? — стривожено обізвався Тед.

— Усе гаразд, Теде, — відповіла вона, та це було не так. «Пінто» застрибав ще дужче, кидаючи їх уперед із такою силою, що з поясів безпеки ледь не повискакували пряжки. Двигун кашляв і завивав. У багажнику перекинулася якась торба, з неї посипалися пляшки й бляшанки. Вона чула, як щось розбилося.

— *Клята засрана штука!* — вигукнула Донна, нетямлячись від люті. Одразу ж за гребенем пагорба вона вже бачила їхній будинок, до сміху близько, але їй не вірилося, що «пінто» туди дістанеться.

Наляканий її криком так само, як і конвульсіями машини, Тед розплакався, додавши їй ще більше жалю, збентеження і злості.

— *Замовкни!* — заволатала вона. — *Заради всього святого, просто замовкни!*

Тед заплакав ще дужче, і його рука потяглася до відстовбурченої задньої кишені, де, згорнуті до розмірів пакетика, лежали

слова проти чудовиськ. Коли Тед їх торкнувся, йому стало трішки легше. Не дуже, але хоч трішки.

Донна вирішила, що доведеться з'їхати з дороги й зупинитися: їй не лишалося нічого іншого. Використовуючи силу інерції, вона спрямувала авто на узбіччя. Можна буде відвезти продукти додому на візку Теда, а потім вирішувати, що робити з «пінто». Можливо.

Щойно задні колеса захрустіли по змішаному з піском гравію узбіччя, двигун, двічі пирхнувши, вирівнявся, як це вже бувало з ним раніше. За мить авто вже влетіло в їхній двір. Вона ще трохи проїхала вгору схилом, перемкнула передачу, натисла на ручні гальма, заглушила двигун, схилилася на кермо і заплакала.

— Матусю, — жалібно промовив Тед. «Перестань плакати», — хотів додати він, та голос кудись пропав, і він тільки безгучно ворухив губами, наче хворий на ларингіт. Тед просто дивився на матір, бажаючи втішити, але не знав, як це робиться. Утішання було завданням тата, а не його, і раптом він відчув ненависть до Віка за те, що його немає поруч. Глибина цього почуття шокувала і лякала водночас, і ні з того ні з сього Тед побачив, як відчиняються двері шафи і звідти на нього ллється морок, сповнений якогось темного, гіркого духу.

Нарешті вона підняла голову. Обличчя було припухле. Діставши з сумочки хустинку, вона витерла очі.

— Вибач, любий. Насправді я кричала не на тебе, а на цю... на цю *штуку*, — вона різко вдарила рукою по керму. — На!

Вона засунула ребро долоні до рота і всміхнулася, та усмішка не була радісною.

— По-моєму, вона знов барахлить, — невесело сказав Тед.

— По-моєму, теж, — згодилась Донна, відчувши майже нестерпну тугу за Віком. — Що ж, давай носити продукти. Принаймні, Сіско, ми зробили запаси.

— Домовились, Панчо¹, — відповів Тед, — піду притягну свій візок.

¹ Сіско і Панчо — герої телесеріалу-вестерну «Малюк Сіско», відчайдухи робінгудівського образу.

Він прикотив свій «Редбол Флаєр», і Донна повантажила в нього покупки, попередньо перепакувавши перекинуту сумку. Розбилася пляшка з кетчупом. Логічно, хіба ні? Півпляшки «Гайнца» розлилося по кобальтово-синій ворсистій оббивці багажника. Виглядало, ніби хтось зробив собі харакірі. Вона подумала, що зможе прибрати більшу частину губкою, але пляма все одно лишиться. Навіть якщо скористатися шампунем для килимів, вона, напевне, все ж таки лишиться.

Донна потягла візок до чорного ходу. Тед пхав із другого боку. Вона заносила продукти всередину, міркуючи, чи спершу розкласти все на місця, чи піти прибрати, поки ще не засох кетчуп, коли задзвонив телефон. Тед помчав до нього, як спринтер після стартового пострілу. Він навчився чудово відповідати на дзвінки.

— Слухаю. Хто це?

Він послухав, широко усміхнувся і простягнув їй слухавку.

«Знає, що це хтось, хто розводитиметься ні про що дві години», — подумала вона, а вголос спитала:

— Ти знаєш, хто це, любий?

— Аякже, — озвався Тед, — це тато.

Серце забилося частіше. Вона взяла в Теда слухавку і промовила:

— Привіт, Віку.

— Привіт, Донно.

Голос, звичайно, був його, але який же стриманий... який обережний. У неї всередині все опустилося. Ще тільки цього не вистачало до всього іншого.

— З тобою все гаразд? — спитала Донна.

— Звісно.

— Я просто думала, що ти зателефонуєш пізніше, якщо взагалі зателефонуєш.

— Ну, ми відразу поїхали до «Імідж-погляду». Вони знімали всі ролики з професором кашології. І знаєш що сталося? Вони не можуть знайти клятві записи. Роджер аж рве на собі волосся.

— Уявляю, — зауважила Донна, киваючи. — Він же просто терпіти не може вибиватися з графіка.

— Це ще м'яко сказано, — підхопив Вік. — Тож я подумав: поки вони шукають...

Його голос зірвався, і почуття пригнічення, падіння в прірву, страшенно неприємне і водночас по-дитячому пасивне, перейшло до більш активної фази — страху. Він *ніколи* не уривав речення на півслові, навіть коли був виведений з рівноваги тим, що відбувалося на його кінці дроту. Їй згадалося, як він виглядав у четвер ввечері: такий спустошений і так близько до межі.

— Віку, з тобою *точно* все гаразд?

Вона чула у своєму голосі тривогу і знала, що він теж повинен її відчувати: навіть Тед, що влігся в коридорі на підлозі з розмальовкою, підвів голову. Очі блищали, на крихітному чолі пролягла тоненька напружена зморшка.

— Так, — відгукнувся Вік. — Я хотів сказати, що вирішив подзвонити, поки вони там вовтузяться. Пізніше в мене, напевно, не буде змоги. Як там Тед?

— З Тедом усе чудово.

Донна всміхнулась і підморгнула Тедові. Той усміхнувся у відповідь, зморшка на чолі розгладилась, і він знову взявся за розмальовку. «У Віка втомлений голос, і краще не виливати на нього все це лайно з машиною», — подумала Донна і спіймала себе на тому, що робить зовсім протилежне й розказує йому геть усе.

Вона відчула, як у її голос закрадаються знайомі плаксиві нотки жалю до себе, і спробувала їх побороти. Боже, навіщо вона взагалі це йому розповідає? Його голос звучав, ніби Вік от-от зламається, а вона торочить про карбюратор і розлитий кетчуп.

— Схоже, це дійсно голка, — сказав Вік. Голос тепер звучав трішечки краще. Трішечки менш прибитий. Мабуть, тому, що порівняно з усім тим, з чим їм довелося зіткнутися, ця проблема здавалася просто дрібницею. — Джо Кембер не може сьогодні на неї глянути?

— Я дзвонила, але його не було вдома.

— Мабуть, він таки вдома, — заперечив Вік. — У гаражі телефону немає. Зазвичай йому все переказують дружина або син. Певно, вони кудись поїхали.

— Він міг кудись поїхати.

— Міг, але я дуже в цьому сумніваюся, крихітко, — сказав Вік. — Якщо якісь люди й здатні пускати корені, то Джо Кембер — один з них.

— Гадаєш, я маю ризикнути і поїхати до нього? — з сумнівом спитала Донна. Вона думала про безлюдні милі по 117-й і Кленовій, і це ще перш ніж виберешся на дорогу, що веде до Джо Кембера. Вона так далеко, що навіть не має назви. І якщо на такому ось пустельному відтинку голка вирішить заїсти остаточно, мороки не оберешся.

— Ні, гадаю, краще не треба, — відповів Вік. — Швидше за все, він удома... Тільки не тоді, коли справді тобі потрібний. У якому з цих випадків його не виявиться на місці? Ситуація — патова.

Його голос був пригніченим.

— Що тоді мені робити?

— Зателефонуй дилеру «Форда» і скажи, що тобі потрібен буксир.

— Але...

— Ти мусиш. Якщо зберешся їхати за двадцять дві милі до Саус-Періса, авто точно застрягне. А якщо поясниш ситуацію задалегідь, вони, можливо, дадуть тобі запасну машину. Якщо ні, доведеться брати напрокат.

— Напрокат? Віку, це ж дуже дорого?

— Дорого, — підтвердив Вік.

Донна знову подумала, що неправильно було все це на нього звалювати. Він, мабуть, думає, що вона ні на що не здатна. Хіба що трахатися з тутешнім реставратором меблів. Це в неї входило бездоганно. Очі знову запекло від гарячих солоних сліз: почасти від злості, почасти від жалю до себе.

— Я про це подбаю, — сказала вона, відчайдушно силкуючись зберегти нормальний, легкий тон. Вона сперлася ліктем на стіну й затулила очі долонею. Не хвилюватися.

— Добре, я... Ох, прийшов Роджер. Він по шию в пилюці, але записи знайшлися. Дай ще на секунду Теда.

На язика крутилися розпачливі запитання. Все гаразд? Чи вірить він, що все може бути гаразд? Чи можуть вони пройти

через це і почати все спочатку? Надто пізно. Немає часу. Вона змарнувала час на балачки про автомобіль. От дурепа, недоумкувата шльондра.

— Аякже, — сказала вона, — він попросається за нас обох. І... Віку?

— Що?

Голос звучав нетерпляче, він квапився.

— Я кохаю тебе, — промовила вона і, перш ніж він устиг відповісти, додала: — Даю тобі Теда.

Вона швидко передала слухавку Тедові, мало не луснувши його по голові, і рушила через будинок до парадного ганку. По дорозі наштотхнулася на ослінчик і перекинула його догори дном, дивлячись на все довкола крізь призму сліз.

Вона стояла на терасі, обхопивши лікті долонями, дивилася на дорогу № 117 і силкувалась опанувати себе. *Опанувати себе?* До дідька те опановування! Хіба не дивно, наскільки сильно може страждати людина, в якій фізично все в порядку?

Ззаду долинали тихе бурмотіння Теда, який розповідав, що вони обідали в «Маріо», що мама замовила свою улюблену «товсту» піцу і що з «пінто» було все нормально, доки вони не приїхали майже під самий дім. Тоді він сказав Віку, що любить його. Потім акуратно поклав слухавку. Контакт обірвано.

Опанувати себе.

Нарешті Донна подумала, що частково їй це вдалося. Вона повернулася в кухню і заходилася розкладати покупки.

Того ж дня, о чверть на четверту, Чаріті Кембер зійшла з автобуса «Грейхаунд». Бретт не відставав ні на крок. Вона судомно вчепилась у ремінець сумочки. Зненацька Чаріті охопив ірраціональний страх не впізнати Голлі. Обличчя сестри, що довгі роки зберігалось в пам'яті, як фотографія, — молодша сестра, яка щасливо вийшла заміж — раптом таємничим чином зникло, залишивши по собі лише туманну пляму.

— Ти її бачиш? — запитав Бретт, щойно вони опинилися на платформі. Він оглядав стретфордську автостанцію з допитливістю. І більше нічого. Страха на його обличчі точно не було.

— Зачекай, дай роздивитися, — різко відповіла Чаріті. — Може, вона в кав'ярні або...

— Чаріті?

Вона обернулась і побачила Голлі. Образ із її уяви стрімко повернувся на місце, але цього разу на нього наклалися чіткі риси обличчя реальної жінки, яка стояла під плакатом «Прибульців з космосу». Першою думкою Чаріті було: «Голлі носить окуляри? Як кумедно!» Другим впало у вічі й шокувало те, що в сестри з'явилися зморшки: небагато, але сумнівів щодо їх справжності не виникало. Третя її думка навіть не була думкою взагалі.

То був образ, такий же чіткий, реальний і щемливий, як стара коричнева світлина: Голлі, що в самих трусиках стрибає в ставок старого Зельцера, комічно затиснувши собі ніздрі великим і вказівним пальцями лівої руки, з двома високими хвостиками, що стирчать у небо. «Тоді ніяких окулярів не було», — подумала Чаріті і, стискаючи серце, на неї накотив біль.

По обидва боки від Голлі, боязко дивлячись на неї і Бретта, стояли хлопчик років п'яти і дівчинка приблизно двох з половиною. Випираючі штанці дівчинки свідчили про те, що під ними підгузник. Збоку стояв її візок.

— Привіт, Голлі, — промовила Чаріті таким тоненьким голосом, що сама ледь чула.

Зморшки були дрібні. Вони загиналися вгору, як, за словами їхньої матері, і мали загинатися хороші зморшки. На ній була в міру дорога темно-синя сукня. Підвіска на її шиї або була дуже якісною біжутерією, або в ній був крихтний смарагд.

А тоді настала мить. Певний проміжок часу, протягом якого Чаріті відчувала, як її серце сповнюється радістю, такою палкою й абсолютною, і вона знала, що ніколи по-справжньому не гризтиметься сумнівами, чи поїздка варта ціни, яку вона заплатила. Зараз вона *вільна*, її син *вільний*. Тут її сестра, а ці діти — її племінники, і не на фото, а *наживо*.

Двоє жінок, сміючись і плачучи, спочатку нерішуче, а потім швидко зробили крок назустріч одна одній. Вони обнялися. Бретт стояв на місці. Дівчинка, мабуть, злякавшись, підбігла до

мами і міцно вчепилася в край її сукні, можливо, для того щоб мати разом із цією незнайомою пані не відлетіла геть.

Хлопчик спочатку роздивлявся Бретта, потім підійшов ближче. На ньому були джинси «Tuffskin» і футболка з написом: «ЗАРАЗ БУДУТЬ ПРОБЛЕМИ».

— Ти — мій кузен Бретт, — промовив хлопчик.

— Ага.

— А мене звуть Джим, як і тата.

— Ага.

— Ти з Мейну, — сказав Джим. За його спиною Голлі і Чаріті квапливо розмовляли, перебиваючи одна одну і сміючись із того, як поспішають розповісти все просто тут, на брудній станції на південь від Мілфорда і на північ від Бриджпорта.

— Ага, з Мейну, — відповів Бретт.

— Тобі десять років.

— Так.

— А мені п'ять.

— Он як?

— Так. Але я можу тебе набити. *Бум!*

Він ударив Бретта в живіт, аж той зігнувся. З грудей вирвалося гучне, здивоване «у-уф!» Обидві жінки затамували подих.

— *Джиммі!* — з якимсь покірливим жахом закричала Голлі.

Бретт повільно випростався і побачив, що мати дивиться на нього: обличчя застигло в очікуванні.

— Так. Ти можеш набити мене, коли захочеш, — сказав він і всміхнувся.

Це було правильно. З обличчя матері він зрозумів, що це було правильно. І був задоволений.

О пів на четверту Донна вирішила залишити Теда з нянькою, а сама спробувати дістатися до Кембера. Вона намагалася дзвонитися ще раз, але й далі ніхто не відповідав. Вона зміркувала, що коли Джо Кембера зараз немає в гаражі, то він скоро повернеться, може, навіть до того часу, коли вона туди дістанеться... за умови, звісно, що взагалі *дістанеться*. Минулого

тижня Вік сказав їй, що Кембер, напевне, зможе позичити їй якесь старе розвалисько, якщо виявиться, що ремонт затягнеться аж до наступного дня. Це справді було вирішальним. Проте Донна вважала, що брати з собою Теда неправильно. Якщо «пінто» зламається на тій сільській дорозі і їй доведеться голосувати, що ж, нехай. Але Тедові там бути не слід.

Однак Тед мав інші плани.

Невдовзі після розмови з татом Тед піднявся у свою кімнату і приліг на ліжку зі стосиком «Маленьких золотих книжечок». Через п'ятнадцять хвилин він задрімав, і йому наснився сон: сон був ніби звичайнісіньким, та в ньому таїлася якась дивна, майже застрашлива сила. Йому снівся великий хлопець, що підкидав і намагався відбити заклеєний липкою стрічкою бейсбольний м'яч. Він схибив вдруге, втретє, вчетверте. Розмахнувшись уп'яте, він влучив по м'ячу... і від битки, що також була заклеєна стрічкою, відпала ручка. Якусь мить хлопець тримав у руках ручку, з якої теліпалася чорна стрічка, потім нагнувся по решту. Подивився якусь мить, з огидою похитав головою і зажбурнув її у високу траву пообіч доріжки. Він обернувся, і несподівано шокований Тед зі страхом, наполовину змішаним із захопленням, побачив, що то він сам, тільки років десяти-одинадцяти. Так, то був Тед. Він був у цьому впевнений.

Тоді хлопець зник, і все посіріло. У цій сірості було чути тільки два звуки: скрипіння ланцюгів гойдалки і далеке крякання качок. Разом із сірістю й цими звуками раптом накопило моторошне відчуття, що йому бракує повітря і він задихається. *А з туману вийшов чоловік... у блискучому чорному плащі, з жезлом у руці. Він вишкірився, очі — блискучі срібні монети. Підняв руку, вказуючи на Теда, і той із жахом побачив, що то зовсім не рука: то кістки. І обличчя під блискучим прогумованим каптуром плаща — зовсім не обличчя. То череп. То...*

Тремтячи, він прокинувся, з нього рікою лив піт, і майже пекельна температура в кімнаті була винна в цьому лише частково. Різко хапаючи повітря, він сів, спершись на лікті.

Рип.

Двері шафи відчинялись. І коли вони відчинились, він побачив там дещо, тільки на мить, а потім щодуху полетів до дверей у коридор. Він бачив це всього секунду, але цього вистачило, щоб зрозуміти, що це був не чоловік у блискучому чорному плащі, не Френк Додд, що вбивав жінок. Не він. Хтось інший. Хтось із очима червоними, як кривавий захід сонця.

Але про подібні речі він не міг розповісти матері. Тож зосередився на нянці Деббі.

Він не *хотів* залишатися з Деббі, Деббі погано до нього ставиться, завжди гучно вмикає магнітофон, і таке інше, і таке інше. Побачивши, що на маму це не дуже діє, Тед лиховісно проголосив, що Деббі може його застрелити. Коли Донна схилила і, не стримавшись, розреготалась, уявивши, як п'ятнадцятирічна короткозора Деббі Герінджер збирається в когось стріляти, Тед залився невітшними слізьми й кинувся до вітальні. Треба було сказати їй, що Деббі Герінджер може виявитися недостатньо сильною, щоб утримати чудовисько в шафі, що, коли настануть сутінки, а мами не буде вдома, воно може звідти вийти. Може, це буде чоловік у чорному плащі, а може, ця тварюка.

Донна пішла слідом, шкодуючи про свій сміх, дивуючись, як же можна бути такою безсердечною. Батько малого поїхав, і це його неабияк засмутило. Він не хотів втрачати контакт із мамою навіть на годину. А ще...

«А можливо, він відчуває дещо з того, що відбувається між мною і Віком? Може, навіть чув щось?..»

Ні, вона в це не вірила. *Не могла* повірити. Це просто через зміну звичного стану речей.

Двері вітальні були замкнені. Вона простягнула руку до клямки, але передумала й легенько постукала. Відповіді не було. Вона постукала, а коли Тед знову не відгукнувся, тихенько увійшла. Тед долілиць лежав на канапі, міцно затуливши голову диванною подушкою. Таку поведінку Тед приберігав тільки для справді серйозних випадків.

— Теде?

Відповіді не було.

— Вибач, що я засміялася.

З-під м'якої сіро-синьої подушки вигулькнуло його обличчя. На ньому виднілися свіжі сльози.

— Можна мені поїхати? Мам, будь ласка, — попросив Тед. — Не залишай мене тут із Деббі.

«Справжнісінька мелодрама, — подумала Донна. — Мелодрама і нахабна провокація». Вона розкусила хитрість, або принаймні так їй здалося, але водночас не могла залишатися суворою... Частково тому, що й сама ризикувала розплакатися. Останнім часом здавалося, що на горизонті нависла хмара, готова в будь-яку мить пролитися дощем.

— Любий, ти ж знаєш, як поводитися «пінто», коли ми поверталися з міста. Він може зламатися десь посеред того Чортового Запічка, і тоді нам доведеться йти пішки до чиеїс хати і шукати телефон, а це може бути далеко.

— То й що? Я добре ходжу!

— Я знаю, але ти можеш злякатися.

Думаючи про істоту в шафі, Тед раптом щосили вигукнув:

— Я не злякаюся!

Його рука автоматично потяглася до відстовбурченої задньої кишені джинсів, де були заховані слова проти чудовиськ.

— Не кричи так, будь ласка. Це негарно звучить.

Він понизив голос.

— Я не злякаюся. Я просто хочу поїхати з тобою.

Донна безпорадно глянула на Теда, розуміючи, що краще слід зателефонувати Деббі Герінджер, відчуваючи, що чотирирічний син безсоромно нею маніпулює. І якщо вона піддасться, то не тому, що це правильне рішення. «Це схоже на ланцюгову реакцію, — безпомічно думала Донна. — Вона не знає впину і виводить з ладу механізми, про існування яких я навіть не підозрювала. О Боже, як би мені хотілося бути на Таїті».

Вона відкрила рота, збираючись вельми твердо й безапеляційно заявити, що зателефонує Деббі і коли він буде чемний, вони зможуть разом приготувати попкорн, а коли нечемний, то відразу ж після вечері піде спати — і на цьому *кранка*. Та вимовила зовсім інше:

— Добре, їдь зі мною. Та наш «пінто» може не витримати, і якщо це станеться, нам треба буде йти шукати чийось хату і викликати міське таксі. І коли ми будемо *йти*, я не хочу вислуховувати твоє скиглення, Теде Трентоне.

— Я не буду...

— Дозволь мені закінчити. Я не хочу, щоб ти скиглив і просив тебе понести, я цього робити не збираюся. Ми дійшли згоди?

— Так, так! Звичайно!

Тед підхопився з канапи, вмиць забувши про горе.

— Ми ідемо зараз?

— Так, напевне. Або... Я придумала. Чому б мені спершу не приготувати нам перекусити? І налити в термоси молока.

— Щоб розкласти табір на всю ніч?

Тед раптом завагався.

— Ні, любий, — вона всміхнулась і легенько обійняла Теда. — Просто я так і не змогла додзвонитися до містера Кембера. Твій тато сказав, що, мабуть, це через те, що в гаражі немає телефону і він не знає, що я дзвонила. А його жінка й син могли кудись поїхати. Тож...

— Йому треба поставити телефон у гаражі, — зауважив Тед. — Він якийсь *дурний*.

— Тільки йому цього не кажи, — квапливо застерегла Донна. Тед похитав головою.

— У всякому разі, якщо нікого не буде вдома, думаю, ми б могли на нього зачекати, а тим часом трохи перекусити в машині або в них на ганку.

Тед заплескав у долоні.

— Чудово! Чудово! А можна я візьму коробочку для обіду зі Снупі?

— Звичайно, — повністю здавшись, відповіла Донна.

Донна знайшла пачку печива з інжирним джемом і кілька сосисок «Слім Джим» (сама Донна вважала їх гидотою, але Тед завжди їх дуже любив). Вона загорнула у фольгу трохи зелених оливок і кілька шматочків огірка. Налила молока в термос Теда і до половини заповнила великий термос Віка — той, який він брав у походи з наметами.

Не знати чому, від погляду на їжу їй стало не по собі.

Її погляд упав на телефон, і вона подумала, чи не подзвонити Джо Кемберові ще раз. Та потім вирішила, що в цьому немає сенсу, раз вони вже все одно зібралися їхати. Потім подумала, що варто знову спитати Теда, чи не краще таки зателефонувати Деббі Герінджер. «Та що це з тобою? — здивувалася вона. — Тед же чітко і ясно висловився щодо цього».

Просто їй раптом стало недобре. Зовсім недобре. Це було щось невловиме і непередбачуване для сприйняття. Донна роззирнулася по кухні, ніби очікуючи, що джерело її тривоги якось проявить себе. Не проявило.

— Мамо, їдемо?

— Так, — відповіла вона неухважно. На стіні коло холодильника висіла дошка для записок. Вона написала: *«Ми з Тедом поїхали до Джо Кембера. З “пінто”. Скоро будемо»*.

— Ти готовий?

— Аякже, — він усміхнувся. — Мам, для кого записка?

— А, та, може, забіжить Джоанні, принесе малину, — непевно відповіла Донна. — Або Еллісон Мак-Кензі. Вона збиралася показати мені децю з косметики «Емвей» і «Ейвон».

— А-а.

Донна скуйовдила йому волосся, і вони разом вийшли на двір. Спека вдарила їх, ніби замотаний у подушку молоток. «Рахітська машина ще, може, й не заведеться», — подумала Донна.

Але вона завелася.

Була п'ятнадцята сорок п'ять.

Вони їхали на південний схід магістраллю № 117 у напрямку Кленової дороги, яка починалася за п'ять миль від міста. «Пінто» поведився зразково, і якби не напади пирхання й трясучки дорогою з магазину, Донна б подумала, що зчинила бучу через дрібниці. Але напади трясучки таки були, тож Донна вела машину, пряма, як свічка, не перевищуючи сорока миль за годину і по можливості тримаючись у крайньому правому ряді, коли ззаду з'явилася машина. Рух на дорозі був інтенсивний. Літній

приплив туристів і відпускників уже почався. У «пінто» не було кондиціонера, тож вони їхали, опустивши обидва вікна.

«Континенталь» із нью-йоркськими номерами, що тяг за собою гігантський трейлер із причепленими на даху двома мопедами, обігнав їх, зробивши сліпий поворот.

Водій тиснув на клаксон. Його дружина, огрядна жінка в дзеркальних сонячних окулярах, дивилася на Теда й Донну з величавим презирством.

— Щоб тебе! — заверещала Донна і вистромила середній палець. Товста леді швидко відвернулася. Тед дивився на матір трохи нервово. Вона всміхнулася. — Все в нормі, юначе. Рухаємося прекрасно. То просто заїжджі дурні.

— А-а, — обережно сказав Тед.

«Мене тільки послухати, — подумала Донна. — Справжня тобі янкі. Вік би мною пишався».

Вона всміхнулася до себе. Кожен житель Мейну розумів, що коли ти нетутешній, то аж до могили так і залишишся приїжджим. А на твоєму надгробку напишуть щось на зразок: «ГАРРІ ДЖОНС. КАСЛ-КОРНЕРС, МЕЙН (*походить з Омахи, Небраска*)».

Більшість туристів прямувала до дороги № 302, де вони звернуть на схід до Нейплза або на захід до Бريدжтона, Фрайбурга і Норт-Конвея, штат Нью-Гемпшир, з його альпійськими схилами, дешевими парками розваг і вільними від податків ресторанами. Донна з Тедом на дороге № 302 звертати не збиралися.

Хоча їхній будинок стояв на узвишші над центром Касл-Рока, а з вікна відкривався схожий на картинку краєвид міських садів, дерева обступили їх з обох боків менш ніж за п'ять миль від парадних дверей. Місцями дерева трохи відступали, і на відкритій ділянці виднівся будинок або трейлер, і що далі вони їхали, то частіше траплялися будинки того стибу, який батько Донни називав «ірландськими халупами». Сонце все ще світило яскраво, і до заходу лишалося ще добрі чотири години, та від безлюдності дороги їй знову стало не по собі. Тут, на 117-й, було не так уже й зле, та щойно вони звернуть...

На повороті стояв знак, на якому вицвілими, нерозбірливими літерами було виведено: «КЛЕНОВА ДОРОГА». Судячи з тріщин, діти добряче повправлялися на ньому в стрільбі з 22-го або якоїсь іншої пукавки. Посипана щебенем, двоколійна дорога була вибоїстою і горбкуватою від морозу. Вона вилася повз два-три гарні будинки, повз два-три не дуже гарні будинки і старий, обшарпаний трейлер «Роуд Кінг», що стояв на покритому цементі. Подвір'я трейлера геть заросло бур'янами. У них Донна помітила дешевенькі пластикові іграшки. На початку під'їзної доріжки до дерева косо була прибита табличка: «РОЗДАЄМО КОШЕНЯТ». На подвір'ї стояв пузатий хлопчик років двох. Повний «памперс» сповз у нього нижче від крихітного пеніса. Рот у хлопчика був роззявлений, палець однієї руки він застромив у ніс, а другою рукою колупався в пупці. Від погляду на нього тіло Донни вкрилося гусячою шкірою.

«Заспокойся! Що, заради Бога, на тебе найшло?»

Їх знов оточив ліс. Їм назустріч проїхав старий «форд ферлейн» 1968 року з товстим шаром іржаво-червоної ґрунтівки на капоті й навколо фар. За кермом невимушено згорбився патлатий підліток. На ньому не було сорочки. «Форд» розігнався десь до вісімдесяти. Донна скривилася. То була єдина машина, що трапилася їм на шляху.

Кленова дорога йшла все вгору, і коли вони проїжджали якесь поле або великий сад, перед очима, перехоплюючи подих, розстелявся краєвид західного Мейну, ген аж до Бриджтона і Фрайбурга. Довге озеро виблискувало вдалині, як сапфіровий кулон якоїсь казково багатой пані.

Вони підіймалися схилом чергового розмитого водою високого пагорба (як і було обіцяно, обабіч дороги тепер тяглися запилюжені, прибиті спекою клени), коли «пінто» знову почав підгоцувати і трястися. Донні забило дух. «Ну ж бо, давай, — думала вона, — Ну ж бо, мала погань! Давай, *уперед!*»

Тед тривожно засовався на пасажирському сидінні, обхопивши коробочку для обіду трішки міцніше.

Вона почала легенько тиснути на акселератор, подумки повторюючи, наче беззвучну молитву: «Ну ж бо, *давай!* Ну, *давай!*»

— Мам, це...

— Цить, Теде.

Трусити стало гірше. Вона в розпачі сильніше натисла на педаль газу, й авто рвонуло вперед, двигун знову вирівнявся.

— Є! — вигукнув Тед так голосно і несподівано, що Донна аж підскочила.

— Ми ще не доїхали, Теде.

Проїхавши ще милю, вони дісталися роздоріжжя, на якому стояв ще один дерев'яний знак. Цього разу на ньому було написано: «МІСЬКА ДОРОГА № 3». Донна переможно повернула. Наскільки вона пригадувала, Кембер жив менш ніж за півтори милі звідси. Якщо «пінто» зараз випустить дух, вони з Тедом зможуть дістатися туди на своїх двох.

Вони проминули закинутий будинок. На його подвір'ї стояв «форд універсал» і якась велика біла машина, стара й заіржавіла. У дзеркальці заднього огляду Донна побачила, що на сонячному боці будинку, як шалена, розрослася жимолость. Ліворуч за будинком тяглося поле, і «пінто» почав дертися крутим схилом високого пагорба.

На півдорозі невеличкий автомобіль знову сповільнився. Його затрусило дужче, ніж будь-коли раніше.

— Мам, а він витягне?

— Витягне, — відповіла вона люто.

Стрілка спідометра впала з сорока до тридцяти. Вона перемкнула передачу, непевно сподіваючись, що це допоможе знизити тиск або щось таке. Проте «пінто» застрибав дужче, ніж будь-коли. З вихлопної труби долинула ціла серія гуркітливих пострілів, змушуючи Теда заверещати. Швидкість зменшилася до бігового темпу, але вона вже бачила дім Кемберів і червоний сарай, що слугував гаражем. Втискання педалі газу раніше допомагало. Вона спробувала знов, і на мить авто вирівнялося. Стрілка спідометра переповзла з п'ятнадцяти на двадцять. Потім «пінто» знову затрясся і затіпався. Донна все-таки ще раз втиснула акселератор у підлогу, та цього разу, замість того щоб вирівнятися, авто забився в агонії. Ідіотський індикатор

на приладовій панелі слабенько замиготів, сигналізуючи, що «Пінто» от-от зупиниться.

Та це вже не мало значення, бо «Пінто» вже повз попри поштову скриньку Кемберів. Вони приїхали. На кришці стояв пакунок, і коли вони проїжджали, Донна встигла роздивитися зворотню адресу: «Дж. С. Вітні & Ко».

Зафіксована інформація, не затримуючись, пройшла крізь свідомість і відклалася в глибинах пам'яті. На той момент уся її увага була спрямована на те, щоб в'їхати на доріжку. «Зупинися там, — думала вона. — Тоді він змушений буде щось зробити, бо інакше не зможе ні заїхати, ні виїхати».

Під'їзна доріжка була трохи нижче від рівня будинку. Якби вона йшла так само круто вгору, як у Трентонів, «Пінто» б не впорався. Та після невеличкого підйому під'їзна доріжка Кемберів йшла рівно, а потім злегка вниз схилом до великого імпровізованого гаража.

Донна перемкнула передачу на нейтральну і дозволила машині, використовуючи залишкову інерцію, прокотитися до напів розчахнутих масивних дверей. Тільки-но її нога облишила педаль газу, аби натиснути на гальма, двигун знову закашляв, але цього разу вже ледь-ледь. Лампа індикатора пульсувала, наче уповільнене серцебиття, потім спалахнула знову. «Пінто» завмер.

Тед дивився на Донну.

Вона широко всміхнулася.

— Теде, друже, ми приїхали.

— Ага, — відгукнувся Тед, — але хіба вдома хтось є?

Біля гаража був припаркований темно-зелений пікап. Вантажівка точно належала Джо Кемберові, а не була залишена кимось для ремонту. Донна пам'ятала її з минулого разу. Та світло всередині не горіло. Вона витягла шию ліворуч і побачила, що в будинку також темно. І на поштовій скриньці стоїть пакунок.

Пакунок прийшов від «Дж. С. Вітні & Ко». Донна знала, що це. Точнісінько такі ж каталоги отримував її брат, коли був

підлітком. Вони продавали запасні деталі, автоаксесуари та обладнання для тюнінгу. Те, що Джо Кембер теж отримував ці каталоги, було найприроднішою річчю у світі. Та якби він був удома, то вже давно забрав би свою пошту.

«Нікого немає, — у відчаї подумала Донна, відчуючи якусь утомлену злість на Віка. — *Він завжди вдома, я знаю. Якби міг, цей тип пустив би корені у своєму гаражі.* Звісно, він би це зробив, тільки не тоді, коли справді потрібен».

— Що ж, у будь-якому разі, ходімо подивимось, — сказала Донна, відчиняючи дверцята.

— Я не можу розстебнути пояс, — сказав Тед, марно возячись із пряжкою.

— Дивись не поранься до крові. Я зараз вийду і тебе випущу.

Вона вийшла з машини, гримнула дверцятами і зробила два кроки вперед, збираючись обійти навколо капота, відчинити пасажирські двері й звільнити Теда від пояса. Це дасть Кемберові змогу вийти подивитися, хто прийшов скласти йому компанію, якщо він удома. Вона чомусь не горіла бажанням застромлювати туди голову без попередження. Може, це й по-дурному, та після тієї жахливої і огидної сцени зі Стівом Кемпом у себе в кухні вона усвідомила, що означає бути беззахисною жінкою, і то більшою мірою, ніж тоді, коли їй виповнилося шістнадцять і батьки дозволили їй ходити на побачення.

Її одразу приголомшила тиша. Було жарко і так тихо, що аж діяло на нерви. Звичайно, якісь звуки були, та навіть після кількох років життя в Касл-Року найбільше, що вона могла сказати про свої вуха, це те, що вони з вух жителя мегаполіса повільно перетворювалися на вуха мешканця маленького містечка. Вони аж ніяк не були сільськими вухами... а тут була справжня сільська місцевість.

Донна чула щебет пташок і трохи різкішу музику ворони десь у довгому полі на схилі пагорба, яким вони щойно підіймалися. Легким подихом налітав вітерець, і дуби, що росли обабіч доріжки, відкидали до її ніг рухливі візерунки тіней. Але не було чути жодного автомобіля, навіть далекого рохкання трактора. Вуха мегаполіса і вуха маленького містечка краще налаштовані

вловлювати людські звуки. Ті ж, що їх видає природа, часто залишаються поза межами вузької сфери вибіркового сприйняття. Повна відсутність таких звуків вселяє тривогу.

«Я б почула, якби він працював у гаражі», — подумала Донна, та єдиними звуками, що вловлювало її вухо, були хрускіт її власних кроків по гравію доріжки і майже нечутне низьке гудіння, яке її мозок без жодної свідомої думки ідентифікував як гудіння трансформатора на одному з придорожніх стовпів.

Вона дійшла до капота і вже почала була обходити машину збоку, і в цю мить почувся новий звук. Низьке, глухе гарчання.

Донна зупинилася, вмить піднявши голову, намагаючись врахувати джерело звуку. Деякий час це не вдавалось, і Донна раптом злякалася, не так від самого звуку, як від його позірної нелокалізованості. Він лунав нізвідки. Лунав звідусіль. А тоді якийсь внутрішній радар, можливо, механізм самозбереження, ввімкнувся на повну потужність, і вона зрозуміла, що гарчання лине з гаража.

— Мам, — Тед висунувся з відчиненого вікна, наскільки дозволяв пояс. — Я не можу розстебнути той клятий...

— *Ш-ш-ш!*

(*гарчання*)

Вона ступила два непевні кроки вперед, правою рукою злегка тримаючись за низ капота. Нерви натяглися сигнальними шнурами і стали тонкими, як волосинки, — без паніки, але в стані підвищеної тривоги. «Раніше він не гарчав», — подумала Донна.

З гаража Кембера вийшов Куджо. Донна втупила в нього погляд, відчуючи, як їй цілковито безболісно перехопило подих. Це був той самий собака. Це був Куджо. Але...

Але, о Бо...

(*о Боже праведний...*)

Його очі впилися в неї. Вони почервоніли і сльозилися. З них текла якась в'язка рідина. Здавалося, ніби пес плаче клейкими слізьми. Його рудаво-коричнева шерсть була вимазана засохлою грязюкою і...

Кров, це вона

(*Господи, це ж... справді кров*)

Донна не могла рухатися. Ніякого подиху. В легенях повний штиль. Вона чула про паралізованість страхом, але ніколи не могла подумати, що це відбувається так цілковито. Контакт між мозком і ногами не було. Сірі звивисті волокна в корі спинного мозку блокували сигнал. Долоні нижче від зап'ясть перетворилися на безглузді, нечутливі шматки плоті. Міхур спорожнів, та, крім слабкого відчуття далекого тепла, вона нічого не зауважила.

Схоже, собака це зрозумів. Його страшні, безтямні очі не відривалися від розширених блакитних очей Донни Трентон. Пес повільно, майже мляво посунув уперед. Ось він уже стояв на плитах біля входу в гараж. Ще мить — і він уже був на гравії за двадцять п'ять футів¹ від неї. Гарчання ні на мить не припинялося. Це був низький, муркїтливий звук, що заколисував своєю загрозливістю. З морди стікала піна. А вона не могла рухатися, зовсім не могла.

А тоді Тед побачив собаку, помітив смуги крові на його шерсті й заверещав високим, пронизливим голосом. Куджо перевів очі на нього, і це, здавалося, звільнило Донну.

Балансуючи, мов п'яна, вона незграбно розвернулася навколо осі, при цьому гримнувшись ногою об крило «пінто». Біль сталевим цвяхом простромив ногу аж до стегна. Вона побігла назад, оминаючи капот. Гарчання Куджо переросло в лютий, смертоносний рев, і він метнувся до неї. На нетривкому гравії ноги роз'їхались, і вона змогла втримати рівновагу, лише з розмаху опустивши руку на капот «пінто». Ударилася ліктем і тонко зойкнула від болю.

Дверцята були зачинені. Виходячи з машини, вона сама автоматично їх зачинила. Хромована кнопка коло ручки раптом видалася сліпуче яскравою, пускаючи їй в очі стріли сонячного світла. «Я ніяк не встигну відчинити їх, залізити всередину і знов зачинити, — подумала Донна, і в ній задушливою хвилию здійнялось усвідомлення близької смерті. — Замало часу. Без шансів».

¹ 7,5 м.

Донна потягла дверцята на себе. Вона чула, як із шумом втягує й виштовхує повітря. Тед заверещав знову — різким, над-ривним криком.

Вона сіла, майже впала на водійське сидіння. Перед очима майнув Куджо, його задні лапи напружилися для стрибка, від якого всі двісті фунтів його ваги опиняться прямо в неї на колінах.

Перехилившись через кермо і тиснучи правим плечем на клаксон, Донна обома руками смикнула двері на себе. Якраз вчасно. За якусь частку секунди почувся важкий глухий удар, ніби хтось угатив по машині товстою дровинакою. Люте ревіння і гавкіт різко урвалися, і запала тиша.

«Розвалив собі голову, — істерично подумала Донна. — Слава Богу! Слава Богу!»

За мить за склом, усього в кількох дюймах від неї, з'явилася його забризкана піною перекирвлена морда, ніби монстр із фільму жахів, що на завершення вирішив підсилити напругу глядачів, просто вийшовши з екрана. Вона бачила його великі важкі зуби. І знову зринувало те млосне, моторошне відчуття, що собака дивиться на неї: не на жінку, яка волею випадку зі своїм маленьким сином опинилася в пастці у цій машині, а власне на неї, *Донну Трентон*, ніби весь час тільки й чекав на її приїзд.

Куджо знову загавкав. Навіть крізь товсте скло гавкіт звучав неймовірно гучно. Раптом Донні спало на думку, що якби вона, зупинивши машину, автоматично не підняла вікно, то зараз у неї було б на одне горло менше. Її кров заливала б кермо, приладову панель, вітрове скло. Батько завжди втовкмачував: «Зупинись, підійми вікна, ввімкни гальма, візьми ключі, замкни авто». Одна-єдина дія, яку вона виконала, навіть не задумуючись.

Донна скрикнула.

Жахлива собача морда зникла з очей.

Вона згадала про Теда й озирнулася. Від погляду на сина на неї накотив новий страх, угвинчуючись у нутро гарячою голкою. Він не зомлів, але й не був повністю при тямі. Він відкинувся на спинку крісла. Погляд був порожнім і затуманеним. Обличчя побіліло. Кутики губ посиніли.

— Теде!

Донна клацнула пальцями в нього під носом. Від сухого звуку Тед кволо кліпнув.

— Теде!

— Мамо, — глухо вимовив Тед, — як чудовисько змогло вилізти з моєї шафи? Я сплю? Мамо, я задрімав?

— Все буде добре, — сказала Донна, хоча від цих слів по тілу побігли мурашки. — Все буде...

Над капотом вона побачила хвіст і широку спину собаки. Він обходив машину в напрямку Теда...

Вікно Теда не було зачинене.

Донна потяглася через Теда, рухаючись так стрімко, що м'язи аж звело судомою, і пальці зі стуком ударилися об ручку. Вона, сопучи, щосили обертала ручку, відчуваючи, як під нею звивається Тед.

Вікно піднялося вже на три чверті, коли на нього скочив Куджо. Його морда ввігналася в щілину, під тиском вікна задираючись угору. Невеличкий автомобіль сповнився гарчання і гавкоту. Тед знову скрикнув і обхопив долонями голову, затуляючи очі. Охоплений сліпим бажанням сховатися, він намагався заритися обличчям у живіт Донни, цим зменшуючи її тиск на ручку вікна.

— Мамо! Мамо! Мамо! *Зупини його! Зроби так, щоб воно пішло геть!*

Ззаду по руках потекло щось тепле. З дедалі більшим жахом вона побачила, що це кров і слиз, що стікають із собачої пащі. Зібравши всі свої сили, Донна змогла повернути ручку ще на чверть... Тоді Куджо прибрав морду. Донна мигцем побачила його — перекривлену, безтямну карикатуру на добродушного сенбернара. А тоді собака опустився на всі чотири, і вона могла бачити лише його спину.

Тепер ручка піддавалася легко. Донна зачинила вікно і обтерла долоні об джинси, коротко схлипуючи від огиди.

(о Ісусе о Діво Маріє Мати Божа)

Тед знову впав у запаморочений, напівсвідомий стан. Цього разу, коли вона клацнула пальцями в нього перед обличчям, не було жодної реакції.

«О Господи, у нього через це можуть розвинутися комплекси. Любий мій Теде, якби ж я тільки залишила тебе з Деббі».

Вона взяла Теда за плечі й заходилася м'яко термосити.

— Я заснув? — знову запитав він.

— Ні, — відповіла Донна.

Тед застогнав. Тихий, болісний звук краєв їй серце.

— Ні, але все нормально. Чуєш? Все в порядку. Цей собака сюди не залізе. Тепер вікна зачинені. Він не потрапить всередину. Він нас не дістане.

Слова проникли у свідомість Теда, і його очі трохи проясніли.

— Тоді їдьмо додому. Мам, я не хочу тут залишатися.

— Так, так, ми...

Наче величезний рудаво-коричневий снаряд, Куджо з гавкотом стрибнув на капот, атакуючи вітрове скло. Тед знову почав кричати. Очі полізли на лоба, маленькі пальчики нещадно впилися в щоки, залишаючи на них червоні сліди.

— Він нас не дістане! — закричала Донна. — Теде, ти мене чуєш? Він сюди не залізе!

З глухим гупанням Куджо вривався у вітрове скло, потім знову відскочив, шкребучи капот, аби знайти точку опори. На поверхні машини залишився ланцюжок подряпин. Потім він кинувся знову.

— Я хочу додому! — заверещав Тед.

— Тедді, обійми мене міцніше і заспокойся.

Як же безглуздо це прозвучало, але що ще можна було сказати?

Тед сховав обличчя в неї на грудях, і в ту ж мить Куджо знову вдарився в скло. Він намагався прогризти собі шлях усередину, заляпуючи вікно п'ятами лап. Його очманілі, затуманені очі вп'ялися в очі Донни. «Я роздеру тебе на шматки, — промовляли вони. — Роздеру тебе і хлопця, щойно проникну в цю консервну бляшанку. Я зжеру тебе живцем. Я поглинатиму шматки твого м'яса, коли ти ще кричатимеш».

«Сказився, — подумала Донна. — Цей собака сказився».

З невпинним наростанням жаху Донна дивилася на капот і на припарковану вантажівку Джо Кембера. Собака його вкусив?

Донна знайшла кнопку клаксона й натиснула. Від різкого гудіння Куджо кинувся назад, ледь не втрачаючи рівновагу.

— Тобі це не дуже подобається, так? — переможно зарепетувала Донна. — У тебе від цього болять вуха, правда ж?

Вона втиснула кнопку до межі.

Куджо зіскочив із капота.

— Мам! Їдьмо додому, *будь ла-а-аска!*

Вона повернула ключ запалювання. Двигун усе кашляв і кашляв, але «пінто» не заводився. Урешті-решт вона облишила спроби.

— Любий, ми не можемо поїхати зараз. Машина...

— Так, так! Зараз! *Їдьмо зараз!*

У голові запульсував біль: сильний, розколюючий стукіт, що перебував у цілковитому резонансі з її серцебиттям.

— Теде, вислухай мене. «Пінто» не хоче заводитися. Через ту голку. Треба зачекати, доки охолоне двигун. Думаю, тоді він заведеться. І ми зможемо поїхати.

Усе, що потрібно зробити, це виїхати з під'їзної доріжки і вибратися на схил. Тоді, навіть якщо двигун і заглухне, це не матиме значення. Ми зможемо скотитися вниз. Якщо я не зірвусь і не натисну на гальма. Навіть із вимкненим двигуном я зможу здолати добру половину відстані до Кленової дороги... або...

Вона згадала про будинок біля підніжжя пагорба, той, східний бік якого так буйно поріс жимолостю. Там були люди. Вона бачила автомобілі.

Люди!

Вона знову натиснула на клаксон. Три короткі сигнали, потім три довгі, знову три короткі — і так безліч разів. То були єдині знаки азбуки Морзе, які вона запам'ятала за два роки, проведені в скаутах. Вони мусять їх почути. Навіть якщо не зрозуміють сигналу, то все одно прийдуть глянути, хто й навіщо зчинив у Джо Кембера такий пекельний гармидер.

Де подівся пес? Його ніде не було видно. Та це не мало значення. Він не може залізти всередину, і скоро прибуде допомога.

— Все буде чудово, — запевнила вона Теда. — Зачекай, і сам побачиш.

Офіс «Імідж-погляду» розміщувався в неохайній цегляній будівлі в Кембриджі. На п'ятому поверсі були розташовані кабінети персоналу, на шостому — здвоєна студія, а на сьомому й останньому поверсі була погано провітрювана демонстраційна зала на шістнадцять місць, по чотири в кожному ряді.

Того раннього надвечір'я в понеділок Вік Трентон і Роджер Брейкстоун, знявши піджаки й розпустивши краватки, сиділи в третьому ряді демонстраційної зали й переглядали ролики за участю професора кашології. Кожен ролик дивилися по п'ять разів. Усього їх було двадцять. Три з них були присвячені злощасній «Малиновій енергії».

Останній блок із шести роликів закінчився півгодини тому, і кіномеханік, побажавши всім на добраніч, пішов на свою вечірню роботу крутити фільми в кінотеатрі «Орсон Веллс». Через п'ятнадцять хвилин із понурим виглядом розпрощався і президент «Імідж-погляду» Роб Мартін, додавши, що, коли він буде потрібен, у вівторок і середу його двері будуть відчинені для них у будь-який час. Та він не висловив того, що було на думці в усіх трьох: двері будуть відчинені, коли вони вигадають щось варте уваги.

Роб мав повне право на похмурий вигляд. Він був ветераном війни у В'єтнамі, втратив ногу під час Тетського наступу. Відкрив студію наприкінці 1970-го на гроші, які отримав з інвалідності, і завдяки значній допомозі батьків дружини. З того часу студія ледве трималася на плаву, здебільшого перехоплюючи крихти з багатого медіа столу, за яким бенкетували великі бостонські студії. Вік і Роджер зв'язалися з Робом Мартіном, тому що він нагадував їх самих: боровся з усіх сил, щоб поставити компанію на ноги і перетнути ту межу, що її називають критичною. Окрім цього, що теж доволі суттєво, з Бостоном було легше підтримувати зв'язок, ніж із Нью-Йорком.

За останні шість місяців справи «Імідж-погляду» пішли вгору. Факт, що студія знімає ролики для Шарпа, зіграв на користь

Робу, і він зумів одержати інші контракти. Уперше все почало виглядати солідно. У травні, ще до того як «Малинова енергія» ринула через край, Роб Мартін надіслав їм із Роджером листівку, на якій був зображений бостонський автобус. На звороті чотири чарівні дамочки нагнулись, аби продемонструвати свої задки, запаковані в дизайнерські джинси. Унизу — підпис у бульварному стилі: «ІМІДЖ-ПОГЛЯД» БЕРЕТЬСЯ ЗА БІЗНЕС ІЗ БОСТОНСЬКИМИ БУСАМИ. БАШЛЯЮТЬ БАГАТО БАБЛА». Тоді було смішно. А зараз не до сміху. Після фіаско з «Малиною» двоє клієнтів, включаючи й «дизайнерські джинси», розірвали угоди з «Імідж-поглядом», і якщо «Ед Воркс» втратить замовлення Шарпа, то Роб Мартін втратить не тільки їх. Це лякало й сердило Роба — емоції, які Вік чудово розумів.

Вони сиділи і мовчки палили вже п'ять хвилин, коли Роджер тихо промовив:

— Віку, мене просто тягне стругати. Коли бачу цього суб'єкта, як він сидить за своїм учительським столом і дивиться на мене з виразом янгольської невинності, а тоді запихає до рота повну ложку каші з отим шмаркливим барвником і каже: «Так, тут усе в порядку», — мене нудить. Фізично нудить. Добре, що кіномеханік пішов. Якби я подивився це ще раз, довелося б блювати у спеціальний пакет.

Роджер загасив цигарку у вмонтованій у підлокітник попільничці. Він і *справді* виглядав погано. Його обличчя набуло жовтавого відтінку, і Вікові це зовсім не подобалося. Цей стан можна було б назвати деморалізованістю, бойовим мандражем, як завгодно, однак це було не що інше, як страх: переляк до всирачки, відчуття, ніби ти загнаний у пастку. Ніби дивишся в темряву і бачиш істоту, готову от-от тебе зжерти.

— Я не переставав повторювати собі, що маю щось побачити, — сказав Роджер, виймаючи нову цигарку. — Розумієш? *Щось* таке... Не можу повірити, що все так зле, як здається. Але враження від усіх роликів у сумі... Це ніби дивитися на Джиммі Картера, коли він каже: «Я ніколи вам не брехатиму».

Він зробив нову затяжку, скривився і прим'яв цигарку в попільничці.

— Воно й не дивно, що Джордж Карлін, Стів Мартін і довба-не «Суботнє вечірнє шоу» переживають свій зірковий час. Цей тип має такий святенницький вигляд...

У голосі Роджера раптом забриніли сльози. Він різко прикусив язика.

— У мене є ідея, — спокійно сказав Вік.

— Ага. Ти казав щось таке в літаку, — Роджер дивився на нього, але без особливої надії. — Якщо в тебе є ідея, то давай розповідай.

— Думаю, треба зробити ще один ролик із професором кашології, — промовив Вік. — І нам треба переконати в цьому старого Шарпа. Не малюка, а саме старого.

— І що наш старий добрий професор продаватиме цього разу? — поцікавився Роджер, розстібаючи ще один гудзик на сорочці. — Отруту для щурів чи хімічну зброю?

— Облиш, Роджере, ніхто ж не отруївся.

— Міг і отруїтися, — відповів Роджер, пронизливо захихотівши. — Часом я питаю себе, чи ти взагалі розумієш, що таке реклама. Це як тримати вовка за хвіст. І цей конкретний вовк із наших рук вирвався. Ось-ось він повернеться і проковтне нас, не пережовуючи.

— Роджере...

— Це країна, у якій на перші шпальти потрапляє інформація, що якась група споживачів зважила в «Макдональдзі» їхній чвертьфунтовий бургер і виявила, що в ньому на кілька грамів менше. Якийсь сумнівний каліфорнійський журнальчик публікує статтю, що в автомобілів «пінто» при зіткненні задом нібито може вибухнути паливний бак, і в компанії «Форд» аж жижки починають труситися...

— Тільки «Форд» не чіпай, — урвав Вік, злегка посміхнувшись. — У моєї дружини «пінто», і мені з ним мороки вистачає.

— Я лише хотів сказати, що ідея ролика з професором кашології настільки ж геніальна, як і змушувати Річарда Ніксона повторити на біс свій річний звіт перед Конгресом. Віку, він *скомпрометований*, ні, просто розчавлений. — Він замовк, дивлячись на Віка. Вік із серйозним виразом дивився на нього. — Що ти хочеш, щоб він сказав?

— Щоб він вибачився.

Якусь мить Роджер кліпав осклілими очима, а потім закинув голову і розреготався.

— Щоб він вибачився. Мати Божа, *вибачився*? Неперевершено! То це і є твоя грандіозна ідея?

— Стривай, Родже. Ти ж навіть не дав мені шансу. Це на тебе не схоже.

— Так, може, й так, — погодився Роджер. — Кажи, що ти пропонуєш. Але я не можу повірити, що ти...

— Серйозно? Так, серйозніше не буває. Ти ж відвідував лекції. Що є основою будь-якої успішної реклами? Навіщо вона взагалі потрібна?

— Основою будь-якої реклами є бажання людей повірити. Те, що люди готові купитися.

— Правильно. Коли технік «Мейтеґ»¹ стверджує, що він — найсамотніша людина в місті, люди хочуть вірити, що десь справді існує хлопець, який нічого не робить, тільки слухає радіо ну і, може, дрочить час від часу. Люди хочуть вірити, що техніка «Мейтеґ» *ніколи* не потребуватиме ремонту. Коли Джо Ді-Маджіо виходить і заявляє, що «Містер Кофі» економить і каву, і гроші, люди хочуть у *це* вірити. Коли...

— Але хіба не через це ми опинилися в такій глибокій дупі? Вони повірили професору кашології, а він їх підвів. Так само, як вірили Ніксону, *який*...

— Ніксон, Ніксон, що ти заладив зі своїм Ніксоном! — вигукнув Вік, сам здивований своїм сердитим спалахом. — За цим порівнянням ти не бачиш нічого іншого. Від початку цієї історії я чув про Ніксона уже двісті разів, але він тут *недоречний*!

Роджер ошелешено задивився на нього.

— Ніксон був шахраєм і знав про це, але стверджував, що він — не шахрай. Професор кашології сказав, що з «Малиною енергією» все в порядку, і, хоча це й виявилось неправдою, він цього не знав. — Вік нагнувся і для підсилення сказаного

¹ «Maytag» — компанія, що виробляє побутову техніку, здебільшого пральні й посудомийні машини.

легенько постукав пальцем по руці Роджера. — Зради з його боку не було. І він має це сказати, Родже. Він мусить виступити перед американцями і сказати, що не зраджував їх. Що те, що трапилось, було помилкою. Помилкою компанії, яка виробляє харчові барвники, а не компанії Шарпа. Він має сказати це. А найголовніше, він має сказати, що йому прикро. Прикро, що така помилка взагалі сталася, а ще за те, що, хоча ніхто й не *постраждав*, люди все одно були налякані.

Роджер кивнув, а тоді знизав плечима.

— Ідею я вловив. Але ні старий, ні малюк на це не підуть. Вони хочуть поховати п...

— Так, так, *так!* — закричав Вік, змусивши Роджера відсахнутися. Він скочив на ноги й заходився нервово міряти кроками прохід між короткими рядами. — Звісно, хочуть, і вони праві. Професор помер і має бути похований, професор кашології має бути похований, як *уже* поховали «Малину». Але ми повинні змусити їх зрозуміти, що його не можна ховати *в темряві*. У цьому вся суть! Їхнім першим поривом буде діяти, як якийсь мафіозний мокрих справ майстер або як наляканий родич, що закопує померлого від холери.

Він нагнувся до Роджера так близько, що аж торкнувся носом його носа.

— Наше завдання — змусити їх зрозуміти, що професор не зможе спочити з миром, якщо його не проведуть в останню путь серед білого дня. І я б хотів, щоб уся країна плакала на його похороні.

— Ти нено... — почав був Роджер, але відразу ж закрив рота, клацнувши зубами.

Уперше за дуже довгий час Вік побачив, як з очей його компаньйона зникає розгубленість і страх. Його обличчя раптом ожило, і, замість колишньої тривоги, на ньому з'явився трохи божевільний вираз. Роджер широко всміхався. Побачивши цю усмішку, Вік відчув таке полегшення, що геть забув про Донну і про те, що сталося, вперше з тієї миті, коли отримав Кемпове послання. Робота повністю захопила Віка, і лише потім він трохи приголомшено подумав про те, як давно вже не відчував

такого чистого, ні з чим не зрівнянного кайфу від занурення в роботу, у якій ти профі.

— На перший погляд, ми всього лиш хочемо, щоб він повторив те, що від початку цієї історії говорив сам Шарп, — вів далі Вік. — Але коли це скаже *сам* професор кашології...

— Коло замкнеться, — пробурмотів Роджер, припалюючи нову цигарку.

— Так, правильно. Можливо, ми зможемо подати це старому як фінальну сцену в цьому «малиновому» фарсі. Як катарсис. Як знак, що все вже позаду.

— Як гірка пігулка. На старого цапа це має справити враження. Публічна покута, шмагання себе різками...

— І замість того щоб закінчити як тип, що, зганьблений і всіма осміяний, валяється в болоті, він закінчить як Дуглас Мак-Артур, кажучи: «Старі герої не помирають, вони просто відходять». Це те, що на поверхні. А якщо глибше, то нам потрібен *настрій... почуття...*

Тепер він був уже на кордоні Роджерової країни. Якщо тільки він зуміє донести до Роджера сам образ, саму суть тієї ідеї, що прийшла до нього в кав'ярні «Бентлі», далі вже Роджер зможе розвивати її сам.

— Мак-Артур, — м'яко промовив Роджер. — Але ж у цьому і вся суть. Настрій — прощальний, почуття — жаль. Показати людям, що з ним вчинили несправедливо, але тепер занадто пізно. І...

Він дивився на Віка майже очманіло.

— Що?

— Прайм-тайм, — вимовив Роджер.

— Га?

— Ролики. Ми покажемо їх у прайм-таймі. Вони ж призначаються для батьків, а не для дітей, правда?

— Саме так.

— Якщо з цього взагалі щось вийде.

Вік вишкірився.

— Все у нас вийде, — запевнив Вік і, використовуючи винайдений Роджером термін на позначення хорошої реклами, додав: —

Це справжній танк. І, якщо треба, ми переїдемо ним усіх до дідькової мами. Якщо перед від'їздом до Клівленда матимемо на руках щось конкретне...

Вік і Роджер ще цілу годину просиділи в крихітній демонстраційній залі, обговорюючи справи, і коли вони, виснажені й спітнілі, нарешті зібралися йти до готелю, вже зовсім смеркло.

— Мам, ми вже можемо їхати додому? — апатично спитав Тед.

— Уже недовго, любий.

Вона поглянула на ключ, що стирчав у запалюванні. У зв'язці були ще три ключі: від будинку, від гаража і від багажника «пінто». До кільця був прикріплений шкіряний брелок із витисненим на ньому грибом. Донна купила його у квітні в бридجتонському універмазі «Свонсонс». У квітні, коли вона була така зневірена й налякана, хоча й не здогадувалася, що таке справжній страх: справжній страх — це намагатися зачинити вікно біля свого сина, коли слина скаженого собаки летить тобі на руки.

Вона простягла руку. Торкнулася шкіряної петельки. Знов приборала.

Правда була ось у чому: їй було страшно спробувати.

Було п'ятнадцять хвилин по сьомій. Надворі ще світло, хоча довга тінь «пінто» пролягла вже мало не до самих дверей гаража. Хоч Донна цього й не знала, її чоловік та його компаньйон і досі переглядали ролики з професором кашології на студії «Імідж-погляд» у Кембриджі. Вона не знала, чому ніхто так і не відгукнувся на її SOS. У книжках хтось би вже з'явився. Це була б винагорода героїні за те, що їй на думку спала така розумна ідея. Але ніхто не приходив.

У тому напіврозваленому будинку коло підніжжя пагорба її сигнали точно було чути. Може, вони там усі п'яні. А можливо, власники тих двох машин на доріжці («на під'їзді», автоматично виправила вона себе, «тут це називають під'їздкою») поїхали кудись на третьому авто. Їй хотілося розгледіти той будинок з вершини, та його затуляв схил пагорба.

Урешті-решт Донна припинила сигналити. Вона боялася, що, якщо й далі тиснутиме на клаксон, у «пінто» сяде акумулятор.

Відколи вона купила авто, його не міняли. Донна все ще сподівалася, що «пінто» таки заведеться, коли охолоне двигун. Раніше так було завжди.

«Ти просто боїшся спробувати, бо якщо двигун не заведеться, що тоді?»

Вона вже простягала руку до ключа запалювання, коли в полі зору, похитуючись, з'явився собака. До цього він, заचाївшись, лежав перед машиною. Тепер він, звисивши голову й підібгавши хвоста, повільно брів у напрямку гаража. Пес петляв і похитувався, як п'яниця під час гіркого фінішу довгої гульні. Не оглядаючись, Куджо ковзнув у тінь будівлі і зник з очей.

Донна знов забрала руку.

— Мам, ми що, не їдемо?

— Сонечко, дай мені подумати, — сказала вона.

Вона виглянула з водійського віконця і поглянула ліворуч. Вісім швидких кроків — і вона опиниться перед задніми дверима будинку Кембера. У середній школі Донна була зіркою дівочої команди з легкої атлетики і ще й досі регулярно бігала. Вона була певна, що зможе дістатися до дверей швидше за собаку. У будинку є телефон. Один дзвінок у відділок до шерифа Баннермена — і все це жахіття скінчиться. Проте, якщо вона знову намагатиметься завести двигун, спроба може виявитися марною і тільки розлютити пса. Донна майже нічого не знала про сказ, але невіразно пригадувала прочитану колись статтю про те, що в скажених тварин з'являється майже надприродна чутливість до звуків. Гучний шум їх просто доводить до шаленства.

— Мамо?

— Ш-ш-ш, Теде, цить.

Вдумайся лишень: вісім швидких кроків.

Навіть якщо Куджо заचाївся й підстерігає в гаражі, за межами поля зору, Донна була впевнена — *знала*, — що зможе виграти гонку до дверей. Телефон? Добре. А ще... У таких людей, як Джо Кембер, неодмінно є зброя. Можливо, навіть ціла колекція. Яке було б задоволення перетворити кляту довбешку цього пса на купу вівсянки з полуничним джемом!

Вісім швидких кроків.

Впевненість. Оціни перспективу.

А якщо двері на ганок виявляться замкненими?

Чи варто ризикувати?

Вона зважувала шанси, серце важко гупало в грудях. Одна річ, якби Донна була сама. Але припустімо, що двері замкнені. Вона може перегнати собаку на шляху до дверей, але не туди й назад. Тим паче коли собака почне бігти, коли кинеться на неї, як перше. А що робитиме Тед? Що, як він побачить, як осатанілий двохсотфунтовий пес нівечить його маму, як він кусатиме й роздиратиме її на шматки, аж доки не перегризе горло?

Ні, тут вони в безпеці.

Спробуй знову завести машину!

Донна простягла руку до ключа; частина її свідомості наполягала, що треба зачекати ще трохи, доки двигун повністю охолоне.

Повністю охолоне? Та вони тут уже більш як три години.

Вона вчепилася в ключ і повернула.

Двигун кашлянув раз, двічі, тричі, а тоді з ревом завівся.

— Слава тобі, Господи! — заплакала Донна.

— Мамо? — пронизливим голосом запитав Тед. — Ми їдемо? Їдемо?

— Їдемо, — з запалом сказала Донна, даючи задній хід.

Куджо стрілою вилетів з гаража і завмер на місці, придивляючись.

— *Пішов на хер, псюро!* — з тріумфом заверещала Донна.

Вона натисла на газ. «Пінто» проїхав десь зо два фути і став.

— *Ні!* — скрикнула Донна, коли на індикаторі знову загорілася ідіотська червона лампочка.

Коли двигун заглух, Куджо ступив ще два кроки вперед, але зараз він просто тихо стояв на місці, схиливши голову. «*Спостерігає за мною*», — знову майнула думка. Від собаки падала довга тінь, чітка, ніби фігура, вирізана з чорного гофрованого паперу.

Донна намацала ключ запалювання і перемкнула з холостого режиму на старт. Двигун обертався й обертався, але автомобіль не рухався. У вухах чулося хрипке сопіння, і кілька секунд Донна не усвідомлювала, що ці звуки видає вона сама. У ній зринула невиразна думка, що це міг бути собака.

З жахливою гримасою вона молотила по стартеру і, зовсім забувши про Теда, проклинала його такими словами, яких і сама в собі не підозрювала. Весь цей час Куджо стояв, відкидаючи тінь, неначе виткану з якогось сюрреалістичного похоронного крепу. Спостерігав.

А тоді влігся на доріжку, немовби вирішивши, що шансів на втечу у них все одно немає. За це Донна ненавиділа пса ще більше, ніж коли він намагався вдертися в авто через Тедове вікно.

— *Мамо... Мамо... Мамо!*

Десь далеко. Не важливо. Зараз важлива тільки ця клята, маленька, суча машина. І вона заведеться. Вона змусить її завестися *просто... силою... воли!*

Вона не тямилася, скільки часу просиділа отак, згорбившись над кермом, зі звислим на очі волоссям, безуспішно гамселяючи стартер. До тямли її привело не ридання Теда: воно вже встигло перетворитися на тихе поскиглювання. То був звук двигуна. Він то оживав на п'ять секунд, то знов уривався, ще п'ять секунд — знову пауза. Здавалося, паузи тривали все довше.

Вона добивала акумулятор.

Донна вимкнула двигун.

Вона потроху приходила до тямли, ніби після непритомності. Пригадалося, як вона ще в коледжі захворіла на гастроентерит. Усередині все то підіймалося вгору, як на ліфті, то падало вниз із парашутом, аж доки вона не відключилася в одному з гуртожитських туалетів. Коли Донна опритомніла, все було так само: ти залишаєшся такою ж, як і була, але якийсь невидимий художник ніби розфарбував світ наново, спершу повертаючи йому природну гаму, а в кінці перестарався з яскравими тонами. Кольори просто-таки били в очі. Виглядало неправдоподібно і бутафорськи, як вітрина великого магазину: «ЛАСКАВО ПРОСИМО У ВЕСНЯНЕ РОЗМАЇТТЯ» або «ВСЕ ГОТОВЕ ДО ГРАНДІОЗНОГО ВІДКРИТТЯ».

Тед відсахнувся від неї: очі міцно заплющені, великий палець засунутий у рот. Другу руку він притис до задньої кишені, де лежали слова проти чудовиськ. Дихав він часто й неглибоко.

— Теде, сонечко, не переживай, — промовила Донна.

— Мамо, з тобою все нормально? — його голос радше нагадував хрипкий шепіт.

— Так. І з тобою теж усе буде добре. Принаймні ми в безпеці. Це розвалисько заведеться, ось побачиш.

— Я думав, ти на мене сердишся.

Вона взяла сина на руки і міцно притулила до себе. Його волосся пахло потом, до якого домішувався легкий відтінок «безслізного» шампуню «Джонсонз». Вона подумала про пляшечку, що ціла й неушкоджена стоїть собі у ванній нагорі, на другій полиці в шафці. Як би їй хотілося торкнутися тієї пляшечки! Та залишався тільки слабенький зникомий аромат.

— Що ти, любий, не на тебе, — заперечила Донна, — зовсім не на тебе.

Тед обійняв її у відповідь.

— Він же не може нас дістати, правда ж?

— Правда.

— І не може... не може прогризти собі дірку всередину?

— Ні.

— Я його ненавиджу! — поривчасто вигукнув Тед. — Я хочу, щоб він здох.

— І я теж.

Донна визирнула у вікно і побачила, що сонце ось-ось сяде. Придумці про це її охопив забобонний жах. Вона пригадала дитячі ігри в піжмурки, які завжди уривалися, коли тіні починали зливатися, перетворюючись на фіолетові лагуни. Пригадала той містичний поклик, що линув околицею міста її дитинства, той високий дитячий голос, далекий, магічний, який сповіщає, що вечерея вже готова і всі двері от-от замкнуться перед приходом ночі.

«Раз-два-три, всіх уже знайшли! Раз-два-три, всіх уже знайшли!»

Собака спостерігав за нею. Це божевілля, але сумнівів більше не було. Ці безтямні, скажені очі ні на мить не відривалися від її очей.

«Ні, це лише твоя уява. Він — просто собака, до того ж хворий. Справи і так уже досить погані, ще не вистачає вигадувати те, чого в собачих очах аж ніяк не може бути».

Так сказала собі Донна. Ще через кілька хвилин вона сказала собі, що очі Куджо нагадують очі деяких портретів, які, здається, не зводять з тебе погляду, в який би куток кімнати ти не пішов.

Але собака дивився на неї. І... і в його погляді було щось знайоме.

«Ні», — сказала собі Донна і спробувала відігнати думку, але було вже запізно.

*Ти ж бачила його раніше, хіба ні? Того ранку, коли Тедові на-
снівся перший кошмар, коли на кріслі лежала купа ковдр і про-
стирадел, а на них сидів Тедів ведмедик, ти тоді відчинила
шафу і на коротку мить побачила скоцюрблену постать із
червоними очима, істоту, що приготувалася до стрибка. То був
він, то був Куджо. Тед був абсолютно правий. Ось тільки чудо-
висько не сиділо в його шафі. Воно було тут. Воно...*

(припини це)

було тут і чекало

(ПРИПИНИ ЦЕ, ДОННО!)

Вона втупилась у пса, уявляючи, ніби чує його думки. Прості думки. Одна і та ж проста схема, що повторюється безліч разів, незважаючи на вируючий, гарячковий клекіт його хвороби.

Вбити ЖІНКУ. Вбити ХЛОПЦЯ. Вбити ЖІНКУ. Вбити...

«Припини негайно, — різко наказала собі Донна. — Він не думає. І він — ніякий не довбаний бабай із дитячої шафи. Це всього лише хворий собака, і крапка. Скоро ти повіриш, що цей собака — то Божа кара за твою...»

Зненацька Куджо встав — так, ніби вона його покликала — і зник у сараї.

(так, ніби я його покликала)

З горла вирвався тремтливий, напівістеричний сміх.

Тед глянув на неї.

— Мамо?

— Нічого, любий.

Вона подивилася на темну пашу сараю-гаража, потім на задні двері будинку. *Замкнені? Незамкнені? Замкнені? Незамкнені?* Вона уявила монету, що злітає і перекидається в повітрі. Уявила

барабан пістолета: п'ять гнізд порожні, в одному — куля. *Замкнені? Незамкнені?*

Сонце сіло, і від дня залишилася тільки біла смуга на західному обрії, не ширша, ніж біла лінія посередині дороги. Скоро і вона зникне. Праворуч від доріжки у високій траві цикади виводили своє бездумно веселе «цвір-цвір».

Куджо досі був у гаражі. «Їсть? — думала Донна. — Чи спить?»

Вона пригадала, що запакувала їм дещо попоїсти. Вона пролізла поміж сидіннями і знайшла коробочку для обіду та свою коричневу сумку. Її термос відкотився аж на сам зад, певно, тоді, коли авто трусулося і підсакувало на дорозі. Аби підчепити термос пальцем, їй довелося вигнутися. Блузка розстебнулася. Тед, що був наполовину задрімав, поворухнувся. Голос його одразу ж сповнився гострим жахом, що змусило Донну зненавидіти клятого пса ще дужче.

— Мамо? *Мамо?* Що ти...

— Просто витягаю їжу, — заспокоїла його Донна. — Ось мій термос, бачиш?

— Добре.

Він знову відкинувся на спинку крісла і засунув великий палець до рота.

Вона легенько потрясла великий термос біля вуха, очікуючи почути дзенькіт розбитого скла. Але зсередини чулося тільки хлюпання молока. Це вже було бодай щось.

— Теде, ти їсти хочеш?

— Я хочу подрімати, — відповів Тед, не розплющуючи очей і не витягаючи пальця з рота.

— Тобі треба підзарядити акумулятор, друже, — сказала Донна. Тед навіть не усміхнувся.

— Я не голодний. Спати.

Вона кинула на нього стурбований погляд, але вирішила, що не слід наполягати далі. Сон був природною і, можливо, єдиною зброєю Теда, а крім того, минуло вже півгодини від того часу, коли він зазвичай лягав спати. Звісно, якби вони були вдома, перед тим як іти чистити зуби, Тед випив би склянку молока

і з'їв трохи печива, а потім слухав би казку. Можливо, Мерсера Мейєра¹, а тоді...

Донна відчула, як гарячі сльози обпікають очі, і спробувала відкинути ці думки. Тремкими руками відкрутила кришку термоса і налила собі півчашки молока. Поставивши молоко на приладову панель, узяла одне печиво. Відкусивши шматочок, усвідомила, що помирає з голоду. З'їла ще три печива, випила трохи молока, закинула до рота чотири чи п'ять зелених оливки, а тоді опорожнила чашку. Тихенько відригнувши, вона пильніше придивилася до сараю.

Перед входом лежала темна тінь. Ось тільки то була не просто тінь. То був собака. Там був Куджо.

«Він стереже нас».

Ні, вона в це не вірила. Так само як не вірила, що бачила привид Куджо на купі ковдр у синовій шафі. Ні, от тільки... от тільки якась її частка в це вірила. І ця частка була не в голові.

У дзеркальце заднього огляду Донна кинула швидкий погляд туди, де була дорога. Щоб її розгледіти, було вже надто темно, та Донна знала, що дорога там, так само як знала, що сюди ніхто не навідається. Коли минулого разу вони всі трое приїжджали сюди лагодити Віків «ягуар» («Тоді собака поведився привітно, — пробурмотів голос у її голові. — Як Тед сміявся і гладив його, пам'ятаєш?»), Вік, страшенно регочучи, розповів Донні, що ще п'ять років тому в кінці дороги № 3 було міське сміттєзвалище. Потім на іншому кінці міста відкрили сміттепереробний завод, і тепер за чверть милі від оселі Кемберів дорога просто обривається. Її перегородили товстим ланцюгом з табличкою: «ПРОЇЗД ЗАБОРОНЕНО. ЗАКРИТЕ СМІТТЄЗВАЛИЩЕ». За будинком Кемберів більше нічого немає.

«Можливо, сюди міг би забрести хтось, хто шукає справді усамітнений куточок», — міркувала Донна. Та вона дуже сумнівалася, що навіть найгарячіші місцеві підлітки захочуть

¹ Mercer Meyer (нар. 1943) — американський письменник і художник, автор добрих і кумедних дитячих книжок із картинками.

тискатися на старому міському сміттєзвалищі. У всякому разі, поки що тут ніхто не проїжджав.

Біла смуга на заході вже згасла, залишивши по собі тільки ледь помітний відблиск... і Донна боялася, що їй це тільки ввижається. Місяця не було.

Неймовірно, але і її почало хилити на сон. Може, сон був і її природною зброєю. Та й що ще було робити? Собака і досі лежав на тому ж місці, принаймні їй так здавалося. Темрява стала такою густою, що важко було з певністю сказати, чи то постать, чи просто тінь. Акумулятору треба було перепочити. Тоді вона спробує знову. То чому б не поспати?

Пакунок на поштовій скриньці. Від Дж. С. Вітні.

Донна сіла рівніше, розгублено насупивши брови. Повернула голову, але скриньку затуляв ріг будинку. Але пакунок точно там. Чому вона про нього подумала? Це має якесь значення?

Донна досі тримала в руках тарілку «Туппервер» з оливками та скибочками огірка, акуратно загорнутими в харчову плівку. Не з'ївши більше нічого, вона обережно накрила тарілку білою пластиковою накривкою і сховала в Тедову коробку. Розмірковувати багато на тему своєї ощадливості щодо запасів вона собі не дозволяла. Відкинувшись у кріслі, вона намацала важіль, що опускає спинку. Збиралася подумати про причеплений до скриньки пакунок — у ньому щось було, Донна була в цьому майже впевнена — та невдовзі в мозку зринув інший образ, який, у міру того як вона засинала, набував яскравих, реальних рис.

Кембери поїхали в гості до рідних. У якесь містечко за дві чи три години їзди звідси. Можливо, у Кеннебанк, а може, в Голліс чи Огасту. На велике родинне свято.

Уві сні вона побачила просторий мальовничий зелений луг, з тих, які показують у телерекламі. На ньому зібралося людей п'ятдесят. Над викладеним каменем мангалом для барбекю палахкотіло полум'я. За довгим розкладним столом сиділо щонайменше чотири десятки людей, передаючи одне одному тарелі з кукурудзою та миски з печеними бобами, червоною і стручковою квасолею. Були там і смажені ковбаски (від одного

погляду в Донни забуркотіло у шлунку). Стіл був застелений картатою, домашнього пошиву скатертиною. Господинею свята була мила старенька пані з геть сивим волоссям, зібраним у вузол на потилиці. Повністю перенісшись у капсулу свого сну, Донна без тіні здивування побачила, що то її мати.

Кембери теж були там, але вони зовсім не були схожими на Кемберів. Джо Кембер, одягнений у чистий робочий комбінезон, нагадував Віка, а на місці Кембер була зелена муарова сукня Донни. Їхній син виглядав так, як мав би виглядати Тед, перейшовши в п'ятий клас.

— Мамо?

Картинка затремтіла й почала розпадатися. Донна щосили намагалася затримати це прекрасне мирне видиво: образ родинного життя, якого вона ніколи не мала і якого в них із Віком, з їхньою єдиною запланованою дитиною і ретельно впорядкованим життям, ніколи не буде. З несподівано глибоким сумом Донна здивувалася, чому ніколи не розглядала речі з цієї точки зору.

— Мамо?

Картинка знову затремтіла і зблідла. Голос іззовні проколов видиво, як голка — яєчну шкаралупу. Та це нічого. Кембери поїхали на родинне свято і повернуться десь близько десятої, радісні, зі шлунками, набитими барбекю. І все буде добре. Джо Кембер з обличчям Віка про все подбає. З ними знову все буде добре. Є речі, яких Бог просто не допускає. Це...

— Мамо!

Вона виринула зі сну, здивована, що сидить за кермом «пінто», а не перебуває вдома у своєму ліжку, та здивування тривало лише мить. Ідилічно прекрасний образ родини, що зібралася за довгим святковим столом, уже почав танути, і за п'ятнадцять хвилин вона навіть не пам'ятатиме свого сну.

— Га? Що?

Зненацька з приголомшливим звуком у будинку Кембера задзвонив телефон. Пес підвівся, сколихнувши тіні, що набрали обрисів його великого незграбного тіла.

— Мамо, я хочу в туалет.

Від звуку телефону Куджо заревів. Це був не гавкіт, а саме *рев*. Раптом він кинувся до будинку і вривався в двері з такою силою, що вони аж заходили ходором.

«О ні, — з нудотою думала вона, — ні, припини це, благаю, припини...»

— Мамо, я хочу...

З гарчанням собака вгризався в двері. Вона чула, як його зуби з нудотним хрускотом впираються в дерево.

— ...пісяти.

Дзвінок пролунав шість, вісім, десять разів. Тоді замовк.

Донна усвідомила, що весь цей час сиділа, затамувавши подих. Вона випустила повітря крізь зуби з довгим, гарячим зітханням.

Куджо стояв коло дверей, задні лапи на землі, передні — на верхній сходинці. Він не переставав гарчати: низький, сповнений ненависті звук, ніби з нічного кошмару. Нарешті він обернувся і глянув на «пінто». Деякий час Донна бачила засохлу кірку піни на його морді і грудях. Потім пес розвернувся і побрів у темряву, поступово зникаючи з очей. Куди саме він пішов, сказати було неможливо. Можливо, в гараж, а може, й кудись поза нього.

Тед відчайдушно смикав її за рукав блузки.

— Мам, я *сильно* хочу!

Донна безпорадно подивилася на нього.

Бретт Кембер повільно поклав слухавку.

— Ніхто не відповів. Напевне, його немає вдома.

Чаріті кивнула, не надто здивована. Вона була рада, що Джим запропонував їм зателефонувати зі свого кабінету. Кабінет містився на першому поверсі, його двері виходили у вітальню зі звукоізольованими стінами. У вітальні були полицки з настільними іграми і стояв великий телевізор «Панасонік» з відеоманітофоном і приставкою «Атарі». У кутку був гарний старий музичний автомат «Варлітцер», і він справді працював.

— Він, напевне, у Гері, — у розпачі додав Бретт.

— Так, думаю, він з Гері, — відповіла Чаріті, що означало далеко не те саме, що «у Гері» вдома. Вона помітила той відсторонений погляд, коли вони з Джо нарешті уклали свою угоду —

угоду, яка і привела їх з сином сюди. Вона сподівалася, що Бреттові не спаде на думку попросити оператора з'єднати його з Гері Первієром, бо майже напевне знала, що й там ніхто не візьме слухавку. Чаріті підозрювала, що цієї ночі двоє старих кобелів подадуться кудись вити на місяць.

— Думаєш, із Куджо все нормально?

— Аякже. Якби з Куджо було щось не так, не думаю, що тато поїхав би, залишивши його самого, — відповіла Чаріті, і це була правда. Вона дійсно так не думала. — Чому б нам не облишити це на сьогодні? Спробуєш подзвонити вранці? Тобі й так уже пора в ліжку. Уже по десятій. Сьогодні був насичений день.

— Я не стомився.

— І все ж таки недобре витратити забагато нервової енергії нараз. Я витягну твою зубну щітку, а тітка Голлі дасть тобі губку й рушник. Пам'ятаєш, яка кімната?

— Звичайно. Ти теж лягаєш, мамо?

— Скоро. Я хочу ще трохи посидіти з Голлі. Нам треба стільки всього розповісти одна одній. Наздогнати пропущене.

Бретт сором'язливо промовив:

— А знаєш, вона схожа на тебе.

Чаріті здивовано подивилася на сина.

— Справді? Може, й так. Трохи схожа.

— І цей малий, Джиммі. У нього класний хук правою. Пух-пух!

Бретт розреготався.

— Він сильно тебе вдарив у живіт?

— Та де там.

Бретт пильно розглядав кабінет, вивчав машинку «Ундервуд» на письмовому столі, підставку для паперів, елегантну відкриту картотеку з поскладаними в алфавітному порядку теками. Погляд був уважним і прискіпливим: погляд, якого вона не могла збагнути чи сприйняти. Він ніби повернувся звідкись іздалеку.

— Ну що ти, зовсім не сильно. Він же мала дитина.

Бретт закинув голову набік.

— Мій кузен, правильно?

— Так.

— Кровна рідня.

Бретт, здавалося, обдумував сказане.

— Бретте, тобі сподобалися дядько Джим і тітка Голлі?

— Вона мені подобається. Про нього поки що не можу сказати. Цей автомат. Він реально хороший, але...

Він нетерпляче труснув головою.

— Що не так з автоматом?

— Він так ним *пишається*! — пояснив Бретт. — Ну як дитина іграшкою. Хіба ж він не чудовий? І таке інше...

— Просто цей автомат у нього зовсім віднедавна, — сказала Чаріті. У ній почав клубочитися якийсь неоформлений страх, якимось пов'язаний із Джо, з тим, що він говорив Бреттові, коли вони відходили вбік. — Деякі люди мають слабкість до нових речей. Коли вони його нарешті придбали, Голлі мені написала. Вона розповідала, що Джим мріяв про такий, коли ще був юнаком. Люди, дитинко... Багато людей купують різноманітні речі для того... гадаю, аби довести самим собі, що вони чогось досягли в житті. По-іншому це не можна пояснити. Зазвичай це речі, які вони хотіли мати, коли були бідні.

— Дядько Джим був бідним?

— Насправді я не знаю, — відповіла Чаріті, — але зараз вони точно не бідні.

— Я тільки хотів сказати, що він нічого для цього не *зробив*. Розумієш, що я маю на увазі? — Бретт пильно глянув на неї. — Він купив автомат за гроші, потім найняв людей, щоб його полагодили, тоді найняв *інших* людей, щоб його сюди привезти, а тепер так про нього розкажує. Але ж він сам, розумієш... Він не... Ну, не знаю.

— Не доклав до цього власних рук?

Хоч її страх став дужчим, набувши чіткіших обрисів, проте голос залишався лагідним.

— Ага, саме це. Він купив автомат за гроші, але йому самому не треба було нічого робити...

— *Нічого*.

— Добре, *нічого*. Але зараз він так вихваляється, ніби... Ніби зробив усе власноруч.

— Він казав, що автомат — річ дуже делікатна. У ній складно розібратися.

— Тато дав би з ним раду, — категорично відрубав Бретт, і Чаріті почулося, як раптом із жахливим, глухим грюкотом зачиняються двері. Ось тільки ці двері були не в будинку, вони були в її серці. — Тато підрихтував би автомат, і він став би *його*.

— Бретте, — промовила Чаріті, і власний голос здався їй слабким і виправдальним. — Не всі ж уміють так добре лагодити й підрихтовувати, як твій тато.

— Так, я знаю, — відповів Бретт, усе ще оглядаючи кабінет, — але дядько Джим не повинен так хвалитися тільки тому, що в нього є гроші. Розумієш, оце вихваляння мене й задр... нервує.

Чаріті раптом розлютилася. Їй закортіло вхопити його за плечі і добряче струсонуті. Схотілося закричати так, щоб правда нарешті дійшла до його мозку. Що гроші не впали йому з неба, що зазвичай вони дістаються людям завдяки наполегливості й силі волі, а воля — це основа характеру. Вона скаже Бреттові, що доки його батько опановував тонкощі професії механіка, цмулячи з рештою хлопців «Блек Лейбл» на купі старих, лисих шин за заправкою «Емерсонс Санок» і розповідаючи масні анекдоти, Джим Брукс навчався в юридичному коледжі. Він день і ніч прів над книжками, аби скласти іспити, бо якщо ти складеш іспити, то отримаєш диплом. Диплом — це перепустка. Ти отримуєш право сісти на карусель. То, звісно, не означає, що ти зможеш дотягтися до заповітного кільця¹, але принаймні в тебе з'являється шанс *спробувати*.

— А тепер іди нагору і вкладайся спати, — спокійно промовила Чаріті. — Те, що ти думаєш про дядька Джима, нехай залишиться при тобі. Але... дай йому шанс, Бретте. Не засуджуй його тільки через це.

Вони якраз увійшли до вітальні, і вона махнула рукою в бік автомата.

— Не буду.

¹ Ідеться про підвішене вгорі кільце, дотягнувшись до якого, можна виграти приз.

Вона попрямувала за Бреттом до кухні, де Голлі готувала какао для них чотирьох. Гретхен і Джим-молодший давно вже спали.

— Ну що, поговорила з чоловіком? — поцікавилася Голлі.

— Ні. Напевне, пішов чесати язиком зі своїм друзякою, — відповіла Чаріті. — Зателефонуємо завтра.

— Хочеш какао, Бретте? — спитала Голлі.

— Так, будь ласка.

Чаріті дивилася, як Бретт сідає. Він поклав був лікоть на стіл, але одразу ж прибрав, згадавши, що це неввічливо. Серце сповнило така любов, надія і страх, що воно аж затіпалося.

«Час, — подумала вона. — Дай йому час і якусь перспективу. Якщо тиснутимеш, втратиш його назавжди».

Та хіба в неї був час? Усього тиждень — і він знову повернеться під вплив Джо. І навіть коли вона сиділа поруч із сином, дякуючи Голлі за чашку гарячого какао, у голові знову й знову крутилися думки про розлучення.

Уві сні прийшов Вік.

Він просто з'явився на доріжці, підійшов до «пінто» й відчинив дверцята. Вік був одягнений у свій найкращий, вугільно-сірий костюм-трійку. Коли він його вдягав, Донна завжди дражнила його, що він схожий на Джеррі Форда, тільки з волоссям. «Ходіть сюди, ви двоє, — покликав Вік, і на його обличчі заграла легка, лукава усмішка. — Час додому, поки вам-піри не вийшли на волю».

Донна спробувала його застерегти, попередити, що собака сказився. Раптом із темряви виступив Куджо. Голова була опущена, з грудей виривалося низьке, рокітливе гарчання. Вона намагалася крикнути: «Стережися, його укус смертельний!» — але з горла не вихопилось ані звуку.

Та за мить до стрибка Вік обернувся, наставивши на собаку палець. Умить шерсть Куджо стала мертвотно-білою, червоні запалені очі запали вглиб голови, ніби кульки в лунку. Морда відвалилась і розлетілася на шматки по дрібному гравію доріжки, ніби уламок чорного скла. За хвилину перед гаражем лишилася тільки купа розвіюваної вітром шерсті.

«Не хвилюйся, — втішав Вік уві сні. — Не хвилюйся через того старого собаку. Він — усього лише купа шерсті і більш нічого. Ти вже отримала пошту? Викинь з голови пса, скоро надійде пошта. Пошта — ось що важливо. Зрозуміла? Пошта...»

Голос Віка все віддалявся і слабшав, відлунюючи в якомусь довгому тунелі. І враз це був уже не сон, а тільки спогад про сон. Донна прокинулася з мокрим від сліз обличчям. Вона плакала вві сні. Донна глянула на годинник, ледь розрізняючи циферблат: чверть на другу. Вона подивилася на Теда: він мирно спав, заклавши палець у рот.

«Не хвилюйся через собаку. Скоро надійде пошта. Пошта — ось що важливо».

І зненацька Донна збагнула, чому той пакунок, причеплений до поштової скриньки, не давав їй спокою. Розуміння пронизало її, ніби випущена підсвідомістю стріла. Думка, яку вона ніяк не могла вловити раніше. Мабуть, тому, що це було настільки очевидно, настільки просто, настільки елементарно, мій любий Ватсоне. Учора був понеділок, і пошту принесли вчасно. Пакунки від Дж. С. Вітні був яскравим тому доказом.

А сьогодні вівторок, і пошту принесуть знову.

По її ще вологих щоках покотилися сльози полегшення. Вона ледь стрималася, щоб не розтермосити Теда і сказати йому, що все буде гаразд, що найпізніше о другій годині дня, а ймовіріше, десь о десятій чи об одинадцятій — якщо пошта тут працює так само оперативно, як і в місті — це жахіття скінчиться.

Навіть якщо для Кемберів листів немає, листоноша все одно прийде. У цьому й полягала вся привабливість ідеї. У його роботу входить перевіряти, чи не піднято прапорець, котрий означає, що в скриньці є листи, призначені для відправлення. Тож йому доведеться піднятися сюди, зробивши свою останню зупинку на дорозі № 3, і сьогодні тут на нього чекатиме жінка, що мало не б'ється в істеричі від полегшення.

Погляд Донни впав на коробку для обідів, і вона згадала про їжу. Згадала, як ретельно берегла запаси на випадок... Ну просто про всяк випадок. Зараз це вже не мало великого значення, хоча, швидше за все, Тед до ранку таки зголодніє. Вона доїла

решту огірка. Огірки були Теду не особливо до вподоби. Донна з усмішкою подумала, що для нього це буде незвичайний сніданок: оливки, інжирне печиво і пара сосисок «Слім Джим».

Коли вона з хрускотом дожовувала останні скибочки огірка, їй спало на думку, що найдужче її налякали збіги. Саме через серію збігів, зовсім випадкову, але неймовірно схожу на свідому волю Провидіння, собака й здався їй таким моторошно рішучим, таким... зацикленим на бажанні дістати саме її. Вік поїхав на десять днів — збіг номер один. Вік зателефонував так рано — ось збіг номер два. Якби він не застав їх удома, то дзвонив би знову й знову, дивуючись, куди вони поділися. Третім збігом був той факт, що всі троє Кемберів, схоже, не збиралися повертатися додому щонайменше до завтра. Мати, батько й син. Усі поїхали. Але вони залишили собаку. О, так. Вони...

Несподівано в голові майнула нова, страшна думка, від якої її щелепи так і застигли з недожованою скибкою огірка. Донна спробувала відігнати цю думку, але вона поверталася. Думка ніяк не йшла з голови, тому що в ній була певна почварна логіка.

А якщо всі вони лежать мертві в гаражі?

Перед очима зразу ж зринула картинка. Видиво було хворобливо яскравим, як у тих снах, що іноді сняться в непевні години перед світанком. Три тіла валяються там, як неякісно зроблені іграшки. На посипаній тирсою підлозі видніють червоні плями. Припорошені очі втуплені в чорноту під стелею, де в'ються і цвірінькають стрижі. Одяг розшарпаний і погризений. Шматки...

«Це — божевілля, це...»

Можливо, першим він напав на хлопця. Двоє старших сидять у кухні. Або нашвидкуруч перепихаються нагорі. Чують крики. Кидаються в гараж...

(припини це, припини негайно!)

...кидаються в гараж, але хлопець уже мертвий. Собака перегриз йому горло. Вони не можуть прийти до тям після смерті сина — і тут з мороку вихоплюється сенбернар: давня, страхітлива машина для вбивства. Саме так, давнє чудовисько з'являється з мороку, скажене і кровожерливе. Спершу воно з гарчанням кидається на жінку. Чоловік намагається її захистити...

(ні, він би взяв пістолет або продірявив йому голову гайковим ключем чи ще чимось. І де машина? У них була машина. Вони поїхали на сімейний пікнік. Чуєш мене, на СІМЕЙНИЙ ПІКНІК? Поїхали машиною і залишили вантажівку)

Тоді чому ніхто не приходив годувати пса?

Логічність питання й була однією з причин її страху. Чому ніхто не приходив годувати пса? Бо коли ти збираєшся поїхати з дому на день або два, то обов'язково з кимось домовляєшся. Хтось годує твого собаку, а ти, у свою чергу, колись погодишся годувати його кота, рибок чи папугу. То де...

Собака раз у раз заходить у гараж.

Їсти?

«Ось і відповідь, — із полегшенням подумала Донна. — Він не знайшов нікого, хто б погодився годувати собаку, тож на-сипав йому їжі в гаражі. “Гейнс Міл” чи ще чогось».

Та тут їй прийшла та сама думка, що мучила Джо Кембера на початку цього надзвичайно довгого дня. Великий пес строщить усе нараз, а потім ходитиме голодний. Тож коли вони зібралися кудись їхати, краще було б домовитися з друзями. А може, вони просто затрималися. Може, в них і справді було родинне свято, і Кембер набрався під зав'язку. Може, те, а може, се, а може, взагалі бозна-що.

Пес ходить туди їсти?

(і що ж він там їсть? «Гейнс Міл»? Чи людятину?)

Донна виплюнула решту огірка в складені чашечкою долоні, відчуваючи, як шлунок скручується, бажаючи виштовхнути спожите. Донна спробувала перебороти нудоту силою волі, і оскільки вона могла бути дуже наполегливою, коли хотіла, їй це вдалося. Вони залишили собаці їсти й поїхали кудись на авто. Не потрібно бути Шерлоком Холмсом, щоб це зрозуміти. «А щодо всього іншого, у тебе просто сильно здали нерви».

Та образи смерті все норовили підкрастися знову. Найвиразніше вона бачила посипану тирсою закривавлену підлогу, що набула темного кольору домашньої кров'янки.

«Припини. Думай про пошту, якщо вже тобі конче про щось думати. Думай про завтра. Думай про безпеку».

Щось тихо черкнуло об бік «пінто».

Вона не хотіла дивитись, але була не в силі стриматися. Голова почала обертатися, ніби підкоряючись чиймсь невидимим, проте сильним рукам. Вона чула, як на шиї хруснути сухожилля. За вікном стояв Куджо і дивився на неї. Його морда була менш ніж за шість дюймів від її обличчя. Їх розділяло тільки протиударне скло водійського віконця. Його червоні, каламутні очі зустрілися з її очима. Морда виглядала так, ніби на неї наклали за багато крему для гоління, а потім залишили підсихати.

Куджо посміхався.

Донна відчула, як у грудях зароджується крик і залізним ядром підкочує до горла. Вона чула його думки, чула, як він промовляє: «Я тебе дістану, дитинко. Я дістану тебе, маленька. Думай про листоношу, скільки влізе. Якщо треба, я вб'ю і його, так само як уже вбив усіх трьох Кемберів, як уб'ю тебе і твого сина. Пора вже звикати до цього. Пора...»

Крик наростав у її горлі. Він був живою істотою, що рвалася назовні. І тут на неї накотило все нараз: як Тед хотів пісяти і вона на кілька дюймів опустила скло, щоб він зміг зробити це через вікно, як вона постійно оглядалася, чи не з'явиться пес, як Тед довго не міг попійсяти, і в неї аж занили руки, і той сон, і сцени смерті, а тепер ще й оце...

Собака усміхався до неї, він усміхався до неї, його звали Куджо, і його укуси означав смерть.

Вона мусить закричати,

(але Тед)

інакше збожеволіє.

(спить)

Вона зіпила зуби, не даючи крикові вирватися назовні, так само як кілька хвилин тому зіпила їх перед нападом нудоти. Вона боротиметься і переможе. Нарешті серце забилося повільніше, і Донна зрозуміла, що найгірше позаду.

Вона посміхнулася Куджо, стиснувши кулаки і показуючи йому відразу обидва середні пальці. Вона притисла їх до трохи запітнілого від дихання собаки скла.

— Хер тобі, — прошепотіла Донна.

Через кілька нескінченно довгих хвилин собака опустився на всі чотири лапи і зник у гаражі.

Її думки рушили тим же темним шляхом.

(що він їсть у гаражі?)

А тоді вона з тріском зачинила двері десь у своїй голові.

Але заснути не вдасться ще дуже довго, а до світанку так далеко. Вона сиділа прямо, тремтячи і знову й знову повторюючи собі, що це смішно. Справді смішно думати, що собака — це якийсь воскреслий злий дух, який вирвався з Тедової шафи, і що він знає про ситуацію більше, ніж вона сама.

Вік різко прокинувся в цілковитій темряві. Дихання було прискорене, в горло ніби солі насипали. Серце шалено стукотіло в грудях. Вік був повністю дезорієнтований, настільки дезорієнтований, що на мить йому здалося, ніби він кудись провалюється. Довелося вхопитися за ліжко.

Він на секунду заплющив очі, намагаючись опанувати себе й зібрати думки докупи.

(ти в)

Розплющив очі, побачив вікно, нічний столик, лампу.

(в Бостоні, штат Массачусетс, в готелі «Річ Карлтон»)

Він розслабився. Відшукавши точку опори, речі з заспокійливим клацанням стали на свої місця, і Вік дивувався, як міг бути таким розгубленим, почуватися таким розбалансованим, хай навіть на короткий час. Мабуть, це через нову обстановку. А ще цей кошмар.

Кошмар! Не те слово: це був кошмар над кошмарами. Пригадувалося, що подібні жахіття востаннє мучили його ще в роки ранньої юності, коли йому часто снилося падіння з висоти. Він намацав на столику дорожній будильник, схопив його обома руками і підніс майже до самих очей. Була за двадцять друга. На сусідньому ліжку тихенько похропував Роджер, і тепер, коли очі Віка при звичаїлися до темряви, він розгледів, що друг лежить навзнак, збивши простирadlo на край ліжка. На ньому була абсурдного вигляду піжама, розшита маленькими жовтими університетськими прапорцями.

Вік спустив ноги з ліжка, тихо прослизнув у ванну і замкнув двері. Роджерові цигарки лежали коло умивальника, і він позичив одну. Йому вона була вкрай потрібна. Вік сів на унітаз і запалив, струшуючи попіл в умивальник.

Тривожний сон, сказала б Донна, і, Господь свідок, йому було через що тривожитися. Хоча коли він о пів на одинадцяту лягав у ліжко, настрої у нього був кращий, ніж весь останній тиждень. Після повернення до готелю Вік і Роджер ще з півгодини посиділи в барі, обсмоктуючи план вибачення з усіх боків, а тоді Роджер видобув із глибин свого великого, старезного гаманця, який він постійно тягав із собою, домашній номер Янсі Гаррінгтона, актора, що грав професора кашології.

— Перш ніж щось робити, треба дізнатися, чи він погодиться, — сказав Роджер. Він зняв слухавку і набрав номер Гаррінгтона, який жив у Вестпорті, штат Коннектикут. Вік просто не знав, чого очікувати. Якби потрібно було давати прогнози, Вік сказав би, що Гаррінгтона, напевне, доведеться вмовляти. Він був просто-таки прибитий історією з «Малиною» і ударом, якого вона завдала по його репутації.

На Віка й Роджера чекав приємний сюрприз. Гаррінгтон погодився миттєво. Він добре розумів стан справ і знав, що з професором кашології покінчено раз і назавжди. («Бідному старому профу настав капут», — похмуро промовив Гаррінгтон.) Та він вважав, що фінальний ролик допоможе поставити крапку в цій справі. Так би мовити, повернути все на круги свої.

— Блін! — вишкірився Роджер, поклавши слухавку. — Йому неабияк сподобалась ідея виступу під завісу. Небагатьом рекламним акторам випадає подібна нагода. Він би навіть сам заплатив за авіаквиток до Бостона, якби ми його попросили.

Тож Вік ліг до ліжка радісний і майже миттєво заснув. А потім — цей сон. Він стояв біля Тедової шафи й запевняв сина, що всередині нікого немає. «Зовсім нікого. Я доведу тобі це раз і назавжди», — сказав він Тедові. Вік відчинив двері шафи й побачив, що Тедові іграшки та одяг зникли. У шафі був дрімучий ліс: старі сосни та ялини впереміш із листяними деревами. На підлозі була підстилка з опалого листя й запашної глици. Він

поколупав землю носакон, бажаючи подивитися, чи не виявляться під низом пофарбовані дошки. Нічого такого там не було: під його ногами був лише чорний, родючий лісовий ґрунт.

Вік ступив у шафу, і двері за ним зачинилися. Нічого страшного не трапилося: довкола було достатньо світло. Він відшукав стежку і рушив углиб лісу. Зненацька усвідомив, що на спині несе рюкзак, а при боці теліпається баклажка. Вік чув таємничий шелест вітру в кронах ялин і далекий пташиний спів. Сім років тому, ще задовго до «Ед Воркс», вони всі четверо ходили в похід в Аппалачі, і пейзаж із його сну значною мірою нагадував ту місцевість. Вони проводили там відпустку лише раз, надалі тримаючись морського узбережжя. Вік, Донна й Роджер тоді чудово провели час, тільки Алтея Брейкстоун терпіти не могла походи, а потім, на додачу до всього, ще й дістала серйозне отруєння сумахом, від якого шалено свербіло все тіло.

Перша частина сну була доволі приємна. Дивно, але його тішило те, що все це існує просто в Тедовій шафі. Тоді він виїшов на галявину і побачив... Та образ уже почав розпадатись, як буває зі снами, коли аналізуєш їх наяву.

По той бік галявини була гола сіра скеля, що здіймалася в небо на добрих тисячу футів¹. Десять за двадцять футів² від землі була печера, хоча ні, для печери ця розколина була недостатньо глибокою. Це скидалося скоріше на нішу в скелі, яка мала пласке дно. Всередині ховалися Донна й Тед. Ховалися від якогось чудовиська, що силкувалося вилізти нагору, спершу вилізти нагору, а потім залізти в розколину. Дістати їх. Зжерти.

Це нагадувало сцену з першої версії «Кінг-Конга», де велетенська мавпа, пострушувавши з колоди всіх потенційних рятівників Фей Рей³, намагається дістатися до останнього вцілілого хлопця. Але той забився в печеру, і Конг не може його звідти витягти.

Та чудовиськом із його сну була зовсім не гігантська мавпа. Це був... Хто? Дракон? Ні, нічого такого. Ніяких драконів, ніяких

¹ Понад 300 м.

² ≈ 6 м.

³ Героїня фільму — красива білявка, в яку під час експедиції закохалася гігантська мавпа.

динозаврів чи тролів. Він не пам'ятав. Хай там що це було, воно не могло видертися нагору до Донни й Теда, тому просто чекало внизу біля їхнього сховку, як кіт, що зі страхітливою незворушністю чатує на мишу.

Вік кинувся вперед, і хоча поспішав щодуху, ніяк не міг наблизитися до іншого краю галявини. Він чув, як Донна кличе на допомогу, та коли намагався відгукнутись, слова завмирили в повітрі, не пролетівши й двох футів від його рота. Урешті-решт його помітив Тед.

«Вони не діють! — закричав Тед, і голос його був сповнений такого розпачу і безнадії, що Вікові аж живіт звело від страху. — Тату, слова проти чудовиськ не діють! Тату! Вони не діють і ніколи не діяли! Ти збрехав мені, тату! Збрехав!»

Він помчав іще швидше, але це було, ніби біжиш на біговій доріжці. Погляд упав на підніжжя тієї високої сірої скелі і Вік побачив купу старих кісток і вишкірених черепів. Деякі з них поросли зеленим мохом.

І прокинувся.

І все-таки, що то був за монстр?

Він просто не міг згадати. Увесь сон тепер здавався схожим на сцену, яку він спостерігав крізь перевернутий телескоп. Вік кинув цигарку в унітаз і спустив воду. Потім відкрутив кран в умивальнику, щоб змити попіл.

Вік помочився, вимкнув світло й повернувся до ліжка. Лягаючи, кинув погляд на телефон і несподівано відчув ірраціональне бажання зателефонувати додому.

Ірраціональне — це ще м'яко сказано. Було за десять хвилин друга. Він не тільки розбудить її своїм дзвінком, а ще й перелякає до смерті. Сни не слід тлумачити буквально, це знає кожен. Коли твій шлюб і кар'єра висять на волосині, воно й не дивно, що свідомість починає показувати ось такі невеселі коники.

І все ж таки: просто почути її голос і переконатися, що все гаразд...

Він відвернувся від телефону, збив подушку і рішуче заплющив очі.

«Зателефонуєш їй уранці, якщо вже тобі так припекло. Одразу ж після сніданку».

Він заспокоївся і невдовзі знову поринув у сон. Тепер йому вже нічого не снилося — а якщо й снилося, у свідомості це ніяк не відбилось. І коли у вівторок уранці продзвенів будильник, Вік геть забув про чудовисько на галявині. Залишився тільки невиразний спогад, наче він прокидався вночі. Того дня додому Вік не зателефонував.

Того вівторка Чаріті Кембер прокинулася рівно о п'ятій, також переживши коротку фазу дезорієнтації: замість дерев'яних стін — жовті шпалери, замість білих ситцевих фіранок — яскраво-зелені візерунчасті штори, замість широкого двоспального ліжка, що вже почало прогинатися посередині, було вузьке, односпальне.

Тоді Чаріті пригадала, що перебуває в Стретфорді, штат Коннектикут, і в ній розлилася радісне передчуття. Вона зможе цілий день розмовляти з сестрою, досхочу пригадувати старі часи, дізнатися, як та жила останні кілька років. А ще Голлі запропонувала поїхати до Бриджпорта, пройтися по крамницях.

Вона прокинулася на півтори години раніше, ніж зазвичай, і, мабуть, за добрі дві години до того, як у цьому домі почнеться якийсь рух. Але, як казала її мати, людина ніколи не спить добре на новому місці перші дві ночі, і це правда.

Чаріті лежала й прислухалась, і незабаром із тиші почали виділятися окремі неголосні звуки. Вона дивилася на вузьку смужку вранішнього світла, що пробивалася крізь напіврозсунуті штори: перші промені світанку, завжди такі бліді, тонкі й прозорі. Почувся скрип підлоги. Ранкове шаленство сойки. Проїхав перший потяг, що прямував до Вестпорта, Грінвіча і Нью-Йорка.

Підлога скрипнула вдруге.

І втретє.

То було не просто потріскування дощок. То були кроки.

Чаріті сіла в ліжку, обмотавши ковдру і простирадло навколо пояса своєї скромної рожевої нічної сорочки. Тепер кроки повільно віддалялися вниз сходами. Хода була легка. Босоніж або в шкарпетках. То Бретт. Коли живеш із людиною, починаєш

розрізняти її кроки. Це була одна з тих загадкових речей, що приходять з роками, як відбиток листка на камені.

Вона відкинула ковдру, підвелася й рушила до дверей. Її кімната виходила в головний коридор, і вона ще встигла мигцем побачити, як маківка Бретта і його настовбурчений чубчик зникають унизу.

Вона попрямувала слідом.

Коли Чаріті дійшла до верхньої сходинки, Бретт уже рухався коридором, що вів через весь будинок до кухні. Вона відкрила була рот, щоб покликати його, але тут же закрила. Їй було незручно. Дім спав, і це був не її дім.

Щось у його позі, у тому, як він ішов... Але ж із того часу минуло кілька років.

Боса, вона швидко й нечутно спустилася сходами і рушила за Бреттом на кухню. На ньому були лише блакитні піжамні штани, їхні білі зав'язки звисали нижче від місця, де штанини роздвоювалися. Хоча була тільки-тільки середина літа, шкіра Бретта вже набула бронзового кольору. Він чорнявий, як і батько, тому швидко засмагав.

Спинившись на порозі, Чаріті вдивлялася в його профіль, облитий прозорим, блідим ранковим світлом. Він пробирався вздовж ряду шафок, що висіли над плитою, мийкою і робочою поверхнею. Її серце було сповнене замилювання і страху водночас. «Він гарний, — подумала Чаріті. — Йому передалося все гарне, що будь-коли було в нас із Джо». Чаріті ніколи не могла забути цю мить. Вона дивилася на свого сина, одягненого в самі лише піжамні штани, і на мить невиразно відчула всю таємничість пори його дитинства, яке так скоро пролетить. Материнські очі милувалися стрункими вигинами його м'язів, контурами сидниць, чистими лініями ступень. Він був... сама досконалість.

Вона бачила все це так чітко, тому що Бретт спав. Дитиною він ходив уві сні. Це повторювалося разів із двадцять у період від чотирьох до восьми років. Урешті вона занепокоїлась і злякалася настільки, що без відома Джо вирішила проконсультуватися з доктором Грішемом. Чаріті не боялася, що Бретт втратить розум: усі, хто був із ним поруч, бачили, що він ріс тямущим

і цілком нормальним хлопцем. Та її лякало те, що, перебуваючи в цьому дивному стані, він може нашкодити собі. Доктор Грішем сказав, що це малоймовірно і що більшість чудернацьких забобонів щодо сомнамбулізму з'явилась у людей під впливом дешевих, не підкріплених науковою базою кінофільмів.

— Про ходіння вві сні ми знаємо небагато, — пояснював лікар, — та все ж знаємо, що найчастіше воно буває в дітей, а не в дорослих. Взаємодія між тілом і розумом постійно зростає і міцнішає, місіс Кембер. Учені, котрі займалися дослідженнями в цій сфері, вважають, що сомнамбулізм спричиняється появою тимчасового і зовсім незначного дисбалансу між цими двома половинками людського «я».

— Щось на зразок болів під час прискореного росту? — певно спитала Чаріті.

— Так, дуже подібно до цього, — з усмішкою відповів Грішем. Накресливши в блокноті параболу, він пояснив, що сомнамбулізм має досягти піку, тоді протриває ще деякий час і поступово піде на спад, а згодом і зовсім зникне.

Чаріті вийшла від лікаря, трохи заспокоївшись із приводу того, що Бретт може випасти з вікна чи вибігти на середину дороги. Та роз'яснення доктора Грішема до кінця її так і не переконали. Через тиждень вона привела Бретта. Тоді минув лише один чи два місяці від його шостого дня народження. Лікар провів повне обстеження і ніяких відхилень у розвитку не виявив. І справді, Грішем мав рацію. Останній випадок того, що Чаріті називала «нічними походами», трапився більш ніж два роки тому.

Останній — до сьогодні.

Бретт переходив від шафки до шафки, обережно зачиняючи дверцята, знімаючи накривки з каструльок і горщиків, перекладаючи кухонне начиння, банку з сухим молоком, ретельно покладані рушники, перебираючи колекцію скляного посуду в стилі Великої депресії, яку Голлі ще не вкомплектувала. Його очі були розширені й порожні. У Чаріті аж мороз пішов по шкірі: вона була впевнена, що він бачить перед собою вміст інших шафок у якомусь іншому місці.

Чаріті відчула давній, майже забутий, безпомічний страх, що його відчують усі батьки в перші роки життя дитини з усіма їх тривогами і маленькими сюрпризами: коли ріжуться зуби, висока температура, що піднімається як подарунок після щеплення, кашлюк, отит або оте, коли ні з того ні з сього починає кривавити рука або нога. «Про що він думає і де перебуває? — питала себе Чаріті. — І чому зараз, після двох спокійних років? Через нові обставини? Здавалося, його це анітрохи не пригнічувало. Принаймні досі».

Бретт відчинив останню шафку і дістав з неї овальний рожевий соусник. Поклав на стійку. Зробив рух, ніби дістаючи щось із повітря й висипаючи в соусник. Її руки раптом вкрилися гусячою шкірою. До неї дійшло, де він перебуває і що означає вся ця німа сцена. Це було частиною його щоденних домашніх обов'язків: він годував Куджо.

Мимоволі Чаріті ступила крок уперед і зупинилася. Вона не вірила в бабусині казки про те, що буде, коли сновиду раптом розбудити: про те, що душа може назавжди покинути тіло, що він може збожеволіти або померти. Для цього їй навіть не треба було доктора Грішема. Вона спеціально виписала книжку на цю тему з портлендської міської бібліотеки. Та навіть книжка не була їй потрібна. Це було питання здорового глузду: якщо сновиду розбудити, він просто прокинеться, не більше й не менше. Він може розплакатися, навіть впасти в легку істерику, але це просто реакція на тимчасову дезорієнтацію.

Та попри все вона ніколи не будила Бретта під час його нічних походів, тож не сміє робити цього й тепер. Здоровий глузд — це одне, а підсвідомі страхи — зовсім інше. А їй чомусь раптом стало дуже страшно. Що такого жахливого в тому, що Бретт уві сні годує свого собаку? З огляду на те, як він хвилювався за Куджо, це цілком природно.

Він схилювся, тримаючи соусник перед собою. Білі зав'язки піжамних штанів тепер звисали перпендикулярно до чорно-червоного лінолеуму на підлозі. На обличчі повільно почало відображуватися горе. Бретт заговорив хрипким голосом, вимовляючи слова швидко й майже нерозбірливо, як це часто

буває у сновид. Тон був безбарвний. Усі емоції ховалися всередині, в коконі сну, настільки яскравого, що він після двох спокійних років змусив Бретта знову взятися за стару звичку. У квапливих, вимовлених на одному подиху словах не було нічого особливо драматичного, та рука Чаріті все одно потяглася до горла. Шкіра була холодна-холодна.

— Куджо більше не голодний, — мовив Бретт із довгим зітханням. Він випростався, притискаючи соусник до грудей. — Ні, він уже не голодний, більше не голодний.

На якусь мить обоє застигли: Бретт — біля стійки, Чаріті — біля дверей. По його обличчю скотилась одна-єдина сльоза. Він поклав соусник на стійку і рушив до дверей. Очі були розплющені, але він байдуже ковзнув по ній поглядом, не помічаючи. Тоді зупинився, озирнувся.

— Подивись у бур'яні, — промовив він, звертаючись до когось невидимого.

Потім знову рушив до неї. Чаріті відступила, все ще тримаючи руку на горлі. Він швидко пройшов повз неї, нечутно ступаючи босими ногами, і попрямував коридором до сходів.

Чаріті повернулася, щоб рушити слідом, але згадала про соусник. Він самотньо стояв на порожній, прибраній звечора стійці, ніби головний акцент якоїсь химерної картини. Чаріті взяла соусник у руки, та він вислизнув із пальців. Вона й не зауважувала, що долоні змокли від поту. Чаріті підхопила соусник у повітрі, уявляючи, як він розбивається о цій тихій, сонній порі. Міцно стиснула в руках. Потім поставила назад на полицю й зачинила дверцята. Деякий час постояла, прислухаючись до важкого гупання свого серця, відчуваючи себе в цій кухні зовсім чужою. Вона вторглася на чужу територію. Чаріті пішла слідом за сином.

Вона дісталася порога якраз вчасно, щоб побачити, як Бретт залазить у ліжко. Він натяг на себе простирадло і повернувся на лівий бік: це була його улюблена поза вві сні. Хоч Чаріті знала, що все вже позаду, вона ще трохи постояла на порозі.

Далі коридором хтось закашляв, знову нагадавши, що вона не в себе вдома. На неї накопила хвиля гострої туги за домом.

Кілька секунд було таке відчуття, ніби шлунок наповнився ефіром, подібним до того, що його використовують стоматологи. У м'якому, спокійному вранішньому світлі ідея розлучення здавалася наївною і відірваною від реальності, ніби плани малої дитини. Думати так було легко, поки Чаріті була тут, не в себе вдома, не на своєму місці.

Чому пантоміма годування Куджо і ці квапливі, вимовлені на одному подиху слова так її злякали?

«Куджо більше не голодний, вже не голодний».

Коли зійшло сонце, освітивши все довкола, вона повернулася до своєї кімнати і лягла в ліжку. За сніданком Бретт був таким же, як і завжди. Він ні слова не сказав про Куджо і, схоже, забув про свій намір зателефонувати додому. Принаймні поки що. Після короткої внутрішньої суперечки Чаріті вирішила залишити все як є.

Було спекотно.

Донна опустила вікно трохи більше ніж на чверть, не відважуючись ризикувати. Перехилившись через Теда, щоб відчинити вікно і з його боку, вона помітила в нього на колінах зім'ятий жовтий аркуш.

— Що це, Теде?

Тед підняв на неї очі, обведені брудно-коричневими колами.

— Слова проти чудовиськ, — відповів він.

— Можна глянути?

Він міцно вчепився в папір, але потім таки дозволив Донні взяти аркуш. На його обличчі був насторожений, майже жадібний вираз, і на мить її охопили ревності. Спалах був коротким, але гострим. Саме завдяки їй він досі живий і здоровий, а в голові у нього якісь там Вікові фокуси-покуси. Та ревності розтанули в суміші розгубленості, суму й відрази до себе. У цю ситуацію він потрапив передусім через неї. Якби вона не послухала його щодо няньки...

— Я поклав їх у кишеню вчора, коли ми збиралися, — пояснив Тед. — Мамо, а чудовисько нас з'їсть?

— По-перше, це не чудовисько, а просто *собака*. А по-друге, ні, він нас не з'їсть. — Донна промовила це різкіше, ніж хотіла. — Я ж тобі сказала: коли приїде листоноша, ми поїдемо додому.

«А ще я казала йому, що машина заведеться, треба тільки трішки зачекати. І що хтось приїде, і що Кембери скоро повернуться».

Та який сенс думати про це?

— Можеш віддати мені мої слова проти чудовиськ? — спитав Тед.

На мить їй просто безтямно закортіло порвати цей мокрий від поту аркуш зім'ятого жовтого офісного паперу й викинути у вікно, перетворивши на хмарку конфеті. Вона простягла папірець Тедові і обома руками вчепилася собі у волосся, засоромлена й налякана. Що, заради всього святого, на неї найшло? Що за садистські думки? Чому вона хоче зробити йому ще гірше? Через Віка? Через себе? Через що?

Було так гаряче — занадто гаряче, щоб думати. По обличчю струменем стікав піт, і вона бачила, що він заливає і щоки Теда. Волосся прилипло до голови неохайною кучмою і стало на кілька відтінків темнішим за свій звичний русявий колір. «Йому треба помити голову», — не до речі подумала Донна, і це змусило її знову згадати про пляшечку «Джонсонз», що ціла й неущкоджена стоїть на полиці у ванній і чекає, доки хтось її зніме й витисне частину вмісту у складену чашечкою долоню.
(не втрачай голови)

О ні. Звісно, в неї немає жодних *причин* втрачати голову. Все ж буде добре, правда? Звичайно, буде. Навіть собаки не було видно вже понад годину. Листоноша. Вже майже десята, і він от-от з'явиться. Тоді не матиме значення, що в автомобілі так гаряче. Парниковий ефект, ось як це називається. Вона читала про це в одній з листівок Асоціації захисту тварин, у якій пояснювалося, чому не можна залишати собак у машині на довгий час, коли на вулиці так спекотно, як зараз. Парниковий ефект. У буклеті розповідалося, що температура в припаркованому на сонці авто з піднятими вікнами може сягнути ста

сорока градусів за Фаренгейтом¹. Тож це жорстоко й небезпечно — замикати улюбленця в салоні, коли ви йдете в кіно чи на закупи. Донна видала короткий, скрипучий смішок. Тут усе з точністю до навпаки. Людей у машині замкнув собака.

Нічого, зараз приїде листоноша. Листоноша приїде, і все це скінчиться. І неважливо, що молока в них залишилося тільки чверть термоса і що вранці їй треба було в туалет, і вона скористалася маленьким термосом Теда, точніше, спробувала скористатися, але він перелився, і тепер у машині смерділо сечею. Схоже, від спеки сморід посилювався. Тоді вона закоркувала термос і викинула через вікно. Почула, як він розбився об ґравій. І розплакалася.

Та все це не мало значення. Звісно, намагатися пісяти в термос — принизливо й негідно, але це неважливо, бо скоро з'явиться листоноша. Може, саме зараз він навантажує свій маленький біло-блакитний фургон біля увитої плющем цегляної пошти на Кербін-стрит... А може, вже розпочав свій маршрут, рухаючись по 117-й у напрямку Кленової дороги. Скоро все скінчиться. Вони з Тедом поїдуть додому і піднімуться нагору. Роздягнуться і разом приймуть душ, та перш ніж залізти з ним в ванну і ввімкнути душ, вона зніме з полиці пляшечку з шампунем і акуратно покладе ковпачок на край умивальника, а потім виміє голову спершу Тедові, а потім собі.

Тед перечитував свій жовтий папірець, беззвучно ворущачи губами. Звичайно, він не читав по-справжньому, не так, як читатиме через кілька років. «Якщо ми звідси виберемось», — одразу ж уперто й безглуздо додав підступний внутрішній голос. Тут спрацьовувала механічна пам'ять. Так само в автошколах готують до письмового іспиту майже неписьменних людей. Вона чи то десь вчитала це, чи то бачила сюжет у новинах. Хіба не дивовижно, скільки всілякого мотлоху здатний накопичувати в собі людський мозок і як легко цей мотлох може почати виринати назовні, коли немає чим зайняти думки. Ніби підсвідомий сміттєпровід, що працює у зворотному напрямку.

¹ 60 °C.

Це нагадало їй про один випадок, що трапився в домі її батьків ще в ті часи, коли він був і її домом. До матеріної славнозвісної Коктейльної Вечірки (як їх завжди називав батько, вимовляючи це сатиричним тоном, у якому вчувалися великі літери і який часом доводив Саманту до сказу) залишалося менш ніж дві години. Якимсь чином уміст подрібнювача кухонних відходів потрапив у злив, і коли мати Донни ввімкнула його, щоб позбутися решток, звідти вдарив струмінь зеленої кашоподібної субстанції, забризкавши всю стелю. Донні тоді було близько чотирнадцяти, і мамина істерика й шалена лють викликали в неї страх і нудоту водночас. Їй було гидко через те, що мати закотила істерику людям, які любили й потребували її більше за все, переймаючись думкою групки випадкових знайомих, котрі прийшли лише для того, щоб залитися безкоштовним пійлом і строцити безліч безкоштовних бутербродів. Налякана вона була через те, що не бачила жодної логіки в шаленстві матері, а ще виразом батькових очей. У них читалося щось на зразок покірливої відрази. Тоді Донна вперше по-справжньому, аж до глибини свого нутра усвідомила, що виросте і стане жінкою, у якої принаймні з'явиться бодай якийсь шанс стати *кращою* за власну матір, котра здатна впасти в такий жахливий стан через такі дрібниці...

Донна заплющила очі і спробувала вгамувати вихор думок у себе в голові. Від сили породжених спогадом емоцій їй стало не по собі. «Асоціація захисту тварин, парниковий ефект, забиті подрібнювачі. А що далі? Як я втратила цноту? Шість незабутніх відпусток? *Листоноша* — ось про кого треба думати. Чортів *листоноша*».

— Мам, а може, машина заведеться.

— Мені страшно навіть пробувати, любий. Акумулятор майже сів.

— Але ж ми просто *сидимо*, — сказав Тед. Голос у нього був утомлений, але вередливий і сердитий. — Яка різниця, сів акумулятор чи ні, якщо ми все одно тут *сидимо*? Спробуй!

— Не вказуй мені, малий, бо надаю по дупі!

Від її грубого, сердитого голосу він відсахнувся, і Донна знову вилаяла себе. Він почав вередувати, але хто міг би йому дорікнути?

Крім того, він був правий. Саме це її й розлютило. Але Тед не розумів: справжньою причиною, чому вона не хотіла спробувати завести двигун, був страх привернути увагу пса. Вона боялася привернути увагу Куджо більше за все на світі.

Донна з досадою повернула ключ. Двигун вмикався повільно, з протяжним протестним звуком. Він двічі кашлянув, але не завісся. Донна заглушила двигун і натиснула на клаксон. Він загудів тихо і мляво. Такого звуку не почуєш, мабуть, і за п'ятдесят ярдів, не кажучи вже про будинок на підніжжі пагорба.

— Ось, — агресивним тоном випалила Донна. — Тепер ти задоволений? Чудово!

Тед розплакався. Починалося це так, як тоді, коли він був ще зовсім немовлям: губи затремтіли, кривлячись дугою, сльози потекли по щоках ще до того, як долинули перші схлипи. Донна пригортала Теда до себе, просила пробачення, казала, що не хотіла зриватися, просто вона так само пригнічена, як і він, казала, що як тільки приїде листоноша, все закінчиться, вони поїдуть додому і вона помие йому голову. «Шанс стати кращою жінкою, ніж мати, — думала вона при цьому. — Аякже, ще б пак, дитинко. Ти така ж, як вона. У цій ситуації вона повела б себе точнісінько так само. Коли тобі зле, ти тільки те й робиш, що вихлюпуєш це на інших, ділишся з ближнім. Як то кажуть, яблуко від яблуні, ага? Можливо, коли Тед виросте, він почуватиме те саме, що й...»

— Мам, чому так жарко? — глухим голосом запитав Тед.

— Парниковий ефект, — сказала Донна не думаючи. Вона не впорається, тепер це було ясно. Якщо це свого роду іспит із материнства або й із дорослості взагалі, то наразі вона його провалює. Скільки часу минуло, відколи вони застрягли на цій під'їзній доріжці? Щонайбільше п'ятнадцять годин. А вона вже тріщить по швах і розвалюється.

— Можна мені «Доктора Пеппера»¹, коли ми повернемося додому?

Слова проти чудовиськ, зім'яті й просякнуті потом, грудкою лежали в нього на колінах.

¹ «Dr Pepper» — марка газованих прохолоджувальних напоїв.

— Стільки, скільки зможеш випити, — відповіла Донна і обійняла Теда міцніше, але на дотик його тіло здавалося страшенно дерев'яним. «Не треба було на нього кричати, — спантеличено думала вона. — Якби ж я тільки на нього не кричала».

Але вона обіцяла собі виправитися. Бо скоро тут буде листоноша.

— Я думаю, чуд... собачка нас з'їсть, — промовив Тед.

Вона почала була відповідати, але передумала. Куджо і досі не з'являвся. Звук двигуна «пінто» його не виманив. Може, заснув. А може, в нього почалась агонія, і він сконав. Було б чудово, особливо якщо смерть була повільною. І болючою. Вона знову поглянула на задні двері. Вони були так спокусливо близько. Замокнені. Тепер вона була в цьому переконана. Коли люди кудись їдуть, вони замикають двері. Було б дурістю ризикувати, особливо тепер, коли так скоро з'явиться листоноша. «Грай так, ніби все насправді», — іноді повторював Вік. І їй доведеться. Тому що все це і є насправді. Краще думати, що собака ще живий і просто лежить собі за напіввідчиненими дверима гаража. В тіні.

Від думки про тінь у роті набігла слина.

Уже була майже одинадцята. Минуло ще сорок п'ять хвилин, коли вона помітила дещо в траві збоку від вікна Теда. Ще п'ятнадцять хвилин уважного вивчення — і вона зрозуміла, що це стара бейсбольна битка з обмотаною липкою стрічкою ручкою. Вона ледь виднілася серед пирію і тимофіївки.

Кілька хвилин по тому, перед самим полуднем, з гаража, похитуючись, вийшов Куджо, ошаліло кліпаючи від гарячого сонця своїми червоними запаленими очима.

Як прийдуть тебе шукати,
як прийдуть тебе гукати,
коли виведуть із хати,
вкинуть у фургон за ґрати...

Коридором линув голос Джеррі Гарсії, невимушений, та все ж трохи стомлений. Звук лунав із чийогось транзисторного приймача, настільки підсилений і спотворений, що аж здавалося,

ніби спів долинає з металевої труби. Десь неподалік хтось стогнав. Уранці, коли він пішов до смердючої казенної ванної кімнати, аби поголитись і прийняти душ, в одному з пісуарів була ціла калюжа блювотиння, а в умивальнику — повно засохлої крові.

Нумо, нумо, солоденька,
Не здавай мене, миленька,

співав Джеррі Гарсія.

Стів Кемп стояв біля вікна своєї кімнати на шостому поверсі портлендського УМСА і дивився вниз, на Спрінг-стрит. Йому було зле, та він не знав чому. Боліла голова. Він і далі думав про Донну Трентон, про те, як трахав її знову й знову, і чекав. Чекав на що? Що, в дідька лисого, сталося?

Він хотів би опинитися в Айдахо. Останнім часом думка про Айдахо часто крутилась у нього в голові. То чому він не перестав морочити їй голову і просто не пішов? Він не знав. Стіву Кемпу не подобалося не знати. Йому не подобалися всі ті питання, що вносять мозок. Питання негативно впливають на відчуття умиротворення, а відчуття умиротворення необхідне для творчого зростання. Цього ранку Стів дивився на своє відображення в одному з заляпаних зубною пастою дзеркал і думав, що виглядає старим. Справді старим. Повернувшись до своєї кімнати, він побачив, як по підлозі зигзагом повзе заклопотаний тарган. Погані прикмети.

«Вона дала мені відкоша не тому, що я старий, — думав Стів. — Я не старий. Вона зробила це, бо її сверблячка минулась, і тому, що вона — курва. Я відплатив їй сповна тією ж монетою. Донно, чи сподобалося твоєму красунчику-чоловіку моє маленьке любовне послання? І що, красунчик-чоловік його належно оцінив?»

А чи *отримав* він маленьке любовне послання взагалі?

Стів роздушив цигарку в кришці консервної банки, яка в цій кімнаті правила за попільничку. Ось ключове питання, хіба ні? Відповісти б на нього — і тоді відповіді на всі інші питання не забаряться. Ось перше з них, та ще й яке важливе: яким чином Донна, пославши його під три чорти, коли він ще не був готовий розірвати стосунки, отримала над ним таку *страшенну* владу? Господи, як же вона його *принизила*!

Раптом Стів зрозумів, що має робити. Серце важко гупало від передчуття. Він сягнув рукою до кишені й подзеленчав дріб'язком. Потім вийшов. Тільки-но минула дванадцята година, і в Касл-Року листоноша, на якого так сподівалася Донна, почав об'їзд тієї частини свого маршруту, що охоплювала Кленову дорогу і міську дорогу № 3.

Вік, Роджер і Роб Мартін провели ранок вівторка в «Імідж-погляді», а тоді пішли на пиво з бургерами. Після пари бургерів і величезної кількості пива Вік раптом усвідомив, що сп'янів більше, ніж на будь-якому іншому діловому обіді у своєму житті. Зазвичай він випивав тільки один коктейль або келих білого вина. У Нью-Йорку він бачив надто багато хороших рекламістів, котрі повільно тонули в темних забігайлівках неподалік Медісон-авеню. Вони розповідали друзям про кампанії, яких ніколи не організують... а коли були вже дуже п'яні, то розповідали барменам із тих же забігайлівок про романи, яких уже точно ніколи не напишуть.

Нагода була незвичайна: наполовину святкування перемоги, а наполовину поминки. Роб зустрів ідею фінального ролика з професором кашології з доволі помірним ентузіазмом, сказавши, що міг би зробити з нього цукерку... звісно, за умови, якщо йому дадуть такий шанс. Через це й були поминки. Без згоди старого і його легендарного синочка найграндіозніший ролик у світі нічого їм не дасть. І вони всі опиняться в лайні.

З огляду на ці обставини, Вік гадав, що ідея нализатися виправдана.

Коли ресторан заповнив звичний обідній потік клієнтів, вони сиділи в кутовій кабінці в самих лише сорочках. На вощеному папері лежали недоїдені гамбургери. Стіл був заставлений пляшками з-під пива. Попільничка переповнена. Вікові згадався той день, коли вони з Роджером сиділи в портлендській «Жовтій субмарині» і обговорювали своє маленьке сафарі. Тоді не все гаразд було тільки з бізнесом. Дивовижним чином Вік відчув хвилю ностальгії за тим днем, і йому схотілося дізнатися, що роблять Донна і Тед. «Треба зателефонувати їм увечері, — подумав Вік, — якщо буду достатньо тверезим, щоб не забути, звичайно».

— То що тепер, хлопці? — поцікавився Роб. — Ви зависнете в Бостоні чи вирушаєте до Нью-Йорка? Я міг би, якщо хочете, дістати для вас квитки на матч «Бостон»—«Канзас-Сіті». Може, розважитесь, спостерігаючи, як Джордж Бретт пробиває дірки в стінці лівих захисників.

Вік поглянув на Роджера. Той знизав плечима:

— Думаю, до Нью-Йорка. Звісно, дякуємо, Робе, і все таке, але нам обом зараз не до бейсболу.

— Нам тут робити більше нічого, — погодився Вік. — У цій поїздки багато часу було заплановано на мозкові штурми, але, гадаю, всі вже погодилися, що ми розкручуємо ідею фінального ролика.

— У плані й досі чимало гострих кутів, — зауважив Роб, — так що не дуже розкопильою губу.

— Гострі кути ми згладимо, — заперечив Роджер. — Думаю, один день із консультантами з маркетингу — і все буде гаразд. Як гадаєш, Віку?

— Можливо, і два дні, — сказав Вік. — Але все-таки я не бачу причин, чому б нам не владнати цю справу набагато раніше, ніж розраховували.

— А що далі?

Вік блідо посміхнувся.

— Тоді зателефонуємо старому Шарпові й попросимо про зустріч. Думаю, скінчиться тим, що ми одразу ж полетимо до Клівленда. У «чарівну таємничу подорож»¹.

— Побачити Клівленд і померти, — похмуро проголосив Роджер, переливаючи решту пива з пляшки в кухоль. — Мені не терпиться побачити старого пердуна.

— Не забувай про молодого пердуна, — зауважив Вік із легкою усмішкою.

— Невже я можу забути про цю маленьку мерзоту? — відповів Роджер. — Джентльмени, пропоную ще по одній.

Роб глянув на годинник.

— Мені справді треба...

¹ «The Magical Mystery Tour» — фільм-мюзикл гурту «Beatles» 1967 року.

— Давай по останньому колу, — наполягав Роджер. — За старі добрі часи, якщо хочеш.

Роб знизав плечима.

— Гаразд. Але не забувай, у мене є й інші справи. У нас ще буде чимало ділових обідів і без замовлень Шарпа.

Він підняв склянку і махав нею в повітрі, аж доки кельнер не зробив знак, що помітив.

— Скажи, що ти насправді думаєш, — звернувся Вік до Роба. — Тільки без дурниць. Гадаєш, що це — мертвий номер?

Роб глянув на нього, відкрив був рота, але потім похитав головою.

— Ні, викладай усе, — підганяв Роджер. — Ми всі, як ті сова і кіт із віршика¹, виходимо в море в одному зеленому човнику. Або в коробці з «Малиною енергією». Думаєш, із цього нічого не вийде, хіба ні?

— Думаю, що в пеклі не буває шансів, — відповів Роб. — Ви, як завжди, зробите чудову презентацію і підготуєте надійне підґрунтя в Нью-Йорку. І мені здається, що всі попередні викладки хлопців з маркетингової компанії говоритимуть на вашу користь. А Янсі Гаррінгтон... Думаю, він вклав у це свою довбану душу. Грандіозна сцена на смертному одрі. На його тлі Бетт Девіс із «Похмурої перемоги» виглядатиме як Елі Мак-Гроу з «Історії кохання»².

— О, але ж це зовсім не те, — почав Роджер.

Роб знизав плечима.

— Гаразд, може, це трохи й несправедливо. Називай це останнім виходом чи як там тобі завгодно. Я достатньо довго працював у цьому бізнесі, щоб повірити, що після трьох-чотирьох тижнів показу ні в кого не залишиться сухих очей. Ця реклама поб'є всіх наповал, але...

¹ Мається на увазі дитячий вірш Едварда Ліра — у тексті сова і кішка закохуються одне в одного.

² Обидві актриси у відповідних фільмах грають ролі красунь, які помирають від невиліковної онкологічної хвороби, але перший фільм за жанром є драмою, а другий — мелодрамою. Тож Роб має на увазі, що «професор» зіграє надзвичайно драматично, навіть трагічно.

Принесли пиво.

— Містере Мартін, містер Джонсон просив переказати, що вже назбиралося чимало компаній, котрі чекають на вільний столик, — звернувся кельнер до Роба.

— Добре. Біжи скажи містерові Джонсону, що хлопці п'ють по останній, і нехай не мочить штани. Домовились, Рокі?

Кельнер усміхнувся і кивнув, витрушуючи попільницю.

Він пішов. Роб обернувся до Віка й Роджера.

— Суть у чому? Ви — тямущі хлопці і не мені, одноногому оператору, під зав'язку залитому пивом, розповідати вам, що чорне, що біле, а що сіро-буро-малинове.

— Шарп не захоче вибачатися, — здогадався Вік. — Ось що ти думаєш насправді?

Роб відсалютував йому пляшкою.

— Сідай, ти найкращий учень у класі.

— Це ж ніяке не вибачення, — сказав Роджер убитим голосом, — це ж, блядь, *пояснення*.

— Це ти так собі уявляєш, — заперечив Роб. — Але питання в тому, чи Шарп думатиме так само. Мені випадало зустрічати цього стариганя кілька разів. Він вважатиме вашу ідею вчинком капітана, що покидає тонучий корабель раніше за жінок і дітей, або сприйме її як задачу Аламо¹ чи будь-який інший стереотип, що спаде тобі на думку. Ні, друзі, я скажу вам, що трапиться, на мою думку, — він підняв кухоль і заходився повільно пити. — Я думаю, що ваша така плідна, але така коротка співпраця закінчиться за лічені дні. Старий Шарп вислухає вашу пропозицію, потім похитає головою, потім випровадить вас до дверей. Назавжди. А наступну рекламну агенцію обиратиме його син і зробить свій вибір, ґрунтуючись на тому, яка з них, на його думку, дасть йому повну волю втілювати в життя його дурнуваті ідеї.

— Може, й так, — погодився Роджер, — але, можливо, він...

¹ Битва при Аламо (1836) — найвідоміша битва Техаської революції. Повстанці проти режиму мексиканського диктатора Антоніо Лопеса де Санта-Анни тримали оборону у фортеці місії Аламо, але врешті мусили здатися.

— Усі ці «може, так, а може, інакше» — просто до дуни, — з запалом урвав його Вік. — Єдина різниця між хорошим рекламистом і хорошим шарлатаном полягає в тому, що хороший рекламист намагається зробити свою роботу якнайкраще, використовуючи наявний під рукою матеріал... але не переступаючи межі чесності. Ось у чому сенс цього ролика. І якщо він його відхилить, то відхилить найкраще, що ми можемо запропонувати, і на тому крапка. Кінець комедії.

Він загасив свою цигарку і ледь не перевернув наполовину повну пляшку Роджера. Руки тремтіли.

Роб кивнув.

— За це я й вип'ю, — він підняв склянку. — Пропоную тост, джентльмени.

Вік і Роджер підняли свої.

Роб секунду подумав і проголосив:

— Щоб усе вийшло, поганим прогнозам на зло.

— Амінь, — промовив Роджер.

Вони цокнулись і випили. Коли Вік перехилив склянку до дна, то знову спіймав себе на тому, що думає про Донну й Теда.

Джордж Міра, листоноша, підняв зятувнуту в блакитно-сірі штани поштової уніформи ногу і пукнув. Останнім часом він пукав чимало, і це його трохи хвилювало. Схоже, від того, що він їв, це не залежало. Учора на вечерю вони з дружиною їли грінки з тріскою у вершковому соусі, і він пукав. На сніданок — тарілка вівсянки «Келлог» зі шматочками бананів... і пукання тривало. На обід були два чизбургери з майонезом у «Лагідному тигрі» — нова серія.

Він відшукав свій симптом у «Домашній медичній енциклопедії», безцінному дванадцятитомному виданні, яке його дружина збирала по одному тому, обмінюючи на свої чеки в крамниці «Шоп'н Сейв», що в Саус-Перісі. Інформація, яку Джордж Міра знайшов під заголовком «надмірне газоутворення», його не вельми втішила. Це могло бути симптомом розладів шлунка,

могло означати, що в нього утворюється маленька мила виразка, або свідчити про проблеми з кишківником і навіть онкологію. Якщо так триватиме й далі, він збирався піти на прийом до старого доктора Квентіна. Доктор Квентін скаже, що його надмірне пукання пов'язане з віком, ось і вся причина.

Смерть тітки Евві Чалмерс, яка відійшла наприкінці весни, стала для Джорджа Міри важким ударом, важчим, ніж він міг уявити. З того часу він не любив задумуватися про вік. Йому більше подобалися думки про «золоті роки пенсії», роки, які вони з Кетті проведуть разом. Більше не треба буде вставати о пів на сьому. Не треба буде тягати мішки з поштою й вислуховувати того придурка Майкла Форньєра, начальника Касл-Рокського поштового відділення. Не треба буде відморожувати яйця взимку і божеволіти влітку, коли пригріває сонечко і відпускники бажають, щоб їм привозили пошту в кемпінги або в заміські котеджі. Натомість можна буде об'їздити на «віннебаго»¹ всі мальовничі місця Нової Англії, можна буде порпатися в саду, завести купу нових хобі і, найголовніше, можна буде розслабитись і відпочити. Думка про те, що всю старість доведеться пропердіти, як несправна ракета, щось ніяк не вписувалась у приємні уявлення про «золоті роки пенсії».

Він повернув маленький біло-блакитний поштовий фургон на міську дорогу № 3, мружачись від сліпучого сонячного променя, що ковзнув по вітровому склі. Літо видалось точнісінько таким, як пророкувала тітка Евві, і навіть іще гарячішим. Він чув, як у високій по-літньому траві сонно дзвенять цикади, і на мить перед очима спалахнула картинка: сцена із «Золотих років пенсії» під заголовком «Джордж відпочиває в гамаку на задньому дворі».

Він зупинився коло воріт Міллікенів, заштовхуючи в їхню скриньку рекламний проспект «Зейрз»² і рахунок за електроенергію. Сьогодні був день надходження рахунків за електроенергію, та Джордж Міра сподівався, що люди з компанії електропостачання не затамовуватимуть подих, чекаючи на чек від

¹ «Winnebago» — автотрейлер, «дім на колесах».

² «Zayre's» — мережа дисконтних крамниць.

Міллікенів. Міллікени були такими ж обдертими білими злиднями, як і Гері Первієр, що жив вище по дорозі. На те, що лишилося від Гері Первієра, чоловіка, який колись отримав «Хрест за бойові заслуги», аж сором було дивитися. Та й отой Джо Кембер не дуже далеко від нього втік. Вони скочувалися на пси разом.

Джон Міллікен був на подвір'ї, ремонтуючи щось схоже на мотоплуг. Джордж помахав йому рукою. Той лише коротко клацнув пальцем у відповідь, перш ніж повернутися до роботи.

«Ось на тобі, дармоїде на гроші соцзахисту, — подумав Джордж. Задерши ногу, він дунув у свій тромбон. — З отим пуканням справи кепські. У компанії треба бути збіса обережним».

Він рушив дорогою до Гері Первієра і видобув ще один проспект «Зейрз» і ще один рахунок за електроенергію, додавши до них бюлетень організації «Ветерани війн за кордоном». Засунувши їх у поштову скриньку, Джордж розвернув авто на під'їзній доріжці Первієра. Їхати на пагорб до Джо Кембера йому сьогодні не доведеться. Учора близько десятої той зателефонував на пошту і попросив затримати його кореспонденцію на кілька днів. Майкл Форньєр, завідувач поштового відділення Касл-Рока і неабиякий базікало, заповнив стандартний бланк «утримувати до подальших вказівок» і кинув його на стіл Джорджа.

Форньєр попередив Джо Кембера, що коли він хоче затримати доставку пошти і за понеділок, то для цього вже запізно. Листоноша вирушив за п'ятнадцять хвилин до його дзвінка.

— Не страшно, — відповів Джо Кембер. — Думаю, забрати сьогоднішню я ще встигну.

Кладучи конверти в скриньку, Джордж помітив, що пошта Гері Первієра за понеділок, видання «Популярної механіки» і прохання про пожертву від фонду підтримки освіти сільських дітей, так і лишилася неторканою. Розвертаючись, він побачив, що великий старий «крайслер» Первієра стоїть на місці, а поряд із ним припаркований уже трохи підіржавілий «універсал» Джо Кембера.

— Повіялися кудись разом, — уголос пробурмотів Джордж Міра. — Двоє дурнів поїхали гастролювати.

Він задер ногу і знову пукнув.

Джордж дійшов висновку, що двійця, напевне, вирушила кудись пити й волочитися за шльондрами, роз'їджаючи довкола на Кемберовому пікапі. У нього не виникло запитання, чому вони взяли вантажівку Джо, якщо під рукою були ще два значно комфортніші транспортні засоби. Крові на східцях ганку він теж не помітив, так само як і величезної дірки, проламаної в нижній панелі входних дверей будинку Гері Первієра.

— Двоє дурнів поїхали на гастролі, — повторив Джордж. — Добре, що Джо Кембер хоч здогадався скасувати доставку.

Він рушив назад до Касл-Рока тим же шляхом, яким приїхав, раз у раз задираючи ногу, щоб подути у свій тромбон.

Стів Кемп заїхав до «Молочної королеви», що в торговельному центрі «Вестбрук», аби перехопити там кілька чізбургерів і морозиво «Ділли бар». Він сидів і їв у фургоні, дивлячись на Брайтон-авеню, але нічого перед собою не бачив і не відчував смаку їжі.

Перед цим Стів телефонував до офісу красунчика-чоловіка. Коли секретарка спитала його ім'я, він назвався Адамом Своллоу, маркетинговим директором «Дому світла», і сказав, що хотів би поговорити з містером Трентоном. У нього аж у роті пересохло від задоволення. Коли Трентон з'явиться на дроті, у них знайдуться цікавіші теми для розмови, ніж маркетинг. Наприклад, про родимку маленької мадам і про те, на що вона схожа. Чи про те, як одного разу, кінчаючи, вона вкусила його, і то так сильно, що аж пішла кров. Або поцікавитись, як справи у богині блуду відтоді, як красунчик чоловік дізнався, що вона виявляє деяку перебірливість стосовно того, хто по інший бік ліжка.

Та не так сталося, як гадалося.

— Мені шкода, — промовила секретарка, — але ні містера Трентона, ні містера Брейкстоуна не буде в офісі до кінця тижня. Можливо, їх не буде на місці й більшу частину наступного. Якщо я можу вам чимось допомогти...

У її жвавому тоні виразно чулася надія. Дівчина справді хотіла допомогти. Це був її щасливий шанс отримати замовлення, поки шефи залагоджують справи в Бостоні або Нью-Йорку, але точно не в такому екзотичному місті, як Лос-Анджелес. Тільки

не така занюхана, маленька агенція, як «Ед Воркс». Тож розважайся, хлопчику мій, і танцюй, поки капці не задимлять.

Стів подякував і сказав, що зателефонує ближче до кінця місяця. Перш ніж секретарка встигла спитати номер його телефону, він повісив слухавку, оскільки офіс «Дому світла» містився в телефонній будці на Конгрес-стрит, якраз навпроти тютюнової крамниці «Джо».

І ось тепер він сидів у фургоні, їв чизбургери і думав, що робити далі. «Ніби ти не знаєш», — прошепотів внутрішній голос.

Він завів фургон і рушив у напрямку Касл-Рока. На момент, коли Стів закінчував свій обід і морозиво від спеки повністю розтеклося по паличці, він був уже в Норт-Віндхемі. Стів кинув обгортки на підлогу, де вони приєдналися до купи подібного мотлоху: пластикових склянок, коробок з-під «Біг Мака», порожніх цигаркових пачок і придатних для здачі пляшок з-під пива й содової. Смітити надворі було антисоціально і шкідливо для довкілля. Він ніколи так не робив.

До оселі Трентонів Стів дістався о пів на четверту. Стояло гаряче, залите яскравим сонцем пообіддя. З майже тваринною обережністю він проїхав повз будинок, не знижуючи швидкості, завернув за ріг і припаркувався на бічній вулиці аж за чверть милі звідти. Назад ішов пішки.

Під'їзна доріжка була порожня, і Стів відчув укол досади й розчарування. Він не зізнавався навіть собі, тим паче тепер, коли все вказувало на те, що Донни немає вдома, що збирався дати їй скуштувати те, чого вона так прагнула всю весну. І все-таки всю дорогу з Вестбрука до Касл-Рока у нього була невеличка ерекція, яка лише зараз повністю минула.

Її не було.

Ні, не було *автомобіля*, а одне не обов'язково означає інше, правда ж?

Стів роззирнувся довкола.

Що ми тут бачимо, леді та джентльмени: літній день, мирна вулиця на міській околиці. Майже всі малюки пішли подрімати і майже всі домогосподарочки або роблять те ж саме, або

поприлипали до телевізорів, щоб не пропустити «Кохання всього життя» чи «У пошуках завтра». Усі красунчики чоловіки трудяться, прокладаючи собі шлях до вищих податкових ставок і, що теж дуже ймовірно, до ліжок у відділенні інтенсивної терапії в Східному мейнському клінічному центрі. Двоє малих дітей, одягнених у купальні костюми, грали в класики на розкресленому змазаною крейдою асфальті. З них градом котився піт. Лисіюча літня пані тягла з міста дротяний кошик з покупками, так ніби і вона, і кошик зроблені з найтоншої порцеляни. Вона зробила великий гак, щоб оминути гравців у класики.

Одним словом, не відбувалося майже нічого. Вулиця дрімала на сонці.

Він рушив угору спадистою доріжкою, так ніби мав повне право там перебувати. Спершу заглянув у крихітний одномісний гараж. Стів ніколи не бачив, щоб вона ставила туди машину. Донна якось зізналася йому, що боїться це робити, тому що вхід занадто вузький. Якщо вона зробить вм'ятину на автомобілі, красунчик-чоловік залле їй сала за шкіру. Ні, даруйте, він її просто збере.

Гараж був порожній. Ні «пінто», ні літнього «ягуара».

У красунчика чоловіка Донни у зв'язку зі спортивними машинами був, як то кажуть, клімакс. Донні не подобалося, коли Стів так говорив, проте яскравішого випадку він зроду не бачив.

Він вийшов із гаража й піднявся трьома сходинками на задній ганок. Поторсав двері. Незамкнено. Кинувши позад себе небалий погляд, щоб пересвідчитися, що нікого немає поблизу, він увійшов, не постукавши.

У тиші він зачинив двері. Серце знову важко стукотіло. Здавалося, вся грудна клітка ходить ходором. І знову він у дечому не зізнавався. Та в цьому й не було потреби. Усе було те саме.

— Агов, є хтось удома? — погукав він голосно.

Тон був приязний, щирий і зацікавлений.

— Агов!

Він уже був на середині коридору.

Очевидно, нікого немає. У домі стояла особлива, гаряча й очікувальна тиша. У заставленому меблями порожньому будинку

стає якось моторошно, якщо він не твій власний. Здається, ніби за тобою стежать.

— *Люди, є хтось удома?*

Останній раз.

«Тоді залиш їй щось на пам'ять і драпай».

Стів увійшов до вітальні і зупинився, роззираючись. Рукави сорочки закасані, руки злегка блищать від поту. Тепер можна зізнатися: хотілося вбити Донну, коли вона обізвала його сучим сином, бризкаючи слиною йому в обличчя, хотілося вбити за те, що вона змусила його почуватися старим та наляканим і виврвала з його рук контроль над ситуацією. Лист — це вже щось, але цього замало.

Праворуч на скляних полицях стояли декоративні статуетки. Він різко обернувся і сильно стусонув по нижній полиці ногою. Вона впала додолу. Каркас захитався й перекинувся, з нього навсібіч полетіло скло і маленькі порцелянові котики, пастушки і подібне щасливе буржуйське лайно. Посередині чола пульсувала жилка. Обличчя перекривила гримаса, хоча Стів цього й не помічав. Він пройшовся по ще не розбитих фігурках, ретельно перетворюючи їх на порох. Тоді зірвав зі стіни сімейний портрет і якусь мить із цікавістю вдивлявся в усмінене обличчя Віка Трентона, який тримав Теда на колінах і однією рукою обіймав Донну за талію. Потім Стів кинув світлину на підлогу і з усієї сили став топтати скло.

Він роззирнувся довкола, важко дихаючи, ніби пробіг марафон. Зненацька накинувся на кімнату, ніби вона була живою істотою, яка завдала йому нестерпного болю і яку слід було покарати. Ніби це кімната була винуватицею його страждань. Повалив додолу Вікове крісло з регульованою спинкою. Поставив сторч канапу. Якусь мить вона небезпечно балансувала на одному бильці, а потім із тріском гепнулася на кавовий столик, розтрощивши його задню стінку. Стів вигріб із полиць усі книги, сопучи й осипаючи прокльонами людей, котрі мають такий засраний смак. Він схопив журнальний столик, здійняв його над головою і пожбурих просто в дзеркало, що висіло над каміном, розбиваючи його на друзки. Уламки чорного однобічного скла всіяли підлогу, наче фрагменти

якоїсь вигадливої мозаїки. Стів форкав, як віл у спеку. Його худе обличчя зробилося майже фіолетовим.

Він попрямував на кухню, проминувши по дорозі невеличку їдальню. Проходячи повз обідній стіл, який батьки Донни подарували їм на новосілля, він одним помахом руки змів усе, що там лежало: багатоповерхову обертову тацю з відділенням для спецій, гранчасту вазу, яку Донна минулого літа купила в бриджтонському універмазі за долар двадцять п'ять центів, пивний кухоль із Вікового випускного. Керамічні сільниці й перечниці розліталися, наче бомби. Ерекція повернулася знову, та ще й яка потужна. Усі думки про обережність і про те, що його можуть спіймати, зовсім вилетіли з голови. Він перебував десь усередині самого себе, у глибині якоїсь темної норі.

У кухні він рвонув дверцята духовки і, коли вони розчинилися навстіж, заходився викидати звідти пательні й казанки. Вони падали з шаленим брязкотом, але сам лише брязкіт задоволення не приносив. Уздовж трьох стін приміщення тяглися ряди кухонних шафок. Стів відчиняв їх одну за одною, хапаючи тарілки обома руками і струшуючи їх на підлогу. Посуд мелодійно дзенькотів. Він змітав додолу склянки і аж кректав, коли вони розбивалися. Серед них був і набір з восьми делікатних винних келихів на тонких ніжках, що були в Донни ще з дванадцяти років. Вона прочитала в якомусь журналі про скрині для посагу і захотіла й собі мати таку ж. Щоправда, келихи були єдиним, що вона поклала в ту скриню, перш ніж втратила до неї будь-яку цікавість. Спершу в її грандіозні плани входило назбирати стільки, щоб повністю обставити будинок чи квартиру своєї майбутньої сім'ї. Але вона прожила з цими келихами більшу частину свого життя, тож дуже ними дорожила.

Настала черга соусника. Потім великої таці для сервірування. Наступним на підлогу з важким тріском вирушив касетний магнітофон із вмонтованим радіоприймачем. Стів заходився витанцьовувати на ньому бугі-вугі. У штанах пульсував твердий, як камінь, пеніс. Жилка на чолі пульсувала контрапунктом до нього. У кутку, під невеличкою хромованою мийкою, він знайшов випивку. Набрал повний оберемок наполовину і на

три чверті повних пляшок і заходився гатити ними по зачинених дверях комірчини, здіймаючи кожну пляшку над головою і розмахуючись щосили. Наступного дня права рука так заніміла й розпухла, що він ледь міг підняти її до рівня плеча. Скоро пофарбовані в синій колір двері були всі залиті джином «Гілбі», двома сортами віскі, липким зеленим м'ятним лікером і амаретто, різдвяним подарунком від Роджера й Алтеї Брейкстоунів. Скло м'яко мерехтіло у світлі гарячого пообіднього сонця, що лилося крізь вікно над мийкою.

Стів увірвався до пральні. Там він побачив пачки з відбілювачем, упаковки плямовивідника, велику блакитну пляшку мийного засобу «Дауні» і три різні види прального порошку. Він почав бігати туди-сюди, розливаючи довкола чудо-суміш для миття.

Він якраз закінчував розсипати останню, майже повну упаковку «Тайду», коли помітив на дошці записку, наскрябану шпичастими літерами, безсумнівно, рукою Донни: *«Ми з Тедом поїхали до Джо Кембера. З “пінто”. Скоро будемо»*.

Записка з тріском повернула його до реальності. Стів пробував тут аж півгодини, а може, й довше. Час пролетів у якомусь криваво-червоному тумані, тому годі було сказати точніше. Скільки часу минуло відтоді, як вона поїхала? І кому призначалася записка? Будь-кому, хто вирішить заскочити, чи комусь конкретно? Йому треба звідси вшиватися, але залишалася ще одна річ, яку він мусив зробити.

Одним порухом рукава він стер із дошки записку і вивів великими друкованими літерами:

МАЛЕНЬКА, Я ЗАЛИШИВ ДЛЯ ТЕБЕ ДЕЩО НАГОРІ.

Перестрибуючи по дві сходинки, він добіг до їхньої спальні, що була ліворуч від сходового майданчика. Раптом Стів страшенно заквапився, майже впевнений, що от-от задзеленчить дзвінок або хтось, найімовірніше, ще одна щаслива домогосподарка, застромить голову з чорного ходу і почне гукати, як і він перед цим: «Агов, є хтось удома?»

Проте це якимось викривленим чином надавало ситуації фінальної, збудливої пікантності. Він розперезав пояс, шарпнув ширінку і спустив джинси до колін. Трусів на ньому не було, Стів рідко їх носив. Затверділий член стирчав над заростями рудуватого лобкового волосся. Це не зайняло багато часу. Він був занадто збуджений. Два-три швидкі рухи стиснутого кулака — і все. Оргазм був миттєвий і несамовитий. Сім'я з судомним спазмом ринуло на покривало.

Стів рвонув джинси догори, застебнув блискавку (головка пеніса ледь не потрапила поміж її дрібні золотисті зубці: *отоді* було б дуже весело) і кинувся до дверей, на ходу застібаючи пояс. На виході він точно когось зустріне. Стів був у цьому більш ніж упевнений, так ніби все визначено наперед. Якась щаслива домогосподарочка побачить його розпашіле обличчя, витріщені очі й напнуті джинси і здійме лемент до неба.

Відчиняючи двері й виходячи на ґанок, він намагався себе до цього підготувати. Оглядаючись назад, здавалося, що зчинений ним шум розбудив би й мертвого. Пательні? Навіщо було кида-тися тими сучими пательнями? Про що він тільки думав? Це мала чути вся околиця.

Та ні на подвір'ї, ні на під'їзній доріжці нікого не було. Спокою літнього дня ніщо не порушувало. По той бік вулиці безжурно обертався автоматичний поливальник газонів. Проїхала дитина на роликах. Прямо перед ним був високий паркан, що відділяв подвір'я Трентонів від сусідньої ділянки. Ліворуч від ґанку відкривався вид на місто, що притулилося біля підніжжя пагорба. Стів чітко бачив місце, де перетиналися шосе № 117 і головна вулиця. Там, де дорога робила поворот, до неї прилягали міські сади. Стів стояв на ґанку, намагаючись зібрати мізки й тельбухи докупі. Дихання поступово сповільнювалося, повертаючись до нормального ритму. Він спромігся надати своєму обличчю милого пообіднього виразу. Це тривало рівно стільки, скільки потрібно було світлофору за рогом, щоб зробити повне коло від червоного до жовтого і зеленого, а потім знову повернутися на червоне.

«А що, як вона над'їде просто зараз?»

Від цієї думки Стів знову почав заводитися. Він залишив свою візитівку і не хотів додавати собі клопоту. В принципі, вона не могла йому нічого вдіяти, хіба що зателефонувати копам, та Стів не думав, що вона це зробить. Він міг надто багато розповісти: сексуальне життя щасливої американської домогосподарки в природному середовищі. Та все одно сцена вийшла б жахливою. Краще, щоб його і Касл-Рок розділяла не одна миля. Можливо, пізніше він зателефонує Донні. Поцікавиться, чи припала їй до смаку його робота. Ото буде сміху.

Він перетнув під'їзну доріжку, звернув ліворуч і попрямував до свого фургона. Його ніхто не зупинив. Зайвої уваги він не привернув. Повз нього, голосно привітавшись, пронісся хлопець на роликах. Стів одразу ж відповів на привітання.

Він заліз до фургона і завів двигун. Зі 117-ї він виїхав на дорозу № 302 і прямував нею аж до Портленда, де вона перетиналася з міжштатною магістраллю № 95. Стів заплатив дорожній збір і покотив на південь. У голову полізли неприємні думки про те, що він накоїв, про той криваво-червоний спалах інстинкту руйнування, що охопив його, коли виявилось, що нікого немає вдома. Чи не завелика розплата за кривду? Ну не захотіла вона нічого з ним мати, то й що? Він же розгромив майже весь клятий будинок. Може, це не вельми приємний доказ того, до якого місця в нього насправді кріпиться голова?

Він почав обробляти ці питання, як це робить більшість людей, поступово пропускаючи об'єктивні факти через різноманітні хімічні розчини, які, якщо їх скласти до купи, становлять собою комплексний механізм сприйняття і прийняття, відомий як суб'єктивність. Подібно до школяра, який спершу старанно малює олівцем, потім стирає малюнок гумкою, а потім перемальовує все начисто, він розірвав те, що сталося, на шматки, а потім ретельно відновив історію в голові, перемальовавши її так, щоб факти і їх сприйняття поєдналися в такій формі, яку він міг прийняти.

Стів доїхав до шосе № 495 і звернув на захід у напрямку Нью-Йорка і сільського краю, що розкинувся аж до кордонів Айдахо, тихого штату, у якому, старий і смертельно скривджений,

оселився батечко Гемінгвей. Він відчував знайоме піднесення, яке приходило щоразу, коли він поривав старі зв'язки й вирушав у магічну подорож або ж, за словами Гека¹, «квапився на нову територію». У такі моменти він ніби знову народжувався на світ, із новою силою відчуваючи, що володіє найбільшою свободою у світі — свободою творити себе. Стів не зміг би зрозуміти, якби хтось сказав йому, що, програвши партію в теніс, він і в Мейні, і в Айдахо так само сердито й невдоволено відкидатиме ракетку, що він і далі відмовлятиметься потиснути над сіткою руку суперника, як завжди робив, коли програвав. Стів тиснув руки суперникам тільки після перемоги.

Він заночував у невеличкому містечку Твікенгем. Сон у нього був спокійний. Стів переконав себе, що погром, який він учинив у будинку Трентонів, був скоєний не в нападі божевільних ревнощів. То був акт революційної анархії, удар, спрямований проти двох жирних буржуазних свиней, бо саме такі, як вони, сліпо сплачуючи податки й телефонні рахунки, і давали фашистським тиранам можливість залишатися при владі. Це було актом мужності й чистого, праведного гніву. Це був його спосіб сказати: «Влада — народу», передати ідею, яку він завжди намагався висловити у своїх віршах.

Утім, коли він лягав спати у вузькому мотельному ліжку, у нього з голови не йшло питання, що подумала Донна, коли вони з малим повернулися додому. Від цієї думки він поринув у сон з легкою усмішкою на вустах.

О пів на четверту того дня Донна втратила надію на листоношу.

Вона сиділа, однією рукою ніжно обійнявши Теда, який перебував у якомусь одурманеному напівсні. Його губи немилосердно набрякли від спеки, обличчям розливався гарячковий рум'янець. Молока залишилося всього кілька ковтків, і скоро вона віддасть йому все до краплі. Останні три години, від часу, коли в них удома мав бути обід, сонце палило по-звір'ячому невтомно. Незважаючи на те що обидва вікна були опущені на

¹ Ідеться про Гекльберрі Фінна.

чверть, температура в салоні сягала ста¹, а то й більше градусів. Так завжди відбувається з машинами, які стоять на сонці, нічого надзвичайного. Ось тільки коли це відбувається за нормальних обставин, люди опускають усі вікна, відчиняють люк і тиснуть на газ. «Тиснуть на газ» — які солодкі слова!

Донна облизала губи.

Кілька разів вона ненадовго опускала вікна повністю, роблячи невеликий протяг, проте боялася їх так залишати. А якщо вона задрімає? Спека лякала її. Вона боялася і за себе, а ще більше за Теда — як усе це на ньому відіб'ється. Та все одно це не лякало її так, як вкрита піною морда собаки і пильний погляд його грізних червоних очей.

Останній раз вона повністю відчиняла вікна, коли Куджо сховався в тінь сараю-гаража. Та тепер він повернувся.

Він сидів у тіні гаража, що вже починала довшати, опустивши голову і втупившись у синій «пінто». Земля між його передніми лапами була мокра від піни. Час від часу він гарчав і хапав зубами повітря, ніби в нападі галюцинацій.

Коли? Коли вже він здохне?

Вона була раціональною жінкою і не вірила в чудовиськ із шафи. Вона вірила в те, що могла побачити і чого могла торкнутися. У цьому заляпаному піною недобитку, що сидів у тіні гаража, не було нічого надприродного. Сенбернар був просто хворою твариною, яку вкусила скажена лисиця або скунс. Він не замірявся конкретно на неї. Це ніякий не Превелебний Дімmsдейл², не собачий варіант Мобі Діка і не чотирилапий фатум.

Але... вона вже була вирішила побігти до дверей критого ганку Кемберів, коли з темряви гаража, сковзаючись і похитуючись, з'явився Куджо.

Тед. У ньому вся справа. Їй треба витягти його звідси. Треба було відкладати жарти вбік. Він відповідав не вельми зв'язно.

¹ ≈ 38 °C.

² Герой роману Н. Готорна «Багряна літера» — священик, який допитує жінку, засуджену за зраду свого чоловіка: вона зачала й народила дитину в його відсутність. Водночас цей священик — батько тієї дитини, але приховує правду від громади.

Здавалося, що він сприймає реальність не цілком, а лише найгостріші її грані. Коли Донна говорила, він зводив на неї скляні очі, що нагадували очі боксера, якого все били й били, аж доки разом зі своєю капою він не втратив чіткість розуму і тільки й чекає, щоб, знепритомнівши під новою зливою ударів, упасти на ринг. Такий його стан лякав і змушував бунтувати всі її материнські почуття. Проблема в Теді. Якби Донна була сама, то вже давно побігла б до дверей. Її стримував Тед. Мозок раз у раз повертався до думки про те, що буде, якщо собака накинеться на неї і Тед залишиться в машині сам.

Та все ж, поки п'ятнадцять хвилин тому не з'явився Куджо, Донна готувалася до вилазки. Вона прокручувала її в голові знову й знову, наче кіноплівку, аж поки якийсь часточці її розуму не почало здаватися, що все вже сталося насправді. Вона повністю приведе Теда до тями, навіть давши ляпаса, якщо треба, і накаже йому не виходити з машини і не йти слідом за нею — *у жодному разі, що б не трапилося*. Вона кине́ться бігти до дверей. Спробує клямку. Якщо двері незамкнені — кращого й бути не може. Та, найімовірніше, вони замкнені, і до цього Донна теж готова. Вона зняла блузку і тепер сиділа за кермом у самому лише білому бавовняному ліфчику, тримаючи її на колінах. Вирушаючи, вона обмотає блузку навколо руки. Захист далеко не ідеальний, але краще, ніж нічого. Вона виб'є скло попри саму клямку, засуне всередину руку і відкриє собі вхід на ганок. А якщо і внутрішні двері виявляться зачиненими, вона і з цим упорається. Якось.

Та Куджо повернувся, і їй забракло духу.

Нічого страшного. Собака знову зайде всередину. Він весь час так робив.

«А якщо ні? — не вгавав внутрішній голос. — Усе складається надто ідеально, хіба ні? Кембери поїхали, не забувши попередити пошту, як порядні громадяни. Віка немає, і ймовірність того, що він зателефонує до завтрашнього вечора, мізерна. Ми просто не можемо дозволити собі розмов по міжміському щодня. А якщо все-таки зателефонує, то зробить це не дуже пізно. Коли ніхто не відповість, він вирішить, що ми поїхали підкріпитися в “Маріо” або заскочили на морозиво в “Крижаний

смак". Він не дзвонитиме пізніше, бо подумає, що ми спимо. І подзвонить завтра. Наш делікатний Вік. Так, усе складається надто ідеально. Хіба в човні того перевізника з міфу про річку Харон не було собаки? Собаки перевізника. Звіть мене просто Куджо. І всі прямують у Долину Смерті».

«Іди, — подумки підганяла Донна, — повертайся всередину, чорт тебе забирай!»

Куджо не рухався.

Вона облизала губи. Схоже, вони набрякли майже так само, як і в Теда.

Вона прибрала йому волосся з чола і лагідно спитала:

— Як ти, Тедді?

— Тс-с, — розсіяним голосом пробурмотів Тед. — Качки...

Донна потрусила його.

— Теде, любий, з тобою все добре? Говори зі мною!

Очі Теда повільно розплющилися. Він роззирнувся довкола: маленький хлопчик, розгублений, очманілий від спеки і страшенно виснажений.

— Мам, нам можна поїхати додому? Мені так *гаряче*.

— Ми поїдемо додому, — заспокоювала Донна.

— Коли? Мамо, *коли*?

Він зайшовся безсилим плачем.

«Теде, бережи вологу, — подумала Донна, — вона може тобі знадобитися». Що за дурні думки? Однак уся ця ситуація абсурдна аж до божевілля, хіба ні? Маленький хлопчик, що помирає від зневоднення

(*припини, він НЕ помирає*)

менш ніж за сім миль від досить великого міста — це саме по собі абсурд.

«Але ситуація така, як вона є, — різко урвала себе Донна, — і не смій вигадувати нічого іншого, сестричко». Це ніби війна в зменшеному масштабі. Усе, що раніше було маленьким, тепер здається великим. Найменший подув вітру крізь прочинене на чверть вікно ставав Зефіром, а відстань до заднього ганку перетворювалася на півмилі по нічийній території. «А якщо тобі хочеться вірити, що собака — це фатум, чи привид усіх смертних гріхів,

чи навіть реінкарнація Елвіса Преслі, то вір собі». У химерно зменшеному масштабі цієї ситуації — на межі життя і смерті — навіть похід у туалет перетворювався на локальну битву.

«Ми виберемося звідси. Жоден собака не робитиме такого з моїм сином».

— Коли, мамо?

Він глянув на Донну. Очі вологі, обличчя — бліде, як сир.

— Скоро, — з жаром пообіцяла Донна, — дуже скоро.

Пригортаючи Теда, вона відкинула йому волосся. Виглянувши в Тедове вікно, вона знову вп'ялася очима в предмет, що лежав у високій траві: оту стару, замотану липкою стрічкою бейсбольну битку.

«Я б хотіла нею розтрити тобі голову».

У будинку задзеленчав телефон.

Вона різко крутнула головою, охоплена шаленою надією.

— Це нам, мамо? Це нам телефонують?

Донна не відповіла. Вона не знала, кому телефонують. Та якщо їм пощастить, — а удача скоро до них повернеться, це вже точно — це телефонує хтось, у кого будуть усі підстави настоїтися, якщо в Кемберів ніхто не візьме слухавку. Хтось, хто заїде поглянути, в чому річ.

Голова Куджо підвелася. Нахилена набік, на мить вона здалася страшенно схожою на голову Ніпера, собаки з емблеми RCA¹, що притискає вухо до труби грамофона. Він, погойдуючись, підвівся й рушив на звук телефону.

— Може, песик хоче взяти слухавку, — промовив Тед. — Може...

З жахливою моторністю великий собака блискавично змінив напрямок і полетів до машини. Куди й поділася вся його незграбність і хитка хода, так ніби все це від початку до кінця було хитрою грою. Його гавкіт швидше скидався на рев і завивання. Червоні очі палали. З важким, глухим тріском Куджо врізався в машину і відскочив. Вражена, Донна побачила, що

¹ Radio Corporation of America — відомий виробник радіоприймачів, телевізорів, грамофонів тощо.

дверцята з її боку справді трохи ввігнулися. «Він мав би здохнути, — істерично подумала Донна. — Мав розтовкти свої хворі мізки в якійсь там контузії, чи інфузії, чи іншій фузії... Мав би здохнути, мав би, МАВ БИ...»

Куджо зіп'явся на ноги. З морди цебеніла кров. Порожній, блукаючий погляд. Телефон у будинку все дзвонив і дзвонив. Собака вдав, що відступає, несподівано, ніби його щось ужалити, люто клацнув зубами біля свого боку, крутнувся і стрибнув на вікно Донни. Його тіло з новим потужним звуком врізалось в машину просто перед її носом. Бризнула кров, і по склу побігла довга, срібляста тріщина. Тед заверещав і затулив обличчя руками, натягуючи щоки й залишаючи на них борозни від нігтів.

Собака стрибнув знову. З закривавленого рота нитками збігала піна. Вона розгледіла його зуби, важкі і жовті, як стара слонова кістка. Кігті цокотіли по склі. З порізу між очей юшила кров. Очі, що вп'ялися в Донну, були застигли й тупі, але в них — вона могла б у цьому заприсягтися — було якесь знання. Якесь лиховісне знання.

— *Забирайся звідси!* — зарепетувала Донна.

Куджо кидався на машину під її вікном знову й знову. Дверцята були вже добряче пом'яті. Від кожного удару двохсотфунтової туші «пінто» хитало з боку в бік. Щоразу, чуючи важке, глухе гупання, Донна була переконана, що він заб'ється на смерть або хоча б відключиться. Та щоразу він риссю відбігав до будинку, круто розвертався і знову кидався в атаку. Морда Куджо перетворилася на заляпану кров'ю і брудом шерстисту маску, з-під якої визирали колись карі й привітні, а тепер червоні і сповнені тупої люті очі.

Донна перевела погляд на Теда і побачила, що він впав у шокковий стан, скрутившись на сидінні в позі зародка зчепивши руки на потилиці. Його груди судомно здригалися.

«Може, так і краще. Може...»

Телефон стих. Куджо, що саме обертався для нової атаки, застиг на місці. Знову схилив голову набік у своїй чудній, схожій на Ніпера манері. Донна затамувала подих. Тиша здавалася дуже глибокою. Куджо сів, задер жакливо потовченого носа до неба і завив. Звук був таким безпросвітнім і сповненим самот-

ності, що Донна здригнулася. Гаряче більше не було. Її пройняв могильний холод. У цю мить вона знала — не просто відчувала чи думала, а *знала*, — що Куджо є чимось більшим, ніж собака.

Та цей момент минув. Дуже повільно і знесилено Куджо звівся на ноги й побрів навколо машини. Не побачивши хвоста, Донна подумала, що собака ліг десь попереду. Та все одно ще кілька хвилин сиділа напружена, морально готуючись на випадок, якщо Куджо почне стрибати на капот, як він це робив раніше. Він не стрибнув. Навколо була тільки тиша.

Вона взяла Теда на коліна і почала наспівувати колискову.

Коли Бретт урешті-решт здався і вийшов з телефонної кабінки, Чаріті взяла його за руку й повела до кав'ярні. Вони заїхали в «Калдорс» дібрати скатертини і штори.

Голлі чекала на них, потягуючи крем-соду.

— Усе гаразд? — спитала вона.

— Нічого страшного, — відповіла Чаріті, скуйовдивши синові волосся. — Він просто хвилюється за свого собаку. Правда, Бретте?

Бретт знизав плечима і з нещасним виглядом кивнув.

— Ти йди, як хочеш, — запропонувала Чаріті. — Ми наздоженемо.

— Добре, я буду внизу.

— Закладаюся, з твоїм цуциком усе чудово, Бретте, — сказала Голлі, допиваючи крем-соду.

Бретт насилу посміхнувся, але нічого не сказав. Вони спостерігали, як Голлі віддаляється, елегантна у своїй темно-багряній сукні й босоніжках на корковій підошві, і Чаріті розуміла, що ніколи не зможе стати такою ж. Може, колись, але не зараз. Голлі залишила своїх двох із нянькою, і близько полудня вони приїхали в Бриджпорт. Вона пригостила Чаріті та Бретта смачним обідом, розрахувавшись клубною карткою, і вони рушили по крамницях. Та Бретт був притихлий і відсторонений, хвилюючись за Куджо. Та й самій Чаріті не вельми хотілося вештатися по крамницях. Було спекотно, а ще її трохи непокоїв ранковий сомнамбулізм Бретта. Урешті-решт вона запропонувала

зателефонувати додому з однієї з тих кабінок, що були в кутку біля бару. Та результат виявився саме таким, як вона й боялася.

Підійшла кельнерка. Чаріті замовила каву, склянку молока і два тістечка.

— Бретте, — почала вона, — коли я сказала татові, що хочу поїхати з тобою до Коннектикуту, він був проти...

— Так я й думав.

— ...та потім він передумав. І передумав якось раптово. Гадаю, що, можливо... можливо, він побачив у цьому шанс і собі влаштувати невеличкі канікули. Знаєш, чоловіки люблять іноді поїхати кудись наодинці й чимось зайнятися...

— Наприклад, полювати?

(і волочитись, і напиватись, і один Бог знає що ще і чому)

— Щось таке.

— І кіно?

Принесли замовлення. І Бретт узявся за своє тістечко.

(так, порношоу на Вашингтон-стрит, так звана Фронтон-ва зона)

— Можливо. Тож твій тато міг на кілька днів поїхати до Бостона.

— Не думаю, — з запалом вигукнув Бретт. — У нього купа роботи. Справді, *купа*. Він сам мені казав.

— Може, роботи виявилося не так багато, як він думав, — промовила Чаріті, сподіваючись, що її цинізм не прорветься назовні. — У всякому разі, гадаю, тато саме так і зробив. Ось чому він не підходив до телефону ні вчора, ні сьогодні. Пий молоко, Бретте. Воно зміцнює кістки.

Він випив півсклянки, виростивши собі сиві вуса. Потім поставив її на стіл.

— Може, й так. Він міг умовити Гері поїхати з ним. Гері дуже йому подобається.

— Можливо, вони з Гері поїхали удвох, — погодилася Чаріті таким тоном, ніби ця ідея їй і на думку не спадала. Та насправді вона вже телефонувала Гері вранці, коли Бретт надворі грався з Джимом-молодшим. Ніхто не відповів. У неї не було ні крихти сумніву, що, де б не був її чоловік, він разом із Гері.

— Ти майже не їв свого тістечка.

Бретт узяв тістечко в руку, вдавав, що відкушує шматочок, і поклав його назад на тарілку.

— Мам, я думаю, Куджо захворів. Коли я бачив його вчора вранці, він виглядав хворим, чесне слово.

— Бретте...

— Чесно, мамо. Ти його не бачила. Він виглядав... просто паскудно.

— Ти заспокоїшся, якщо знатимеш, що з Куджо все в порядку?

Бретт кивнув.

— Тоді ввечері зателефонуємо Альві Торнтону з Кленової дороги і попросимо сходити перевірити, — сказала Чаріті. — Хоча я думаю, що тато вже йому дзвонив і попросив годувати Куджо, поки його не буде.

— Ти справді так думаєш?

— Справді.

Альві чи ще комусь подібному. Він не був другом Джо — наскільки їй було відомо, Джо мав тільки одного справжнього друга, Гері Первієра, — але це людина, що погодиться зробити послугу в обмін на якусь іншу послугу в майбутньому.

Обличчя Бретта чарівним чином проясніло. Дорослий знову витягнув правильну відповідь, як кролика з капелюха. Та замість того щоб потішити, це її тільки засмутило. А що вона йому скаже, коли зателефонує Альві й виявиться, що він не бачив Джо, відколи зійшов сніг? Що ж, якщо таке трапиться, вона подолає і цей місток. Та все ж Чаріті вірила, що Джо не залишив би собаку самому давати собі раду. Це було на нього не схоже.

— То як? Тепер підемо шукати твою тітку?

— Так, тільки дай мені закінчити з цим.

З радістю, наполовину змішаною з приголомшенням, Чаріті спостерігала, як Бретт, тричі з розмахом куснувши, розправився з тістечком, а слідом відправив і решту молока. Потім відсунув стілець.

Чаріті розплатилась, і вони попрямували до ескалатора.

— Офігіти! — з подивом вигукнув Бретт, — цей магазин справді величезний. Бриджпорт — велике місто, правда, мамо?

— Порівняно з Нью-Йорком воно буде здаватися Касл-Роком, — відповіла Чаріті. — І не кажи «офігіти». Це погане слово.

— Не буду.

Він тримався за рухоме поруччя, роззираючись довкола. Праворуч від них лабіринтом стояли клітки, в яких щебетали папуги. Праворуч був відділ побутових товарів, де все аж блищало від хрому. У ньому була виставлена посудомийна машина, у якій було скляне віконце і можна було спостерігати, як на воді утворюються бульбашки.

Коли вони зійшли з ескалатора, Бретт перевів очі на матір.

— Ви росли разом, так?

— Можеш мені повірити, — усміхаючись, відповіла Чаріті.

— Вона — справжня красуня, — сказав Бретт.

— Рада, що ти так вважаєш. Я й сама завжди нею захоплювалася.

— Як вона стала такою багатую?

Чаріті зупинилася.

— То ти думаєш, що Голлі і Джим... *багаті*?

— Їхній будинок — не з дешевих, — пояснив Бретт, і Чаріті побачила, як з-під ще по-дитячому невиразних ліній синового обличчя знову визирнув Джо Кембер у насунутому глибоко на потилицю безформному зеленому капелюсі зі скошеними на один бік мудрагельськими очима. — І цей музичний автомат. Він теж їм влетів у копійку. А ще в неї повний гаманець кредиток, а в нас тільки одна «Тексако»...

Вона рвучко обернулася до нього.

— Думаєш, гарно зазирати в чужі гаманці, коли тебе щойно пригостили смачним обідом?

На обличчі Бретта з'явився здивований, ображений вираз, та за мить воно знову стало спокійним і незворушним. Черговий фокус Джо Кембера.

— Я помітив випадково. Та й важко було не помітити, як вона ними хизувалася...

— Вона ними *не* хизувалася! — вигукнула шокована Чаріті, знову зупинившись. Вони були вже біля відділу тканин.

— Хизувалася, — не здавався Бретт. — Якби вони були акордеоном, вона б на ньому зіграла «Іспанську грандесу».

Чаріті раптом розсердилася на нього, частково через те, що й сама підозрювала щось подібне.

— Вона хотіла, щоб ти їх усі побачила, — додав Бретт. — У мене таке враження.

— Твої враження щодо цього мене мало цікавлять, Бретте Кембере.

Її обличчя розпашіло. Руки аж свербіли вдарити його. А кілька хвилин тому в кав'ярні вона його любила і, що не менш важливо, почувала себе його другом. І куди всі ці добрі почуття тільки поділися?

— Я просто спитав, звідки в неї стільки капусти?

— Називати гроші капустою — це вульгарно, тобі так не здається?

Бретт знизав плечима. Вигляд у нього був відверто ворожий. «Він навмисно мене провокує», — подумала Чаріті. Річ була не тільки в тому, як він сприйняв сцену, що сталася за обідом, — це сягало значно глибше. Він порівнював життя, яке вели вони з батьком, зі способом життя інших людей. І чому вона вирішила, що Бретт сприйме цей спосіб життя її сестри і Джима з захопленням тільки тому, що так захотіла Чаріті: бо це було життя, якого вона сама була позбавлена чи то через нещасливу долю, чи то через власну дурість, а може, те й інше. Хіба він не має права критикувати чи аналізувати? Безперечно, таке право в нього було, просто вона не очікувала, що його оцінка буде такою тривожною, такою, хоч і інтуїтивно, глибокою та влучною, такою гнітюче негативною.

— Думаю, гроші заробляє Джим, а ти знаєш, чим він займається.

— Ага, переводить папір.

Та цього разу вона не клюнула на провокацію.

— Якщо хочеш. Голлі одружилася з Джимом, коли він вивчав право в коледжі при Мейнському університеті в Портленді. Пізніше він вступив до юридичного коледжу в Денвері, і Голлі

бралася за будь-яку чорну роботу, щоб тільки він міг пробитися. Так часто роблять. Жінки працюють, щоб їхні чоловіки могли опанувати якийсь певний фах...

Чаріті пошукала очима Голлі, аж поки не здалося, що вона побачила маківку молодшої сестри за кілька рядів ліворуч.

— Коли Джим закінчив навчання, вони перебралися на схід, і він улаштувався на роботу у велику юридичну фірму в Бридж-порті. Тоді він не заробляв багато. Вони жили в квартирці на третьому поверсі, без кондиціонера влітку і без нормального опалення взимку. Але кар'єра Джима пішла вгору, і зараз він — те, що називають молодшим партнером. І думаю, заробляє чимало, за нашими мірками.

— Може, вона так хизується своїми кредитками, бо ще й досі іноді внутрішньо почуває себе бідною, — сказав Бретт.

Його майже надприродна проникливість приголомшила Чаріті. Вона ніжно скуйовдила йому волосся, більше не сердячись.

— Ти ж казав, вона тобі подобається.

— Так. Он вона, аж там.

— Я її бачу.

Вони приєдналися до Голлі, що, набравши повний оберемок штор, тепер придивлялася до скатертин.

Сонце нарешті зайшло за будинок.

Духовка, на яку перетворилася машина Трентонів, почала помалу охолоджуватись. Подув хоч невеликий вітерець і Тед із вдячністю підставив йому обличчя. Принаймні зараз він почувався краще, ніж весь цей день. Узагалі все, що відбувалося дотепер, здавалося суцільним кошмарним сном. Він пам'ятав його лише уривками. Іноді він ішов геть. Просто залишав машину і йшов геть. Це Тед пам'ятав. Він їхав верхи на коні. Їхав широким полем, на якому гралися кролики. Як у тому мультику, на який його водили мама з татом. Це було в «Чарівній лампі» у Бриджтоні. У кінці поля був ставок, а в ставку плавали качки. Вони були дуже хороші. Тед із ними бавився. Там було краще, ніж із мамою, тому що в тому місці, де була мама, було й чудовисько, що вилізло з його шафи. Біля ставка з качками чудовиська не було. Тедові там подобалося,

хоча він невиразно відчував, що коли залишатиметься біля ставок занадто довго, то може забути, як повернутися до «пінто».

Потім сіло сонце. Прохолодні тіні довкола були такі густі, що нагадували оксамит. Чудовисько більше на них не нападало. Листоноша так і не прийшов, та тепер він міг принаймні спокійно відпочити. Найгірше мучила спрага. Ще ніколи в житті він так не хотів пити. Саме тому ставок із качками здався таким привабливим: там було мокро і повно зелені.

— Сонечко, що ти казав?

Над ним схилилося мамине обличчя.

— Пити, — проквакав він жаб'ячим голоском. — Мам, я дуже хочу пити.

Тед пригадав, як раніше завжди казав «пипи» замість «пити», та в дитячому таборі з нього всі сміялись і обзивали малюком, так само як сміялися з Ренді Гофнейджера, коли він казав «смітанок» замість «сніданок». Тож Тед почав говорити правильно, а забувши, щоразу жорстоко себе вичитував.

— Знаю. Мамі теж хочеться пити.

— Закладаюся, в тому будинку є вода.

— Ми не можемо піти туди, любий. Не зараз. Біля машини поганий собака.

— Де?

Тед став на коліна, дивуючись із почуття легкості, яке повільно розпливалося в голові, немов лінива хвиля. Для підтримки він сперся долонями на приладову панель. Здавалося, що вони кріпляться до рук завдовжки в милю.

— Я його не бачу.

Навіть власний голос здався далекою луною.

— Сядь назад, Теде. Ти...

Мама ще щось говорила, і Тед чув, як вона садовить його назад у крісло, але все це було десь далеко. Слова линули з великої відстані. Між ним і мамою був сірий туман, такий самий, як сьогодні вранці, чи вчора, чи коли там тато поїхав у свою подорож. Але попереду було світло, тож він залишив маму й попрямував туди. Туди, де качки. І качки, і ставок, і латаття. Мамин голос перетворювався на далеке монотонне дзижчання. Її обличчя, таке гарне,

таке велике й спокійне, обличчя, що було завжди поряд і здавалося схожим на місяць, який іноді зазирає у вікно, коли Тед пізно вночі вставав пісяти, — це обличчя стало сірим і втратило контури. Воно розтануло в сизому тумані. Її голос злився з лінивим гудінням бджіл, занадто милих, щоб кусати, і з дзюрчанням води.

Тед почав бавитися з качками.

Донна задрімала, а коли прокинулася, тіні вже злились одна з одною, а останні відблиски світла на доріжці стали попелястими. Сутеніло. Минула доба і знову настала ніч, а вони все ще залишалися тут. Неймовірно. Сонце сідало за обрій, кругле й багряне. Воно було схоже на вимочений у крові баскетбольний м'яч. Донна поворушила язиком. Слина, що перетворилася на в'язкий клей, неохоче рідшала, повертаючись до своєї нормальної консистенції. Горло ніби вистелили фланеллю. Донна уявила, як було б чудово зараз лягти вдома під садовою колонкою, відкрутити кран на повну, розтулити рота і дозволити рідині вливатися в неї крижаним водоспадом. Видіння було таким яскравим, що вона аж затремтіла і вкрилася розсипом гусячої шкіри. Від нього заболіла голова.

Собака й досі лежить біля машини?

Вона напружила зір, але, звісно, нічого не можна було сказати напевне. Єдине, що вона змогла розгледіти, це те, що його точно не було біля гаража.

Донна натиснула на клаксон, та він видав лише один короткий, іржавий сигнал. Нічого не трапилося. Пес міг бути де завгодно. Вона провела пальцем по сріблястій тріщині, запитуючи себе, що сталося б, якби Куджо вдарив по склу ще кілька разів. Чи могло воно розбитися? Ще двадцять чотири години тому вона б у це не повірила, та зараз уже не була така певна.

Донна знову подивилася на двері, що вели на ґанок Кемберів. Здавалося, відстань до них збільшилася. Це нагадало їй про явище, яке вони обговорювали в коледжі на лекціях із психології. Ідея-фікс, як називав його викладач, маленький манірний чоловічок із зубною щіточкою вусів. «Коли ви потрапляєте на ескалатор, що не рухається, то раптом усвідомлюєте, що вам

дуже важко йти». Ідея так захопила Донну, що врешті-решт вона відшукала в «Блумінгдейлі» ескалатор із написом «не працює» і спустилася по ньому вниз. На своє ще більше захоплення, вона виявила, що маленький манірний професор мав рацію: ноги просто відмовлялися рухатись. Це нашттовхнуло її на іншу думку: а як би зреагував мозок, якби сходи у твоєму будинку, коли ти на них ступиш, несподівано почали рухатися? Сама можливість такого змусила її розсміятися вголос.

Та зараз уже не було так весело. Якщо по правді, було взагалі невесело.

Двері ганку точно здавалися дальшими.

«Собака тисне на мене психологічно».

Донна спробувала відігнати думку, ще перш ніж вона до кінця сформувалася, та потім здалася. Ситуація була занадто безнадійною, щоб дозволити собі розкіш брехати. Свідомо чи несвідомо, Куджо тиснув на неї психологічно, можливо, використовуючи її власні ідеї-фікс стосовно того, як улаштований цей світ. Але ситуація змінилася. Час плавних поїздок на ескалаторі минув. Вони з Тедом більше не могли просто нерухомо стояти на східцях і чекати, доки хтось запустить двигун. Правда полягала в тому, що собака взяв їх в облогу.

Тед спить. Якщо пес у гаражі, можна спробувати зараз.

«А якщо він і далі біля машини? Або під нею?»

Їй пригадалася фраза, яку любив уживати батько, дивлячись по телевізору матчі Американської професійної футбольної ліги. У таких випадках він майже завжди дудлив пиво і зазвичай з'їдав величезну тарілку холодних бобів, що залишалися від суботньої вечері. Тож до початку четвертої чверті кімната, у якій стояв телевізор, ставала непридатною для нормального земного життя, і навіть собака з винуватим виразом дезертира на морді вислизав геть.

Цю фразу батько приберігав для особливо вдалих підкатів і перехоплень. «Ніби в кущах заліг!» — вигукував батько. Фраза доводила маму до нестями, та на той час, коли Донна вже досягла підліткового віку, маму доводило до нестями майже все, що казав чи робив батько.

Йй уявився Куджо, що причаївся на гравії за машиною, підібгавши під себе задні лапи. Він не спить. Налиті кров'ю очі незворушно прикуті до місця, де вона з'явиться, якщо надумає вийти з автомобіля з боку водія. Він чекає на неї, сподіваючись, що вона виявиться настільки дурною, щоб вийти назовні. Він заліг у кущах і чатує.

Ніби вмиваючись, вона терла обличчя швидкими, нервовими рухами. У присмерковій синяві зійшла вечірня зоря. Сонце на прощання заливало поля спокійним, але якимось надщербленим жовтим світлом. Десь заспівала пташка. Стихла. Заспівала знову.

Донна спіймала себе на думці, що бажання залишити машину і бігти до дверей уже далеко не таке палке, як було після обіду. Частково тому, що вона задрімала, а коли прокинулась, уже не могла точно сказати, де зараз собака. Частково просто через те, що спека трохи відступала. Саме спека і бачення того, яких мук вона завдає Тедові, були головними чинниками, що підстобували її до активних дій. Зараз у машині було доволі комфортно, і напівдрімотний, напівнепритомний стан, у якому перебував Тед, перейшов у справжній сон. Він спав спокійно, принаймні поки що.

Та Донна боялася, що всі ці міркування другорядні. Основною причиною, чому вона й досі в машині, було те, що психологічна готовність до дії досягла пікової фази і вже пішла на спад. Ще з тих часів, як вона вчилася пірнати в дитячому таборі в Тапавінго, Донна пам'ятала, що приходить такий момент, коли ти вперше піднімаєшся на платформу і тоді мусиш або наважитися, або ганебно відступити, даючи шанс дівчині, що стоїть позаду тебе, спробувати свої сили. Під час уроків водіння завжди приходить день, коли ти нарешті змушена залишити безлюдні сільські дороги й починати їздити містом. Час. Час завжди приходить. Час пірнати, час їздити і час бігти до задніх дверей.

Рано чи пізно собака якось себе видасть. Ситуація погана, це безперечно, але не катастрофічна. Найкращі моменти надходять циклами. Цього їм не розповідали на лекціях психології. Донна відчувала це інстинктивно. Якщо ти здрейфив у понеділок,

то в жодному законі не написано, що ти не можеш повернутися на платформу у вівторок. Можна...

Довелося неохоче визнати, що такі міркування нікуди не годяться.

Вона вже не така сильна, як учора ввечері, а до завтрашнього ранку стане ще слабшою і втратить ще більше вологи. Але найгіршим було не це. Вона просиділа майже не рухаючись уже... скільки? У це неможливо було повірити, але минуло вже десять двадцять вісім годин. А якщо вона надто залякла? А якщо на півдорозі до ганку її скрутить і вона простягнеться на землі від спазмів у м'язах ніг?

«У питаннях життя і смерті, — безжально говорив розум, — найкращий момент приходить тільки раз — раз і більш ніколи».

Дихання й серцебиття прискорилися. Тіло збагнуло, що вона збирається робити, раніше за свідомість. Донна спіймала себе на тому, що тугіше обмотує блузку навколо правої руки. Ліва вже лежала на ручці дверей. Тоді вона зрозуміла. Рішення не було свідомим і обдуманим. Раптом вона просто почала діяти. Побігти зараз, поки Тед міцно спить і немає ризику, що він помчить за нею.

Донна потягла ручку вгору. Долоня була слизька від поту. Затамувавши подих, вона прислухалася до будь-яких змін у довкіллі.

Співала пташка. Більш нічого.

«Якщо він увігнув дверцята занадто сильно, вони навіть не відчиняться», — подумала Донна. Тоді прийде хоч гірке, але полегшення. Тоді вона відкинеться назад на сидінні, знову переглядаючи всі можливості й намагаючись відшукати якусь залишену без уваги деталь у своїх розрахунках. І стане ще трохи слабшою... ще трохи повільнішою... ще більше страждатиме від спраги...

Вона натиснула на двері, впираючись у них лівим плечем і поступово налягаючи всією вагою. Права рука під бавовняною блузкою вкрилася потом. Кулак стиснувся так сильно, що аж заболіли пальці. Донна невиразно відчувала, як півмісяці нігтів впираються у шкіру. Вона знов і знов уявляла, як розбиває скло біля замка, чула дзвін скалок об дошки підлоги, бачила, як тягнеться до клямки...

Але дверцята «пінто» не відчинялися. Донна налягала що-сили, напружившись усім тілом, жили на шиї напнулися. Але двері не відчинялися. Вони...

Ні з того ні з сього двері відчинилися. З жахливим хряскотом відлетіли вбік, і Донна ледь не приземлилася на всі чотири. Хотіла вхопитися за ручку, схилила, знову простягла руку. Коли врешті намацала, в голову зненацька закралася панічна впевненість, як вирок лікаря, що діагностував неоперабельний рак: вона спромоглася відчинити двері, але тепер вони не зачиняються. Собака заскочить усередину і вб'є їх обох. Можливо, коли Тед прокинеться, у нього буде ще хвилинка розгублення, остання милосердна мить, коли він думатиме, що це сон, а тоді Куджо вчепиться йому в горло.

Дихання вилітало з горла шумними, здушеними ривками і було схоже на гарячу соломку. Здавалося, вона бачить кожні-сінький камінчик доріжки, але думати було важко. Думки металася в шаленому безладі. На передньому плані її свідомості миготіли образи з минулого. Це було схоже на кадри з якогось параду, прокручувані з такою швидкістю, що здавалося, ніби всі вершники разом із маршируючим оркестром і капельмейстером тікають із якогось чудернацького місця злочину.

Побрібноувач відходів, що випльовує з мийки бридку зелену масу, забризкуючи нею всю стелю кухні.

Їй п'ять років. Вона падає зі сходів і ламає зап'ястя.

Одного дня, тільки-но перейшовши в середню школу, вона на другому уроці — алгебра — опускає очі і з невимовним жахом і соромом помічає на своїй блакитній полотняній спідниці плями крові. У неї почалися місячні. І як тепер, щоб ніхто не побачив, підвестися з місця, коли продзвенить дзвінок? Щоб ніхто не дізнався, що в Донни Роуз пішла менструація.

Хлопець, із яким вона вперше цілувалася з відкритим ротом. Двайт Семпсон.

Вона тримає на руках новонародженого Теда. Потім його забрала медсестра. Вона хотіла сказати їй не робити цього. «Віддай, я з ним не закінчила». Саме такими були слова, що спали їй на думку, та Донна була заслабка, щоб розмовляти. А потім

це жажливе гучне хлюпання, з яким виходила плацента. «Я викидаю з себе систему підтримки його життєдіяльності», — подумала Донна і знепритомніла.

Її батько, що плакав на вінчанні й напився на бенкеті.

Обличчя. Голоси. Кімнати. Сцени. Книжки. Жах цього моменту. Думка? «Я ПОМРУ».

З надлюдським зусиллям Донна змогла хоч трохи опанувати себе. Вчепившись у ручку обома руками, вона зі скаженою силою рвонула двері на себе. Вони з грюкотом зачинилися. Знову долинув протестний скрегіт пошкодженої Куджо завіси. Від потужного звуку Тед підскочив і пробурмотів щось уві сні.

Безпомічно тремтячи всім тілом, Донна відхилилася на сидінні й тихо заплакала. Гарячі сльози викочувалися з-під повік і текли по косій аж до вух. Ще ніколи в житті вона так не боялася, навіть тоді, коли маленькою ночами лежала у своїй кімнаті і їй здавалося, що довкола повно павуків. Вона не може піти зараз, справді не може. Це просто немислимо. Вона повністю розбита. Нерви на межі зриву. Краще зачекати... зачекати кращої нагоди...

Та вона не сміла допустити, щоб це стало ідеєю-фікс.

Нагоди, кращої, ніж ця, не буде. Тед перебував не тут, і собаки теж тут не було. Це мусило бути правдою. Так стверджувала логіка. Той гучний скрегіт, коли вона відчиняла і зачиняла дверцята, і грюкіт, з яким вони затріснулися. Якби пес лежав за машиною, він би вже вистрибнув. Він міг бути в гаражі, та Донна знала, що шум чути й там.

Найімовірніше, він блукає десь далеко від будинку. Кращої нагоди, ніж зараз, не буде ніколи, і якщо вона боїться спробувати заради себе самої, то повинна зробити це заради Теда.

Усі ці причини достатньо благородні. Та вирішальним аргументом стала картина того, як вона проникає в темний будинок Кемберів, відчуває заспокійливу вагу телефону в руці. Донні вчувався власний спокійний і розважливий голос, коли вона розмовлятиме з помічником шерифа Баннермена. Потім вона покладе слухавку і піде на кухню випити склянку холодної води.

Донна вдруге відчинила дверцята. Хоч цього разу вона була готова, скрегіт металу все одно змусив її скривитися. Вона в ду-

ші проклинала пса і сподівалася, що він уже здох від конвульсій і лежить десь, обсаджений мухами.

Кривлячись від болю, вона висунула затерплі ноги назовні. Торкнувшись кросівками гравію, вона помаленьку звелася на ноги під темним вечірнім небом.

Десь поблизу заспівала пташка. Прощебетала три ноти й замовкла.

Куджо почув, як дверцята відчинилися знову. Інстинкт підказував йому, що саме так і трапиться. Коли вони відчинилися вперше, він ледь не вибіг з-за машини, де лежав увесь цей час у напівзабутті. Ледь не вибіг, щоб схопити ЖІНКУ, яка завдала такого страшенного болю його тілу й голові. Він мало не вибіг, та той же інстинкт звелів йому лежати тихо. «ЖІНКА просто намагається тебе виманити», — підказав інстинкт і, як виявилося, це була правда.

Хвороба оточувала Куджо щільним кільцем, продираючись у нервову систему, як розлютована степова пожежа, що огорнула його густим, сизим димом і червонястими язиками низького полум'я. Невпинно й наполегливо руйнуючи усталені моделі мислення і поведінки, хвороба якимось чином загострила його хитрість. Куджо не сумнівався, що дістане і ЖІНКУ, і ХЛОПЦЯ. Вони були причиною його страждань. Через них йому судомило тіло і нестерпно боліла голова: наслідок неодноразових стрибків на машину.

Цього дня він двічі забув про ЖІНКУ і ХЛОПЦЯ, коли виходив з гаража через дірку, яку Джо Кембер вирізав для нього у дверях задньої кімнатки, де тримав свої рахунки. Він ходив на болото, яке лежало на межі володіння Кемберів. Обидва рази Куджо проходив доволі близько від порослого травною входу у вапнякову печеру, де вдень спали кажани. У болоті була вода, і він нестерпно хотів пити, але і вперше, і вдруге сам вигляд води довів його до шаленства. Куджо хотів випити воду, хотів убити воду, хотів скупатися в ній і справити в ній нужду, він хотів засипати воду землею, покусати її, змусити стекти кров'ю. І вперше, і вдруге жажлива суміш цих почуттів проганяла його

від води, змушуючи труситись і скавчати. І в усьому були винні ЖІНКА і ХЛОПЕЦЬ. Він їх більше не залишить. Жодна людина у світі не бачила більш вірного і відданого своїй цілі пса. Він чекатиме, доки зможе до них дістатися. Якщо буде треба, він чекатиме до кінця світу. Чекатиме... і чатуватиме.

Найгіршою була ЖІНКА. Вона дивилася на нього, ніби кажучи: «Так. Це я. Це я зробила тебе хворим. Я змусила твоє тіло боліти. Я приготувала цю агонію саме для тебе, і тепер вона буде з тобою завжди».

«Вбий її! Вбий!»

Почувся звук. Він був тихий, але Куджо не міг його не почути. Його вуха тепер стали надприродно чутливими. Усе царство звуків тепер належало йому. Він чув і небесні дзвони, і хрипкий вереск пекла. У його божевіллі реальне і нереальне змішалися.

М'яко зашурхотів і посипався дрібний гравій.

Куджо вперся задніми лапами в землю і став чекати, не звертаючи уваги на сечу, що стікала теплим, болісним струмком. Він чекав, коли ЖІНКА з'явиться в полі зору. Щойно це трапиться, він її вб'є.

На розтрощеному першому поверсі будинку Трентонів задзвонив телефон.

Він продзеленчав шість разів, вісім, десять. Потім перестав. Невдовзі після цього під їхні парадні двері з шелестом упав номер «Call», і Біллі Фрімен з парусиновим мішком через плече, насвистуючи, уже педалював вулицею на своєму «Раллі».

У кімнаті Теда двері шафи були відчинені і в повітрі стояв дикий, ні з чим не зрівнянний, сухий, майже левиний запах.

У Бостоні телефоністка питала Віка Трентона, чи не бажає він спробувати ще раз.

— Ні, дякую, вже досить, — сказав Вік і поклав слухавку.

Роджер знайшов 38-й канал, по якому транслювали матч «Ред Сокс» — «Канзас-Сіті», і спостерігав розминку команд, у самих трусах умостившись на канапі з сендвічем і склянкою молока.

— З усіх твоїх звичок, більшість із яких перебуває в діапазоні від відверто безсоромних до просто трохи огидних, мабуть, найгірша — це їсти в спідньому, — зауважив Вік.

— Ви тільки послушайте цього хлопця, — м'яко сказав Роджер, звертаючись до порожньої кімнати в цілому. — Йому тридцять два роки, а він і досі називає чоловічі труси спіднім.

— А що в цьому поганого?

— Нічого, якщо ти й досі в літньому таборі для скаутів-совенат.

— Родже, вночі я переріжу тобі горло, — радісно усміхаючись, повідомив Вік. — Ти прокинешся, захиляючись власною кров'ю. Ти шкодуватимеш, але буде вже... надто пізно!

Він схопив половину Роджерового гарячого сендвіча з копченою яловичиною, завдавши тому чималої рани.

— Це страшенно негігієнічно, — зауважив Роджер, струшуючи крихти зі своїх голих волохатих грудей. — Що, Донни немає вдома?

— А-а. Мабуть, поїхала з Тедом перехопити пару гамбургерів у «Крижаному смаку». Ох, як би я хотів бути там з ними, а не тут, у Бостоні.

— Ти тільки уяви, — лукаво посміхнувся Роджер, — завтра ввечері ми вже будемо у Великому Яблуку. Розпиватимемо коктейлі під годинником у «Білтморі».

— На хер твій «Білтмор» і твій годинник, — сказав Вік. — Люди, які влітку залишають Мейн, щоб на тиждень поїхати в справах до Бостона чи Нью-Йорка, мабуть, зовсім звихнулися.

— Приймається, — відгукнувся Роджер. — Це — повна дупа.

На екрані Боб Стенлі щосили вкинув м'яч із-за бокової, розпочинаючи гру.

— Непоганий сендвіч, Роджере, — сказав Вік, подарувавши своєму напарникові переможну усмішку.

Роджер підхопив тарілку і притиснув до грудей.

— Подзвони, замов і собі такий, чортів злодюго.

— Який номер?

— Здається, 681. Там написано.

— Не хочеш на додачу трохи пива? — запитав Вік, знову підходячи до телефону.

Роджер похитав головою.

— Я випив забагато за обідом. У мене болить голова і проблемами зі шлунком. Завтра вранці, може, з мене ще й шоколадна поливка потече. Мені все швидше відкривається правда: я вже не дитина, друже мій.

Вік замовив гарячий сендвіч із копченою яловичиною на житньому хлібі і дві пляшки «Туборгу». Коли Вік поклав слухавку й поглянув на Роджера, той сидів, утупившись очима в екран. На солідному животику балансувала тарілка з сендвічем. Спершу Вік думав, що помилився, що це якась оптична ілюзія. Та ні, це таки сльози. Світло, що падало з кольорового екрана, відбивалося в них крихітними призмами.

Якусь мить Вік стояв нерішуче, не знаючи, чи підійти до Роджера, чи сісти в іншому кутку, взяти газету і вдати, що нічого не бачив. Тоді Роджер поглянув на нього. Його обличчя тремтіло і було зовсім голим, вразливим і беззахисним, як личко Теда, коли він зашпортався на тротуарі або впав з гойдалки, побивши коліна.

— Що мені робити, Віку? — хрипко заговорив Роджер.

— Що ти маєш?..

— Ти знаєш, про що я кажу, — відповів Роджер.

Народ на «Фенвеї» заплoduвав, коли бостонці відбили забіг на дві бази на завершення першого інінгу.

— Розслабся, Роджере. Тобі...

— Затія провалиться, і ти сам це знаєш, — промовив Роджер. — Усе це смердить, як лоток яєць, який на тиждень залишили на сонці. Наразі в цій маленькій грі ми виграємо. На нашому боці Роб Мартін. І втікач із притулку для літніх акторів теж на нашому боці. Без сумніву, на наш бік стануть і люди з маркетингової компанії «Саммерс», бо ми ж їх і годуємо. Як чудово. На нашому боці всі, крім тих, хто щось вирішує...

— Родже, ще ж нічого не вирішено.

— Алтея навіть не розуміє, що поставлено на карту, — вів далі Роджер. — Що ж, це моя провина. Я боягузлива квочка, ко-ко-ко. Але їй подобається Бриджтон, Віку, справді *подобається*. І дівчатка... Вони подружилися з дітьми в школі... і мають озеро влітку. Вони й не уявляють, яке лайно *на них* чекає.

— Так, це жахливо. Я навіть не переконуватиму тебе в протилежному.

— А Донна знає, наскільки все погано?

— Здається, спочатку вона сприймала це просто як чийсь грандіозний злий жарт, але тепер до неї почало доходити.

— Але в неї, на відміну від нас усіх, ніколи не лежала душа до Мейну.

— Так, спочатку не дуже. Але тепер, гадаю, вона б за голову схопилася, якби довелось повернутися з Тедом до Нью-Йорка.

— Що мені робити? — знову запитав Роджер. — Я ж уже не хлопчик. Тобі тридцять два, а мені наступного місяця виповниться сорок один. Як я маю чинити далі? Оббивати пороги зі своїм резюме? Чи Волтер Томпсон збирається прийняти мене з відкритими обіймами? «Родже, дорогенький, я тримаю для тебе твоє старе місце. Працюєш тридцять п'ять годин, п'ять днів на тиждень». Так він мені скаже?

Вік лише хитав головою, та якась його частка відчувала певну злість на Роджера.

— Раніше я просто скаженів. Добре, це й зараз мене бісить, але більш за все на світі мені страшно. Ночами я лежу в ліжку і намагаюся уявити, *що* буде потім і як воно буде. І не можу. Ти зараз дивишся на мене і думаєш: «Роджер драматизує». Тобі...

— Я ніколи не думав нічого такого, — урвав його Вік, сподіваючись, що голос не пролунає винувато.

— Не стверджуватиму, що ти брешеш, — сказав Роджер, — але я працюю з тобою надто довго і досить добре вивчив твій спосіб мислення. Краще, ніж ти думаєш. Утім я не звинувачую тебе за такі думки. Але існує велика різниця між тим, коли тобі тридцять два, і тим, коли тобі сорок один. У цей проміжок часу людині псують чимало крові.

— Послухай, але з цією ідеєю ми ще можемо поборотися...

— Що мені хочеться зробити, так це взяти з собою до Клівленда з дві дюжини коробок «Малинової енергії», — сказав Роджер. — Коли вони навішають нам попід хвіст за всі смертні гріхи, я б змусив їх зігнутись і знайшов би місце, куди засунути всю ту кашу. Можеш мені повірити.

— Уявляю.

Вік поплескав Роджера по плечу.

— Що ти плануєш робити, якщо ми втратимо контракт? — спитав Роджер.

Вік уже про це думав. Він розглянув ситуацію під усіма можливими кутами. Буде правдою сказати, що Вік узявся шукати вихід значно раніше, ніж Роджер узагалі змусив себе поглянути проблемі в обличчя.

— Якщо Шарп відмовиться, я працюватиму більше, ніж будь-коли в житті. Тридцять годин на день, якщо буде потрібно. Якщо доведеться взятися за шістдесят дрібних новоанглійських замовлень, щоб компенсувати гроші, які платив Шарп, я їх витягну.

— Ми вбиваємо себе ні за що.

— Можливо, — погодився Вік, — але ми підемо на дно з боєм, чи не так?

— Я підрахував, що коли Алтея піде на роботу, ми зможемо протриматися з цією іпотекою ще десь рік. Думаю, враховуючи теперішні відсоткові ставки, цього часу мало б вистачити, щоб продати будинок, — говорив Роджер. Голос його зірвався.

Зненацька Вік відчув, як воно тремтить у нього прямо під поверхнею губ: уся та купа чорного, бридкого лайна, у яке примудрилася вляпатися Донна тільки тому, що їй конче треба було вдавати дев'ятнадцяти- або двадцятирічну. У ньому ворухнувся якийсь глухий гнів на Роджера, у якого вже п'ятнадцять років був щасливий, непохитний шлюб. На Роджера, якому зігрівала ліжко мила, непретензійна Алтея. Вік здивувався б, якби Алтеї Брейкстоун на думку спала навіть сама ідея зрадити. Роджер навіть уявлення не мав, скільки всього може полетіти шкереберть одночасно.

— Знаєш, — сказав Вік, — у четвер вечірньою поштою я отримав записку...

У двері різко постукали.

— Це, мабуть, замовлення в номер, — сказав Роджер. Він узяв сорочку і витер нею обличчя... Тепер, коли сліз більше не було, Вік зрозумів, що не зможе розповісти Роджерові. Може, тому,

що він усе-таки був правий: дев'ять років, які розділяють тридцять два і сорок один, — це справді велика різниця.

Вік відчинив двері, щоб узяти своє пиво й сендвіч. Він так і не закінчив того, що збирався сказати, коли прийшов кельнер. Роджер не питав. Він повернувся до своєї гри і до своїх проблем.

Вік узявся за сендвіч і не вельми здивувався, виявивши, що апетит майже повністю зник. Погляд упав на телефон, і він, усе ще з повним ротом, знову спробував додзвонитися додому. Почекавши до десятого гудка, Вік поклав слухавку. Обличчя трохи насупилося. Було п'ять хвилин по восьмій: минуло п'ять хвилин від часу, коли Тед зазвичай лягав спати. Мабуть, Донна когось зустріла, або в порожньому будинку їм стало сумно і вони поїхали в гості. Урешті-решт, не існувало такого закону, що Тед має бути в ліжку рівно о восьмій, особливо коли на вулиці ще так світло і стоїть така пекельна спека. Звісно, таке може бути. Може, вони граються в парку, чекаючи, доки стане прохолодно, щоб можна було заснути. Правильно.

(а може, вона з Кемпом)

Це божевілля. Вона сказала, що все скінчилось, і він їй повірив. Справді повірив. Донна не обманювала.

(і ще вона не скаже в гречку, правда, чемпіоне?)

Він намагався прогнати цю думку, але нічого не виходило. Щур був уже на волі і тепер натхненно гризтиме його зсередини деякий час. Що вона робитиме з Тедом, якщо їй раптом стрілить у голову поїхати з Кемпом? Де зараз перебувають усі троє? У якомусь motelі між Касл-Роком і Балтимором? «Не клей дурня, Трентоне». Вони могли...

Концерт, ось де вони. Точно. Щовівторка по вечорах на парковій сцені відбувається концерт. Іноді там грає гурт із середньої школи, іноді — камерний оркестр, а іноді — місцевий регтайм-колектив, який називає себе «Рвані Краї». Вони точно там: насолоджуються прохолодою і слухають, як «Рвані Краї» тарабанять «Торгівця солодощами» Джона Гарта або «Землю обітовану».

(або вона з Кемпом)

Вік спорожнив першу пляшку і взявся за другу.

...Тридцять секунд Донна просто стояла біля машини, легонько ворущачи ступнями на гравії, намагаючись позбутися голок і шпильок у ногах. Вона стежила за гаражем, усе ще переконана, що коли Куджо й з'явиться, то саме звідти: або вибіжить через двері, або звідкись із-за будівлі, або навіть із-за вантажівки. У світлі зірок вантажівка і сама скидалася на собаку: велетенський чорний запорошений собацюра, що заснув міцним сном.

Вона стояла, ще не готова наважитися. Ніч дихала на неї своїми пахощами, і це нагадало Донні дитинство, коли можна було вдихати всі ті пахощі на повні груди і сприймати їх як щось зовсім звичне. Конюшина й сіно, від будинку на підніжжі пагорба — солодкий дух жимолості.

Вона щось почула: музику. Звук був тихий, майже нереальний, але її вуха, тепер надзвичайно чутливі до нічних звуків, його вловили. «Чись радіо», — подумала вона спершу, та потім із несподіваним подивом збагнула, що це концерт у міському парку. Грав диксиленд. Донна навіть упізнала мелодію: «Вимітайся в Буффало». «Сім миль, — думала вона, — я б ніколи не повірила. Якою спокійною має бути ніч, якою тихою!»

Вона відчувала, що сповнена життя.

Серце билось у грудях, як маленький потужний механізм. Циркулювала кров. Очі ідеально плавно і без зусиль рухалися по своїх вологих орбітах. Нирки обважніли, однак дискомфорту не було. Ось воно. Ось що треба було зберегти. У думці, що вона ризикує своїм *життям*, своїм власним, *справжнім життям*, була якась важка німа принадливість: це було як величезний тягар, що балансує на самісінькій межі падіння. Донна зачинила дверцята... *p-rin*.

Зачекала, нюхаючи повітря, як звір. Нічого. Дверний отвір сараю-гаража Джо Кембера був темний і тихий. Хромований передній бампер «пінто» тьмяно поблискував. Далеко-далеко, весела й швидка, лунала мідна джазова мелодія, Донна нахилилась, очікуючи хрусту в колінах. Але вони не затріщали. Набрала повну жменю гравію. Один за одним почала жбурляти камінці на те місце, якого не було видно з-за капота.

Перший камінець із цокотом упав на гравій перед самісіньким носом Куджо і там і залишився. Собака легенько сіпнувся. Язик висолопився. Здавалося, він посміхався. Другий камінець упав позаду. Третій влучив йому в плече. Він не рухався. ЖІНКА все ще хотіла його виманити.

Донна, насупившись, стояла біля машини. Вона чула цокотіння першого камінця і другого. Але третій... Було таке враження, ніби він узагалі не досягнув землі. Ні найменшого звуку. Що це означає?

Раптом у Донни пропало будь-яке бажання бігти до дверей ганку, доки вона не побачить, що за автомобілем нічого не зачалося. Тоді — відразу ж. Справді. Але... просто пересвідчитися.

Вона ступила крок. Два. Три.

Куджо приготувався. Його очі палали в темряві.

Чотири кроки від дверей машини. Серце било в грудях, мов барабан.

Куджо побачив стегно ЖІНКИ. За мить вона його помітить. Добре. Він хотів, щоб вона його помітила.

П'ять кроків від дверей.

Донна повернула голову. М'язи шиї зарипіли, мов пружини на старих дверях. У неї з'явилося передчуття, відчуття деякої впевненості. Вона повернула голову, шукаючи Куджо. Він був там. Він весь час був там. Скоцюрбившись, ховався від неї, чатував на неї, залігши в кущах.

На мить їхні очі перетнулися: світло-блакитні Донни і каламутно-червоні Куджо. Якусь мить вона дивилася його очима: бачила себе, бачила ЖІНКУ. «А він бачить себе в моїх очах?»

Куджо стрибнув.

Цього разу її не паралізувало. Донна метнулася назад, намагаючи позаду себе ручку дверей. Він гарчав і вишкірявся. З-поміж зубів в'язкими нитками збігала слина.

Він приземлився там, де мить тому стояла Донна, і незграбно посковзнувся на гравії, давши їй додаткову цінну секунду.

Палець намацав під ручкою дверей кнопку і натиснув. Донна потягла. Двері заїли. Вони не відчиняються. Куджо стрибнув на неї.

Було таке відчуття, ніби в м'яку, вразливу плоть її грудей влучили м'ячем для аеробіки. Донна відчула, як вони з *болем* втискаються в ребра, і схопила собаку за горло, занурившись пальцями в товсту, жорстку шерсть і намагаючись відіпхнути його геть. Донна чула його швидке, хаптиве дихання. Світло зірок відбивалося в його божевільних очах каламутними півколами. Зуби клацали лише в кількох дюймах від її обличчя. Від його подиху несло потойбіччям, невиліковною хворобою і безтямною жагою вбивства. У голові зринув ідіотський спогад про забиту мийку, з якої на стелю вистрілювала зелена грязюка, просто перед самою вечірною її матері.

Коли задні лапи Куджо відірвалися від землі в черговій спробі дотягтися їй до горла, Донні вдалося, напруживши всю свою силу, якось скинути його з себе. Вона безпорадно водила руками позаду себе, шукаючи кнопку, і нарешті знайшла. Та перш ніж устигла натиснути на неї, Куджо атакував знову. Вона саднула пса ногою, і підошва кросівки влучила йому в ніс, і без того добряче потовчений після нападів на машину в стилі камікадзе. Собака гепнувся на зад, завиваючи від болю й люті.

Донна знову взялася за кнопку, чудово розуміючи, що це її останній шанс і останній шанс Теда. Коли вона втиснула її і що-сили потягла, Куджо напав знову: пекельна тварюка, що нападатиме й нападатиме, доки не помре... хтось із них двох. Рука була вивернута під неприродним кутом, м'язи рухалися, долаючи власну силу опору. Вона відчула гострий спазм болю в спині трохи вище від правої ключиці. Схоже на вивих. Але дверцята відчинилися.

Тільки Донна встигла впасти на сидіння, як собака вже знову був на ній.

Тед прокинувся. Він побачив, як щось кудлате, червонооке й страхітливе притисло його маму до приладової панелі «пінто». Це щось було в неї на колінах, і він знав, що це. О так.

То була істота з його шафи, що обіцяла підходити все ближче й ближче, доки врешті-решт не опиниться *зовсім поруч*. І ось воно. Уже тут. Слова проти чудовиськ не подіяли. Чудовисько вже тут і вбиває його маму. Тед закричав, затуливши очі долонями.

Зуби клацали в кількох дюймах від її оголеної талії. Вона відбивалася, як могла, майже не зауважуючи синових криків. Очі собаки невідривно дивилися на неї. Неймовірно, але він помахував хвостом. Задні лапи молотили по гравію, намагаючись відшукати точку опори, достатньо міцну, аби дати йому можливість заскочити всередину, але камінці раз у раз випорскували.

Куджо шарпнувся вперед, рука Донни зісковзнула... і ось він уже *впивався зубами* в її голий живіт біля самих білих чашечок ліфчика, намагаючись дістатися до внутрішніх органів...

У Донни вирвався низький, тваринний крик болю, і вона почала з усієї сили відштовхувати його руками. Тепер вона знову сиділа прямо, кров струменіла на гумку її трусиків. Утримуючи Куджо лівою рукою, правою вона намацала ручку. Вхопившись за неї, Донна почала молотити собаку дверима. Двері гатили по ребрах Куджо з могутнім *ухкаючим* звуком, ніби гігантська вибивачка, що лупцює по підвішеному на білизняних мотузках килиму. За кожним ударом Куджо хрипів, дихаючи їй в обличчя своїм гарячим густим духом.

Він подався трохи назад, готуючись до стрибка. Уловивши момент, Донна з останніх сил рвонула дверцята на себе. Цього разу двері тріснули по шиї та голові. Почувся хрускіт. Куджо завив від болю, і Донна подумала: «Тепер він забереться, він повинен, **ПОВИНЕН**». Та замість того щоб відступити, собака метнувся вперед, і його зуби зімкнулись у неї на стегні трохи вище від коліна. Одним швидким рухом щелеп він видер із неї кавалок плоті. Донна заверещала.

Вона знову й знову молотила Куджо дверима по голові. Її крики зливалися з криками Теда в сірий всесвіт больового шоку, доки Куджо возився коло її ноги, перетворюючи її на щось інше, червоне, брудне й незрозуміле. Голова його була вкрита густою,

липкою кров'ю. У непевному світлі зірок вона була чорною, як кров комахи. Куджо потроху проштовхувався всередину. Донну покидали сили.

Донна сіпнула двері востаннє. Голова відкинулася назад, рот розкрився тремтливим кільцем. У темряві бліде обличчя здавалося невиразною, рухливою плямою. Це був справді останній раз. Уже просто нічого не залишилося.

І тут Куджо не витримав.

Він зі скавчанням подався назад, пошкунтильгав геть і раптом упав на гравій, увесь тремтячи й знесилено дряпаючи кігтями порожнечу. Потім правою лапою заходився терти поранену голову.

Донна з грюкотом зачинила дверцята і, слабко схлипуючи, відкинулася на сидінні.

— Мамо, мамо, мамо!

— Теде... все добре...

— Мамо!

— ...добре...

Руки: його руки на її тілі, тріпотливі, як пташині крила; її власні торкаються Тедового обличчя, намагаються заспокоїти, тоді падають униз.

— Мамо, додому, будь ласка... До тата... Додому... До тата... Додому...

— Звичайно. Ми поїдемо, Теде... Богом присягаюся... Я тебе відвезу... Ми...

Слова не мали сенсу. Все добре. Донна відчувала, як її засмоктують: засмоктують сірий всесвіт шоку, туман усередині неї, про існування якого вона досі навіть не підозрювала. Слова Теда злилися в один суцільний глибокий звук, ніби в резонаторі. Але все було добре. Все...

Ні, не все було добре.

Тому що собака її вкусив...

...скажений собака.

Голлі наказала сестрі не бути дурепою і просто набрати номер, та Чаріті й слухати не хотіла і зателефонувала на комутатор, попросивши телефоністку записати витрати на її

домашній номер. Приймати милостиню, навіть у таких дрібних речах, як міжміський дзвінок за зниженим вечірнім тарифом, було не в її правилах.

Оператор з'єднав її з мейнським комутатором, і Чаріті назвала номер Альви Торнтон в Касл-Року. За кілька секунд у Альви задзвонив телефон.

— Птахоферма Торнтонів, слухаю вас.

— Привіт, Бессі, це ти?

— Ага.

— Це Чаріті Кембер. Я дзвоню з Коннектикуту. Альва десь біля тебе?

Бретт сидів на канапі, вдаючи, що читає книжку.

— Та де. У нього сьогодні боулінг. Весь народ поїхав до Бриджтона в «Пондічері». Якись проблеми?

Чаріті заздалегідь ретельно спланувала, що скаже Бессі. Ситуація була дещо делікатною. Як майже кожна заміжня жінка в Касл-Року (хоч незаміжніх це теж стосувалося), Бессі любила побазікати, і коли вона довідається, що Джо Кембер, поки дружина з сином поїхали до Коннектикуту в гості до сестри, без її відома кудись повівся, то це точно стане темою для обговорення «сільського радіо».

— Ні, просто ми з Бреттом трохи хвилюємося через собаку.

— Через вашого сенбернара?

— Ага. Куджо. Ми з Бреттом тут, у моєї сестри, а Джо поїхав у справах до Портсмута.

Нахабна брехня, зате безпечна. Джо й справді інколи їздив до Портсмута по деталі, тому що там їх можна було придбати без податків, а ще на автоаукціони.

— Просто хотіла впевнитися, що він попросив когось годувати собаку. Ти ж знаєш цих чоловіків.

— Здається, Джо заїжджав до нас учора чи позавчора, — з сумнівом сказала Бессі.

Насправді це було минулого четверга. Бессі Торнтон не відзначалася особливим розумом. Її двоюрідна бабуся, покійна Евві Чалмерс, обожнювала кричати всім, хто хотів слухати, що Бессі ніколи не складе жоден з отих IQ-тестів, зате в неї добре

серце. Життя на птахофермі Торнтона було непростим, і єдиною душевною відрадою Бессі були серіали: «Як обертається земля», «Лікарі» та «Всі мої діти». Вона спробувала дивитися «Молодих і невтомних», та вважала їх надто безсоромними. У неї була схильність плутати ті моменти реального життя, які не стосувалися годування й поїння курей, уміння поставити музику, що допомагає їм нестися, перевірки й сортування яєць, готування, прання, продажу яєць, прибирання і догляду за садом. І, звісно ж, узимку вона могла назвати кожному точну дату зборів «Касл-Рокських снігових дияволів», клубу любителів снігоходів, членами якого були вони з Альвою.

Того дня Джо відвозив їм залатану шину від трактора. Він не взяв із них грошей, оскільки Кембери завжди отримували яйця за півціни. А ще Альва кожного квітня орав їхній маленький город, тож Джо був радий допомогти. Ось так і виживали селяни.

Чаріті чудово пам'ятала, що її чоловік відвозив полагоджену шину минулого четверга. Вона також знала, що Бессі легко може поплутати дні. Тепер перед нею стояла дилема: чи спитати Бессі, чи, кажучи «вчора або позавчора», вона має на увазі той день, коли Джо відвозив їм шину від трактора. Коли вона відповість: «Ага. Бачиш, ти мені нагадала», — це означатиме, що Джо не був у них від минулого четверга, з чого випливає, що він не просив Альву годувати Куджо, *а отже*, Альва не знає нічого про здоров'я і самопочуття собаки.

А може, просто лишити все як є, і нехай Бретт заспокоїться. Вони радісно проведуть решту часу в гостях і не думатимуть постійно, що там скоїлося вдома. А ще, «скажи правду і посором диявола», вона трохи ревнувала Бретта до Куджо. Пес відволікав його увагу, можливо, від найважливішої поїздки в його житті. Вона хотіла, щоб хлопець побачив усю повноту нового життя, весь спектр нових *можливостей*. І коли через кілька років йому прийде пора обирати, у які двері ввійти, а яким дозволити зачинитися, він зможе прийняти рішення не так односторонньо. Можливо, вона помилялася, вважаючи, що зможе його скерувати, але принаймні треба було дати йому можливість пізнати щось інше і сформувану власну думку.

Хіба можна дозволити, щоб цьому стали на заваді переживання через якогось там чортового собаку?

— Чаріті, ти тут? Я казала, що думаю...

— Так, так, я чую, Бессі. Напевно, тоді він і попросив Альву годувати Куджо.

— Добре, Чаріті. Як він приїде додому, я спитаю. І дам тобі знати.

— Справді? Бессі, дуже тобі дякую.

— Боже, та нема за що.

— Добре, тоді бувай.

Чаріті поклала слухавку, зрозумівши, що Бессі забула спитати номер телефону Голлі і Джима. Ну й добре. З непроникним виразом на обличчі Чаріті обернулась до Бретта. Вона не скаже жодного слова неправди, не брехатиме своїм синові.

— Бессі каже, що твій тато бачився з Альвою в неділю ввечері, — повідомила Чаріті. — Мабуть, тоді він і попросив його подбати про Куджо.

— А-а, — Бретт зміряв Чаріті проникливим поглядом, від якого їй стало трохи не по собі. — Але ти не говорила з самим Альвою.

— Ні, він поїхав грати в боулінг. Але Бессі сказала, що повідомить, якщо...

— Але ж у неї немає нашого номера.

У голосі Бретта справді пролунала нотка звинувачення, чи це заговорило її власне сумління?

— Ну то я ще раз зателефоную їй уранці, — пообіцяла Чаріті, сподіваючись, що на цьому розмова скінчиться. Обіцянка була бальзамом на її сумління.

— Тато відвозив їм шину від трактора минулого тижня, — задумливо сказав Бретт. — Може, місіс Торнтон переплутала дні?

— Не думаю, що Бессі Торнтон могла аж так перемакітри-ти, — заперечила Чаріті, хоча цілком могла так думати. — Крім того, вона нічого не згадувала про шину.

— Так, але ж ти й не питала.

— Що ж, давай, зателефонуй їй сам, — вибухнула Чаріті.

Несподівано її охопила безсила лють, те саме огидне почуття, як і тоді, коли Бретт поділився своїми в'їдливо точними спо-

стереженнями щодо Голлі та її колоди кредитних карток. У його голосі вчувалися батькові інтонації і навіть його манера говорити. І тепер, і тоді їй здавалося, що ця подорож тільки дає їй раз і назавжди зрозуміти, кому насправді належить Бретт усім своїм тілом, душею і тельбухами.

— Мам...

— Ні. Ну ж бо, давай, дзвони. Номер ось тут, на папірці. Тільки скажи телефоністці, нехай внесе витрати на наш рахунок, щоб Голлі за це не платила. Питай Бессі все, що хочеш. Я зробила, що могла.

«Ось тобі й маєш, — подумала вона з сумом і гіркою іронією, — ще п'ять хвилин тому я обіцяла йому не брехати».

Удень її гнів викликав у нього злість у відповідь. Тепер же він лише сказав спокійно:

— Ні, все нормально.

— Якщо хочеш, зателефонуємо ще комусь і попросимо піти подивитися, — запропонувала Чаріті. Їй уже було соромно за свій спалах.

— Кому? — поцікавився Бретт.

— Ну а як щодо братів Міллікенів?

Бретт тільки дивився на неї.

— Що ж, напевне, це не дуже вдала ідея, — погодилася Чаріті. Наприкінці зими Джо і Джон Міллікен страшно поспарилися з приводу плати за ремонт старого «шевроле» братів. З того часу Кембери і Міллікени не дуже й розмовляли між собою. Коли Чаріті останній раз їздила у Фермерський клуб пограти в бінго, вона намагалася перекинутися парою дружніх слів із Кім, донькою Фредді Міллікена, але та, не удостоївши Чаріті ні словом, просто пішла з гордо піднятою головою, так ніби не курилася з половиною хлопців із Касл-Рокської середньої школи.

Вона раптом усвідомила, наскільки відлюдним місцем є міська дорога № 3. Це вселило в неї почуття легкого холоду й самотності. На думку не спадав ніхто, кого б можна було, не задаючи клопоту, попросити взяти ліхтарик і піти виловити Куджо, щоб пересвідчитися, що з ним усе гаразд.

— Нічого страшного, — без ентузіазму сказав Бретт. — Напевне, я дурний. Мабуть, він просто об'ївся лопухів чи ще чогось.

— Послухай, — промовила Чаріті, обійнявши Бретта рукою, — ти — який завгодно, тільки не дурний. Вранці я поговорю з самим Альвою і попрошу сходити подивитися. Я зроблю це, як тільки ми встанемо, домовились?

— Обіцяєш?

— Обіцяю.

— Чудово. Я не хотів тебе діставати, просто не можу викинути це з голови.

До кімнати зазирнув Джим.

— Я витяг дошку для скреблу¹. Хтось хоче пограти?

— Я, — вигукнув Бретт, підводячись, — якщо ви покажете як.

— А ти, Чаріті?

Вона усміхнулася.

— Не зараз. Я зайду до вас на попкорн.

Бретт пішов слідом за дядьком. Чаріті сиділа на канапі й дивилася на телефон, думаючи про Бреттів сомнамбулізм і про те, як він годував фантомного собаку фантомною їжею в сучасній кухні її сестри.

«Куджо більше не голодний. Вже не голодний».

Раптом у неї залякли руки, і вона здригнулася. «Завтра вранці ми дамо цьому раду, — пообіцяла собі Чаріті. — У той чи інший спосіб. Навіть якщо доведеться повернутись і подбати про все самим. Обіцяю, Бретте».

Вік зателефонував додому о десятій. Відповіді не було. Об одинадцятій зателефонував знову, і знову ніхто не взяв слухавки, хоч він чекав десь аж до двадцятого гудка. О десятій Вік почав боятись. Об одинадцятій він був уже добряче наляканий, хоч і не міг точно сказати чому.

Роджер спав. Вік набирав номер у темряві, у темряві слухав довгі гудки й у темряві клав слухавку. Він відчув себе самот-

¹ Настільна гра, що полягає у складанні слів із дерев'яних фрагментів з літерами.

ньою, розгубленою дитиною, не знаючи, що робити і що думати. У голові знову й знову звучала та сама мантра: з *Кемпом*, з *Кемпом*, вона поїхала з *Кемпом*.

Це суперечило логіці і здоровому глузду. Він прокручував у голові всю свою розмову з Донною, знову й знову відтворюючи в пам'яті слова і відтінки інтонацій. Вони з Кемпом посварилися. Вона сказала йому забиратися на всі чотири сторони. І це спровокувало Кемпа помститися їй своїм маленьким *любовним посланням*. Це не було схоже на рожеву казочку, де двоє без пам'яті закоханих вирішують утекти разом.

«Розрив — не перешкода для нового зближення», — відрізав розум із фантастичним, безжальним спокоєм.

А Тед? Вона ж не взяла б із собою Теда, правда ж? З її опису Кемп уявлявся Вікові якимось варваром, і, хоч Донна нічого про це не сказала, у Віка склалося враження, що того дня, коли вона наказала йому вимітатись, у них мало не дійшло до насильства.

«Закохані здатні на несподівані вчинки».

Невідома, ревнива часточка його розуму, про яку Вік навіть не підозрював до того вечора в парку Дірінг Оукс, знала відповіді на всі питання, і в темряві здавалося байдуже, що майже всі ці відповіді насправді абсурдні.

Він повільно балансував між двома гострими гранями. На одній з них був Кемп («А В ТЕБЕ Є ПИТАННЯ?»); на другій була намальована уявою картина їхнього порожнього будинку в Касл-Року, у якому безперестанку дзвонить телефон. Вона могла потрапити в аварію. Можливо, вони з Тедом у лікарні. Хтось міг вдертись у будинок. Можливо, вони лежать убиті у своїх кімнатах. Та якби вона потрапила в аварію, з ним би точно вже зв'язались. І сама Донна, і люди з його офісу знають, у якому готелі вони з Роджером зупинилися в Бостоні. Та в темряві цей аргумент, замість того щоб стати заспокоєнням (досі ж ніхто не зателефонував), лише наштотхував на думки про вбивство.

«Їх пограбували і вбили», — шепотів розум, доки Вік лежав без сну в мороці. Тоді він повільно переходив до другої гострої грані, знову повторюючи мантру: з *Кемпом*, вона з *Кемпом*.

Поміж цими двома крайнощами розум відшукав і інше логічне пояснення, котре сповнювало Віка безсилою люттю. Можливо, вони з Тедом вирішили поїхати до когось на ніч і просто забули його попередити.

Уже було занадто пізно просто телефонувати й розпитувати: тільки тривожити людей. Можна було б подзвонити у відділок і попросити шерифа послати когось перевірити. А може, це зайва тривога?

«Ні», — відповів розум.

«Так», — рішуче промовив розум.

«Вони з Тедом обоє лежать мертві з застромленими в горло ножами, — підказував розум. — Ти ж постійно читав про таке в газетах. Подібні випадки траплялися навіть у Касл-Року незадовго до того, як ми туди переїхали. Той ненормальний коп. Той Френк Додд».

«Вона з Кемпом», — нашіптував внутрішній голос.

Вік повторив спробу опівночі. Цього разу безперервні дзвінки, на які ніхто не відповідав, вселили в нього крижану, убивчу впевненість: удома щось сталося. Кемп, грабіжники, вбивці, що завгодно. Біда. Вдома трапилася біда.

Вік кинув слухавку на важіль і засвітив лампу над ліжком.

— Роджере, — покликав він, — Роджере, прокинься.

— Га? Що? Хр-р-р-р...

Роджер затулив очі рукою від світла. Він був одягнений у піжаму з маленькими жовтими університетськими прапорцями.

— Агов, Роджере!

Роджер розплющив очі, кліпнув, глянув на годинник.

— Що? Віку, зараз же північ.

— Роджере... — Вік ковтнув слину, і в його горлі щось забриніло. — Роджере, уже північ, а Донни з Тедом і досі немає вдома. Мені страшно.

Роджер сів і підніс годинник до самого обличчя, щоб перевірити слова Віка. Було чотири хвилини на першу.

— Ну, може, їх дістало сидіти самим удома, Віку. Іноді Алтея бере дівчаток і їде до Селлі Петрі, коли мене немає. Каже, що вночі вітер з озера діє їй на нерви.

— Вона б зателефонувала.

Тепер, коли світло було ввімкнене, а Роджер сидів поряд і розмовляв з ним, думка про те, що Донна могла просто взяти і втекти зі Стівом Кемпом, здавалася безглуздям. Вікові навіть не вірилося, що він міг таке припустити. Забувши про логіку. Вона сказала, що все скінчено, і він їй повірив. Він вірив їй зараз.

— Зателефонувала? — перепитав Роджер. Йому все ще було важко зорієнтуватися.

— Вона знає, що коли я у від'їзді, то майже кожен вечір дзвоню додому. Донна б зателефонувала в готель і залишила повідомлення, що її не буде всю ніч. Хіба Алтея не вчинила б так само?

Роджер кивнув.

— Так, вона б подзвонила.

— Вона б залишила повідомлення, щоб ти не хвилювався, як я зараз.

— Ага, але вона просто могла забути, Віку.

Проте в карих очах Роджера читалося занепокоєння.

— Звісно, — погодився Вік, — але... Якщо щось трапилося?

— Донна ж носить із собою паспорт. Хіба ні? Якби вони з Тедом, не приведи Господи, потрапили в аварію, копи насамперед зателефонували б додому, а потім в офіс, а телефонна служба...

— Я не думав про аварію, — урвав його Вік. — Я думав... — у нього затремтів голос. — Я думав, вони з Тедом там самі, і... Чорт, я не знаю. Мені просто страшно, та й годі.

— Зателефонуй до відділку, — негайно порадив Роджер.

— Можна, але...

— Можна. І ніяких але. Донну ти точно не налякаєш. Її немає вдома. Але якого біса, просто для самозаспокоєння. Тут же не треба ніяких мигалок і сирен. Просто спитай, чи можуть вони послати поліцейського пересвідчитися, що все нормально. Існує тисяча місць, де вона може бути. До дідька. Може, вони застрягли на якійсь справді хорошій вечірці «Туппервер»?

— Донна ненавидить вечірки «Туппервер».

— Ну, може, дівчата загралися в покер і втратили відчуття часу. І Тед зараз спить у чийсь кімнаті для гостей.

Вікові пригадалися слова Донни про те, що вона намагається триматися якомога далі від товариства «дівчат». «Не хочу перетворюватися на одне з тих облич, які бачиш на благодійному розпродажі печива», — казала вона. Та він не хотів розповідати про це Роджерові. Це підводило їх занадто близько до теми Кемпа.

— Що ж, може бути й таке, — погодився він.

— У вас десь є запасний ключ від будинку?

— На ганку біля парадних дверей. На гачку під навісом.

— Скажи копам. Хтось міг би зайти всередину і як слід роздивитися. Якщо не маєш там чогось, що тобі не вельми хочеться, щоб вони бачили, наприклад травички або коксу.

— Ні, нічого такого.

— То дзвони! — палко вигукнув Роджер. — Можливо, Донна зателефонує сюди, коли вони прийдуть перевіряти, і ти почуватимешся дурнем. Але іноді *краще* почуватися дурнем. Ти розумієш, про що я.

— Так, — відповів Вік, трохи посміхнувшись, — я розумію.

Він підняв слухавку, трохи повагався, тоді ще раз зателефонував додому. Жодної відповіді. Роджер його трохи заспокоїв, та тепер це почуття вивітрилося. Він зателефонував у мейнську довідкову службу і записав номер окружного відділку поліції Касл-Рока. Було майже п'ятнадцять хвилин на першу в ніч із вівторка на середу.

Донна Трентон сиділа, обережно поклавши руки на кермо «пінто». Тед нарешті знову заснув, але сон був тривожний. Він здригався, крутився і час від часу стогнав. Донна боялася, що уві сні він знову переживає нещодавні події.

Вона помацала йому чоло. Тед щось пробурмотів і відсунувся від її дотику. Вії затріпотіли і знову заплющились. У нього була гарячка: майже напевне наслідок постійного напруження і страху. Саму Донну теж лихоманило, а ще її мучив несамовитий біль. Живіт болів, та рани були неглибокі, більше схожі на подряпини. З цим їй пощастило. Значно більшої травми Куджо завдав їй лівій нозі. Рани там (*укуси*, уточнював мозок,

ніби впиваючись жахом цього слова) були глибокими й потворними. Перш ніж затягтися, вони довго кривавилися, та Донна не намагалася накласти пов'язку, хоч у бардачку «пінто» й був набір для надання першої допомоги. У неї зринула туманна думка — надія, — що кров очистить рану. Чи буває так насправді, чи це просто бабусині казки, Донна не знала. Як багато вона не знала, страх як багато.

Коли рвані рани почали нарешті підсихати, її нога і сидіння водія були всі в липкій крові. Щоб їх прикрити, знадобилися три марлеві пов'язки з її аптечки. Пов'язок більше не залишилося. «Треба купити нові», — подумала Донна, заливаючись коротким, істеричним сміхом.

У тьмяному світлі плоть біля коліна скидалася на чорну зорану ріллю. З моменту укусу Донна відчувала в нозі постійне рівномірне посіпування. Вона проковтнула, не запиваючи, кілька пігулок аспірину, та біль не відпускав. Голова теж боліла шалено, ніби в кожній скроні хтось повільно, все тугіше й тугіше скручував моток дроту.

Коли вона згинала ногу, пульсування змінювалося ритмічними спалахами гострого, склянистого болю. Вона й поняття не мала, чи взагалі зможе стати на ногу, не кажучи вже про пробіжку до дверей ґанку. Але хіба це мало якесь значення? Між машиною і ґанком на гравії, опустивши свою жадливо потовчену голову, сидів Куджо і невідривно дивився на автомобіль. І на неї.

Чомусь їй здавалося, що собака більше не зрушить із місця, принаймні до ранку. Якщо вдень буде так само жарко, як учора, можливо, сонце прожене його в гараж.

— Він хоче мене, — прошепотіла Донна набряклими губами. Це була правда. Якимось чином це була правда. Чи то за присудом долі, чи то з якихось власних невідомих причин собака хотів саме її.

Коли пес упав на гравій, Донна була впевнена, що він помирає. Жодна істота не змогла б витримати таких ударів дверима. Їх не здатна була пом'якшити навіть його товста шерсть. Одне вухо сенбернара, здавалося, теліпалося тільки на тоне-сенькій смужці плоті.

Проте мало-помалу він зводився на ноги. Донна не могла повірити своїм очам, не хотіла вірити.

— *Hi!* — зарепетувала Донна, не в змозі опанувати себе. — *Лягай! Ти ж маєш бути мертвий! Ні, гівняний собако, ляж і здохни!*

— Мамо, не кричи, — пробурмотів Тед, тримаючись за голову. — Болить... Мені болить...

Від того часу ситуація зовсім не змінилася. Час повернувся до свого колишнього повільного поповзу. Кілька разів вона підносила годинник до вуха, щоб упевнитися, що він цокає. Було таке враження, що стрілки зовсім не рухаються.

Двадцять хвилин на першу.

«Учні, що нам відомо про сказ?»

Корисного небагато. Розпливчасті уривки інформації, узяті, найімовірніше, з недільного додатка до газети. І з буклета, який вона знічев'я гортала в приймальні ветеринара ще в Нью-Йорку, коли возила їхню кішку Дайну на щеплення проти чумки. Даруйте, і проти *сказу* теж.

Сказ — захворювання центральної нервової системи, нашої старої доброї ЦНС, що призводить до повільного руйнування останньої. Але яким чином? У цьому місці в її знаннях була прогалина, і, напевне, у лікарів теж. Інакше хвороба не вважалася б такою страшенно небезпечною. «Щоправда, — з надією думала Донна, — я навіть не знаю напевне, чи собака *насправді* скажений. Єдиний скажений пес, якого я будь-коли бачила, був той, що його Ігнорі Пек застрелив із рушниці у “Вбити пересмішника”. Ось тільки тоді собака, звісно, не був *насправді* скажений. То був просто монтаж. Напевне, вони взяли якогось облізлого цуцика з місцевого притулку і обмастили його пінкою “Джилет”...»

Вона змусила думки не відходити від теми. Краще здійснити те, що Вік називав «аналізом найгірших варіантів», принаймні зараз. Крім того, в душі Донна була переконана, що Куджо сказився. Бо які ще можуть бути причини такої поведінки? Він же лютий як дідько.

І він її вкусив. Сильно. Що з цього випливає?

Люди можуть заразитися сказом, це вона знала. І це жахливий спосіб померти. Можливо, найгірший. Проти сказу існує

вакцина, і під час лікування її потрібно вводити дозами. Ін'єкції дуже болючі, але той біль, мабуть, не може зрівнятися з боєм, який переживає собака надворі. Але...

Вона пригадувала, як начебто десь читала, що було тільки два випадки виживання після сказу на стадії прогресування. Під стадією прогресування малося на увазі, що хворобу не діагностували, доки в заражених не почали проявлятися видимі симптоми. З двох людей, які вижили, один був хлопчик. Він повністю одужав. Мозок іншого, дослідника тварин, зазнав незворотних ушкоджень. Його стара добра ЦНС просто розсипалася.

Чим довше хворобу не лікувати, тим менше залишається шансів. Вона потерла чоло. Руки ковзали по плівці холодного поту.

Скільки це «занадто довго»? Кілька годин? Днів? Тиждень? Може, місяць. Вона не знала.

Раптом авто почало вужчати. Спочатку до розмірів «хонди», потім до розміру тих невеличких химерних триколісних штук, які колись в Англії видавали інвалідам, тоді до розмірів закритої мотоциклетної коляски і врешті-решт до розмірів труни — подвійної труни для неї і Теда. Їм треба звідси вибратися, треба вибратися, *треба...*

Коли їй таки вдалося опанувати себе, пальці вже намащували ручку дверей. Серце шаленіло, прискорюючи гупання в голові. «Будь ласка, — подумки благала Донна, — все й так дуже погано. Не вистачало ще клаустрофобії. Будь ласка, будь ласка, будь ласка...»

Знову повернулася спрага, до того ж несамоविта.

Вона визирнула у вікно. Куджо неблаганно дивився на неї. Крізь сріблясту тріщину в склі його тіло здавалося розірваним навпіл.

«Допоможіть нам, — подумки благала Донна. — Хто-небудь, будь ласка, допоможіть!»

Коли пролунав виклик, авто Роско Фішера стояло припарковане в тіні заправки «Джерріз Сітгоу». Роско нібито виглядав порушників швидкості, а насправді просто дрімав. О пів на першу ночі середі шосе № 117 зовсім вимерло. У його череп був

умонтований маленький будильник, який точно розбудить його близько першої, коли закінчиться сеанс у Норвейському автокіно. Тоді, може, й трапиться якась okazія.

— Третій, третій, відгукніться. Прийом!

Роско схопився зі сну, розливши холодну каву з пластикової чашки собі між ноги.

— Лайно ковбасне, — з жалем вилаявся він. — Оце чудово, еге ж? Чо-орт!

— Третій, ви мене чуєте? Прийом.

Роско схопив мікрофон і натиснув на кнопку.

— База, слухаю вас.

Він хотів додати, що сподівається, що це справді щось важливе, бо його яйця зараз плавають у калюжі холодної кави, але ніколи не знаєш, хто відстежує поліцейські виклики з радіосканером «Біркет». Навіть о пів на першу ночі.

— Треба поїхати на Ларч-стрит, 83, — сказав Біллі. — Це будинок містера і місіс Трентон. Треба перевірити. Прийом.

— Що я маю перевіряти? База, прийом.

— Трентон у Бостоні, і ніхто не відповідає на його дзвінки. Він думає, що хтось повинен бути вдома. Прийом.

«Просто чудово, — з досадою подумав Роско Фішер. — Мені доведеться витратити чотири бакси на чищення, а коли все-таки буде треба зупиняти порушника, хлопець подумає, що я так розхвилювався від думки про погоню, що аж надзюрив у штани».

— Зрозумів. Виїжджаю. Прийом, — сказав Фішер, заводячи машину.

— Реєструю на дванадцятую тридцять чотири, — додав Біллі. — Третій, на ганку біля парадних дверей на цвяшку під навісом висить ключ. Містер Трентон хоче, щоб ти зайшов і оглянув усе всередині, якщо на території нікого не буде. Прийом.

— База, вас зрозумів. Прийом і відбій.

— Відбій.

Роско ввімкнув передні фари і покотив безлюдною головною вулицею Касл-Рока, минаючи міський парк і сцену під конічним зеленим дахом. Піднявшись по схилу пагорба, він звернув на Ларч-стрит. Будинок Трентонів був другим від рогу вулиці, і він

одразу помітив, що вдень звідси відкривається чудовий краєвид на місто вниз. Підігнавши поліцейську патрульну машину № 3 до бровки тротуару, Роско вийшов і тихо закрив дверцята. Темна вулиця міцно спала.

На мить він зупинився і, скривившись, розгладив мокрі між ногами форменні штани. Потім рушив угору під'їзною доріжкою. Вона була порожня, так само як і маленький одномісний гараж у її кінці. У ньому стояв великий триколісний велосипед. У його сина був такий же.

Роско зачинив двері гаража і попрямував до ганку. На двері був спертий цьоготижневий примірник «Call». Роско підібрав газету і спробував клямку. Незамкнено. Він зійшов на ганок, почувачи, ніби вдерся на чужу територію. Кинув газету на крісло-гойдалку і натиснув дзвоник збоку від внутрішніх дверей. Усередині залунало дзеленчання, але ніхто не вийшов. Потім подзвонив іще двічі з інтервалом у три хвилини. Це дасть пані можливість прокинутись, одягти халат і зійти вниз — за умови, якщо вона вдома.

Коли ніхто так і не вийшов, він поторсав двері. Вони були замкнені.

«Чоловіка немає, і вона, мабуть, залишилась у друзів», — вирішив Роско. Та той факт, що вона не попередила чоловіка, теж здавався йому трохи дивним.

Він понишпорив пальцями під гострим дашком і наткнувся на ключ. Вік повісив його невдовзі по тому, як Трентони сюди вселилися. Роско зняв ключ із цвяшка і відімкнув парадні двері. Якби він спробував увійти через задні двері, як того ж дня зробив Стів Кемп, то відразу ж потрапив би всередину. Як і більшість мешканців Касл-Рока, Донна не завдавала собі клопоту замикати задні двері, коли йшла з дому.

Роско зайшов. У нього був ліхтарик, та він волів його не вмикати, бо відчуття незаконного проникнення стало б іще сильнішим: грабіжник із величезною плямою від кави між ногами. Він поводив рукою в пошуках вимикача і врешті таки знайшов. На ньому були дві кнопки. Верхня вмикала світло на ганку, і він одразу ж його згасив. Від нижньої спалахнуло світло у вітальні.

Довгу хвилину він озирався на всі боки, сумніваючись у правдивості того, що бачить. Спершу він вирішив, що це якийсь зоровий обман, що його очі ще не призвичаїлись до світла або щось таке. Та нічого не змінювалось, і його серце забилося частіше.

«Нічого не торкатися, — подумав Роско. — Тут головне — не напороти».

Він забув про ще не висохлі патьоки кави на штанях, забув про те, що почувався непроханим зайдою. Він був наляканий і збуджений.

Тут щось сталося, сумнівів не було. Уся вітальня була перевернута догори дном. По всій підлозі валялися биті уламки від полиці зі статуетками. Меблі були перекинуті, на кожному кроці лежали розкидані книжки. Велике дзеркало над каміном також було розтрощене.

«Комусь сім років не буде щастя», — подумав Роско і несподівано, без жодних на те причин, пригадав Френка Додда, з яким часто ділив патрульну машину. Френк Додд, люб'язний коп із провінційного містечка, виявився психом, що вбиває жінок і малих дітей. Раптом руки Роско вкрилися гусячою шкірою. Зараз не час думати про Френка.

Він пройшов на кухню через їдальню, де всі речі зі столу були зметені на підлогу. Обережно оминув уламки. У кухні було ще гірше. Роско відчув, як по хребту поповзли холодні мурашки. У цій кухні хтось казився не на жарт. Дверцята бару стояли відчинені. Хтось скористався приміщенням як майданчиком для гри в кулі на сільському ярмарку. Усюди лежали каструлі, присипані білою, схожою на сніг речовиною, певно, пральним порошком.

На дошці для записок величезними друкованими літерами було квапливо виведено:

МАЛЕНЬКА, Я ЗАЛИШИВ ДЛЯ ТЕБЕ ДЕЩО НАГОРІ.

Раптом у Роско Фішера пропало бажання підніматися. Він не хотів іти нагору дужче за все на світі. Він допомагав прибирати

сліди трьох злочинів Френка Додда, включно з тілом Мері Кейт Гендрасен, зґвалтованої і вбитої на сцені в міському парку Касл-Рока, і не хотів ніколи побачити таке вдруге. А якщо та жінка лежить нагорі застрелена, або задушена, або порізана ножем? На дорогах заварювалося чимало всілякої каші, і Роско навіть певною мірою до цього звик. Улітку два роки тому вони з Біллі та шерифом Баннерменом витягали чоловіка, якого розірвало на шматки в машині для сортування картоплі. То була історія, яку можна розповісти онукам. Та він не бачив убивства з часів дівчини Гендрасен і не хотів бачити його зараз.

Від побаченого на покривалі Трентонів Роско Фішер не знав, чого більше: полегшення чи нудоти.

Він пішов до машини й зателефонував.

Коли задзвонив телефон, Вік і Роджер не спали. Вони сиділи перед телевизором і палили, як димоходи, майже не розмовляючи один з одним. Показували першу версію фільму про Франкенштейна. Було двадцять хвилин на другу.

Вік схопив слухавку, не встиг пролунати й перший дзвінок.

— Алло? Донна? Це?..

— Містер Трентон?

Чоловічий голос.

— Так.

— Містере Трентон, це шериф Баннермен. Боюсь, у мене для вас доволі погані новини. Мені шко...

— Вони мертві? — спитав Вік. Раптом Вік відчув себе якимось несправжнім і двовимірним, настільки ж нереальним, як обличчя актора-статиста, що промайнуло на задньому плані в старому кіно, такому, як оте, що дивилися вони з Роджером. Питання він поставив цілком світським тоном. Краєчком ока Вік побачив, як гойднулася тінь Роджера, коли той квапливо звівся на ноги. Це не мало значення. Більше нічого не мало значення. За ті кілька секунд, що минули відтоді, як Вік узяв слухавку, у нього був час переглянути все своє життя, і він усвідомив, що в ньому були самі тільки сценічні декорації та штучні фасади.

— Містере Трентон, офіцер Фішер прибув...

— Облиште все це офіційне лайно і відповідайте на моє питання: вони мертві?

Він повернувся до Роджера. Обличчя друга було сірим і приголомшеним. Позаду нього на екрані на тлі бутафорського неба крутився бутафорський вітряк.

— Родже, маєш запалити?

Роджер простяг йому цигарку.

— Містере Трентон, ви чуєте?

— Так. Вони мертві?

— Нам невідомо, де зараз перебувають ваша дружина й син, — сказав Баннермен, і Вік одразу відчув, як усі його нутроші лягли на свої місця. До навколишнього світу потроху почали повертатися барви. Вік затремтів. Незапалена цигарка стрибала поміж губ.

— Що відбувається? Що ви знаєте? Ви сказали, що вас звуть Баннермен?

— Правильно. Окружний шериф Касл-Рока. І я введу вас у курс справи, якщо ви дасте мені хвилинку.

— Добре, кажіть.

Тепер йому було страшно. Здавалося, події розвиваються надто швидко.

— Як ви й просили, ми послали офіцера Фішера до вашого будинку на Ларч-стрит, 83 о дванадцятій тридцять чотири. Ні в гаражі, ні на під'їзній доріжці він не виявив жодного автомобіля. Він неодноразово дзвонив у парадні двері, а коли ніхто не вийшов, зайшов усередину, скориставшись ключем, що висів під навісом ганку. Офіцер Фішер виявив, що у вашому будинку вчинено акт вандалізму. Меблі перекинуто, пляшки з алкоголем розбито, по підлозі розсипано мийні засоби, а кухонні шафи...

— Господи, Кемп, — прошепотів Вік. Вихор його думок зосередився на записці: «А В ТЕБЕ Є ПИТАННЯ?» Пригадалося, як він тоді подумав, що це послання, крім усього іншого, було тривожним проявом психології цього чоловіка. Коли його кидають, він жорстоко мстить. Що Кемп накоїв тепер? Окрім того, що пройшовся його будинком, як гарпія на стежці війни?

— Містере Трентон?

— Я слухаю.

Баннермен прокашлявся, ніби йому було важко вимовити наступну фразу.

— Офіцер Фішер піднявся нагору. Там слідів розбою не було. Але на ліжку в головній спальні він виявив... м-м-м... залишки якоїсь білої субстанції, найімовірніше сперми.

А тоді, ніби мимоволі поставивши три комічні крапки, додав:

— Не схоже на те, що в ньому спали.

— Де моя дружина? — закричав Вік у слухавку. — Де мій син? Ви не знаєте?

— Заспокойся, — сказав Роджер, кладучи йому руку на плече. Роджерові легко говорити. Його дружина, як і донечки-близнючки, сплять удома у своїх ліжках. Вік струсив його руку геть.

— Єдине, що я можу сказати вам зараз, містере Трентон, це те, що на місці злочину вже працює команда детективів із поліції штату. Їм допомагають мої люди. Ні у вашій спальні, ні в спальні вашого сина слідів безладу не виявлено.

— Ви хочете сказати, не враховуючи сперми на нашому ліжку, — сердито уточнив Вік, і Роджер сіпнувся, як від удару. У нього відвисла нижня щелепа.

— Ну... Щодо цього ви праві, — голос Баннермена звучав зніяковіло. — Але я хотів сказати, що немає жодних ознак... м-м-м... насильства проти однієї чи кількох осіб. Схоже на звичайний акт вандалізму.

— Тоді де Донна з Тедом?

Гнів потонув у хвили розгублення, і Вік відчув, як у кутиках очей бубнявють безпорадні й пекучі хлоп'ячі сльози.

— Наразі нам нічого не відомо.

— Кемп. Господи, а якщо їх забрав Кемп?

На коротку мить в уяві зринув невиразний спогад про сон, який він бачив минулої ночі. Донна і Тед сховалися в печері від якоїсь страхітливої тварюки. Потім усе зникло.

— Містере Трентон, у вас є якісь припущення, хто може бути до цього причетний?

— Я виїжджаю в аеропорт і найму машину, — урвав його Вік. — Думаю, до п'ятої приїду.

— Звісно, містере Трентон, — терпляче заговорив Баннермен, — але якщо зникнення вашої дружини і сина якось пов'язане з цим актом вандалізму, то час може бути на вагу золота. Якщо у вас є бодай найменші підозри щодо того, хто міг затаїти зло на вас чи вашу дружину, через реальну чи уявну...

— Кемп, — вичавив Вік слабким, здушеним голосом. Він більше не міг стримувати сліз. Вони мусили вилитися назовні. Вік відчував, як вони котяться по обличчю. — Це зробив Кемп. Я впевнений. Боже мій, а якщо він їх викрав?

— Хто такий цей Кемп? — спитав Баннермен. Голос у нього більше не був зніяковілий. Тон став різким і вимогливим.

Тримаючи слухавку в правій руці, лівою він затулює очі, відгороджуючись від Роджера, від цього готельного номера, від звуків телевізора — від усього. Тепер він перебував у темряві, наодинці зі своїм уривчастим голосом і гарячою плинною субстанцією своїх сліз.

— Стів Кемп, — вичавив Вік. — Стівен Кемп. У нього в місті була майстерня під назвою «Сільський ремонтник меблів». Він уже поїхав. Принаймні так каже моя дружина. Він і моя дружина... Донна... вони... у них... Одним словом, у них був роман. Вони гралися. Це не тривало довго. Вона з ним порвала. Я дізнався, бо він написав мені записку. Вона... вона була доволі огидною. Гадаю, він хотів поквитатися. Думаю, Кемп не дуже любить, коли йому дають відкоша. Це... схоже на ту записку, тільки в збільшеному масштабі.

Він люто потер очі долонею, спричинивши падіння цілої галактики червоних зірок.

— Можливо, йому не сподобалося, що наш шлюб не розпався. А може, він просто... просто злетів з катушок. Донна каже, що він злітав з катушок, програвши партію в теніс. Не подавав суперникові руки через сітку. Питання в тому...

Раптом у Віка пропав голос, і йому довелося прокашлятися. Груди обхопило обручем, котрий то стискався, то вільнішав, то знову стискався.

— Думаю, питання тільки в тому, наскільки далеко він може зайти. Він міг викрасти їх, Баннермене. З того, що мені відомо про Кемпа, він на це здатний.

На тому кінці запала тиша. Ні, не зовсім тиша. Шкрябання олівця по паперу. Роджер знову поклав руку Вікові на плече, і цього разу Вік її не відштовхнув, вдячний за теплоту. Йому було дуже холодно.

— Містере Трентон, у вас збереглася записка Кемпа?

— Ні, я її порвав. Мені шкода, та за тих обставин...

— А вона часом не була написана друкованими літерами?

— Так, саме так.

— На дошці в кухні офіцер Фішер знайшов виведену друкованими літерами записку такого змісту: «Маленька, я залишив для тебе дещо нагорі».

Вік здушено захрипів. Остання слабка надія, що це міг бути хтось інший, наприклад злодій або просто дітлахи, розвіялася. Піднімись нагору і подивись, що я лишив на ліжку. Це був Кемп. Рядок на дошці-пам'ятці вдома вписується в його маленьке послання.

— Записка свідчить, що коли він усе це робив, вашої дружини вдома не було, — додав Баннермен, та навіть перебуваючи в шоковому стані, Вік уловив у голосі шерифа фальшиву нотку.

— Вона могла зайти, коли він був ще там, і ви це знаєте, — глухо вимовив Вік. — Вона могла повернутися з поїздки по крамницях або з автосервісу: їй потрібно було поміняти карбюратор. Та будь-звідки.

— Ви знаєте, яка в Кемпа машина?

— Здається, в Кемпа не було машини. У нього був фургон.

— Якого кольору?

— Не знаю.

— Містере Трентон, я просив би вас повернутися з Бостона. А ще я просив би вас тримати себе в руках, якщо ви збираєтеся брати напрокат автомобіль. Буде просто жахливо, якщо виявиться, що з вашими рідними все в порядку, а ви загинете на міжштатній магістралі дорогою сюди.

— Добре, все буде гаразд.

Він не хотів нікуди їхати, ні швидко, ні повільно. Йому хотілося сховатись. А ще краще, пережити шість останніх днів наново.

— І ще одне, сер.

— Прошу.

— По дорозі спробуйте, будь ласка, скласти список друзів і знайомих вашої дружини, котрі мешкають поблизу. Усе ж таки існує велика ймовірність того, що вона поїхала до когось на ніч.

— Звичайно.

— Найважливіше зараз пам'ятати про те, що немає жодних ознак насильства.

— Весь перший поверх розгромлено до дідькової матері. Як на мене, це достатньо серйозний прояв насильства, хай йому грець, — відрубав Вік.

— Так, ви праві, — ніяково погодився Баннермен.

— Я приїду, — сказав Вік і поклав слухавку.

— Віку, мені прикро, — промовив Роджер.

Вік не міг дивитися в очі старому другові. «Рогоносець, — думав він, — хіба не так це називається? Тепер Роджер знає, що я — рогоносець».

— Усе нормально, — відповів Вік, одягаючись.

— Маючи таке на серці, ти все ж таки поїхав зі мною.

— А який сенс сидіти вдома? — спитав Вік. — Усе вже сталося. Я... дізнався тільки в четвер. Гадав, на відстані... І час подумати... Поглянути на ситуацію з усіх боків. Навіть не знаю, якої ще дурної бридні я собі навігадував. А тепер це.

— Це не твоя провина, — палко вигукнув Роджер.

— Тепер я вже не знаю, що моя провина, а що ні, Родже. Я хвилююся за Донну і просто місця собі не знаходжу через Теда. Мені просто хочеться бути вдома. І хочеться, щоб той сучий син Кемп потрапив мені до рук. Я б...

Його голос, що вже перейшов на крик, раптом обірвався. Плечі згорбилися. У цю мить Вік здавався старим, змарнілим і майже до краплі спустошеним. Він підійшов до валізи, що стояла на підлозі, і заходився порпатися в ній у пошуках чистого одягу.

— Зателефонуй, будь ласка, у представництво «Евіс» в аеропорту і замов для мене авто. Гаманець на нічному столику. Їм буде потрібен номер «Американ Експрес».

— Я замовлю машину для нас обох. Я поїду з тобою.

— Ні.

— Але...

— Ніяких але.

Вік накинув темно-синю сорочку. Він уже застебнув половину гудзиків, коли помітив, що щось не так. Одна пола значно довша за іншу. Він розстебнувся і почав усе спочатку. Тіло перебувало в русі, і від цього стало значно краще, та відчуття нереальності залишилось. У голові не переставали крутитися думки про знімальні майданчики, де те, що виглядає схожим на італійський мармур, насправді виявляється зробленим із пап'є-маше, де кімнати закінчуються відразу ж за межами фокуса камери і де на задньому плані хтось завжди чатує з хлопавкою напоготові. Сцена № 41: Вік переконує Роджера не кидати справу на півдорозі. Дубль 1. Він — актор, а це якийсь божевільний фільм у жанрі абсурду. Але коли тіло рухається, стає безумовно краще.

— Послухай, друже...

— Роджере, щодо «Ед Воркс» і компанії Шарпа ситуація не міняється. Дізнавшись про стосунки Донни і того типа Кемпа, я не скасував поїздки частково тому, що хотів зберегти обличчя. Думаю, ніхто не захоче хвалитися всім і кожному, що його дружина має когось на стороні. Але здебільшого тому, що розумію: люди, які від нас залежать, повинні мати, що їсти, незважаючи на те, до кого вирішила залізти в ліжко моя жінка.

— Легше, Віку. Перестань себе цим катувати.

— Не можу, — промовив Вік. — Навіть зараз. Просто не можу.

— А я не можу взяти й поїхати до Нью-Йорка, ніби нічого не трапилося!

— Наскільки нам відомо, нічого не трапилося. Той коп постійно на цьому наголошував. Ти можеш їхати. Можеш про все подбати. Можливо, виявиться, що ми лише даремно махали руками, але... потрібно *спробувати*, Роджере. Нічого іншого не

залишається. Та й, крім того, що тобі робити в Мейні? Там ти не допоможеш.

— Господи, це ж неправильно. Так же не можна.

— Все правильно. Я зателефоную тобі в «Білтмор», як тільки про щось довідаюся.

Вік застебнув штани і засунув ноги в туфлі.

— А тепер давай, дзвони в «Евіс». Я йду вниз, зловлю таксі до Логана. Ось, я запишу номер картки.

Записавши цифри, він узяв плащ і рушив до дверей. Роджер весь цей час стояв мовчки.

— Віку, — покликав Роджер.

Вік обернувся, і Роджер обійняв його незграбно, проте напрочуд сильно. Вік обійняв його у відповідь, притулившись щокою до його плеча.

— Я молитиму Бога, щоб усе було гаразд, — хрипко мовив Роджер.

— Дякую, — відповів Вік і вийшов.

Усю дорогу донизу ліфт тихо гудів. «Він зовсім не рухається, — думав Вік. — Це тільки звуковий ефект». Коли він виходив у вестибюль, у ліфт, спираючись один на одного, зайшли двоє п'яних. «Статисти», — подумав Вік.

Він побалакав зі швейцаром — іще одним статистом — і вже за п'ять хвилин під блакитним навісом готелю зупинилося таксі.

Водій виявився мовчазним чорношкірим. Радіо було ввімкнене на хвилю, що передавала соул. Доки таксі везло його майже безлюдними вулицями до аеропорту Логана, «Темптейшнс» співали свою нескінченну «Силу». «Знімальний майданчик просто неперевершений», — думав Вік. Коли «Темптейшнс» затихли, вступив ді-джей-приколіст із прогнозом погоди. «Учора було гаряче, — повідомив він, — але ви, брати й сестри, ще не бачили справжньої спеки. Сьогодні нас очікує наразі найспекотніший день цього літа. Можливо, навіть буде побито новий рекорд. Наш елітний синоптик, Висотомір Лу Мак-Неллі, накликав нам понад сто градусів на континенті і лише трохи менше на узбережжі. З півдня надійшов гарячий і стійкий антициклонний фронт, що

затримається над Новою Англією, утворивши зону високого тиску. Тож, як стане припікати, всім пора на пляж тікати, — підсумував ді-джей-приколіст. — А як в місті залишитись, можна і живцем зваритись. І на підтвердження сказаного — Майкл Джексон, що виходить “За рамки”».

Прогноз погоди не означав нічого або майже нічого для Віка, та якби Донна його почула, він би злякав її ще дужче.

Як і напередодні, Чаріті прокинулася перед самим світанком. Прокинувшись, вона прислухалась, хоч і не відразу зрозуміла, до чого. Потім згадала. Скрип підлоги, кроки. Вона хотіла почути, чи син знову не почне ходити уві сні.

Та в будинку панувала тиша.

Вона встала, підійшла до дверей і визирнула в коридор. Там було порожньо. Повагавшись хвилику, Чаріті зайшла до кімнати Бретта й поглянула на сина. З-під простирадла виднівся тільки його чубок. Якщо він і ходив, то ще до того, як вона прокинулася. Зараз Бретт міцно спав.

Чаріті повернулася до своєї кімнати і, сівши на ліжко, задивилася на нечітку білду смужку на обрії. Вона знала, що рішення вже прийнято. Тихцем, уночі, доки вона спала. Тепер, у перших холодних променях ранку, його можна обмірковувати і, вона відчувала, зважити його ціну.

Чаріті усвідомила, що не відкриє душу сестрі, як збиралася раніше. Можливо, це таки трапилося б, якби не ті кредитні картки за обідом. А вчора ввечері Голлі почала розповідати, скільки коштувала та чи інша річ: чотиридверний «б'юїк», кольоровий телевізор «Соні», паркет у коридорі. Ніби в голові Голлі до кожного з цих предметів усе ще було прикріплено цінник, який залишатиметься на ньому назавжди.

Проте Чаріті любила сестру. Голлі була щедра, щиросердна, імпульсивна, чуйна й ніжна. Та її спосіб життя змусив викреслити з біографії жорстоку правду про їхне з Чаріті дитинство на бідній фермі в сільськогосподарському районі Мейну, правду, яка тією чи іншою мірою змусила Чаріті одружитися з Джо Кембером. Голлі ж пощастило — не менше, ніж Чаріті зі своїм

виграшним квитком, — зустріти Джима і назавжди втекти від життя вдома.

Чаріті боялася, що, коли вона розповість Голлі, як *роками* випрошувала в Джо дозволу поїхати до неї в гості, що ця поїздка відбулася тільки в результаті безжальної тактичної війни і, попри все, Джо ледь не відлупцював її ременем... Боялася, якщо розповісти Голлі про всі ці речі, реакцією сестри буде радше гнів і жах, аніж щось справді розсудливе. Чому гнів і жах? Мабуть, тому, що в глибоких закутках душі, які ніколи до кінця не піддаються заспокійливому впливу «б'юків», паркетів і кольорових телевізорів із кінескопом «Трінітрон», Голлі знала, що вона сама лише на волосину уникла такого ж шлюбу і такого *життя*.

Вона не розповідала, тому що Голлі окопалась у своєму заможному, буржуазному житті, як пильний солдат у своїй траншеї. Не розповідала, бо гнів і жах не розв'яжуть її проблем. Бо нікому не подобається виглядати провінційною дурепою з ярмарку, днями, тижнями, місяцями й роками живучи з неприємним, неконтактним, а часом і страшним чоловіком. Чаріті виявила, що існують речі, про які не хочеться говорити. І причина зовсім не в соромі. Іноді просто краще — і делікатніше — носити маску.

Та перш за все тому, що це її проблеми. Що станеться з Бреттом, теж її проблема, і за останні два дні Чаріті все більше й більше переконувалася, що врешті його життєвий вибір залежатиме більшою мірою від самого Бретта, а не від неї чи Джо.

Розлучення не буде. Вона й далі вестиме нескінченну партизанську війну з Джо за душу сина, навіть якщо боротьба виявиться марною. Хвилюючись через поклоніння Бретта своєму батькові, Чаріті, мабуть, забула або не врахувала, що завжди приходить такий час, коли діти стають суддями, а батьки, причому обое, повинні сісти на лаву підсудних. Бретт помітив, як Голлі виставляє напоказ свої кредитні картки. Вона могла тільки сподіватися, що він, серед усього іншого, помітить і те, що його батько сідає до столу, не скидаючи капелюха.

Дедалі більше розвиднялося. Чаріті зняла з дверей халат і накинула. Хотілося піти в душ, та вона не зробить цього, доки

інші в будинку не почнуть ворушитися. Чужі — ось ким вони були. Навіть обличчя Голлі тепер здавалося їй незнайомим. Це обличчя лише віддалено нагадувало зображення на світлинах із сімейного альбому, що привезла з собою Чаріті. Навіть сама Голлі дивилася на ті фотографії з легким подивом.

Вони повернуться до Касл-Рока, до будинку в кінці міської дороги № 3, до Джо. Вона знову увійде у звичне русло свого життя, і все піде, як раніше. Так буде найкраще.

Чаріті нагадала собі, що обіцяла зателефонувати Альві близько сьомої. Тоді він якраз снідатиме.

Було кілька хвилин по шостій і надворі тільки-но розвиднялося, коли в Теда почалися судоми.

Десь до п'ятої п'ятнадцять він, здавалося, міцно спав. Прокинувшись, він розворушив Донну, що була трохи задрімала, і почав скаржитися, що голодний і хоче пити. Слова Теда ніби натиснули якусь кнопку глибоко всередині неї, і Донна вперше усвідомила, що й сама хоче їсти. Відчуття спраги було більш-менш стабільним, але вона не пригадувала, щоб думала про їжу ще аж від учорашнього ранку. Несподівано Донна відчула, що помирає з голоду.

Вона втішала Теда, як уміла, заспокоювала його порожніми словами, які все одно вже не мали реального значення: що скоро прийдуть люди, поганого собаку заберуть, а їх урятують.

Реальними були думки про їжу.

Сніданок. Наприклад, візьмімо сніданок: яєчню з двох яєць на маслі, кельнере, з незатвердлим жовтком, якщо ваша ласка. Грінки. Кілька склянок свіжовичавленого апельсинового соку, такого холодного, щоб на склі аж утворилися бісеринки вологи. Канадський бекон. Смажену картоплю. Кашу з висівок із вершками та чорницею: чорненькими ягодами, як завжди говорив її батько. Це була ще одна з тих смішних дурниць, що дратували матір Донни понад усяку міру.

У животі голосно забурчало. Тед розсміявся. Звук його сміху здивував її і приємно вразив своєю несподіваністю. Це було ніби знайти троянду на купі сміття, і вона всміхнулась у відповідь. Від усмішки заболіли губи.

— Ну як, почув?

— Думаю, ти теж зголодніла.

— Якби хтось підкинув мені мак-мафін, я б не відмовилася.

Тед застогнав, і вони обоє знову розсміялися. Надворі Куджо нашорошив вуха. Від звуку їхнього сміху він загарчав і зробив рух, ніби збираючись підвестися, можливо, щоб знову кинути-ся на машину, та потім безсило опустився на задні лапи і похнюпив голову.

Донна відчула незбагненний душевний підйом, що майже завжди приходить із настанням нового дня. Звичайно ж, скоро все закінчиться. Найгірше точно вже позаду. Наразі фортуна не на їхньому боці, але рано чи пізно їй таки доведеться повернутися до них обличчям.

Тед, здавалося, знову майже став самим собою. Надто блідий, змарнілий і, незважаючи на сон, страшенно виснажений, та все ж таки це був, без сумніву, її Тед. Донна пригорнула його до себе, і він обійняв її у відповідь. Біль у животі трохи вщух, але подряпини й рани від укусів набрякли і запалилися. З ногою ситуація була гірша, але вона виявила, що вже може її згинати, хоч від цього й робилося боляче, а рана починала кривавитися. У неї залишиться шрам.

Наступні хвилини сорок чи близько того вони розмовляли. Бажаючи, щоб Тед залишався активним, а разом і якимось убити час, Донна запропонувала «двадцять запитань». Тед із захватом погодився. Ця гра йому ніколи не набридала. Єдиною проблемою завжди було змусити когось із батьків пограти в неї. Вони були вже на четвертому колі, коли почалися судоми.

Ще за п'ять запитань до цього Донна здогадалася, що загаданою особою був Фред Реддінг, товариш Теда з дитячого табору, але вирішила потягти час.

— У нього руде волосся? — спитала вона.

— Ні, в нього... в нього... в нього...

Несподівано Теду забракло повітря. Він вдихав із хапливим, уривчастим хлипанням. До її горла стрімко підскачів страх, наповнюючи рот терпким, мідним присмаком.

— Теде? Теде?

Він задихався, вп'явшись нігтями в горло і залишаючи на ньому червоні сліди. Очі закотилися, так що було видно лише краєчок райдужки і сріблясті білки.

— *Тед!*

Вона схопила його і потрусила. Його адамове яблуко швидко ходило вгору-вниз, як механічний ведмедик на паличці. Якусь мить руки безцільно тріпалися в повітрі, а тоді знову метнулися до горла і заходилися його роздирати. Тед почав видавати здушені, тваринні звуки.

На мить Донна зовсім забула, де перебуває. Схопившись за ручку, вона потягла її вгору і натисла на двері, так ніби це сталося на паркінгу в супермаркеті і хтось от-от прийде на допомогу. Куджо вмить був на ногах: він стрибнув на авто, не встигло воно відчинитися ще й наполовину, можливо, цим рятуючи Донну від власних зубів. Він ударився в напівпрочинені дверцята, впав, а тоді з глухим гарчанням знову кинувся на авто. Рідкі випорожнення стікали на дрібний гравій доріжки.

Донна заверещала і рвучко зачинила дверцята. Куджо стрибнув на бік машини, роблячи вм'ятину ще глибшою. Похитуючись, відійшов назад, а тоді знову кинувся на вікно, вдаряючись у нього з глухим тріском. Срібляста тріщина на склі вмить розділилася на півдесятка приток. Куджо знову стрибнув, і на міцному склі з'явилося ціле павутиння тріщин. Скло ще трималося, але вже вгиналося. Зовнішній світ раптом став молочно-каламутним.

«Якщо він кине́ться ще раз...»

Та Куджо відступив, чекаючи, що вона робитиме далі.

Донна повернулася до сина.

Усе його тіло трусилося, ніби в нападі епілепсії. Спина вигнулася. Сідниці то припіднімалися над сидінням, то знову падали. Обличчя набрало синюшного кольору. Жили на скронях туго напнулися. Три роки, два в середній школі і влітку після першого курсу в коледжі, Донна працювала медсестрою-волонтеркою і знала, що зараз відбувається. Тед не проковтнув язика — таке було можливе лише в надмірно закручених трилерах, — але язик запав у горло і перекрив дихальні шляхи. Тед душився в неї на очах.

Лівую рукою Донна схопила його за підборіддя і рвучко смикнула. У паніці вона зробила це надто грубо і почула, як хруснули щелепи. Пальці намацали кінчик язика неймовірно далеко, аж там, де мали бути зуби мудрості, якщо вони коли-небудь виростуть. Донна спробувала його схопити, але не змогла. Язик був мокрий і слизький, як новонароджений вугор. Вона намагалася затиснути його кінчик між великим і вказівним пальцями, майже не помічаючи скаженого биття свого серця. «Здається, я його втрачаю, — думала вона. — О Боже мій, здається, я втрачаю сина».

Раптом зуби Теда зіцпилися, прокусивши до крові її пальці і свої пошерхлі, спухлі губи. По підборіддю закрापала кров. Донна майже не зауважувала болю. Ноги Теда заходилися відбивати на килимку несамовитий барабанний дріб. Вона відчайдушно намагалася спіймати кінчик його язика і вже була схопила, та він знову вислизнув з-під пальців.

(собака собака клятий собака це він у всьому винен клятий собака пекельна тварюка Я ВБ'Ю ТЕБЕ КЛЯНУСЯ БОГОМ)

Зуби Теда знову зімкнулися на її пальцях, та нарешті Донна схопила його за язик. Цього разу вона не вагалася. Впившись нігтями в його губчасту поверхню зверху і знизу, вона смикнула язик до себе таким рухом, ніби опускала жалюзі. Узнявшись другою рукою за підборіддя, задерла голову Теда назад, створюючи максимальний притік кисню. Тед почав із хрипким свистом втягувати повітря, ніби хворий на емфізему старий. Потім знову закашлявся.

Донна дала йому ляпаса. Що ще робити, вона не знала.

Тед востаннє різко хапнув повітря, тоді його дихання стабілізувалося до ритму важкого сапання. Вона й сама засапалася. На неї стрімко накотила хвиля запаморочення. Вона примудрилася якось вивернути хвору ногу, і по ній знову вологою цівкою потекла тепла кров.

— Теде, — вона різко ковтнула. — Теде, ти мене чуєш?

Його голова кивнула. Ледь-ледь. Очі лишалися заплющеними.

— Заспокойся, наскільки зможеш. Я хочу, щоб ти розслабився.

— Мам, я хочу додому. Чудовисько...

— Ш-ш-ш. Теде, не розмовляй і не думай про чудовиськ. Ось.

Слова проти чудовиськ впали на підлогу. Вона підняла жовтий папірець і подала Тедові. Він панічно вчепився в нього з усієї сили.

— Тепер зосередься на тому, щоб дихати повільно й рівномірно. Це допоможе нам повернутися додому. Дихай повільно й рівномірно.

Донна ковзнула поглядом повз Теда, і знову її очі наштовхнулися на надтріснуту битку з замотаною липкою стрічкою ручкою, що лежала у високому бур'яні праворуч від автомобіля.

— Тільки розслабся, Тедді. Можеш спробувати?

Тед злегка кивнув, не розплющуючи очей.

— Ще трішки, любий, ще трішечки. Я обіцяю, обіцяю.

Надворі займався день. Ставало тепліше. Температура в маленькому авто почала підніматися.

Вік дістався додому за двадцять хвилин до шостої. У той час як його дружина витягувала синові язика, він ходив вітальнею, повільно й відсторонено розкладаючи речі на місця. Баннермен, детектив із поліції штату і слідчий із прокуратури штату сиділи на довгій канапі й пили розчинну каву.

— Я вже розповів вам усе, що знаю, — сказав Вік. — Якщо її немає в тих людей, з якими ви зв'язувалися, то її немає ніде.

Він приніс із комірчини віник, совок і цілу упаковку смітєвих пакетів і тепер з немелодійним дзенькотом висипав в один із них скалки.

— Хіба що вона з Кемпом.

Запала незручна тиша. Вік не пригадував, щоб коли-небудь він був такий утомлений, як зараз, проте не думав, що зможе заснути, хіба тільки якщо хтось дасть йому укол. Мислити ясно не вдавалося. Через десять хвилин після того, як Вік приїхав додому, задзвонив телефон, і він кинувся до нього, як звір, проігнорувавши м'яке зауваження представника прокуратури, що це, мабуть, до нього. Та телефонували не йому. Це був Роджер. Хотів поцікавитись, як Вік доїхав і чи є які-небудь новини.

Новини були, але всі вони були до божевілля невизначені. По всьому будинку було знайдено відбитки пальців, і бригада дактилоскопістів з Огасти зняла кілька комплектів відбитків у житлових кімнатах за маленькою майстернею, де донедавна працював Стівен Кемп. Найближчим часом проведуть експертизу, і можна буде з'ясувати достеменно, чи тією людиною, що сплюнувала перший поверх, був Стів Кемп. На думку Віка, все це було зайвим: він нутром відчував, що то — Кемп.

Детектив із поліції штату з'ясував прикмети фургона Кемпа. Це був світло-сірий «форд еконолайн» 71-го року випуску з мейнськими номерами 641-644. Від господаря будинку, якого витягли з ліжка о четвертій ранку, поліцейські довідалися, що фургон по боках був розписаний пустельними пейзажами: скелі, плато, піщані дюни. На задньому бампері були дві наліпки. Одна з написом: «РУБАЙТЕ ДРОВА, НІ АТОМУ», друга — «РОНАЛЬД РЕЙГАН ЗАСТРЕЛИВ ДЖ. Р.» Кумедний хлопець той Стів Кемп. З такими наліпками й розписом фургон буде легко впізнати. Якщо він їх не зняв, то, швидше за все, його засічуть іще до кінця дня. Орієнтування було розіслано по всій Новій Англії і на північ, до Нью-Йорка. Крім того, про можливе викрадення попередили ФБР у Бостоні й Портленді, і ФБРівці пробили Кемпа по своїй центральній базі даних у Вашингтоні. Його затримували тричі: в 1968-му, 1969-му і 1970-му за дрібні порушення під час протестів проти війни у В'єтнамі.

— У цій справі мені не дає спокою тільки одне, — сказав представник прокуратури. Він тримав записник на колінах, хоча Вік уже розповів усе, що міг. Він просто малював усілякі карлючки. — Якщо відверто, то ця річ виїдає мені мозок.

— Що? — запитав Вік. Він підняв родинний портрет, подивився, перевернув, і з нього в пакет для сміття з негучним зловісним дзенькотом посипалося розбите скло.

— Авто. Де авто вашої дружини?

Прізвище поліцейського було Мейсен: через «е», не «Мейсон», як він повідомив Віка, коли вони тиснули один одному руки. Мейсен підійшов до вікна, неуважно постукуючи записником по нозі. Пошарпана спортивна машина Віка стояла на

під'їзній доріжці поряд із крузером Баннермена. Вік забрав її з портлендського аеропорту, коли повертав автомобіль «Евіс», на якому приїхав з Бостона.

— Який це має стосунок до нашої справи? — здивувався Вік. Мейсен знизав плечима.

— Можливо, ніякого, а може, якийсь і має. Може, це навіть ключове питання. Мабуть, нічого такого, але просто мені це не подобається. Кемп приїжджає сюди і захоплює вашу дружину й сина, так? Навіщо? Він — божевільний. Причина цілком поважна. Він ненавидить програвати. Можливо навіть, у нього таке викривлене поняття про жарти.

Він повторював майже дослівно те, що казав сам Вік.

— Отож, що він робить? Запихає їх у свій розписаний пустельними пейзажами «форд» і або возить їх із собою, або десь зупиняється, правильно?

— Так. Цього я й боюся.

Мейсен відвернувся від вікна й поглянув на нього.

— То де її авто?

— Ну, — Вік щосили намагався зосередитись, та це було важко. Він був надто стомлений. — Можливо...

— Можливо, в нього був спільник. Він і відігнав машину, — вів далі Мейсен. — У такому разі це схоже на викрадення заради викупу. Якщо Кемп викрав їх сам, то зробив це в стані афекту. Якщо ж його мета — гроші, то навіть взагалі забирати машину? Щоб далі їхати нею? Смішно. «Пінто» ж засвітиться так само, як і фургон, він тільки трішки менш примітний. І повторюю: якщо Кемп був сам, без спільника, хто вів машину?

— Може, він по неї повернувся, — буркнув детектив із поліції штату. — Сховав кудись місіс і малого, а сам повернувся по машину.

— Без спільника це було б проблематично, але, думаю, таке можливо, — сказав Мейсен. — Залишив їх десь поблизу і пішки повернувся по «пінто» місіс Трентон. Або ж відвіз їх кудись далі й повернувся автостопом. Але навіть?

Уперше розкрив рота Баннермен:

— Авто могла вести вона сама.

Мейсен різко обернувся до нього. Брови його злетіли вгору.

— А якщо він забрав хлопця? — Баннермен глянув на Віка і злегка кивнув. — Перепрошую, містере Трентон, а якщо Кемп захопив вашого сина, зв'язавши або наставивши на нього пістолет, а тоді наказав місіс Трентон їхати слідом і пригрозив, що з хлопцем щось станеться, якщо вона почне викидати коники, наприклад, зверне або ввімкне фари?

Вік кивнув. Від такої картинки йому стало зле.

Мейсен, здавалося, розсердився на Баннермена, можливо, тому, що йому самому такий варіант не спав на думку.

— Повторюю: з якою метою?

Баннермен похитав головою. Вік і сам не міг придумати жодної причини, навіщо Кемпові міг знадобитися автомобіль Донни.

Мейсен запалив «Pall Mall», закашлявся і роззірнувся в пошуках попільнички.

— Перепрошую, — мовив Вік, знову відчуючи себе актором, кимось зовсім стороннім, хто промовляє написаний для нього текст. — Дві попільнички, що стояли тут, розбиті. Піду принесу з кухні.

Мейсен вийшов разом з ним і взяв попільничку.

— Вийдемо на ганок, ви не проти? — запропонував він. — Сьогодні буде справжнє пекло. Люблю липень, але коли температура ще цивілізована.

— Ходімо, — байдуже погодився Вік.

Коли вони виходили, Вік кинув оком на термометр-барометр на стіні — подарунок Донни на минуле Різдво. Було вже сімдесят три градуси¹. Стрілка барометра непорушно застигла на секторі з позначкою «СОНЯЧНО».

— Що ж, думаймо далі, — заговорив Мейсен. — Питання мене захопило. Маємо жінку з дитиною. Чоловік поїхав у відрядження. Щоб пересуватися без проблем, їй потрібен автомобіль. Навіть до центру цілих півмилі, і повертатися треба весь час під гору. Тож коли припустити, що Кемп захопив її тут, машина була б на місці. Підійдімо з іншого боку: Кемп приїжджає і громить

¹ ≈ 23 °C.

будинок, але все ще продовжує казитися. Він бачить їх десь у місті й захоплює там. Тоді авто залишилося б на тому ж місці. Скажімо, на головній вулиці або на паркінгу торговельного центру.

— Хіба вночі його ніхто б не помітив? — заперечив Вік.

— Мабуть, так, — погодився Мейсен. — Містере Трентон, ви гадаєте, вона могла залишити його десь сама?

Тут Вік згадав: голка карбюратора.

— Здається, вам прийшло осяяння, — зауважив Мейсен.

— Не просто осяяння, а ціла блискавка. Автомобіля тут немає, тому що він у Саус-Перісі, в сервісному центрі «Форда». Проблеми з карбюратором. Голка постійно заїдала. Ми говорили про це телефоном у понеділок. Поламка її дуже дратувала й засмучувала. Я збирався домовитися про ремонт із тутешнім механіком, але забув, тому що...

Вік затнувся, пригадавши причину.

— Ви забули домовитися з кимось у місті, тож вона поїхала до Саус-Періса?

— Так. Мабуть, так воно й було.

Вік зараз не міг пригадати точно, що конкретно вони говорили, але пам'ятав, що Донна боялася, щоб «пінто» не заглух по дорозі на ремонт.

Мейсен зиркнув на годинник і встав. Вік теж хотів був підвестися.

— Ні, залишайтеся тут. Я зроблю короткий телефонний дзвінок і скоро повернуся.

Вік залишився сидіти на місці. Вхідні двері гримнули, зачинаючись за Мейсеном. Цей звук нагадав йому про Теда, і Вік скривився. Довелося зціпити зуби, щоб стримати сльози. Де вони? Факт, що «пінто» немає на місці, здався обнадійливим лише на мить.

Сонце вже повністю вийшло, заливаючи яскравим рожевим світлом касл-рокський пагорб і будинки та вулиці внизу. Промінь упав на гойдалку, на якій він безліч разів катав Теда... Усе, чого він бажав, це знову катати сина на гойдалці і щоб поряд стояла дружина. Вік штовхатиме гойдалку, доки не відлетять руки, якщо Тед захоче.

«Татку, я хочу сонечко, хочу сонечко!»

Голос у голові сповнив душу холодом. То був голос привида. За хвилину двері знову відчинилися. Мейсен присів поряд і запалив нову цигарку.

— «Твін Сіті Форд» із Саус-Періса, правильно? — уточнив Мейсен.

— Так. У них ми придбали «пінто».

— Я вирішив ризикнути й зателефонував туди. Мені пощастило. Менеджер з обслуговування був уже на місці. Вашого «пінто» там немає і не було. Хто цей тутешній механік?

— Джо Кембер, — відповів Вік. — Напевне, Донна таки вирішила відігнати машину до нього. Спершу не хотіла, бо це дуже далеко, на околиці, а на її дзвінки ніхто не відповідав. Я сказав їй, що, найімовірніше, Кембер удома, просто працює в гаражі. Гараж перероблено з колишнього сараю, тож він не проводив туди телефон. Принаймні коли я був там останній раз, телефону не було.

— Ми перевіримо, містере Трентон, — сказав Мейсен, — та все одно машини там немає.

— Чому?

— Тому що в цьому немає ні крихти логіки, — пояснив Мейсен. — Я був на дев'яносто п'ять відсотків упевнений, що її немає і в Саус-Перісі. Ось дивіться: всі наші попередні висновки поки що не підлягають сумніву. Молодій жінці з дитиною потрібна машина. Припустімо, вона відвезла її у «Твін Сіті Форд», і там сказали, що на ремонт піде кілька днів. Чим вона повернеться назад?

— Вони дадуть їй замінну машину на час ремонту. А якщо ні, то, гадаю, здадуть якусь напрокат за дешевшою ціною.

— Правильно. Прекрасно! То де ж вона?

Вік глянув на під'їзну доріжку, ніби чекав, що там і справді з'явиться автомобіль.

— Викрадати змінну машину в Кемпа причин не більше, ніж викрадати «пінто» вашої дружини, — зауважив Мейсен. — На цій підставі «форд» можна було виключити заздалегідь. Тепер припустімо, що ваша дружина відвозить «пінто» в гараж до

цього Кембера. Якщо Кембер дав їй якусь стару розвалюху, щоб мати на чому їздити, доки він полагодить її авто, тоді ми повертаємося туди, звідки прийшли. Де ця розвалюха? Тепер припустімо, що вона пригнала «пінто» до Кембера, а він сказав, що, аби його полагодити, знадобиться деякий час, а іншої машини в нього немає. Тоді ваша дружина телефонує комусь із друзів, і цей друг приїжджає її забрати. Стежите за моєю думкою?

— Так, звичайно.

— То хто ж цей друг? Ви дали нам список, і ми всіх їх поспіди́ли з ліжок. Це ще щастя, що ми їх застали: літо і все таке. Ніхто з них не казав, що підвозив вашу дружину і сина додому. Ніхто не бачив їх від ранку понеділка.

— Що ж, може, досить нам розводити балаканину? — сказав Вік. — Зателефонуємо до Кембера і дізнаємося напевне.

— Почекаємо до сьомої, — відповів Мейсен. — Залишилося тільки п'ятнадцять хвилин. Дамо йому можливість умитись і трохи прочуматись. Механіки зазвичай рано беруться до роботи. Він же на вільній зайнятості.

Вік знизав плечима. Усі ці дурні роздуми вели в глухий кут. Донна і Тед у Кемпа. Він відчував це всім своїм нутром, так само як знав, що це Кемп розгромив будинок і залишив сперму на їхньому з Донною подружньому ліжку.

— Звичайно, це не обов'язково мав бути друг, — міркував далі Мейсен, неухважно спостерігаючи, як цигарковий дим розвіюється в ранковому повітрі. — Тут можливі безліч варіантів. Вона залишає машину в Кембера і там натрапляє на когось, кого ледве знає, і той чоловік чи жінка пропонує місціс Трентон підкинути її з сином назад до міста. Або ж їх відвіз сам Кембер чи його дружина. До речі, він одружений?

— Так. У нього гарна жінка.

— Це могла бути вона, він чи будь-хто інший. Люди завжди охоче допомагають леді в біді.

— Ви маєте рацію, — погодився Вік, і собі закурюючи.

— Але все це також не має значення. Питання й надалі залишається відкритим. Де довбана машина? Ситуація ж не змінилася. Жінка й дитина лишилися самі. Їй потрібно купувати

продукти, їздити на пошту і в хімічистку, вирішувати ще з десяток дрібних справ. Якби чоловік їхав усього на кілька днів чи навіть на тиждень, можна було б спробувати обійтися без авто. Але десять днів чи два тижні... це надто довго в містечку, де є лише одне нещасне таксі. Узяти машину напрокат. У такій ситуації хтось залюбки підігнав би їй машину сюди. Вона могла б зателефонувати в «Герц», чи в «Евіс», чи в «Нешнел» і попросити доправити авто сюди чи до будинку Кембера. То де ж воно? Я знову повертаюся до того самого. На цьому подвір'ї мусила стояти машина, розумієте?

— Не думаю, що це важливо, — не погодився Вік.

— Може, й ні. Якщо знайдеться якийсь просте пояснення, ми скажемо: «Боже, як же можна бути такими дурнями». Але дивним чином я зациквився на цьому питанні. Проблема була в голці? Ви впевнені?

— Сто відсотків.

Мейсен похитав головою.

— Навіщо їй узагалі ця морока з замінними чи орендованими машинами? Для людини, яка має інструменти й тямить у ремонті, тут роботи на п'ятнадцять хвилин. Приїхав і поїхав. То де ж...

— Цей клятий автомобіль? — змученим голосом закінчив за нього Вік. Світ перед очима хвилями то зникав, то повертався.

— Чому б вам не піти нагору й не прилягти? — порадив Мейсен. — Ви виглядаєте зовсім розбитим.

— Я не хочу засинати. А коли щось трапиться?

— Як будуть новини, тут буде кому вас розбудити. Скоро приїдуть ФБРівці встановлювати прослуховування на ваш телефон. Ці люди зчиняють такий шум, що розбудять і небіжчика. Тож не хвилюйтеся.

Вік був надто стомлений, аби відчувати ще щось, крім глухого страху.

— Гадаєте, це лайно з прослуховуванням якось допоможе?

— Краще мати і не скористатися, ніж не мати, коли воно знадобиться, — відповів Мейсен, викидаючи цигарку. — Відпочиньте трохи, і вам стане легше, Віку. І не заперечуйте.

— Гаразд.

Вік повільно рушив сходами нагору. На ліжку не було нічого, крім матраца. Він сам зняв усю постіль. Вік поклав зі свого боку дві подушки, роззувся й ліг. У вікно світило сліпуче ранішнє сонце. «Не засну, — подумав Вік, — просто трохи відпочину. Принаймні спробую. Хвилин п'ятнадцять або півгодини».

Та коли його розбудив дзвінок телефону, надворі вже стояв палючий полудень.

Випивши ранкову каву, Чаріті Кембер зателефонувала в Касл-Рок Альві Торнтону. Цього разу Альва сам узяв слухавку.

Він уже знав про розмову з Бессі минулого вечора.

— Де там, Чаріті, — сказав Альва, — від Джо не було ні слуху ні духу ще десь із минулого четверга чи близько того. Він привіз шину від трактора, яку був ремонтував, але нічо не казав про Куджо. Хоч я був би з радістю його погодував.

— Альво, ти не міг би сходити до нас подивитись, як там Куджо? Бретт бачив його в понеділок уранці, перед тим як ми поїхали до моєї сестри, і каже, що він виглядав хворим. А я навіть не знаю, кого Джо попросив його годувати.

І на манір усіх селян Чаріті додала:

— Мені не горить.

— Піду подивлюся, — погодився Альва. — Дай лиш нагодуку і напою тих бісових квочок, і вже йду.

— Було б чудово, Альво, — з вдячністю сказала Чаріті й продиктувала номер телефону сестри. — Дуже тобі дякую.

Вони ще трохи поговорили, в основному про погоду. Через постійну спеку Альва тривожився за своїх курей. Потім Чаріті поклатала слухавку.

Коли вона зайшла на кухню, Бретт відірвався від своєї каші. Джим-молодший старанно робив на столі кола склянкою апельсинового соку і базикав зі швидкістю милі за хвилину. У якийсь момент протягом останніх сорока восьми годин він вирішив, що Бретт Кембер — якийсь близький родич Ісуса Христа.

— Ну що там? — спитав Бретт.

— Ти мав рацію. Тато не просив Альву його годувати.

Побачивши розчарування і стурбованість на обличчі сина, Чаріті додала:

— Але він піде подивитися, як там Куджо, ще вранці, як тільки догляне курей. Цього разу я залишила номер телефону. Він сказав, що точно зателефонує.

— Дякую, мамо.

Голлі покликала Джима нагору вдягатись, і він потупотів геть.

— Хочеш зі мною, Бретте?

Бретт посміхнувся.

— Я зачекаю тебе, нападнику ти наш.

— Домовились.

Джим вибіг геть і затрубив:

— Мамо, Бретт сказав, що буде мене чекати! Він почекає, поки я вдягнуся.

Слонячий тупіт по східцях.

— Хороший малий, — ніби між іншим зауважив Бретт.

— Я подумала, що ми могли б повернутися додому раніше, — сказала Чаріті, — якщо ти не заперечуєш.

Обличчя Бретта проясніло, і, незважаючи на всі прийняті рішення, Чаріті стало від цього трохи сумно.

— Коли? — поцікавився Бретт.

— Як щодо завтра?

Вона збиралася сказати «в п'ятницю».

— Чудово, але... — він пильно глянув на неї. — Мамо, а ти вже нагостювалася? Я хочу сказати, вона ж твоя сестра.

Чаріті пригадалися кредитні картки й музичний автомат «Варлітцер», який чоловік Голлі зміг придбати, та не знав, як його полагодити. Це вразило Бретта і, здавалося, певним чином вразило і її саму. Можливо, до деякої міри вона дивилася на всі ці речі очима Бретта, очима Джо. І з неї було досить.

— Так, думаю, я вже нагостювалася, — відповіла вона. — Удень скажу про це Голлі.

— Добре, мамо, — він глянув на неї трішки сором'язливо. — Я б не проти приїхати сюди знову. Знаєш, вони мені подобаються. І Джим — класний малий. Може, він колись приїде в гості до нас у Мейн?

— Звичайно, — з вдячністю й здивуванням сказала Чаріті. Вона подумала, що Джо не був би проти. — Напевне, це можна влаштувати.

— Добре. А тепер розкажи, що говорив містер Торнтон.

— Обов'язково.

Та Альва так і не передзвонив. Коли він уранці годував курей, у його великого кондиціонера згорів мотор, і почалася боротьба не на життя, а на смерть, щоб кури не передохли від денної спеки. Донна Трентон назвала б це ще одним ударом долі, тієї, яку вона прочитала в каламутних, сповнених жагою вбивства очах Куджо. Коли проблему з кондиціонером було вирішено, була вже четверта година. Альва Торнтон того дня втратив шістдесят дві курки і вважав, що дешево відбувся. До того часу протистояння, що в понеділок по обіді почалося на випаленому сонцем подвір'ї Кемберів, уже завершилося.

Енді Мейсен був вундеркіндом прокуратури штату Мейн, і знаходилися люди, які стверджували, що одного дня — в не дуже далекому майбутньому — він очолить кримінальний департамент. Цілі самого Енді Мейсена сягали куди вище. До 1984-го він сподівався стати прокурором штату, а в 1987-му взяти участь у виборах губернатора. А після восьми років губернаторства — хто знає?

Він походив із великої бідної білої сім'ї. Разом із трьома братами й двома сестрами вони жили в нужденному, напіврозваленому будинку на Суботній дорозі на околиці містечка Лізбон. Його брати й сестри цілком відповідали нормальним — або ж ненормальним — місцевим стандартам. Тільки Енді і наймолодшому братові Марті вдалося закінчити середню школу. Деякий час здавалося, що її подолає і Роберта, та після вечора танців у випускному класі вона залетіла далі, ніж бачила. Вона покинула школу й одружилася з хлопцем, який у двадцять дев'ять усе ще мав вугрі, пив «Нарагансет»¹ прямо з бляшанки і товк її й дитину. Марті загинув в автокатастрофі на шосе № 9

¹ «Narragansett» — марка пива.

у Дархемі. Він і якісь його п'яні друзі на швидкості сімдесят миль за годину спробували вписатись у вузький поворот на пагорбі. «Камаро», у якому вони їхали, двічі перевернувся й загорівся.

У сім'ї Енді був зіркою, та мати його недолюблювала. Вона його трохи побоювалася. Друзям мати казала, що її Енді холодний, як риба, та він був чимось значно більшим. Він завжди був надзвичайно стриманий і застебнутий на всі гудзики. Ще з п'ятого класу Енді знав, що мусить якось закінчити коледж і стати юристом. Юристи багато заробляють, а ще мають справу з логікою. Логіка була його божеством.

Кожну подію він розглядав як точку, від якої лінійно відходить певна кількість можливих варіантів. На кінці кожної з цих ліній стоїть іще одна подія-точка, і так далі. Така точкова модель життя виявилася вельми помічною. Школу Енді закінчив на суцільні А і отримав почесну відзнаку, а разом з нею можливість навчатися майже в будь-якому вищому освітньому закладі. Він зупинив свій вибір на Мейнському університеті, відмовившись від Гарварду. Енді вирішив розпочати кар'єру в Огасті і не хотів, щоб якесь дитя соснових борів у гумових чоботах і робі лісоруба плювало тим Гарвардом йому в обличчя.

Цього спекотного липневого ранку все йшло чітко за планом.

Він поклав слухавку на телефон Віка Трентона. У Кембера ніхто не відповідав. Баннермен і детектив із поліції штату все ще були тут, очікуючи інструкцій, як добре натреновані пси. З Таунсендом, хлопцем із поліції штату, Мейсен уже працював. Він належав до того типу людей, з якими Мейсен почувався комфортно. Коли йому казали «апорт», Таунсенд слухався. З Баннерменом він не був знайомий, і той не дуже припав йому до душі. У нього були розумні очі, трішечки занадто. І те, як він вискочив із припущенням, що Кемп міг змусити жінку їхати за ним за допомогою дитини... Якщо вже такі припущення висловлюються, то їх повинен висловлювати Енді Мейсон. Усі троє сиділи на каналі й мовчки пили каву, чекаючи на прибуття агентів ФБР для встановлення прослуховування на телефон Трентонів.

Енді міркував над справою. Це могла бути просто буря в склянці води, та могло бути і щось серйозніше. Чоловік переконаний, що це викрадення, і не надає жодного значення зниклому авто. Він зациквився на тому, що його дружина і син в руках у Стівена Кемпа.

Енді Мейсон у цьому впевнений не був.

Кембера не було. Удома взагалі нікого не було. Можливо, всі поїхали відпочивати. Таке було цілком імовірним. Пік відпусток припадав на липень, і вони обов'язково мусили натрапити на когось, хто поїхав відпочивати. Чи залишив би Кембер машину на ремонт, якби збирався їхати? Навряд чи. Узагалі малоімовірно, що «пінто» у Кембера, але слід перевірити. Та був ще один варіант, про який він не сказав Вікові.

А якщо припустити, що вона все-таки *відвезла* машину в гараж Кембера і хтось *запропонував* підкинути її назад до міста? Не друг, не знайомий, не Кембер чи його дружина, а хтось зовсім сторонній. Енді вже чув слова Віка: «Що ви, моя дружина ніколи не сяде в машину до незнайомця». Але вона вже, як кажуть у народі, кілька разів дозволила проїхатися на собі Стівену Кемпу, що теж був практично незнайомим. Отож, якщо цей гіпотетичний чоловік був люб'язним, а вона дуже хотіла якомога швидше відвезти сина додому, то могла й погодитись. А якщо той милий усміхнений незнайомець виявився маніяком? Раніше тут, у Касл-Року, вже був один, такий собі Френк Додд. Можливо, цей милий, усміхнений чоловік покинув їх у кущах із перерізаним горлом, а сам щасливо поспішив своєю дорогою. У такому разі «пінто» виявиться в Кембера.

Енді не думав, що подібний сценарій *імовірний*, але така *можливість* була. У будь-якому разі потрібно послати когось у гараж Кембера. Це було рутинною справою, та Енді Мейсон любив, коли розумів доцільність кожної своєї дії. Він вважав, що з практичних міркувань гараж Джо Кембера можна викреслити зі стрункої, логічної конструкції, яку він вибудовував. Енді припускав, що вона могла поїхати до Кембера і з'ясувати, що його немає вдома, але машина більше не завелася. Та міська дорога № 3 — це ж не Антарктида. У цьому випадку їм із дитиною

досить було прогулятися до найближчого будинку і попросити скористатися телефоном. Але вони цього не зробили.

— Містере Таунсенд, — покликав він м'яким голосом, — вам із шерифом Баннерменом потрібно з'їздити до того Джо Кембера і перевірити три речі: чи немає там синього «пінто» з номерами 218-864, Донни і Теодора Трентонів та родини Кемберів. Зрозуміли?

— Гаразд, — відповів Таунсенд. — Ви хочете...

— Я хочу тільки ці три речі, — спокійно урвав його Мейсен. Йому не сподобалося, як Баннермен дивився на нього з втомленим презирством. Це псувало йому настрій. — Коли щось із переліченого виявиться *там*, дзвоніть мені сюди. Якщо мене тут не буде, я залишу контактний номер. Зрозуміли?

Задзвонив телефон. Баннермен відповів, послухав і простяг слухавку Мейсену.

— Це вас, розумнику.

Їхні погляди схрестилися над телефоном. Мейсен думав, що Баннермен опустить очі, та він цього не зробив. За мить Енді взяв телефон. Дзвонили з відділку поліції в Скарборо. Затримали Стіва Кемпа. Його фургон було виявлено на території маленького мотелю в містечку Твікінгем у штаті Массачусетс. Ні жінки, ні хлопця з ним не було. Після того як йому зачитали права, Кемп назвав своє ім'я і вирішив скористатися правом зберігати мовчання.

Енді Мейсен вважав, що нічого доброго це не віщувало.

— Таунсенде, ви поїдете зі мною, — наказав він. — Шерифе Баннермен, гадаю, з питанням Кембера ви розберетеся самі, добре?

— Це моє місто, — кинув Баннермен.

Мейсен запалив цигарку і крізь тремтливий димок подивився на Баннермена.

— Ви маєте якісь проблеми зі мною, шерифе?

Баннермен посміхнувся.

— Жодних, яких я не міг би вирішити.

«Господи, як я ненавиджу цих селяків, — думав Мейсен, дивлячись услід Баннермену. — Але він уже й так поза грою. Боже, дякую тобі за маленькі милості».

Баннермен сів за кермо свого крузера, завів двигун і заднім ходом виїхав з під'їзної доріжки Трентонів. Було двадцять хвилин на восьму. Його майже захоплювала елегантність, із якою Мейсен відсунув його на задній план. Вони прямують до самих витоків справи, він прямує в нікуди. Зате старий Генк Таунсенд цілий ранок вислуховуватиме всіляку Мейсенову дурню, тож, можливо, в цьому він ще легко відбувся.

Джордж Баннермен повільно виповз на 117-ту і поїхав у напрямку Кленової дороги. Сирена й мигалка були вимкнені. День був гарний. І він не бачив причин поспішати.

Донна і Тед Трентони спали.

Обоє в схожих, незручних позах, у яких сплять люди, змушені багато годин провести в міжштатному автобусі. Голова Донни впала в заглибинку біля лівого плеча, Тедова — біля правого. Руки Теда лежали на колінах, як викинуті на берег рибки, час від часу посмикуючись. Тед дихав хрипко й натужно. На губах поробилися пухирі, повіки набули фіолетового відтінку. Цівка слини, що збігала з кутика рота до м'якої лінії підборіддя, почала засихати.

Донна спала не дуже міцно. Хоч вона й була неймовірно виснажена, та скорчена поза, біль у нозі, животі й пальцях, які Тед прокусив до кістки, не давали їй поринути глибше. Волосся прилипло до голови пітними пасмами. Пов'язки на лівій нозі знову промокли, а плоть навколо поверхневих ран на животі огидно почервоніла. Її дихання теж було хрипке, але не таке переривчасте, як у Теда.

Тед Трентон уже наблизився до межі власних сил. Зневоднення прогресувало все більше. З потім він втрачав електроліти, хлориди й натрій, та їх запаси ніщо не поповнювало. Механізми внутрішнього опору поступово здавали позиції, і зараз він увійшов у завершальну, критичну фазу. Його життя стало легким. Уже не вростаючи міцно в кістки і м'язи, воно тремтіло, готове відлетіти з першим же подихом вітру.

У гарячкових снах тато гойдав його на гойдалці все вище й вище, і він бачив перед собою не їхній задній двір, а ставок

із качками. Холодний вітерець обвівав його обпечене на сонці чоло, вкриті пухирями губи і сповнені болю очі.

Куджо теж спав.

Він лежав на клаптику трави біля ґанку, поклавши потовчену морду на передні лапи. Сни в нього були плутані й безумні. Сутеніло, і в небі темною масою кружляли червонооки кажани. Куджо стрибав за ними знову й знову і щоразу ловив одного, впиваючись зубами в шкірясте тріпотливе крило. Та кажани все кусали й кусали його чутливу морду своїми дрібними, гострими, щурячими зубами. Ось звідки весь його біль, ось звідки всі страждання. Та він їх повбиває, о, він їх усіх повбиває...

Зненацька він покинувся, підняв голову і схилив набік.

Їхала машина.

Звук наближення автомобіля нестерпно різав його безмірно загострений слух, ніби якась велетенська, жалюча комаха прилетіла, щоб наповнити його отрутою.

Куджо зі скавчанням зірвався на ноги. Усі його м'язи, здавалося, були повні битого скла. Він глянув на застряглий «пінто». Побачив усередині профіль нерухомої жіночої голови. Раніше Куджо міг дивитися крізь вікно і добре її бачив, та ЖІНКА зробила щось зі склом, і тепер дивитися було важко. Неважливо, що вона робила з вікнами. Їй звідти не вийти. І ХЛОПЦЕВІ теж.

Гудіння наближалось. Машина піднімалася на пагорб, але... Чи *точно* це машина? А може, це якась гігантська бджола або оса, що прилетіла кусати й висмоктувати його, робити біль ще дужчим?

Краще зачекати й подивитися.

Куджо прослизнув під ґанок, де раніше частенько проводив гарячі літні дні. У щілину набилася ціла купа прілого осіннього листя з минулих років. У ті роки аромат листя здавався неймовірно солодким і приємним. Тепер запах був надто міцним, задушливим і майже нестерпним. Куджо загарчав на нього, з рота знов потекла піна. Якби собака був здатен убити запах, він би це зробив.

Гудіння лунало вже зовсім близько. А тоді машина з блакитними боками, білим дахом і мигалкою звернула на під'їзну доріжку.

Звертаючи на подвір'я Джо Кембера, Джордж Баннермен найменше очікував побачити там «пінто» зниклої жінки. Шериф був чоловіком недурним, і хай він не терпів точкових логічних конструкцій Енді Мейсена (маючи справу з жахіттям Френка Додда, він зрозумів, що в деяких речах логіки просто немає), більш-менш тверді висновки, яких він дійшов, не дуже відрізнялися від висновків Мейсена, тільки на менш свідомому рівні. Також він погоджувався з думкою Мейсена, що ймовірність того, що місіс Трентон і її син виявляться тут, дуже й дуже велика. Проте машина була тут.

Баннермен схопив мікрофон, що висів під приладовою панеллю, та потім вирішив спершу перевірити авто. З такого ракурсу, припаркувавшись одразу ж за «пінто», він не міг розгледіти, чи є хтось у салоні. Спинки сидінь були трішки зависокі, а Донна і Тед спали в скоцюрблених позах.

Баннермен вийшов, гримнувши дверима крузера. Не ступивши й двох кроків, побачив, що вікно з боку водія ввігнулось і всуціль вкрилося тріщинами. Серце забилося сильніше. Рука лягла на поліцейський револьвер тридцять восьмого калібру.

Куджо втупився в ЧОЛОВІКА з блакитної машини з дедалі більшою ненавистю. Він був певний: саме цей ЧОЛОВІК став причиною його болю. ЧОЛОВІК змусив боліти його м'язи і відчувати той тонкий, мертвотний спів у голові. ЧОЛОВІК винен у тому, що купа старого листя тут, під ґанком, тепер смердить гнилизною. Через НЬОГО Куджо не міг дивитися на воду, зі скавчанням сахався від неї і хотів її вбити, хоч його мучила шалена спрага.

Глибоко в його міцних грудях зродилося гарчання. Лапи під ним підібгалися. Він відчував запах ЧОЛОВІКА: маслянистий запах поту і збудження, дух м'яса, що туго облягло його кістки. Гарчання стало нижчим, а тоді перейшло в несамовитий вереск

люті. Він вискочив з-під ґанку і кинувся на ненависного ЧОЛОВІКА, що завдав йому болю.

У перший вирішальний момент Баннермен навіть не почув низького, наростаючого гарчання Куджо. Він підступив ближче до «пінто» і побачив кучму волосся, що лежала на вікні з боку водія. Спершу він подумав, що жінку застрелили, але де ж отвір від кулі? Вікно мало такий вигляд, ніби по ньому молотили кийком, а не стріляли.

Тоді голова ворухнулася. Зовсім трішки, майже неловимо, але *ворухнулася*. Жінка була жива. Баннермен ступив крок уперед... І в цю мить почулося ревіння, супроводжуване чергою гарячливого гавкоту. Перша думка:

«*Расті?*»

Расті звали його ірландського сетера, та він поховав його чотири роки тому, невдовзі після історії з Френком Доддом. До того ж, Расті ніколи не видавав таких звуків. У другий вирішальний момент Баннермен закам'янів, скутий невимовним, атавістичним жахом.

Тоді він розвернувся й вихопив револьвер. Мигцем побачив, як у повітрі майнула невиразна тінь собаки — неймовірно великого собаки, — що летів просто на нього. Пес урізався в груди шерифа, відкидаючи його на багажник «пінто». Баннермен закретав. Права рука сіпнулася вгору, зап'ястя з силою вдарилося у хромовану обшивку. Револьвер вилетів з рук. Він перелетів через машину — дуло, приклад, дуло, приклад — і приземлився у високій траві по той бік доріжки.

Собака почав його *кусати*, і коли шериф побачив, як на його світло-блакитній сорочці розквітають перші пуп'янки крові, раптом усе зрозумів. Вони приїхали, машина не заводилась, і тут собака. У ретельному точковому аналізі Мейсена собаки не було.

Баннермен відбивався, намагаючись проштовхнути руку собаці попід морду, відірвати його від свого живота. Раптом його пронизав різкий, паралізуючий біль. Сорочка була порвана в шмаття. По штанах стрімким потоком струменіла кров. Шериф метнувся вперед, та пес відкинув його назад на «пінто»

з такою скаженою силою, що від удару невеликий автомобіль аж захитався.

Він зловив себе на тому, що намагається пригадати, чи минулої ночі вони з дружиною кохалися.

Божевілья думати про таке. Божевілья...

Собака атакував знову. Він спробував ухилитися, та пес розгадав його намір. Він *усміхався* — і раптом Баннермен відчув такий біль, якого не відчував ще ніколи в житті. По тілу пройшов струм. Він із криком учепився в морду Куджо обома руками і рвонув угору. На мить Баннермен заглянув у темні, знавіснілі очі й ледь не зомлів від жаху. «Привіт, Френку, — подумав він, — це ти, правда ж? Що, в пеклі тобі занадто жарко?»

А тоді зуби Куджо вп'ялися йому в пальці, роздираючи і прокушуючи їх до кісток. І Баннермен забув про Френка Додда. Він забув про все на світі, намагаючись урятувати власне життя. Він спробував підняти коліно, щоб відштовхнути від себе пса, і не зміг. Коли він спробував підняти ногу, біль унизу живота переріс у суцільний кокон агонії.

«Що він зробив зі мною там, унизу? Господи, що він зробив? Вікі, Вікі...»

Дверцята «пінто» з боку водія відчинилися. Це була жінка. Він бачив її на сімейному портреті, який потоптав Стів Кемп. Вона була вродливою жінкою гарної статури, з тих, на яких оглядаєшся на вулиці, причому другий погляд — трохи оцінювальний. Побачивши таку жінку, думаєш, що чоловікові, якому вона дісталася, пощастило.

Ця жінка перетворилася на руїну. Собака попрацював і з нею. На животі смугами засохла кров. Джинси на одній нозі були розірвані, і трохи вище від коліна була промочка пов'язка. Та найгіршим було обличчя. Воно було схоже на потворне печене яблуко. На чолі з'явилися пухирі і злазила шкіра. Губи потріскались і загноїлись. Очі глибоко запали, оточені фіолетовими мішками.

Собака вмить облишив Баннермена і з гарчанням незграбно посунув до неї. Вона позадкувала в машину і грюкнула дверцятами.

(крузер мушу зараз же подзвонити мушу повідомити)

Він обернувся і побіг до свого авто. Собака погнався за ним, та чоловік його випередив. Зачинив дверцята. Схопив мікрофон. Викликав базу. Код 3, офіцеру потрібне підкріплення. Підкріплення прибуло. Собаку застрелили. Всіх урятовано.

Усе це сталося всього за три секунди і тільки в голові Джорджа Баннермена. Коли він розвернувся, щоб рушити до поліцейського авто, ноги підкосились і він гепнувся на доріжку.

(О Вікі, що він зробив зі мною там, унизу?)

Світ став суцільним сліпучим сонцем. Майже нічого не було видно. Загрібаючи долонями гравій, Баннермен зіп'явся навкарачки і таки зміг стати на коліна. Він поглянув на низ живота і побачив, що з розірваної сорочки звисають товсті, сірі мотузки кишок. Штани до колін були просякнуті кров'ю.

Достатньо. Собака зробив з ним достатньо багато.

«Тримай тельбухи при собі, Баннермене. Якщо ти вже пас, то нехай так і буде. Але перше ти мусиш дістатися до того довбаного мікрофона і повідомити. Тримай тельбухи при собі і підводься на свої великі, плоскостопі ноги...»

(дитина господи її дитина там її дитина)

Це нагадало шерифові про його власну доньку Катріну, котра цього року перейде в сьомий клас. У неї почали рости груди. Стає маленькою леді. Уроки фортепіано. Хотіла купити коня. А якби одного дня вона йшла сама зі школи до бібліотеки, Френк Додд міг схопити її замість Мері Кейт Гендрасен. Коли...

(воруши дупою)

Баннермен звівся на ноги. Усе довкола перетворилося на суцільне сонячне саяво, а його нутрощі щосекунди норовили вислизнути з дірки, яку в ньому прогриз собака. Авто. Поліцейська рація. Увага собаки відволіклася на інше. Він із гавкотом і гарчанням знову й знову несамовито кидався на пом'яті водійські двері «пінто» позаду нього.

Баннермен, похитуючись, побрів до крузера. Обличчя було біліше за тісто. Губи стали синьо-сірими. Це був найбільший собака, якого він будь-коли бачив, і він розпоров йому тельбухи. Боже святий, він розпоров йому тельбухи. І чому світ такий гарячий і яскравий?

Кишки вислизали йому крізь пальці.

Він дістався до дверей свого авто і почув, як під приладовою панеллю потріскує рація. «Треба було спершу повідомити. Така процедура. Не можна сперечатися з правилами. Але якби я в це вірив, то ніколи б не звернувся до Сміта у справі Додда. Вікі, Катріно, пробачте...»

Хлопець. Він мусить допомогти хлопцеві.

Баннермен ледь не впав і схопився за дверцята, щоб утримати рівновагу.

А тоді почув, як до нього наближається пес, і знову закричав. Спробував рухатися швидше. Якби тільки встигнути зачинити дверцята... Господи, якби тільки він устиг, доки собака до нього не дістався... *Господи...*

(ГОСПОДИ)

Коли Куджо почав битися в дверцята і машина затряслася, Теда знову заверещав. Він кричав і дряпав нігтями обличчя. Голова його смикалася з боку в бік.

— Теде, не треба. Не треба, любий, будь ласка, не треба!

— *Хочу до тата... до тата... хочу до тата...*

Раптом це припинилося.

Пригорнувши Теда до грудей, Донна повернула голову в ту мить, коли Куджо скочив на чоловіка, що саме намагався залізти у своє авто. Собака вдарив із такою силою, що його рука зісковзнула з ручки дверей.

Далі вона не могла дивитися. Їй хотілося затулити ще й вуха, щоб не чути звуків, із якими Куджо розправлявся з чоловіком, хто б він не був.

«Він сховався, — істерично думала Донна, — почув, як їде машина, і сховався».

Ганок. Саме час бігти до ганку, поки Куджо... зайнятий.

Вона поклала руку на ручку. Рвонула. Натиснула. Нічого не сталося. Дверцята не відчинялися. Урешті-решт Куджо так погнув каркас, що двері заклинило.

— Теде, — гарячково прошепотіла вона, — поміняйся зі мною місцями, *скоренько*. Теде? Теде?

Тед дрижав усім тілом. Очі знову закотилися.

— Качки, — пробурмотів він низьким, горловим голосом, — піду подивлюся на качок... Слова проти чудовиськ.... Тато... О-о-о-ох...

Його знову судомило. Руки обвисли. Донна заходилася трясти сина, раз у раз вигукуючи його ім'я, намагаючись тримати його рот відкритим, створюючи максимальний приплив повітря. У голові шалено гуло, і Донна боялася, що от-от знепритомніє. Це — пекло. Вони вже в пеклі. Ранкове сонце заливало автомобіль, палюче і безжальне, створюючи парниковий ефект.

Нарешті Тед затих. Очі заплющилися. Дихання було неглибоке й прискорене. Коли Донна поклала палець на його зап'ястя, їй ледве вдалося намацати пульс. Він був слабкий, ниткоподібний і переривчастий.

Вона виглянула назовні. Куджо вчепився в руку чоловіка і тряс її, як цуценята трясуть ганчір'яні іграшки. Раз у раз він стрибав на обм'якле тіло. Кров... Там так багато крові.

Ніби знаючи, що за ним спостерігають, Куджо підняв голову. З його морди текло. Він дивився на неї з виразом («хіба у собак є вираз обличчя?» — майнула нестямна думка), суворим і співчутливим водночас. І Донна вкотре відчула, що між ними виник інтимний зв'язок і не буде спину ні перепочинку їм обом, доки вони не заглибляться в цей жахливий зв'язок і не доведуть його до фіналу.

Собака знову стрибнув на чоловіка в заляпаній кров'ю блакитній сорочці і штанах кольору хакі. Голова мерця теліпалася на шиї. Донна відвела погляд, порожній шлунок наповнився гарячою, їдкою гіркотою. Покусана нога боліла й сіпала. Рана знову відкрилася.

«Тед... як він відчувається?»

«Жахливо, — категорично відповів розум. — То що ти думаєш робити? Ти ж його мати. То що ти робитимеш?»

Що вона може зробити? Хіба допоможе Тедові, коли вона вийде й загине?

Поліцейський. Хтось послав сюди поліцейського. І коли він не повернеться...

— Будь ласка, — прокаркала вона, — будь ласка, швидше.

Була восьма година ранку, і надворі було ще порівняно прохолодно: 77 градусів¹. До обіду температура в портлендському аеропорту сягне 102 градусів², нового рекорду на цей день.

Таунсенд і Енді Мейсен прибули до відділку поліції у Скарборо о восьмій тридцять ранку. Мейсен залишив усю біганину Таунсенду. Це була його, а не Мейсена прерогатива, і, на думку Енді, все було справедливо.

Черговий офіцер повідомив, що Стівен Кемп уже на шляху назад, до Мейну. З цим не виникло жодних проблем, та Кемп так і не заговорив. Фургон ретельно оглянули експерти з Массачусетської кримінально-технічної лабораторії. Жодних ознак того, що в салоні перебували жінка й дитина, виявлено не було. Зате в колесі знайшлася невелика «чарівна аптечка»: марихуана, кокаїн у пляшечці з-під анацину³, три дози аміннітрату⁴ і дві дози засобу для сексуального збудження під назвою «Чорна краса». Це був зручний гачок, щоб затримати містера Кемпа на деякий час.

— Цей «пінто», — промовив Мейсен, принісши їм із Таунсендом по чашці кави, — де ж цей клятий «пінто»?

Таунсенд похитав головою.

— Є якісь новини від Баннермена?

— Жодних.

— То зв'яжіться з ним. Скажіть, що я хочу, аби він був тут, коли привезуть Кемпа. Це його юрисдикція, і, думаю, він має вести допит. Принаймні формально.

Таунсенд повернувся через п'ять хвилин із розгубленим виглядом.

— Він не виходить на зв'язок, містере Мейсен. Диспетчер спробував викликати його по радіо і каже, що, мабуть, у машині його немає.

¹ 25 °C.

² ≈ 39 °C.

³ Знеболювальні ліки, містять аспірин і кофеїн.

⁴ Лікарський препарат, наркотик, який має психоактивну дію.

— Він, трясця його матері, напевне, поїхав на каву до «За-тишного куточка». Ну й біс із ним. Цей шериф поза грою.

Енді Мейсен припалив нову «Pall Mall», кашлянув і вишкі-рився до Таунсенда:

— Гадаю, ми можемо дати собі раду з цим Кемпом і без нього? Таунсенд посміхнувся.

— О, гадаю, ми впораємося.

Мейсен кивнув.

— Ця справа набуває кепського повороту, містере Таунсенд, дуже кепського.

— Це недобре.

— Я вже починаю думати, чи не закопав їх Кемп у канаві при якійсь сільській дорозі між Касл-Роком і Твікінгемом.

Він знову посміхнувся.

— Але ми розколемо його, містере Таунсенд. Я вже мав справу з міцними горішками.

— Так, сер, — шанобливо відповів Таунсенд. Мейсену він вірив.

— Ми розколемо його, якщо залишимо на два дні пріти в цьому кабінеті.

Приблизно кожні п'ятнадцять хвилин Таунсенд вислизав геть, щоб спробувати зв'язатися з Джорджем Баннерменом. Він був знайомий із шерифом дуже мало, але мав про нього кращу думку, ніж Мейсен, і вважав: той заслуговує попередження, що Мейсен гострить на нього зуб. Коли о десятій від Баннермена й досі нічого не було чути, він занепокоївся, намагаючись вирішити, чи розповідати про це Мейсену, чи краще мовчати.

Роджер Брейкстоун прибув до Нью-Йорка о восьмій тридцять дев'ять ранку літаком «Східних авіаліній», взяв таксі й зареєструвався в «Білтморі» близько дев'ятої тридцять.

— Ви бронювали номер на двох? — уточнив адміністратор.

— Мій напарник мусив повернутися додому через надзвичайну ситуацію.

— Прикро це чути, — байдуже відгукнувся адміністратор і вручив Роджерові бланк для заповнення. Поки Роджер писав,

він розповідав касирові, що на наступні вихідні дістав квитки на «Янкіз»¹.

У своєму номері Роджер ліг на ліжко і спробував подрімати, та хоча минулої ночі відпочити майже не вдалося, сон не йшов. Донна трахається з іншим, Вік щосили тримається чи принаймні намагається; і це йому на додачу до тих смердючих, червоних і перецукрованих дитячих каш. Тепер Донна і Тед зникли. І Вік зник. За останній тиждень усе якимось чином перетворилося на порох. Найкращий фокус, який ви будь-коли бачили: але-ап! — і все перетворюється на велику купу лайна. Боліла голова. Біль накочував потужними, масними, пульсуючими хвилями.

Нарешті Роджер устав, не бажаючи більше лишатися на самоті зі своєю мігренню і поганими думками. Він подумав, що однаково можна було б пройти до офісу «Саммерс», що на 47-й вулиці, і зірвати на них трохи злості. Бо ж за що, врешті-решт, «Ед Воркс» їм платить?

У вестибюлі він затримався, щоб попросити аспірин, і пішки подався до офісу. Від прогулянки голова боліти не перестала, зате вона з новою силою воскресила його — треба сказати, взаємну — ненависть до Нью-Йорка.

«Тільки не сюди, — подумав він. — Я краще піду вантажити ящики з “Пепсі”, ніж привезу сюди Алтею і дівчаток».

Офіс «Саммерс» містився на чотирнадцятому поверсі гігантського, безглузлого на вигляд хмарочоса, спроектованого згідно з вимогами енергозаощадження. Коли Роджер назвався, секретарка усміхнулася й кивнула.

— Містер Г'юїтт вийшов на кілька хвилин. Містер Трентон з вами?

— Ні, його викликали додому.

— У мене для вас дещо є. Надійшло сьогодні вранці.

Вона простягла Роджерові телеграму в жовтому конверті. На ньому стояла адреса: «В. Трентону / Р. Брейкстоуну / “Ед Воркс” / “Імідж-погляд”». Роб переслав її в «Саммерс» учора ввечері.

¹ «New York Yankees» — бейсбольна команда.

Роджер розірвав конверт і одразу ж побачив, що повідомлення — від старого Шарпа, і, до того ж, чималеньке.

«Ідеться про звільнення, — подумав він, — ось і дожилися». І став читати.

Телефон розбудив Віка за кілька хвилин до дванадцятої. Інакше він проспав би майже до самого вечора. Сон був липкий і важкий. Він прокинувся з жахливим відчуттям дезорієнтованості. Йому знову наснився той самий сон: Донна і Тед сховались у ніші на скелі, лише за кілька футів від лап моторошного, міфічного чудовиська. Коли він простягнув руку до апарата, кімната оберталася перед очима.

«Донна і Тед, — подумав Вік. — Вони в безпеці».

— Алло.

— Віку, це Роджер.

— Роджер?

Вік сів. Сорочка прилипла до тіла. Половина його свідомості ще не прокинулась, і досі борючись із тим сновидінням. Світло було надто яскраве. Спека... Коли Вік лягав спати, було ще порівняно свіжо. Зараз кімната перетворилася на духовку. Котра година? Скільки часу вони дали йому проспати? У будинку так тихо.

— Роджере, котра година?

— Година? — Роджер зам'явся. — А, десь біля дванадцятої. Що...

— Дванадцята? О Господи! Роджере, я заснув.

— Що там, Віку? Вони повернулися?

— Коли я ліг спати, їх не було. Той негідник Мейсен пообіцяв...

— Хто такий Мейсен?

— Він веде розслідування. Роджере, мені треба йти. Треба з'ясувати...

— Стривай-но, старий. Я телефоную з офісу «Саммерс». Мушу тобі сказати. Ми отримали телеграму з Клівленда, від Шарпа. Вони не розірвуть угоду.

— Що? Як?

Усе відбувалося занадто швидко. Донна, угода, майже абсурдно веселий голос Роджера.

— Коли я прийшов, тут на мене чекала телеграма. Старий і малюк надіслали її до «Імідж-погляду», а Роб відправив її сюди. Хочеш, я прочитаю?

— Перекажи суть.

— Схоже, старий Шарп і його синочок дійшли однакового висновку, але різними логічними шляхами. Старий розглядає історію з «Малиною» як повторення битви за Аламо. Ми, хороші хлопці, стоїмо на стінах фортеці й допомагаємо відбити нападників. Усі повинні триматися разом. Один за всіх і всі за одного.

— Так, пізнаю старого Шарпа, — відповів Вік, розтираючи шию. — Відданий негідник. Тому він і залишив нас, коли ми покинули Нью-Йорк.

— Малюк і далі хоче нас позбутись, але вважає, що зараз невдалий час. Він думає, що це може бути розцінено як ознака слабкості, а може, навіть провини. Ти можеш у це *повірити*?

— Я можу повірити, що цьому маленькому придуркуватому параноїку може спасти на думку що завгодно.

— Вони хочуть, щоб ми прилетіли до Клівленда й підписали угоду ще на два роки. Звісно, це не на п'ять років. До кінця цього терміну синочок майже напевне візьме владу у свої руки, і нас точно запросять на довгу прогулянку з вузького пірса, але два роки... Цього часу нам вистачить, Віку. За два роки ми будемо озброєні! І зможемо сказати їм...

— Роджере, мені треба...

— Хай візьмуть свої срані торти й засунуть їх собі в сраку! Вони також хочуть обговорити нову кампанію і, гадаю, погодяться й на лебедину пісню професора кашології.

— Це все чудово, Роджере, але я мушу з'ясувати, що сталося з Донною і Тедом.

— Так, так. Знаю, що вибрав паскудний час подзвонити, але я просто не міг тримати в собі це, старий. Я б тріснув, як повітряна кулька.

— Для хороших новин не буває невдалого часу, — заперечив Вік. Проте він відчув болючий, як уламок зазубреної кістки, укол заздрощів, почувши в голосі друга радість і полегшення. Його охопила гірка досада, що він не може розділити з Роджером його почуття. Та, можливо, це добрий знак.

— Віку, коли щось дізнаєшся, телефонуй.

— Добре. Роджере, дякую, що подзвонив.

Вік поклав слухавку, засунув ноги в туфлі й пішов униз. У кухні все ще панував гармидер. Від самого лише погляду на нього в шлунку Віка все повільно перевернулося від нудоти. А на столі, притиснута сільничкою, лежала записка від Мейсена.

Містере Трентон!

Стіва Кемпа схопили в містечку Твікінгем у Західному Массачусетсі. Вашої дружини й сина з ним не було, повторюю, їх там не було. Я не турбував вас цією новиною, тому що Кемп намагає на своєму праві зберігати мовчання. Якщо не виникне непередбачуваних труднощів, його доправлять прямо у відділок поліції у Скарборо для винесення звинувачення у вандалізмі й незаконному зберіганні наркотиків. Ми очікуємо на нього до одинадцятої тридцяти. Коли щось стане відомо, відразу ж зателефоную.

Енді Мейсен

— Їбав я його право зберігати мовчання! — гаркнув Вік. Він попрямував до вітальні, дізнався номер відділку поліції у Скарборо й зателефонував.

— Містер Кемп уже тут, — повідомив черговий офіцер. — Він прибув п'ятнадцять хвилин тому. Містер Мейсен зараз із ним. Кемп зателефонував адвокатові. Не думаю, що містер Мейсен зараз може підійти до...

— Мені байдуже, що він може, а чого не може, — вигукнув Вік. — Скажіть йому, що це чоловік Донни Трентон, і я хочу, щоб він доволік свій зад до телефону й поговорив зі мною.

За хвилину почувся голос Мейсена.

— Містере Трентон, я розумію, як ви непокоїтесь, але, поки сюди не прибув адвокат Кемпа, дорогою може виявитися кожна хвилина.

— Що він вам сказав?

Мейсен завагався, та врешті відповів:

— Він зізнався у вандалізмі. Думаю, він нарешті усвідомив, що це значно серйозніше, ніж кілька доз дурману, захованих у колесі його фургона. Він зізнався офіцерам із Массачусетсу, які везли його сюди. Та Кемп стверджує, що під час розбою нікого не було вдома і він безперешкодно залишив будинок.

— Ви ж не вірите в це лайно, так?

— Він говорить доволі переконливо, — обережно промовив Мейсен. — Але наразі не можу сказати, у що я вірю, а у що ні. Коли б можна було поставити йому хоч іще кілька питань...

— З гаража Кембера немає новин?

— Ні. Я послав туди шерифа Баннермена і наказав йому негайно повідомити, чи місіс Трентон туди їздила і чи немає там її авто. Наразі він не виходив на зв'язок.

— Ясності мало, правильно? — різко уточнив Вік.

— Містере Трентон, мені справді час іти. Коли ми щось довідаємося...

Вік жбурнув слухавку і якийсь час стояв у гарячій тиші вітальні, квапливо переводячи дух. Тоді повільно рушив до сходів і піднявся нагору. Мить постояв у коридорі, а тоді зайшов до кімнати сина. Тедові машинки були припарковані під стіною у своєму акуратному, косому стилі. Від погляду на них у Віка защеміло серце. Жовтий дощовик Теда висів на латунному гачку над ліжком. Розмальовки були ретельно покладані на столі. Двері шафи були відчинені. Вік розсіяно зачинив їх і, майже не усвідомлюючи, що робить, припер стільцем.

Він сів на Тедове ліжко і, звисивши руки поміж колін, задивився у вікно на гарячий сонячний день.

Глухі кути. Самі лише глухі кути. То де ж вони?

(*глухі кути*)

Ось найзловісніша фраза, будь-коли вигадана людьми. *Глухі кути*. Мати колись розповідала, що, коли він був у Тедовому

віці, його захоплювали глухі дороги. Вік задумався над тим, чи такі речі спадкові і чи передалася Теду його цікавість до глухих доріг. Він задумався над тим, чи Тед і досі живий.

Йому раптом спало на думку, що міська дорога № 3, на якій стоїть гараж Джо Кембера, теж глуха.

Зненацька він озирнувся і побачив, що стіна біля узголів'я Теда порожня. Слова проти чудовиськ зникли. Навіщо він їх зняв? Чи їх із якихось своїх химерних причин забрав Кемп? Але якщо Кемп тут був, то чому він не розгромив Тедову кімнату, так само як перший поверх?

(глухі кути і слова проти чудовиськ)

Чи відвезла вона «пінто» до Кембера? Він пам'ятав розмову про ту примхливу голку карбюратора зовсім невиразно. Хіба вона не казала, що трохи побоюється Джо Кембера?

Ні, не Кембера. Кембер тільки хотів роздягти її у своїй уяві. Ні, вона трохи побоювалася *пса*. Як його звали?

Вони ще жартували з цього приводу. Тед. Тед кликав собаку.

І несподівано він почув примарний голос Теда, що звучав так безнадійно й розгублено в цій занадто порожній кімнаті, від чого у Віка раптом поповзли мурашки. «*Куджо, сюди! Куджо, Ку-у-уджо!*»

А тоді сталося дещо, про що Вік не розповідав нікому до кінця свого життя. Голос Теда лунав не в його уяві, а *долинав насправді з його шафи*, високий, самотній... і нажаханий... і завмираючий.

З Вікового горла вирвався крик, і він із розширеними очима кинувся на ліжко Теда. Двері шафи відчинилися, відсуваючи стілець, і його син кричав звідти: «*Ку-у-у...*»

І тоді він зрозумів, що це не голос Теда, а тоненький скрип ніжок стільця по лакованій підлозі, що в його перевтомленій, накрученій уяві перетворився на голос Теда. І тільки всього. А...

...а ще в шафі були очі, він побачив очі, запалі, червоні й моторошні...

З його горла вихопився тихий скрик. Стілець перевернувся без жодної земної причини. І він побачив, що в шафі на купі ковдр і простирادل сидить плюшевий ведмедик Теда. Він бачив тільки його скляні очі... і більш нічого.

Серце важко гупало в горлі. Вік підвівся й підійшов до шафи. Він уловив якийсь запах, важкий і неприємний. Можливо, це був нафталін — його запах був, безперечно, присутній, — але тут пахло... люттю.

«Не будь смішним. Це всього лише шафа. Не печера, не лігво монстра».

Він глянув на Тедового ведмедика. Ведмедик незмигтно дивився на нього. Позаду, за ведмедиком, за розвішаним на вішаках одягом, була суцільна темрява. Там могло щось бути. Могло. Але, звичайно ж, там нічого не було.

«Ведмедику, ти мене налякав», — сказав Вік.

«Чудовиська, тримайтеся далі від цієї кімнати», — промовив ведмедик. Його очі заблищали. Вони були з мертвого скла, проте блищали.

«Двері злетіли з завіс, ось і все», — сказав Вік. Він спітнів. Великі солоні краплі, наче сльози, повільно котилися по його обличчі.

«Вам нічого тут робити», — озвався ведмедик.

«Що зі мною? — спитав Вік у ведмедика. — Я з'їжджаю з глузду? То оце так воно виглядає, коли з'їжджаєш з глузду?»

На це ведмедик відповів:

«Чудовиська, залиште Теда в спокої».

Вік зачинив двері шафи і з по-дитячому розширеними очима спостерігав, як засув піднявся й вилетів зі свого гнізда. Двері знову почали відчинятися.

«Я цього не бачив. Я не вірю, що бачив це».

Він захряснув двері і знову припер їх стільцем. Тоді взяв великий стос Тедових книжок з картинками і поклав на сидіння, щоб надати йому більшої ваги. Цього разу двері не відчинилися. Вік стояв і дивився на зачинені двері, думаючи про глухі дороги. На них небагато транспорту. Усі чудовиська мають жити під мостами, в шафах і на глухих дорогах. Це як стаття конституції.

Йому було страшенно не по собі.

Вік вийшов з кімнати Теда, спустився вниз і сів на східцях на задньому дворі. Припалив цигарку. Рука злегка тремтіла. Задивився на небо кольору пістолетного металу. Відчув, як зростає

тривога. У кімнаті Теда щось сталося. Він не знав достеменно, що саме, але щось таки було. Так, щось таки було.

Чудовиська, собаки, шафи, гаражі і глухі дороги.

«Що з ними робити, вчителько? Додавати? Віднімати? Ділити? Розбивати на хімічні сполуки?»

Вік відкинув цигарку геть.

Він же вірив, що це Кемп, хіба ні? Кемп був відповідальним за все. Він розтрощив будинок. Майже розтрощив його шлюб. Кемп піднявся нагору й випустив сперму на ліжку, у якому Вік і його дружина спали останні три роки. Кемп зробив величезну дірку в тканині здебільшого затишного життя Віка Трентона.

Кемп. Кемп. В усьому винен Стів Кемп. Давай звинуватимо його в холодній війні, і в захопленні заручників в Ірані, і в зменшенні товщини озонового шару.

Дурниці. Не все, що сталося, сталося з вини Кемпа. Наприклад, історія з «Малиною»: Кемп ніяк до цього не причетний. І навряд чи можна звинуватити Кемпа в тому, що у «пінто» Донни зламалася голка карбюратора.

Вік глянув на свій старий «ягуар». Він мусить кудись поїхати. Йому не можна залишатися тут: бо якщо він тут залишиться, то збожеволіє. Треба сісти в машину і мчати в Скарборо. Він схопить Кемпа і трясиме доти, доки все не стане ясно: доки він не скаже, що зробив з Донною і Тедом. Хіба що до того часу приїде його адвокат і, хоча це й здавалося неможливим, зможе його витягти.

Тягти. Голчастий клапан кріпиться до пружини, і, якщо вона не розтягується, голка застрягає і перекриває потік пального в карбюратор.

Вік пішов до «ягуара» і поліз усередину, скривившись від розігрітого шкіряного сидіння. Треба мчати геть. Проїхатися з вітерцем.

Мчати куди?

«До гаража Кембера», — негайно відповів розум.

Але це ж безглуздо, хіба ні? Мейсен послав туди шерифа Баннермена і наказав негайно повідомити, коли щось виявиться не гаразд. Але коп так і не передзвонив. Тож це означає...

(що чудовисько його схопило)

Що ж, поїхати туди не завадить. Однаково хоч якесь заняття.

Він завів двигун і поїхав униз у напрямку шосе № 117, і досі до кінця непевний, куди зверне: чи ліворуч, на I-95, що веде до Скарборо, чи праворуч, на міську дорогу № 3.

Він зупинився біля знака «стоп» і стояв, аж доки хтось не посигналив йому ззаду. Тоді несподівано звернув праворуч. Не завадить швиденько з'їздити до Джо Кембера. Він дістанеться туди за п'ятнадцять хвилин. Вік глянув на годинник. Було двадцять хвилин на першу.

Час настав, і Донна це знала.

Можливо, він уже й минув, та їй доведеться з цим жити — а може, навіть померти. Ніхто не прийде. Лицаря, що прискакав би на міську дорогу № 3 на срібному коні, не буде. Тревіс Мак-Гі¹ був, очевидно, зайнятий деінде.

Тед помирав.

Вона змусила себе повторити це вголос хрипким, здушеним шепотом: «Тед помирає».

Цього ранку їй не вдалося створити протяг у машині. Її вікно більше не відчинялось, а вікно з боку Теда не пропускало нічого, крім спеки. Єдиний раз, коли вона спробувала опустити його більш ніж на чверть, Куджо покинув свою схованку в тіні гаража і щосили кинувся до машини з голодним гарчанням.

По шиї та обличчю Теда вже не стікав піт. Поту більше не було. Його шкіра була гаряча й суха. Над нижньою губою вистромився кінчик набряклого, мертвого на вигляд язика. Дихання Теда стало таким слабким, що Донна ледь його вловлювала. Двічі їй довелося прикладати голову йому до грудей, щоб упевнитися, чи дихає він узагалі.

Вона й сама перебувала в жахливому стані. Авто перетворилося на доменну піч. Метал настільки розігрівся, що його годі було торкнутися. Те саме стосувалось і пластикового керма.

¹ Travis McGee — герой детективних романів Джона Макдональда. Не поліцейський, не приватний детектив, але допомагає людям повертати назад їхню власність тощо.

Ногу пронизував постійний пульсуючий біль, і вона вже не сумнівалася, що собака її чимось заразив. Можливо, для сказу було зарано — вона молила Бога, щоб так і було, — але укуси почервоніли й запалилися.

Куджо перебував у не набагато кращій формі. Великий собака, здавалося, зсихався під своєю заляпаною кров'ю і болотом шкірою. Очі його затуманились і були майже порожні, як очі старого діда з катарактою. Неначе якась стара машина руйнування, що повільно віддається смерті, та все ще лишається страшенно небезпечною, Куджо ніс свою варту. Піни вже не було. Його паща перетворилася на пересохлий, пошматований жах. Вона скидалася на подзьобаний уламок застиглої лави, яку виплюнуло жерло старого вулкана.

«Старе чудовисько, — безладно подумала Донна, — воно все ще стоїть на варті».

Скільки вже триває ця жахлива вахта? Кілька годин? Усе її життя? Усе, що існувало раніше, було звичайним сном, лише трішки більше, ніж коли чекаєш свого виходу за лаштунками. Матір, у якої всі навколо, здавалося, викликали відразу й роздратування. Сповнений добрих намірів, але безпомічний батько. Школи, друзі, танці, побачення. Тепер усе це здавалося їй сном, мабуть, так само, як старим здається сном молодість. Нічого не мало значення. Не існувало *нічого*, крім тихого, випаленого сонцем подвір'я, на якому смерть уже раз побувала і тепер очікувала, щоб знову розіграти свою наступну карту, таку ж певну, як тузи й вісімки. Старе чудовисько і далі несло свою варту, а її син відходив, відходив, відходив від неї.

Бейсбольна битка. Це все, що їй залишилося.

Бейсбольна битка і, можливо, якщо вона туди дістанеться, щось в авто мертвого поліцейського. Щось на кшталт револьвера.

Крекчучи і відсапуючись, вона заходила пересувати Теда назад, борючись із хвилями запаморочення, від якого темніло в очах. Нарешті він опинився на задньому сидінні, німий і апатичний, як мішок із зерном.

Донна визирнула крізь Тедове вікно, побачила у високій траві битку й відчинила дверцята.

У темному провалі гаража Куджо підвівся, опустив голову і повільно рушив у наступ по дрібному гравію.

Коли Донна Трентон востаннє вийшла зі свого «пінто», було тридцять хвилин на першу.

Вік звернув із Кленової дороги на міську дорогу № 3 саме в ту мить, коли його дружина вирушила по стару бейсбольну битку Бретта Кембера, що лежала у високій траві. Він їхав швидко, прагнучи заскочити до Кемберів, а тоді, розвернувшись, поїхати в Скарборо, що було приблизно за п'ятдесят миль звідси. Та, як на зло, тільки-но він прийняв рішення спершу вирушити сюди, свідомість одразу ж почала розпачливо нашіптувати, що він шукає вітру в полі. Узагалі-то, він ще ніколи в житті не почувався таким безпорадним.

Вік гнав «ягуар» зі швидкістю понад шістдесят і так зосередився на дорозі, що, лише поминувши будинок Гері Первієра, зрозумів, що на під'їзній доріжці припаркований «універсал» Джо Кембера. Він вдарив по гальмах, спалюючи гуму ще двадцять футів. Ніс «ягуара» черкнув дорогу. Може, коп поїхав до Кембера і не застав удома, бо він був тут, унизу.

Вік кинув погляд у дзеркальце заднього огляду. Дорога безлюдна. Він швидко дав задній хід і, звернувши на доріжку Первієра, виліз із машини.

Його почуття були вельми схожі на почуття Джо Кембера, коли той виявив бризки крові й розбиту нижню панель на дверях два дні тому. Щоправда, до цього часу кров уже висохла й набула темно-бордового кольору. У роті Віка з'явився огидний металевий присмак. Усе це було пов'язане. Усе це якимось чином було пов'язане зі зникненням Донни й Теда.

Він увійшов досередини, й одразу ж у ніс ударив зелений, гнійний сморід розкладання. Останні два дні були спекотними. Посеред холу лежало щось схоже на перевернутий столик. Ось тільки у Віка була тверда впевненість, що це не столик. Через запах. Він підійшов до предмета, і той справді виявився

не столиком. То був чоловік. Здавалося, його горло було перерізане надзвичайно тупим лезом.

Вік відступив назад. З його горла долинув сухий, блювотний звук. Телефон. Потрібно когось повідомити.

Він рушив до кухні й зупинився. У голові зненацька все стало на свої місця. Умить прийшло спустошливе прозріння: дві половини картинки склалися до купи, утворивши єдине тривимірне ціле.

Собака. Це зробив собака.

«Пінто» був у Джо Кембера. Він був там увесь час. «Пінто» і...

«Боже мій, Донна...»

Вік повернувся, вибіг з будинку й побіг до машини.

Донна ледь не простяглася на землі, настільки слабкими були її ноги. Відновивши рівновагу, вона схопила бейсбольну битку, не сміючи озирнутися на Куджо, доки міцно не стиснула її в руках, боячись, що може не втриматися на ногах. Якби в неї був час роздивитися всього трішечки далі, вона б побачила в траві службовий пістолет Джорджа Баннермена. Та часу не було.

Похитуючись, Донна обернулася. На неї мчав Куджо.

Важким кінцем битки Донна замахнулася на сенбернара, і, коли відчула, як неміцно тримається ручка, у неї впало серце. Вона була сильно потріскана. Собака з гарчанням відсахнувся. Груді швидко здіймалися і опускались під білим бавовняним ліфчиком. Чашечки були заляпані кров'ю. Вона витерла об них руки після того, як витягла Тедові язик.

Вони стояли в спокійному саяві літнього сонця і дивилися одне на одного, оцінюючи. Єдиними звуками були прискорене, здушене дихання Донни, грудне гарчання Куджо і веселе цвіріння горобця десь неподалік. Їхні короткі й безформні тіні лежали коло ніг.

Куджо почав рухатися ліворуч. Донна пішла праворуч. Вони закружляли. Вона тримала битку в тому місці, де, як їй здавалося, тріщина в дереві найглибша, її долоні міцно зімкнулися навколо шорсткої липкої стрічки, якою була обмотана ручка.

Куджо напружився.

— Ну ж бо, давай! — зарепетувала Донна. Собака стрибнув.

Вона замахнулася биткою, ніби Мікі Ментл¹, що перехоплює високу, швидко передачу. У голову битка не влучила, зате поцілила Куджо в ребра. Почулися глухий, важкий удар і якийсь хрускіт звідкись ізсередини. Собака видав звук, схожий на крик, і повалився на гравій. Донна з нудотою відчула, як під липкою стрічкою подається ручка. Та наразі вона все ще трималася.

Донна заверещала високим, зірваним голосом і всадила битку в задню лапу Куджо. Ще щось зламалося. Вона це почула. Куджо завив і спробував відповзти, та вона вже знову була над ним. І все замахувалась, гамселила і кричала. У голові було міцне вино і гартоване залізо. Світ танцював перед очима. Вона була гарпією, п'яркою, самою помстою: не за себе, а за те, що він зробив із її сином. Під шаром обмотки в її руках потріскана ручка виверталась і пружинила, як шалено пульсуюче серце.

Битка вже була в крові. Куджо все ще намагався відповзти, та його рухи сповільнились. Йому вдалося ухилитися від одного удару, і битка черкнула по гравію, та наступний влучив йому по хребту, змусивши впасти на задні лапи.

Донна вирішила, що йому кінець, і навіть позадкувала крок чи два назад. Вона зі свистом втягувала й випускала повітря з легень, наче якусь киплячу рідину. Тоді він із глибоким, лютим гарчанням скочив на неї знову. Вона замахнулася ще раз із тим самим важким, ухкаючим ударом, та коли Куджо покотився по траві, стара битка врешті розламалася навпіл. Основа її відлетіла і з мелодійним «бам!» стукнула в ковпак правого переднього колеса «пінто». У її руці залишилася тільки тріснута вісімнадцятидюймова² палиця.

Куджо знову підводився, а точніше... *підтягувався* на ноги. По його боках стікала кров. Очі блимали, як ліхтарики в несправній машині для пінболу.

І все ж таки їй і досі здавалося, що він усміхається.

— Ну ж бо, давай! — заволатала Донна.

¹ Mickey Charles Mantle (1931—1995) — відомий американський бейсболіст.

² ≈ 45 см.

Востаннє напівмертва руїна, що колись була хорошим собакою Бретта Кембера, стрибнула на ЖІНКУ, що змусила її так страждати. Донна рвонула вперед з тим, що лишилося від бейсбольної битки, і довге гостре вістря з горіхового дерева занурилося Куджо в праве око, а потім і глибше, до мозку. Пролунав тихий, зовсім незначний розрив, ніби між пальцями різко розчавили виноградинку. Рухаючись за інерцією, Куджо повалився на Донну, збивши її з ніг. Зуби Куджо виширилися і клацали всього в кількох дюймах від її шиї. Коли Куджо почав підбиратися вище, вона підняла руку. По морді з одного боку стікало око. З пащі огидно смерділо. Донна спробувала відштовхнути його морду, зуби Куджо зчепилися в неї на передпліччі.

— Припини! — закричала вона. — *Ти коли-небудь припиниш? Будь ласка! Будь ласка! Будь ласка!*

На її обличчя липким струменем збігала кров, собака і її власна. Біль у руці огорнув її цілу, здавалося, заповонивши весь світ. Куджо поволі відтискав її руку геть. Потріскана ручка гротескно посмикувалась і підстрибувала. Здавалося, вона виростає з голови, з того місця, де колись було око.

Він схопив її за горло.

Донна відчула його зуби на своїй шкірі і з останнім тремтливим зойком викинула вперед обидві руки, наче поршні, і відштовхнула його вбік. Куджо важко гепнувся на землю.

Задні лапи шкребли по гравію. Все повільніше, повільніше. Завмерли. Вціліле око втупилося в гаряче літнє небо. Хвіст лежав у неї на ногах, важкий, як турецький килим. Він втягнув повітря. Видихнув. Вдихнув іще раз. Почулося здушене хрипіння, і раптом із пащі бризнула цівка крові. Куджо здох.

Донна Трентон переможно завилала. Наполовину звелася на ноги, впала, тоді їй вдалося підвестися вдруге. Зробила два човгаючі кроки, перечепилася через труп собаки, подряпавши коліна. Вона поповзла туди, де лежала решта битки, на ударному кінці запеклася кров. Донна звелася на ноги, спираючись на капот «пінто», і нетвердим кроком рушила туди, де лежав Куджо. Вона заходилася молотити його биткою. З кожним замахом битка важко впивалась у плоть. Чорні обривки липкої стрічки танцювали

й лопотіли в гарячому повітрі. Зазубрини битки занурювалися в м'яку шкіру на долонях. З передпліччя і зап'ясть цебеніла кров. Донна все ще кричала, та після того першого переможного вереску голос її зірвався, перейшовши в гарчання і каркання. Звуки були схожі на ті, що їх перед смертю видавав сам Куджо. Битка то підіймалася, то опускалася. Вона домотлошувала мертвого собаку. За спиною Донни на під'їзну доріжку звернув Віків «ягуар».

Він не знав, чого очікував, але точно не цього. Йому було страшно чи від вигляду дружини — а чи *справді* це Донна? — що стояла на під'їзній доріжці і гатила чимось схожим на кийок печерної людини якийсь скорчений, безформний предмет... страх переріс у чисту, сріблясту паніку, що майже не давала думати. На одну нескінченну мить, — пізніше він не зізнавався в цьому навіть самому собі — йому закортіло дати задній хід і поїхати геть... поїхати назавжди. Те, що відбувалося на цьому тихому сонячному подвір'ї, було жахливим.

Натомість він вимкнув двигун і вистрибнув із машини.

— Донно! *Донно!*

Здавалося, вона не чула його і навіть не помічала, що він тут. Її щокі й чоло були обпечені жорстоким сонцем. Ліва штанина джинсів пошматована і просякнута кров'ю. А живіт... здавалося, його *роздерто* іклами.

Битка то підіймалася, то опускалася. З її горла вихоплювалися різкі звуки-каркання. З обм'яклого трупа собаки фонтаном біла кров.

— *Донно!*

Вік ухопився за битку й видер її з рук Донни. Відкинувши її геть, він схопив дружину за голе плече. Вона повернулася до нього обличчям. Очі її були порожні й затуманені. Волосся стирчало увсебіч, як у відьми. Вона глипнула на нього... похитала головою і відійшла.

— О Господи, Донно, люба, — лагідно сказав Вік.

Це був Вік, але Віка тут бути не могло. Просто міраж. Та огидна собача хвороба, що вже почала даватися взнаки. У неї галюцинації. Донна відступила й потерла очі... Вік усе ще був

тут. Вона простягла тремтячу руку, і міраж узявся за неї сильними засмаглими руками. Це добре. Руки жахливо боліли.

— Ва... В-в-вік? — хрипко вичавила вона пошепки.

— Так, люба. Де Тед?

Міраж виявився реальним. Це був справді Вік. Їй хотілося заплакати, та сліз не було. Очі лише рухалися в орбітах, як перегріті роликові підшипники.

— Вік? Вік?

Він обійняв її однією рукою.

— Донно, де *Тед*?

— Машина... машина... хворий... лікаря...

Вона вже ледь шепотіла, та й це вдавалося їй лише насилу. Скоро вона зможе тільки ворухити губами. Але це було неважливо, правда ж? Вік був тут. Вони з Тедом були врятовані.

Він залишив її й пішов до машини. Вона стояла на тому ж місці, не зводячи очей з понівеченого тіла собаки. Врешті-решт, усе не так вже й погано. Коли не залишається нічого, крім виживання, коли ти доведена до крайності і, виходячи за межі себе самої, ризикуєш усім, тоді ти або виживаєш, або помираєш. І це цілком нормально. Кров здавалася не такою вже й огидною, як і мозок, що витікав із розколотого черепа Куджо. Уже ніщо не здавалося так зле. Вік тут, і їх урятовано.

— *Боже мій!* — вигукнув Вік. У тиші його голос пролунав дуже тонко.

Донна перевела погляд і побачила, як він витягає щось із заднього сидіння «пінто». Щось у мішку. Картоплю? Апельсини? Що? Перед усім цим вона їздила на закупах? Так, але вона занесла продукти в дім. Вони з Тедом зробили це. Відвезли їх на його візку. То що...

— *Тед!* — спробувала вимовити Донна і побігла до нього.

Вік переніс Теда на вузьеньку тінисту смужку біля будинку і опустив на землю. Обличчя стало дуже білим. Волосся облягло тендітну голівку, як солома. Руки лежали на траві і здавалися настільки невагомими, що стебла під ними навіть не вгиналися.

Вік приклав голову Тедові до грудей. Звів погляд на Донну. Його обличчя було бліде, але доволі спокійне.

— Донно, скільки часу, як він помер?

— *Помер?* — спробувала крикнути на нього Донна. Її губи ворушилися, як губи актора на телеекрані, коли повністю стихає звук. — Він не помер. Він не був мертвий, коли я поклала його на заднє сидіння. Не кажи мені, що він мертвий. Що ти мені тут розказуєш, мерзотнику?

Вона спробувала вимовити це своїм безгучним голосом. Невже життя Теда згасло разом із життям собаки? Це неможливо. Жоден Бог, жоден фатум не може бути таким пекельно жорстоким.

Донна підбігла до чоловіка й відштовхнула. Вік, який очікував чого завгодно, тільки не цього, гепнувся на зад. Донна стала навколішки біля Теда і поклала йому на голову руки. Відкривши йому рота й затиснувши ніздрі, вона почала вдихати свій безголосий дух йому в легені.

Сонні літні мухи знайшли на під'їзній доріжці тіла Куджо і шерифа Баннермена, чоловіка Вікторії, батька Катріни. Вони не робили різниці між псом і чоловіком. Мухи демократичні. Сонце тріумфально палило згори. Було десять хвилин по першій. Поля мерехтіли й танцювали в тихому літі. Небо було кольору облізлих синіх джинсів. Пророцтва тітки Евві Чалмерс збулися.

Вона дихала для свого сина. І дихала, і дихала. Її син не мертвий. Вона пройшла крізь це пекло не для того, щоб він помер, і цього просто не станеться.

Цього не буде.

Вона дихала. Дихала для сина.

Коли двадцять хвилин по тому на доріжку в'їхала машина «швидкої», Донна все ще не здавалася. Віка до хлопчика вона не підпустила. Коли він підходив, Донна виширяла зуби і беззвучно гарчала на нього.

Вік був убитий горем майже до стану відстороненості. Аж до найглибших основ своєї свідомості він був певен, що нічого цього не може відбуватися насправді. Вік увірвався в будинок Кемберів через двері ганку, на які так довго й болісно дивилася Донна. Внутрішні двері не були зачинені. Він зателефонував.

Коли він знову вийшов надвір, Донна все ще робила їхньому мертвому синові штучне дихання рот у рот. Він попрямував був до неї, та несподівано різко звернув. Підійшов до «пінто» й відчинив дверцята. Духота заревла на нього, як невидимий лев. Невже вони провели тут усю другу половину понеділка, цілий вівторок і аж до полудня сьогодні? У це неможливо було повірити.

На підлозі, де лежала запасна шина, Вік знайшов стару ковдру. Він розгорнув її і накрив скалічене тіло Баннермена. Тоді сів на траву й задивився на міську дорогу № 3 і на загорошені сосни по інший її бік. Свідомість поринула в блаженне забуття.

Водій «швидкої» і двоє санітарів поклали тіло Баннермена в авто рятувального загону Касл-Рока. Тоді наблизилися до Донни. Вона вищирилася. Її пошерхлі губи склалися в слова: *«Він живий! Живий!»* Коли один із санітарів спробував лагідно поставити її на ноги й відвести геть, Донна його вкусила. Пізніше йому самому довелося лягти в лікарню і пройти лікування проти сказу. На допомогу прийшов другий санітар. Вона від них відбилася.

Знесилені, вони відійшли вбік. Вік усе ще сидів на моріжку, спершись підборіддям на долоні, і дивився на той бік дороги.

Водій «швидкої» приніс шприц. Відбулася сутичка. Шприц розбився. Тед лежав на траві, все ще мертвий. Латка його тіні стала трохи більшою.

Прибули ще дві поліцейські машини. В одній з них сидів Роско Фішер. Коли водій «швидкої» сказав, що Джордж Баннермен мертвий, Роско заплакав. До Донни підступили ще двоє поліцейських. Ще одна коротка, запекла сутичка — і Донну Трентон нарешті відтягли від її сина четверо сильних, спітнілих чоловіків. Вона ледь не вирвалася знову, і Роско Фішер, усе ще плачучи, кинувся на допомогу. Донна безгучно кричала й молотила головою з боку на бік. З'явився ще один шприц, і нарешті їй успішно зробили укол.

З машини «швидкої» винесли ноші, і двоє санітарів підкотили їх до того місця, де на траві лежав Тед. Його, все ще мертвого, поклали на них. Його з ніг до голови вкрили простирадлом.

Побачивши це, Донна подвоїла свої зусилля. Вона вирвала одну руку і замотатила нею, як навіжена. І раптом вивільнилася.

— Донно, — покликав Вік, підводячись на ноги. — Люба, усе вже скінчилося. Будь ласка, не треба, любя, не треба.

Вона не побігла до нош, на яких лежав її син. Донна бігла до бейсбольної битки. Підібравши її, вона знову заходилася мотлошити пса. Мухи знялися в повітря блискучою чорно-зеленою хмарою. Звук битки, що врубувалася в тіло, був важкий і моторошний, нагадуючи звуки в крамниці м'ясника. За кожним ударом труп Куджо злегка підстрибував.

Копи рушили вперед.

— Ні, — спокійно сказав один санітар, і за кілька секунд Донна просто повалилася додолу. Битка Бретта Кембера випала з її розслаблених рук.

Десь за п'ять хвилин «швидка» поїхала, завиваючи сиреною. Віку запропонували ін'єкцію, «щоб угамувати нерви, містере Трентон», і хоча до цього часу він був уже неймовірно спокійний, та з ввічливості погодився. Він підібрав целофан, який санітар здер зі шприца, й уважно глянув на надруковану на ньому назву «АПДЖОН».

— Колись ми розробляли для них рекламну кампанію, — повідомив він санітару.

— Справді? — обережно перепитав той. Санітар був іще доволі молодим і відчував, що скоро його знудить. Такої бійні він не бачив ще ніколи в житті.

Одна поліцейська машина залишилася, щоб доправити Віка у Бриджтон, у лікарню «Нортен Камберленд».

— Чи не могли б ви хвильку зачекати? — спитав Вік.

Обоє поліцейських кивнули. Вони дивилися на Віка Трентона насторожено, так наче він був чимось заражений.

Він відчинив обоє дверей «пінто». З дверцятами з боку Донни йому довелося довгенько пововтузитися. Пес так їх пом'яв, що годі було повірити. Її сумочка була в салоні. І блузка. На ній була дірка з рваними краями, так ніби собака вигриз із неї добрий шмат. На приладовій панелі валялося кілька обгортків від

«Слім Джима». Там же стояв пропахлий кислим молоком термос Теда. Коробочка для обідів зі Снупі. Від погляду на неї серце Віка звело сильним, болючим спазмом. Та він не дозволяв собі задумуватися над тим, що це могло означати в перспективі майбутнього, якщо після цього страшного, гарячого дня взагалі існувало якесь майбутнє. Він знайшов кросівок Теда.

«Тедді, — подумав він. — О, Тедді».

Ноги Віка підкосились, і він важко опустився на пасажирське сидіння, задивившись на хромовану смужку дверей біля своїх ніг. Чому? Хто допустив, щоб таке сталося? Як могло збігтися стільки подій нараз?

Зненацька в нього нестерпно запульсувала голова. Ніс забило від сліз. У ніздрях почало сіпати. Він всякнув сльози назад і провів рукою по обличчі. Йому спало на думку, що, враховуючи Теда, Куджо винний у смерті щонайменше трьох людей. А може, й більше, якщо виявиться, що серед його жертв і Кембери. Чи були в копа, якого він накривав ковдрою, жінка і діти? Мабуть.

«Якби я приїхав бодай на годину раніше. Якби не заснув...»

Голос у голові закричав: «А я був такий упевнений, що то Кемп! Такий упевнений!»

«Чи було б достатньо, якби я приїхав хоч би на п'ятнадцять хвилин раніше? Якби я так довго не розмовляв із Роджером, чи був би Тед зараз живий? Коли він помер? І невже це сталося взагалі? І як мені жити з цим до кінця своїх днів і не збожеволіти? Що буде з Донною?»

Під'їхала ще одна поліцейська машина. Один із копів вийшов і заходився щось обговорювати з тими, які чекали на Віка. Останній підійшов до Віка і м'яко сказав:

— Гадаю, нам треба їхати, містере... Трентон. Квентін каже, що сюди вже прямують репортери. Ви ж не хочете спілкуватися з журналістами зараз?

— Не хочу, — погодився Вік і почав підводитися. Коли він був уже на ногах, у поле його зору потрапило щось жовте і майже непомітне в самісінькому низу. З-під Тедового сидіння виглядав клаптик паперу. Вік витяг його і побачив, що це слова

проти чудовиськ, які він написав, щоб його син міг спокійно засинати. Аркуш був зім'ятий і розірваний у двох місцях. На ньому виднілися величезні плями від поту. На згинах аркуш був майже прозорий.

Чудовиська, тримайтеся далі від цієї кімнати!

Вам тут робити нічого.

Ідіть геть від ліжка Теда!

Ви туди не влізете.

Не ховайтесь у Тедовій шафі!

Вам там буде тісно.

Ідіть геть від вікна Теда!

Вам там ні за що вхопитися.

Перевертні, вампіри і всілякі кусючки!

Вам тут робити нічого.

Ніщо не зачепить Теда, ніщо не зробить погано Теду, всю цю...

Читати далі Вік не міг. Він зіжмакав папірець і жбурнув ним у труп собаки. Текст був суцільною сентиментальною казочкою. Казочкою, такою ж зрадливою, як барвник у тих довбаних слизьких кашах. Усе це брехня. Світ сповнений чудовиськ, яким дозволено кусати невинних і необережних.

Вік дозволив відвести себе до поліцейського авто. Його повезли геть, як раніше повезли Донну Трентон, Теда Трентона і Джорджа Баннермена. За деякий час у закритому фургоні прибула ветеринар. Вона оглянула мертвого собаку, тоді натягла довгі гумові рукавички й витягла циркулярну пилу. Зрозумівши, що вона збирається робити, копи повідверталися.

Ветеринар відрізала собаці голову і сховала її у великий білий пластиковий мішок для сміття. Пізніше того ж дня голову відправили у ветеринарну службу штату, де мозок Куджо перевірили на сказ.

Тож Куджо теж поїхав.

Була за чверть четверта того самого дня, коли Голлі покликала Чаріті до телефону. Вигляд у неї був трохи стурбований.

— Здається, це хтось із державних служб, — попередила Голлі.

Приблизно годину тому Бретт, піддавшись на нескінченні благання Джима-молодшого, повів свого маленького кузена на дитячий майданчик.

Відтоді в будинку стояла тиша. Чути було тільки голоси жінок, які згадували старі часи, *добрі* старі часи, як подумки уточнила Чаріті. Як батько впав із трактора з сіном і потрапив у здоровенну купу коров'ячого лайна, що височіла в кінці поля (але жодних згадок про те, що за кожну реальну чи вигадану провинув він бив їх обох так, що вони не могли сісти); як прослизнули зайцями в старий кінотеатр у Лізбон-Фолс, щоб подивитися на Елвіса в «Кохай мене ніжно» (але не той момент, коли мамі в «Ред & Вайт» відмовили в кредиті і вона мусила зі сльозами викласти назад цілий кошик продуктів на очах у всіх покупців); як Ред Тіммінс, що жив вище по вулиці, дорогою зі школи завжди намагався поцілувати Голлі (але не про те, як у серпні шістдесят другого Ред втратив руку, коли у нього перевернувся трактор). Обидві усвідомили, що можна відчиняти шафи... якщо не зазирати в них надто глибоко. Бо деякі речі і досі чатують усередині, готові вкусити.

Чаріті вже двічі відкривала рот, щоб повідомити Голлі, що вони з Бреттом завтра повертаються додому, і двічі його закривала, намагаючись дібрати такі слова, щоб Голлі не подумала, що їм у неї не подобається.

Та, сідаючи коло телефону і поставивши поряд чашку свіжого чаю, вона на якийсь час забула про цю проблему. Чаріті була трохи занепокоєна. Нікому не подобається, коли під час відпустки телефонує хтось, схожий на представника державних служб.

— Слухаю, — сказала Чаріті.

Голлі спостерігала, як блідне обличчя сестри, чула її слова:

— Що? *Що?* Ні... ні! Це якась помилка. Кажу ж вам, сталася...

Вона замовкла, слухаючи. На тому кінці дроту передавали жахливі новини. «З Мейну», — думала Голлі. Вона бачила це з обличчя сестри, яке поступово перетворювалося на заляклу

маску. Хоча зі слухавки не чути було нічого, крім беззмістовного потріскування.

Погані новини з Мейну. Для неї це була стара історія. Звісно, добре сидіти з Чаріті вранці на сонячній кухні, пити чай з апельсиновими дольками і згадувати про те, як вони прокрадалися в кінотеатр. Це було добре, але не могло змінити того факту, що кожен день дитинства, який вона пам'ятала, приносив із собою якусь маленьку погану новину. Кожна з них була фрагментом мозаїки її юності, а ціла картина була такою жахливою, що Голлі була б насправді не проти, якби їй більше ніколи не довелося побачити старшу сестру. Порвані бавовняні трусики, з яких сміялися інші дівчата в школі. Копання картоплі, що триває так довго, аж болить спина, а коли різко розігнутися, кров відливає від голови так швидко, що, здається, от-от знепритомнієш. Ред Тіммінс... Як обережно вони з Чаріті обминали тему його руки, настільки роздробленої, що її довелося ампутувати. Але коли Голлі це почула, вона була рада, дуже *рада*. Тому що пригадала, як одного разу Ред кинув зелене яблуко їй в обличчя і розбив ніс до крові, змусивши її розплакатися. Вона пам'ятала, як Ред робив їй кропивку і сміявся. Пам'ятала злиденні обіди зі злакових кілець «Чіріоз» і арахісового масла, коли справи йшли особливо погано. Пам'ятала, як у розпалі літа на їхньому подвір'ї шалено тхнуло *лайн*ом, і, якщо вам цікаво знати, запах цей був не дуже приємний.

Погані новини з Мейну. І якимось божевільним чином Голлі знала, що, навіть коли вони доживуть до ста років і останні двадцять років старості проведуть разом, вони ніколи не говоритимуть про те, що Чаріті вибрала собі таке саме життя. Її краса майже повністю зів'яла. Навколо очей утворилися зморшки. Груди обвисли — хоч вона й носила ліфчик, вони все одно обвисли. Між ними було лише шість років різниці, але сторонній спостерігач міг би подумати, що цілих шістнадцять. А найгірше, Чаріті, схоже, зовсім не турбувалася, що прирікає свого милого, розумного сина на таке саме життя... якщо тільки він сам не порозумнішає і не збагне. «Для туристів, — думала Голлі зі злісною гіркотою, яка попри всі ці роки достатку так і не

минулася, — це тільки місце відпусток». Та якщо ти походиш із лайна, у тебе день за днем будуть погані новини. А одного дня ти поглянеш у дзеркало — і з нього на тебе дивитиметься обличчя Чаріті Кембер. І ось — знову страшні новини з Мейну, з цієї батьківщини всіх поганих новин. Чаріті поклала слухавку і втупилась у телефон. Біля неї парувала чашка гарячого чаю.

— Джо мертвий, — несподівано оголосила вона.

Голлі хапнула повітря. Їй стало холодно в зуби. «Навіщо ти приїхала? — хотілося їй крикнути. — Я знала, що ти привезеш усе це з собою, і — ось тобі маєш».

— О, любя, це точно? — спитала вона.

— Дзвонив чоловік із Огасти. Його звуть Мейсен. Він із прокуратури штату, з департаменту кримінальних справ.

— Він... Він потрапив в аварію?

Чаріті подивилася просто на неї, і Голлі зі змішаним почуттям шоку і страху побачила, що її сестра не схожа на людину, яка щойно отримала страшні новини. Вона була схожа на людину, яка щойно отримала *приємні* новини. Зморшки на її обличчі розгладилися. Погляд порожній. Але чи за цією порожнечею крився шок, чи мрійливе обмірковування нових можливостей?

Якби Голлі побачила вираз обличчя Чаріті Кембер, коли та перевіряла цифри на виграшному лотерейному квитку, вона б знала.

— Чаріті?

— Собака, — промовила Чаріті. — Це Куджо.

— Собака?

Спершу Голлі розгубилася, не в змозі відшукати будь-який зв'язок між смертю чоловіка Чаріті і сімейним собакою Кемберів. Тоді вона збагнула. В уяві зринув образ страшно понівеченої лівої руки Реда Тіммінса, і вона перепитала високим, пронизливим голосом:

— Собака?

Перш ніж Чаріті встигла відповісти, якщо вона взагалі збиралася відповідати, — з заднього двору долинули веселі голоси. Спочатку високий і писклявий Джима-молодшого, тоді нижчий, радісний голос Бретта, який щось відповів. Тут обличчя Чаріті

змінилося. На ньому з'явився прибитий вираз. Вираз, який Голлі добре знала й ненавиділа, тому що всі обличчя на світі він робив однаковими. Вираз, який у старі часи часто з'являвся в неї самої.

— Син, — сказала Чаріті. — Бретт. Голлі, як я маю сказати Бреттові, що його батько помер?

У Голлі не було відповіді. Вона могла тільки безпомічно дивитися на сестру і бажати, щоб вони ніколи сюди не приїжджали.

«СКАЖЕНИЙ СОБАКА ВБИВ ЧОТИРЬОХ: ТРИ ДНІ НЕЙМОВІРНОГО ЖАХУ» — кричали заголовки вечірнього випуску портлендської газети «Evening Express». Під заголовком стояло: «Єдина вціліла особа перебуває в лікарні “Нортен Камберленд”, її стан — критичний». У заголовку «Press-Herald», що вийшла наступного дня, повідомлялося: «БАТЬКО РОЗПОВІДАЄ ПРО САМОЗРЕЧЕНУ БОРОТЬБУ ДРУЖИНИ, ЩОБ УРЯТУВАТИ СИНА». Того вечора історію перемістили вниз першої сторінки: «ЗА СЛОВАМИ ЛІКАРІВ, МІСІС ТРЕНТОН ДОБРЕ РЕАГУЄ НА ЛІКУВАННЯ ВІД СКАЗУ». В іншій колонці: «МІСЦЕВИЙ ВЕТЕРИНАР ПОВІДОМИВ, ЩО СОБАЦІ НЕ РОБИЛИ ЩЕПЛЕНЬ». За три дні історія вже перейшла на четверту сторінку: «ПРОВИНУ ЗА ТЕ, ЩО СОБАКА З КАСЛРОКА ВЧИНИВ ТАКІ ЖАХІТТЯ, ДЕПАРТАМЕНТ ШТАТУ З ПИТАНЬ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я ПОКЛАДАЄ НА СКАЖЕНУ ЛИСИЦЮ АБО ЄНОТА». В останній статті того тижня йшлося про те, що Вік Трентон не збирається подавати позов проти вцілілих членів родини Кемберів, які й самі «глибоко шоковані» тим, що сталося. Новина була незначною, але давала можливість обсмуктати стару історію новими словами. Через тиждень на першій сторінці недільної газети в загальних рисах переповіли перебіг подій. Ще через тиждень один загальнонаціональний таблоїд помістив емоційну статтю під заголовком: «ТРАГІЧНА БИТВА В МЕЙНІ: ЯК МАТИ ПОДОЛАЛА СЕНБЕРНАРА-ВБИВЦЮ». На цьому висвітлення в засобах масової інформації припинилося.

Тієї осені в центральному Мейні панував страх заразитися сказом. Експерт спростував ці чутки, запевнивши, що моторошний випадок у Касл-Року був одним-єдиним.

Донна Трентон провела в лікарні майже чотири тижні. Хоча лікування від укусів скаженого собаки й було болючим, проте завершилося без серйозних проблем. Але через загрозу ускладнень і глибоку психологічну депресію вона перебувала під пильним наглядом лікарів.

Наприкінці серпня Вік привіз її додому.

Цілий той тихий дощовий день вони провели, ходячи по будинку. Увечері, коли вони сиділи перед телевізором, майже не дивлячись на екран, Донна спитала про «Ед Воркс».

— Усе чудово, — відповів Вік. — Роджер самотужки довів останній ролик професора кашології до кінця. Звісно, з допомогою Роба Мартіна. Тепер ми розробляємо нову грандіозну кампанію всієї продукції Шарпа.

Це було лише наполовину правдою. Кампанію розробляв Роджер. Вік з'являвся туди три, іноді чотири рази на тиждень і або водив олівцем по папері, або задивлявся на друкарську машинку.

— Але люди Шарпа пильно стежать за тим, щоб наші проекти планувалися не більш ніж на два роки, згідно з угодою. Роджер мав рацію. Вони збираються нас позбутись. Але через два роки це вже не матиме значення.

— Це добре, — відгукнулася Донна. У неї вже були періоди просвітління, коли вона знову ставала схожою на себе, та здебільшого вона й далі залишалась апатичною. Вона втратила двадцять фунтів¹ і мала змарнілий вигляд. Колір обличчя теж залишав бажати кращого. Нігті розшаровувалися.

Деякий час Донна дивилася на екран, потім повернулася до нього. Вона плакала.

— Донно, — вимовив Вік, — люба моя.

¹ 9 кг.

Він обійняв її і пригорнув до себе. Тіло Донни було м'яким, але якимось неподатливим. Крізь м'яку шкіру він відчував, як у багатьох місцях випинаються кістки. Таких місць було надто багато.

— Ми зможемо тут жити? — спромоглася вона вичавити переривчастим голосом. — Віку, ми зможемо тут жити?

— Не знаю, — відповів він, — але, гадаю, нам треба як слід постаратися.

— Напевне, мені слід спитати, чи хочеш ти й далі жити зі мною. Якщо ти скажеш «ні», я зрозумію. Дуже добре зрозумію.

— Я не хочу більше нічого, тільки жити з тобою. Здається, я завжди це знав. Напевне, я думав інакше тільки годину. Щойно отримав Кемпове послання. Але це був один-єдиний раз. Я кохаю тебе, Донно, і завжди кохав.

Вона обійняла його і міцно пригорнула. У вікна стукотів лагідний літній дощ, малюючи на підлозі чорно-сірі візерунки тіней.

— Я не змогла його врятувати, — вимовила Донна. — Це мене постійно переслідує. Не можу викинути це з голови. Я прокручую ситуацію знову, і знову... і знову. Якби я тільки раніше побігла до дверей або схопила ту бейсбольну битку... — вона ковтнула слину. — А коли врешті-решт зібралася з духом, щоб вийти, було... надто пізно. Він уже помер.

Він міг би нагадати їй, що вона весь час ставила життя й здоров'я Теда вище свого власного. Єдиною причиною, чому вона не побігла до дверей раніше, була думка про те, що буде з Тедом, коли собака нападе на неї, перш ніж вона встигне пробратися всередину. Він міг би сказати їй, що облога, мабуть, виснажила собаку так само, як і Донну, і, якби вона спробувала напасти на Куджо з биткою раніше, все могло б скінчитися зовсім інакше. Собака і так ледь її не вбив. Але Вік розумів, що всі ці аргументи вже безліч разів повторював він сам та інші люди, і розумів, що жодна логіка у світі не в змозі заглушити біль, коли натрапляєш на німий стосик розмальовок або дивишся на гойдалку, порожню й нерухому, що застигла на перекладині

на задньому дворі. Логіка не може стерти страшне відчуття власної слабкості. На це здатний тільки час, та й то не повністю.

Він сказав:

— І я не зміг його врятувати.

— Ти?

— Я ж був такий упевнений, що то Кемп. Якби я приїхав раніше, якби не заснув, може, навіть якби не розмовляв так довго з Роджером по телефону.

— Ні, — ніжно сказала вона, — не треба.

— Я мушу. І, думаю, ти теж. Нам треба просто через це пройти. Знаєш, так роблять багато людей. Вони просто через це проходять. І намагаються допомогти одне одному.

— Я не перестаю чути й відчувати його в кожному кутку.

— Я теж.

Позаминулої суботи вони з Роджером відвезли всі іграшки Теда в «Армію спасіння». Покінчивши з цим, повернулись і випили кілька пляшок пива, дивлячись якийсь матч. Вони майже не розмовляли. А коли Роджер поїхав додому, Вік пішов нагору і сів на ліжко в кімнаті Теда. Він плакав, доки не здалося, що всередині все от-от розірветься. Він плакав і хотів померти, але не помер. І наступного дня вийшов на роботу.

— Піди звари нам кави, — сказав Вік, легенько поплескавши її по спині. — Я розпалю камін. Щось тут прохолодно.

— Гарзд, — вона встала. — Віку?

— Що?

У горлі заклекотіло.

— Я теж тебе кохаю.

— Дякую, — відповів Вік, — мені це потрібне.

Донна кволо посміхнулась і пішла готувати каву. І вони пережили цей вечір, хоча Тед був і досі мертвий. І наступний день також. І наступний. Ні в кінці серпня, ні у вересні значно краще не стало. Та коли листя пожовкло і почало опадати, стало трішечки легше. Зовсім трішечки.

Вона була ніби напнута струна, але намагалася цього не показувати.

Коли Бретт, повернувшись із гаража й обтрусивши сніг із чобіт, увійшов у кухню, вона сиділа за столом і пила чай. Якусь мить він просто дивився на неї. За останні півроку він підріс і трохи схуд. У результаті став довготелесим, хоча раніше виглядав зграбно. Його оцінки за першу чверть були не надто хорошими, і кілька разів він мав неприємності. Дві бійки на шкільному подвір'ї, мабуть, через те, що сталося влітку. Та в другій чверті справи пішли значно краще.

— Мам, мамо, це...

— Його приніс Альва, — пояснила Чаріті. Вона обережно поставила чашку на тарілочку, щоб вона не задзвеніла. — Ніде не написано, що тобі треба його залишити.

— У нього є всі щеплення? — запитав Бретт, і від того, що це стало його першим питанням, у неї трішки защеміло серце.

— Аякже, — відповіла Чаріті. — Альва хотів віддати його мені просто так, але я змусила його показати рахунок від ветеринара. Це коштувало дев'ять доларів. Проти чумки й сказу. Він також дав тубик крему проти кліщів і бліх. Якщо ти не захочеш, Альва поверне мені мої дев'ять доларів.

Гроші стали для них важливими. Деякий час вона не знала, чи зможе зберегти будинок і чи варто навіть намагатися. Вона обговорила це питання з Бреттом, вирішуючи з ним на рівних. У них залишилася невеличка страховка. Містер Шупер із бридجتонського «Каско Банку» пояснив, що коли ці гроші й суму її виграшу покласти на спеціальний трастовий рахунок, то вони становитимуть майже всю суму іпотеки за п'ять років. Вона влаштувалася на пристойну роботу на єдину в Касл-Року фабрику, що робила оптичні вироби, у відділ пакування й маркування продукції. Від продажу інструментів Джо, включно з новим підйомником, вони отримали ще три тисячі доларів. Чаріті пояснила Бреттові, що зберегти будинок *можливо*, але їм буде несолодко. Альтернативним варіантом була квартира в місті. Бретт думав до ранку, а потім виявилося, що він хоче того ж, чого й вона: зберегти будинок. Отож, вони залишилися.

— Як його звуть? — запитав Бретт.

— У нього немає імені. Його тільки відлучили від матері.

— Породистий?

— Так, — відповіла Чаріті й розсміялася. — Він із дворових усіх мастей і розмірів.

Він усміхнувся, та усмішка вийшла змушеною. Проте для Чаріті це було краще, ніж узагалі ніякої.

— Можна пустити його сюди? Знову падає сніг.

— Можна, якщо заховаєш свої папери. І як зробить калюжу, прибираєш ти.

— Добре.

Він відчинив двері, збираючись вийти надвір.

— Бретте, як ти хочеш його назвати?

— Не знаю, — відповів Бретт. Запала довга-довга мовчанка. — Ще не знаю. Мені треба подумати.

Чаріті здалося, що Бретт плаче, та вона притлумила в собі бажання підійти. До того ж Бретт стояв до неї спиною і вона не могла сказати напевне. Він ставав великим хлопцем, і, хоч як це було боляче, Чаріті розуміла, що великі хлопці зазвичай не люблять, щоб їхні матері знали, коли вони плачуть.

Бретт вийшов надвір і, обережно взявши на руки собаку, заніс його всередину. Цуценя залишалося без імені аж до весни. А тоді, ніхто з них не міг доладно пояснити чому, вони стали кликати його Віллі. Просто ця кличка йому пасувала. Це був невеличкий жвавий короткошерстий собака, найбільше рис у ньому було від тер'єра. Кличка прижилася.

Значно пізніше, навесні, Чаріті трохи підвищили платню. Вона почала щотижня відкладати по десять доларів. Бреттові на коледж.

Невдовзі після трагічних подій на подвір'ї Кемберів рештки Куджо кремували. Попіл разом з уламками кісток відвезли на сміттепереробний завод в Огасті. Гадаю, не помилюся, коли скажу, що він завжди намагався бути хорошим собакою. Він намагався робити все те, чого від нього вимагали й очікували його ЧОЛОВІК, ЖІНКА, а передусім його ХЛОПЕЦЬ. Якби знадобилося, він би віддав за них життя. Куджо ніколи нікого

не хотів убивати. Його просто щось змусило: може, доля, а може, деструктивна нервова хвороба під назвою сказ. Його власна воля ролі не відігравала.

Невелику печеру, куди Куджо загнав кролика, так ніхто і не знайшов. З часом, хоч яка б там незначна була причина в цих маленьких істот, кажани її покинули. Кролик не зміг вилізти назовні і так і помер з голоду повільною, беззвучною і болісною смертю. Його кістки, як мені відомо, і досі залишаються там разом із рештою кісток дрібних тварин, які мали нещастя туди скотитися.

Я вам скажу, хай знають всі,
Я вам скажу, хай знають всі:
Мій собака зараз там,
Куди йдуть всі хороші пси.

Народна пісня

Вересень 1977 — березень 1981 року

Літературно-художнє видання

КІНГ Стівен

Куджо

Роман

Керівник проекту *З. О. Бакуменко*
Координатор проекту *Г. В. Сологуб*
Відповідальний за випуск *О. В. Стратілат*
Художній редактор *Т. О. Волошина*
Технічний редактор *І. О. Гнідая*
Редактор *Р. А. Ставицький*
Коректор *Г. В. Іванова*

Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля»
Св. № ДК65 від 26.05.2000
61140, Харків-140, просп. Гагаріна, 20а
E-mail: cor@bookclub.ua

1. Бакмунт (Артемівськ), вул. Незалежності, 69 (ТЦ «Азов-Плаза», 2-й поверх), (0627) 44-90-99
2. Біла Церква, вул. Ярослава Мудрого, 5/13 (колишній універмаг «Дружба», 1-й поверх), (0456) 39-04-68
3. Білогород-Дністровський, вул. Московська, 16-А (ТЦ «Рута-Плаза», 2-й поверх), (04849) 6-07-26
4. Бердянськ, просп. Азовський, 35-А (ТЦ «DEL MAR», 1-й поверх), (06153) 3-48-40
5. Бориспіль, вул. Київський шлях, 10-В (ринок «Зоряний», місце 103), (06153) 3-48-40
6. Вінниця, вул. Папаніна, 1-А (ТЦ «Квартал», 2-й поверх), (0432) 50-88-06
7. Вознесенськ, вул. Сняковська, 5-А, (05134) 3-20-19
8. Дніпродзержинськ, просп. Леніна, 57-А (ТЦ «Фуршет», 1-й поверх), (0569) 53-42-26
9. Дніпропетровськ, просп. Дмитра Яворницького, 105 (ТЦ «Сільпо», 2-й поверх), (096) 770-00-55
10. Дніпропетровськ, вул. Калинова, 9-А (ТЦ «Miriada», 1-й поверх), (056) 760-33-30
11. Житомир, вул. Київська, 87 (ТЦ «Волак», 2-й поверх), (0412) 41-24-85
12. Запоріжжя, просп. Соборний, 58, (061) 787-63-86
13. Запоріжжя, просп. Металургів, 2-Ж (ТЦ «Рекордний», 0-й поверх), (061) 236-86-54
14. Івано-Франківськ, пл. Ринок, 1 (ТЦ «Галерея Н», 0-й поверх), (0342) 72-58-32
15. Ізмаїл, вул. Пушкіна, 47 (ТЦ «Електрон», 1-й поверх), (04841) 6-22-12
16. Ізюм, пл. Джона Ледона, 7, (05743) 3-14-72
17. Кам'янець-Подільський, вул. Данила Галицького, 11/3 (ТД «Максимум», 2-й поверх), (03849) 6-48-11
18. Київ, вул. Велика Васильківська, 72 (ТЦ «Олімпійський», 3-й поверх), (044) 590-25-76
19. Київ, вул. Райдужна, 15 (ТЦ «Фуршет», 0-й поверх), (044) 540-23-65
20. Київ, вул. Маршала Малиновського, 12-А (ТЦ «Метрополис», 3-й поверх), (044) 500-62-73
21. Київ, вул. Лукашевича, 15-А (ТЦ «Европорт», 2-й поверх), (044) 461-94-82
22. Київ, вул. Драгоманова, 29 (ТЦ «Центрум», 1-й поверх), (044) 502-18-96
23. Київ, вул. Попудренко, 90/2 (ТЦ «Маяк», 3-й поверх), (044) 361-91-46
24. Кіровоград, пров. Центральний, 3/1 (ТЦ «Плаза», 1-й поверх), (0522) 35-20-55
25. Ковель, бульв. Лесі Українки, 18 (ТЦ «Бутльвар», 2-й поверх), (03352) 5-21-40
26. Конотоп, вул. Конотопських дивізій, 24-А (ТЦ «Маяк», 2-й поверх), (05447) 6-36-77
27. Краматорськ, вул. Палацова, 23 (ТЦ «Прогрес», 2-й поверх), (0626) 48-97-87
28. Красноармійськ, вул. Свердлова, 148, (06239) 2-00-48
29. Кременчук, вул. Соборна, 15/42 (ТЦ «Меган», 2-й поверх), (0536) 72-97-65
30. Кривий Ріг, просп. Гагаріна, 4 (ТЦ «Плаза-2», 2-й поверх), (056) 409-81-09
31. Кривий Ріг, вул. Ватутіна, 39-А, (056) 409-60-75
32. Лисичанськ, просп. Перемоги, 117 (ТЦ «Лимон», 2-й поверх), (067) 570-61-62
33. Лубин, пл. Ярмакова, 30-А (ТЦ АТБ), (05361) 7-17-10
34. Луцьк, вул. Лесі Українки, 53 (ТЦ «Галерея Центр», цокольний поверх), (0332) 78-35-08
35. Львів, вул. Братів Рогатинців, 15, (032) 235-50-12
36. Львів, вул. Городоцька, 179 (ТЦ «Скриня», 2-й поверх), (032) 298-88-07
37. Маріуполь, просп. Металургів, 64 (ТЦ «Елізавета», 1-й поверх), (0629) 41-27-71
38. Мелітополь, просп. Богдана Хмельницького, 24 (ТЦ «Пасаж», 2-й поверх), (0619) 44-83-49
39. Миргород, вул. Гоголя, 147 (ТЦ «Мир», 1-й поверх), (05355) 5-06-08
40. Мукачеве, вул. Федорова, 6 (ТЦ ЦУМ)
41. Ніжин, вул. Шевченко, 11-А (ТЦ «Гермес», 2-й поверх), (04631) 90-10-2
42. Миколаїв, вул. Потоцькіна, 63/2, (0512) 47-58-43
43. Нікополь, просп. Трубішніків, 14 (ТЦ ЦУМ, 1-й поверх), (05662) 2-50-03
44. Нова Каховка, вул. Паризької комуні, 13 (ТЦ «Центральний», колишній «Дітячий світ», 2-й поверх), (05549) 7-96-51
45. Новоомовськ, вул. Радянська, 34 (ТЦ «Сті-Центр», 2-й поверх), (0569) 69-65-79
46. Одеса, вул. Велика Арнаутська, 61, (048) 786-05-88
47. Одеса, вул. Краснова, 17 (орієнтир — пл. Толбухіна), (048) 780-19-84
48. Одеса, просп. Добровольського, 99, (048) 755-04-40
49. Олександрія, просп. Леніна, 77 (ТЦ «Гранд-Плаза», 2-й поверх), (05235) 7-15-50
50. Павлоград, вул. Центральна, 84-А, (057) 752-65-92
51. Первомайськ, вул. Революції, 34, (05161) 7-53-99
52. Полтава, вул. Жовтнева, 50, (0532) 60-60-40
53. Прилуки, вул. Київська, 138 (ТЦ «Фуршет», 2-й поверх), (04637) 3-29-00
54. Рівне, вул. Київська, 67-А (ТЦ «Арена», 2-й поверх), (0362) 64-26-37
55. Селидове, вул. Карла Маркса, 10 (Будинк побуту, 2-й поверх), (06237) 7-40-34
56. Слов'янськ, пл. Соборна, 3 (ТЦ «Фокстрот», 2-й поверх), (0626) 62-11-02
57. Суми, вул. Соборна, 42, (0542) 77-17-12
58. Тернопіль, вул. Перла, 3 (ТЦ «Novus», 2-й поверх), (0352) 43-12-76
59. Ужгород, вул. Минайська, 16-Г (ТЦ «Копізей», 2-й поверх), (0312) 67-22-29
60. Умань, вул. Шевченка, 23-А (ТЦ «Сті», 047) 444-000-6
61. Фастов, вул. Івана Мазепи, 6 (ТЦ «Фуршет», 2-й поверх), (04565) 6-05-11
62. Харків, просп. Маршала Жукова, 3-А, (057) 392-03-43
63. Харків, просп. Гагаріна, 20-А (ТЦ «На Гагаріна», 2-й поверх), (057) 703-44-58
64. Харків, вул. Академіка Павлова, 144-Б (ТЦ «Космос», 3-й поверх), (057) 720-12-29
65. Харків, вул. Полтавський шлях, 144 (ТБЦ «Компас», 2-й поверх), (057) 720-10-33
66. Херсон, просп. Ушакова, 35-А (ТЦ «Адмірал», 2-й поверх), (0552) 46-00-66
67. Хмельницький, вул. Свободи, 73 (ТЦ «Фуршет», 3-й поверх), (0382) 72-66-51
68. Черкаси, вул. О. Дашкевича, 26 (ТЦ «Сільпо», 3-й поверх), (0472) 54-04-47
69. Чернівці, просп. Перемоги, 103, (0462) 65-32-31
70. Чернівці, вул. Головна, 10, (0372) 58-72-44
71. Шостка, вул. Карла Маркса, 24 (у відділенні Приватбанку), (05449) 7-37-46

Замовляйте книжки будь-яким зручним способом

- за телефонами довідкової служби
(050) 113-93-93 (МТС); (093) 170-03-93 (life);
(067) 332-93-93 (Київстар); (057) 783-88-88
- на сайті Клубу: www.bookclub.ua

Надсилається безплатний каталог

**Запрошуємо авторів, перекладачів,
художників, редакторів до співпраці**
e-mail: publish@bookclub.ua

Для гуртових клієнтів

Харків
тел./факс +38(057)703-44-57
e-mail: trade@bookclub.ua
www.trade.bookclub.ua

Київ
тел./факс +38(067)575-27-55
e-mail: kyiv@bookclub.ua

Одеса
тел./факс +38(067)572-44-28
e-mail: odessa@bookclub.ua

СТІВЕН КІНГ

МІСТЕР МЕРСЕДЕС
ЩО ВПАЛО, ТЕ ПРОПАЛО
КІНЕЦЬ ЗМІНИ
11/22/63
ДОКТОР СОН
ЗОНА ПОКРИТТЯ
ПІД КУПОЛОМ
СЯЙВО
МІЗЕРІ
ЯРМАРОК НІЧНИХ ЖАХІТЬ
ВОНО
КРАЇНА РОЗВАГ
ВІДРОДЖЕННЯ
ЛОВЕЦЬ СНІВ